

Проф. др Момир ЈОВИЋ

СРБИ ПРЕ СРБА

Краљево
Доротеус
2002.

Библиотека "Искон"

Књига бр. 1

Doroteus

Проф. др Момир Јовић
СРБИ ПРЕ СРБА

Издавач:
ДОРОТЕУС, Топлице Милана 1
Краљево

За издавача:
Небојша Савић

Уредник:
Небојша Савић

Лектура:
Јовић Момир и Марија

Коректура:
Јовић Марија

Ликовно-графичка обрада корица:
Димитрије Милић

Слог и прелом.
Јовић Марија

Штампа:
Дуга, Адрани - Краљево

Тираж:
500 комада

САДРЖАЈ

Списак скраћеница употребљених дела	7
ПРЕДГОВОР	18
СРБИ - СЛОВЕНИ И АНТИЧКА ТРАДИЦИЈА	23
О ИМЕНУ СЛОВЕНА	24
Велесова књига	26
Несугласице око настанка српске писмености	35
ЛЕПЕНСКИ ВИР - ВИНЧА	50
АРКТИК - СЕОБЕ АРИЈАЦА	61
О Календару	64
Погребни обреди	70
Бог Дагон и Срби	75
"Српски синдром"	83
СРБИ И ХРИШЋАНСТВО	86
ДЕШИФРОВАЊЕ ВИНЧАНСКОГ ПИСМА	105
Стела Ксантос и Повеј загребачке мумије	105
Пеласти - Етрурци - Словени	114
Срби у Подунављу	130
"Народи с мора"	135
Лаб и Срби кроз Историју	137
ЛИНГВИСТИЧКЕ ПАРАЛЕЛЕ	140
Око ранијег имена Волге	156

Документованост топонима изведених из имена Срба	165
О Трачанима	177
О Венетима	182
УМЕСТО ЗАКЉУЧКА	188
SERBS BEFORE SERBS	195
Summary	195
Индекс	199

Скраћенице употребљених дела

Аполоније са Родоса "Аргонаути"	Apolonije sa Rodosa "Ер о Argonautima" prevod M. Višić; Cetinje, 1988.
Аријан "Александрова војна"	Arijan "Aleksandrova vojna" Zagreb, 1952.
Аристотел "Реторика"	Аристотел "Реторика" Нови Сад, 1997.
"Атлас"	"Atlas" Vidal-Lablach, Paris, 1909.
М.Арсенић	Арсенић Милан, преводилац и коментатор Херодотове "Историје" Нови Сад, 1988.
Бикерман "Хронологија"	Bickerman J. E. "Chronology of the Ancient World" London, 1969.
С. С. Билбија "Староевропски језик и писмо Етрураца"	Билбија Светислав С. "Староевропски језик и писмо Етрураца" Чикаго, 1984.
С. С. Билбија "The Mummy of Zagreb"	Bilbija Svetislav S. "The Mummy of Zagreb and Other Etruscan, Lydian and Lycian Written Monuments" Chicago, 1989.
М. Будимир "Грци и Пеласти"	Будимир Милан "Грци и Пеласти" САН, Београд, 1950.

М. Будимир "Pelasto-Slavica"	Budimir Milan "Pelasto-Slavica" Zaereb, JAZU, 1956.	Диодор Сикулски • "Библиотека"	Diodor Sisuli "Bibliothecae historica libri qui supresunt" Viponti, I. I-XI, 1974-1807.
М. Будимир - М. Флашар "Преглед римске књижевности"	Будимир Милан - Флашар Мирон "Преглед римске књижевности" Београд, 1963.	Д. Ап.	Библија, Дела Апостолска.
М. Будимир "Са балканских источника"	Будимир Милан "Са балканских источника" СКЗ, Београд, 1969.	В. Дјурант "Источне цивили- лизације"	Дјурант Вил "Источне цивили- лизације" Београд, 1995.
Цар.	Библија, Прва и Друга књига Царства.	В. Дјурант "Живот Грчке"	Дјурант Вил "Живот Грчке" Београд, 1996.
Цезар "Моји ратови"	Cezar Gaj Julije "Moji ratovi" Zagreb, 1972.	Днев.	Библија, Прва и Друга књига Дневника.
В. Чајкановић "Неколике.	Чајкановић Веселин "Неколике опште појаве у старој српској религији" Београд, 1923.	Н. Дучић "Историја СПЦ"	Дучић Нићифор "Историја Српске Православне Цркве" Београд, 1894.
В. Чајкановић "Пуштање воде..."	Чајкановић Веселин "Пуштање воде о Великом Четвртку" Београд, 1924.	М. Н. Ђурић "Историја хеленске књижевности"	Ђурић Милош Н. "Историја хеленске књижевности" Београд, 1966.
В. Чајкановић "Сахрањивање.	Чајкановић Веселин "Сахрањивање под прагом" Београд, 1924.	А. Франзен "Преглед пови- јести Цркве"	Franzen August "Pregled povijesti Crkve" Zagreb, 1983.
Љ. Деретић "Историја Срба Г	Деретић Јован "Исторпја Срба I" Ница. 1975.	Ц. Ц. Фрејзер "Златна грана"	Фрејзер Џејмс Ц. "Златна грانا - студија магије и религије" Београд, 1937.
Ј. Деретић "Западна Србија"	Деретић Јован "Западна Србија" Чикаго. 1995.	С. Гопчевић "Стара Србија и Македонија"	Гопчевић Спиридон "Стара Србија и Македонија" Београд, 1890; фототипско издање Приштина, 1997.
		Херодот "Историја"	Херодот "Историја" (11 издање) Нови Сад, 1988.

Хомер "Илијада"	Хомер "Илијада" Нови Сад, 1972.	М. Јовић "Мистеријски култови..."	Јовић Момир "Мистеријски култови источног Медитерана" Зборник радова Филозофског факултета ХХИИ-ХХИВ (1993-1994); Приштина, 1995.
"Историја Црне Горе I"	група аутора "Историја Црне Горе I" 2/1 Титоград, 1967.	М. Јовић "Историја Старог века I"	Јовић Момир "Историја Старог века I" Приштина, 1995.
"Историја српског народа"	група аутора "Историја српског народа" I; Београд, 1981.	М. Јовић "Историја Срба"	Јовић Момир "Историја Срба" (II издање) Смедерево, 2000.
Ј. Јанићијевић "Културна ризница Србије"	Јанићијевић Јован "Културна ризница Србије" Београд, 1996.	Качић Миошић "Угодни разговори"	Качић Миошић "Угодни разговори народа Словинског" издање од 1759; Венеција.
Ђ. Јанковић "Српске громиле"	Јанковић Ђорђе "Српске громиле" Београд, 1998.	Керам "Богови, гробови..."	Ceram C. W. "Bogovi, grobovi i ućenjaci" Zagreb, 1955.
К. Лиречек "Историја Срба"	Лиречек Константин "Историја Срба" I-II; Београд, 1952.	С. Н. Крамер "Хисторија почиње у Сумеру"	Kramer Samulel Noah "Historija počinje u Sumeru" Zagreb, 1966.
М. Јовић "Јустинијана Prima"	Јовић Момир "Јустинијана Prima" Лесковачки зборник ХХИХ; Лесковац, 1989.	С. Кулунџић "Књига о књизи"	Kulundžić Zvonimir "Knjiga o knjizi - I tom Historije pisma" Zagreb, 1957.
М. Јовић "Србија и..."	Јовић Момир "Србија и римокатоличка црква у Средњем веку" Крушевац, МСМХСIV.	С. Ј. Лазић "Срби у давнини"	Лазић Сима Лукин "Срби у давнини" Загреб, 1894.
М. Јовић "Рано Хришћанство..."	Јовић Момир "Рано Хришћанство на Балкану" Ниш 1994.	Т. Lewicki "Obrzedy pogrzebowe..."	Lewicki T. "Obrzedy pogrzebowe poganских Slowian w opisach podroznikow i pisarzy arabiskich glownie z IX-X w." Archeologia V. Warszawa, Wroslaw 1952-1953.

О. Ј. Пјановић "Срби...1-П"	Луковнћ-Пјановић Олга "Срби...народнајстарији I-И" Београд, 1990.	Р. Новаковић "Још о пореклу Срба"	Новаковић Реља "Још о пореклу Срба - И сва Србска идолу служаше Дагону" Београд, 1992.
Ј. Д. Манси "Sacrorum..."	Mansi J. D. "Sacrorum consiliorum nova et amplissima collecta" Floerantine-Venetis-Paris-Lipsae; 1759-1927.	Р. Новаковић "Срби"	Новаковић Реља "Срби" Београд, 1993.
А. Маркелин "Историја"	Маркелин Амијан "Исторнја" Београд, 1998.	Р. Новаковић "Срби и рајске реке"	Новаковић Реља "Срби и рајске реке" Београд, 1995.
Т. Маретић "Славени у давнини"	Maretić Toma "Slaveni u davnini" Zagreb, 1889.	Р. Новаковић "Карпатски и Ликијски Срби"	Новаковић Реља "Карпатски и Ликијски Срби" Београд, 1997.
Масуди "Златни лугови"	Масуди "Златни лугови" Москва, 1870. (у издању А. Ја. Гаркавина)	М. Орбини "Краљевство Словена"	Орбини Мавро "Краљевство Словена" Београд, 1968.
Мат.	Библија, Јеванђеље по Матеју.	3. Орфелин "Историја Петра Великог"	Орфелин Захарије "Историја Петра Великог" Венеција, 1772.
М. С. Милојевић "Одломци историје Срба I"	Милојевић Милош С. "Одломци историје Срба - и српских - југословенских земаља - у Турској и Аустрији" I и II свеска Београд, 1872.	Г. Острогорски "Историја Византије"	Острогорски Георгије "Историја Византије" Београд, 1969.
Мој.	Библија, Мојсијево Петокњпжје (I, II, III, IV, V).	Г. Острогорски "Византија и Словени"	Острогорски Георгије "Византија и Словени" Београд, 1970.
Н. Нодило "Стара вјера..."	Nodilo Natko "Stara vjera Srba i Hrvata" Split, 1981.	Ф. Папазоглу "Средњобалканска племена..."	Papazoglu Fanula "Srednjobalkanska plemena u predrimsko doba" ANU-VIH, Sarajevo, 1969.
Н. Нодило "Религија..."	Nodilo Natko "Religija Srba i Hrvata" Zagreb, 1985.	Ф. Папазоглу "Илири и Албанци"	Papazoglu Fanula "Iliri i Albanci" Beograd, 1988.

L. Pareti, P. Brezzi, L. Petech "Stari Svijet"	Pareti L, Brezzi P, Petech L. "Stari Svijet" ed. Historia čovječanstva, sv. II, knj. 1, Zagreb, 1967.	А. С. Спајићева "Најстарији језик Библије"	Спајићева Авфелија Станчић "Најстарији језик Библије" Београд, 1994.
Р. Пешић "Винчанско писмо"	Пешић Радивоје "Винчанско писмо" Београд, 1995.	Плиније Старији "Nat. hist."	Plini Secundi "Naturalis historiae" Lipsiae, 1906.
Р. Пешић "Завера порицања"	Пешић Радивоје "Завера порицања" Београд, 1996.	Ј. Поповић "Четири рајске реке"	Поповић Јевсевије "Четири рајске реке. Једно место из Константина Философа" Београд, 1936.
Р. Пешић "Велесова књига"	Пешић Радивоје "Велесова књига" Београд, 1997.	Ј. Поповић "Опћа црквена историја"	Поповић Јевсевије "Опћа црквена историја" преведено с немачког, Сремски Карловци, 1912; књ. I-II
Р. Пешић "Оптужујем ћутање"	Пешић Радивоје "Оптужујем ћутање" Београд, 2001.	Клаудије Птоломеј "Географика"	Claudii Ptolemaei "Geographica" Ulm 1486; Parisiis, 1883.
А. М. Петровић "Кратка археологија Срба"	Петровић Александар М. "Кратка археологија Срба - Срби према списима старих повесника" Нови Сад, 1994.	F. W. Putzgers "Istorijski atlas"	Putzgers F. W. "Istorijski atlas" Leipzig, 1892.
А. М. Петровић "Праисторија Срба"	Петровић Александар М. "Праисторија Срба" Београд, 2001.	Б. Рабиндер "Живот и..."	Рабиндер Борис "Живот и религија Словена према Влес књижи" Панчево, 1996.
"Ниш у делима путописаца"	приредио Петровић Видосав "Ниш у делима путописаца од IV до XX века" Ниш, 2001.	И. Руварац "Маћедонија"	Руварац Иларион "Маћедонија" београдско "Коло" бр. 40, 1890.
Piri Reis "Kitab-i Bahriye"	Piri Reis "Kitab-i Bahriye" Istanbul, 1988.	П. Скок "Долазак Словена на Медитеран"	Скок Петар "Долазак Словена на Медитеран" Сплит, 1935.
Платон "Тимај"	Platon "Timaj" Bigz, Beograd, 1981.		

Ст. Станојевић "Борба за самосталност..."	Станојевић "Борба за самосталност католичке цркве у Немањинској држави" СКА, Београд, 1912.	"Византијски извори I"	група аутора "извори за историју народа Југославије" том Г, САН, посебна издања Византолошког института, Београд, 1955.
Љ. Стојановић "Стари српски родослови..."	Стојановић Љубомир "Стари српски родослови и летописи" Сремски Карловци, 1927.	"Византијски извори II"	група аутора "Византијски извори за историју народа Југославије" том II; САН. посебна издања Византолошког института, Београд, 1959.
Судије	Библија, Књига о Судијама.	"Византијски извори III"	група аутора "Византијски извори за историју народа Југославије" ТОМ III; САН, посебна издања Византолошког института, Београд, 1966.
П. Ј. Шафарик "Über die Abknufft der Slawen"	Schaffarik P. J. "Über die Abknufft der Slawen" nach Lorenz Surowiecki, Ofen, 1872.	Г. Вукчевић "О поријеклу Илира"	Vukčević Gojko "O porijeklu Ilira" Podgorica, 1992.
Ф. Шишић "Летопис..."	Шшипић Фердо "Летопис попа Дукљанина" СКА, Београд, 1928.	И. М. Живанчевић "Новом покољењу"	Живанчевић Илија М. "Новом покољењу" Београд, 1934.
Тацит "Германија"	Тацит "Германија" Београд, 1969.	Н. Жупанић "Тројанци и Аријевци"	Жупанић Нино "Тројанци и Аријевци" Глас СКА, LXXXIV, други разред 51. Београд, 1911.
Тилак "Арктичка прадомовина Веда"	Тилак Бал Гангадхар "Арктичка прадомовина Веда" Београд, 1987.	Н. Жупанић "Срби Плинија и Птоломеја"	Жупанић Нино "Срби Плинија и Птоломеја" Зборник радова посв. Јовану Цвијићу, Београд, 1924.
F. Valla "Poviest Srednjega veka I-III"	Valla Franjo "Poviest Srednjega veka" I i II knj. 1893; III knj. Zagreb, 1896.		
Вергилије "Енеида"	Vergilije "Eneida" Zagreb, 1980.		

ПРЕДГОВОР

Српска званична историографија о Србима, већином, током деветнаестог века, заснивала се на потпуним непомирљивим, нелогичним међусобним супротностима. Уз најјачи аргумент - досељавање Словена на Балкан, ТОКОМ V-VII века.

Важећа та, берлинско-бечка историографска школа, полази од чињенице да се Срби, део старијег, прастарог народа Словена, под тим именом: Срби - документују тек од IX века (после Христа).

Ово датирање одговара податку да се Људевит Посавски 822. године склонио из Сиска (Sisciae) код Срба у области личког града Срба, на Уни.¹ У истој књизи наведено је да је у "имену града Гордосервона у Витинији, забележеног 68(3-681. године, сачуван најстарији помен српског племенског имена".²

Према Порфиригениту, цар Константин VII (913-959), стоји: "Владарски син који је довео Србе у нову постојбину, умро је још пре но што су се доселили Бугари, што значи пре 680. године".³

И ови подаци, који носе извесну историјску истину, штурни су. Византијски цареви: Константин

II (641-695), Константин IV (668-685) и Јустинијан II (685-695; дакле у првом делу владавине цара Јустинијана II), вршили су пресељавање већег броја Словена, са Балкана у Малу Азију, у област Витиније. Ти Словени су пресељавани углавном из византијске теме Стримон (југоистични део данашње Македоније), дакле, свакако пре поменуте 680. годинеX

Већ код ових навођења, долази до искакања из уобичајеног прихватања наших историчара. Наиме, ти "Словени" у Витинији подижу свој град, у знак сећања на своју постојбину. Али, град носи име: Град Срба: Гордосервон - Сервогордон. Дакле, нема помена о наводним Македонцима.

Овај град је у изразито брзом времену израстао до епископског седишта, што само по себи није случај са осталим центрима. Тако је Србин, епископ Гордосервона, Исидор, поменуте 680. године, био међу учесницима Шестог Васељенског Сабора (680-681) у Константинопољу.²

Изношење ових чињеница, које не пренебрегавају други српски историчари, ипак намеће обавезу увођења систематизације у могуће податке. То условљава померање претпостављених векова око досељавања Словена на Балкан.

На Балкан се досељавају Срби, који крајем седмог века, већ се дефинишу као Срби. Но, у нашој историографији, за Словене су везани још конкретни епитети: Стари, Древни, прасловенски језик, прасловенска религија...

1 "Историја Српског народа" књ. I, стр. 147.

2 "Историја Српског народа" књ. I, стр. 144.

3 "Историја Српског народа" књ. I, стр. 147; "Византијски извори [I]"; стр. 47-50.

Г. Острогорски "Византија и Словенн"; стр. 24-25.

² Манси "Sacrorum..." ТОМ XI 643.

Међутим, Константин Јиречек (један од носилаца берлинско-бечке историографске школе) - за име: Словен, наводи да то име, за тај народ није било у употреби пре шестог века (после Христа). А до VI века, под тим именом (Словени) "код суседа на западу и на југу свуда је познато".¹

На истој страници К. Јиречек бележи: "Словени нису никад употребљавали ово име чије порекло и значење није познато".² Према овим недвосмисленим наводима, име Словени, према К. Јиречеку, није старије од шестог века (после Христа). То опет намеће закључак, ако се тај народ досељавао током петог века на Балкан - није могао доћи под именом Словени.

Дакле, Словени - нити је то старо име, те нема ни: Старих Словена, Древних и било каквих у том смислу. К. Јиречек, сам увиђајући сву ту нелогичност, доноси потом мишљење Добровског и Шафарика: "да је некада име Срба било заједничко име свију Словена".³ Али К. Јиречек, разумљиво, ову оправдану научну тврдњу, доводи под сумњу.

Зачуђујуће је да К. Јиречек не помиње још раније присуство имена Словени, преко: Sclaviniaе, код великог картографа Клаудија Птоломеја (II век после Христа). Према садашњим научним схватањима, име: Словен не помиње се пре времена Клаудија Птоломеја. Ето, уз још та четири века неке прошлости Словена, пре тога их нема. Нити је могуће говорити о некој њиховој,

К. Јиречек "Историја Срба I" стр. 37.

К. Јиречек "Историја Срба I" стр. 37.

К. Јиречек ••Историја Срба I" стр. 37.

словенској пра-давности.

Но, Клаудије Птоломеј, изразито помиње Србе и њихове Србице, било као имена градова или река. Код римских историографа, као Плинија Старијег (23-79), такође се само наводе Срби. Разумљиво, Словена још нема. Као ни код римског картографа Помпонија Меле (I век после Христа), који такође документује постојање Срба.

Херодот (484-425), не улазећи овде у расправу о различитим именима за Србе, директно наводи: српско језеро код египатског града Пелусија, према Синају - "Сербонијско језеро". Документују га: Аристотел и Диодор Сикулски.

На Синају и данас постоје стари српски топоними: планине - Србија и Банат; и реке - Мирна и Вировита. Амијан Маркелин (IV век после Христа), помиње српске планине у пределу Карпата, данас ердељски "monies Serrorum".

Позната Ксантос стела из Ликије, датирана је 2.800. године пре Христа, писана је на српском језику. Страбон (63. пре Христа - 24. после Христа) наводи кад су Хелени дошли у те пределе југозапада Мале Азије, око XVI-XV века, затекли су име реке: Србица, име града: Срб - које су они заменили са Ксантос (како се и данас зову тај град и река). Ова грчка реч ксантос значи: плав, смеђ. Исто име и за тројанску реку Скамандар (Србица = Ксантос).

На овом месту, поводом овог навођења, треба још појаснити. Античка област Ликија, према свом имену, ипак нема никакву лексичку основу у грчком језику. Док српским језиком добија своје пуно значење и оправдање.

На Балкану, у Крајини (данас Хрватска), познат је градић Срб на Уни, у области Лике.

Раније се Уна, пре тог свог латинског имена (Једна, Јединствена), звала: Србица. Отуд Срб на Србици. Да ли ће временом Хрвати променити име граду, јер им смета све српско - могуће је!

Но, остаје - област се зове српска Лика, Личани. У истом смислу, истим именима обележавана је и југозападна малоазијска, анадолска област, једино Грци су тој Лици додали: *ија* (као такву, бележи је Херодот). У тој Лици, река се звала Србица, град Срб. У Крајини исто (балканској). Који од ова два географска топонима претходи другом - за сада то је немогуће утврдити.

Али, да би то у оба случаја била случајност - то је сувише, чак и од злонамерних...

Идући још дубље у прошлост, око 14.000 година пре Христа, у ширем комплексу Индоевропљана, сусрели би Србе према санскртском: *Сораб*. Али, ни у тим далеким временима, нема никаквог помена о имену некаквих Словена.

Дакле, према овој уводној напомени - Предговору, остаје сасвим јасно, зашто је назив књиге наизглед чудан: *Србнпре Срба*. Јер, све што ће се документовано износити о стварној прошлости Срба - све је то далеко испред наводне, официјелне историографске теорије берлинско-бечке школе, пре тог зацртаног: петог - седмог века.

У тим вековима, та школа је разврстала некакве сеобе Старих Словена на Балкан, па се тек потом - појављују Срби.

СРБИ - СЛОВЕНИ И АНТИЧКА ТРАЈТИТГИЈА

Оваквим поређењем у ствари, у историјском смислу, наслов је једино могуће тачан. Обрнутим редом поређење би било погрешно, немогуће.

Јер: име Србин припада праиндоевропском комплексу. Санскрт бележи: *Сораб* - *Србинда*, проширења корена *Срб*. Коренски вокали показују могућност присуства целог вокалског реда, али и могућност нулте базе *ср*, јер и у српском језику консонант *р* обележава слоготворну ликвиду (прст, чврст, Трст, крст, Срб - на Уни), док су остале трил, м, *н* већ сасвим вокализоване преко у (пример: влк - вук, Млсићи - Мусићи).

Док је *Словен* искључиво каснија временска глаголска изведеница.¹

¹ Овај рад је последица анализе другог поглавља из моје књиге "Историја Срба" (I издање, Приштина, 1997; II издање Смедерево 2000.): Увод (стр 9-10), Преглед праисторијских култура на каснијем српском простору (стр, 11-14), Срби на Балкану (стр. 37-44); као и нужних проширења према делима уважених аутора, према све већем интересовању и истраживањима - древне Историје Срба, без претпостављених оптерећења.

О ИМЕНУ СЛОВЕНА

Пишући о неком старијем времену Словена, преточеном у исторњу о Словенима, код многих аутора присутан је и термин Протословени.

Према позитивним научним сазнањима та заједничка именица: Протословен, историјски је неодржива. Појам сам по себи не доприноси могућности било каквог разумевања, односно оправдања. Јер, у историјском смислу, као што ће бити наглашено, именица Словен - Словени, у пракси, у науци, историографији, није била у употреби пре II века после Христа.

Ранија прошлост тог, како се данас каже, словенског народа, све те Словене познавала је под именом: Срби.

Усвајањем ове непобитне чињенице, чисте историјске истине, отклањају се наметнуте заблуде, уважава се сазнање о старости појмова, у смислу - није могуће мешати прадеде и далеке праунике.

У том смислу, на Балкану није могуће говорити и о пра-Бугарима. То њихово: пра - односи се на време пре доласка кана Бориса, са простора иза Волге. Тако о кану Борису пише Србин, поп Дукљанин, у свом Летопису, односно Барском Родослову. Према Дукљанину, долазак кана Бориса источно од Хема, назначен је: "за време владавине Владина", што приближно одговара неком кратком времену пре 700. године.¹

Фердо Шишић "Летопис..." стр. 297 в.

Праисторијске културе није лако идентификовати са народима који касније живе на њиховим археолошким налазиштима. Стога не знамо ко су били становници културе Лепенског Вира, као што не знамо - у које су се народе (касније) претопили Ловци на северне јеленове (документовани на цртежима шпанске пећине Алтамире). Поготову кад су у питању много старије културе - неандерталци, кромањонци или много даље још старије културе палеолита.

Међутим, Пеласти, затим Етрурци, који претходе класичној цивилизацији Грка, својим писмом упућују на повезаност са Винчанском културом, расадником свеукупне европске писмености, укључујући и сва потом настала клинаста писма блискоисточног и месопотамског региона.

Преко лингвистичких, документованих дублета за име Србин: Рашчани, Кимерци (Кимберци), Ликијци, Трачани, Трибали и многа друга - налазимо Србе (као и каснији општи етноним: Словене) - на просторима ширег евроазијског континента, у тим древним временима.

Средином XX века у науци је већ прихваћено учење да су Срби (Словени) имали писмо пре доласка и деловања словенских апостола св. Ђирила и МетодијаЛ

* Сазнање да су током VI века Срби, према Монемвасијској хроници ("Византијски извори I" стр. 283), били већинско становништво на Пелопонезу, па и Порфиригенет наводи да су и у VIII веку, како он каже "Словени", од Пелопонеза начинили своју земљу ("Византијски извори II" стр. 7). Тако, примера ради, Теосран, као неки изузетан догађај, војни успех Византије, бележи да је цар Јустинијан II (685-695; 705-711) са војском (688-689) успео пробити се из Константинопоља до Солуна, "успут је покорио велике масе Словена" ("Византијски извори I" стр. 226). Исто бележи и Нићисрор

Велесова књига

Још је на самом крају Првог светског рата академик, пуковник Изенбек, пронашао дашчице

("Византијски извори I" стр. 241), као и Георгије Монах, који наглашава да је цар "покорио велико мноштво Словена. једне ратом, а друге је примамео себи речитошћу" ("Византијски извори I" стр. 248).

Сасвим је за очекивати да су Срби били бројно становништво средње, а посебно северне Грчке. То документују српске хришћанске епархије: Језерска и Радовишка - под митрополијом Ларисе; Драговићка - под митрополијом Солуна; Великаја и племена Смолена - под митрополијом Филипа (престони град Филипа II).

За ове грчке области није немогуће рећи да су то биле словенске епархије. Јер: још северније, из теме Стримон (северна античка Македонија), цареви су, да појачају одбрану од продора Арапа, вршили пресељавање становништва у Малу Азију. Из шире области Струме и Струмице, цар Констанс II (641-668) је преселио велике масе Словена у Малу Азију, као што истиче Георгије Острогорски ("Историја Византије" стр. 132), где су ти "Словени" према својој ранијој постојбини, подигли свој град Сервогордон, одн. Гордодсервон (на јужним рубним областима теме Опсиклија). Од ових српских војника (јер свој нови град нису назвали Словенски град, или пак Македонски град, мислећи на садашњу распрострањеност Македонаца на том простору Струме) већ 665. године прешао је јак одред од пет хиљада људи Арапима, који су их населили у Сирији. код Алепа (Г. Острогорски "Византија и Словени"; стр. 24).

Нови талас пресељавања Срба из теме Стримон извршио је и цар Јустинијан II, одмах по доласку на престо (685): насељени су такође око Сервогордона.

На VI Васеленском Сабору, одржаном у Константинопољу 680/681. године, међу учесницима Сабора помиње се Србин, епископ Гордосервона, према црквеним истицањем скромности "Исидор. недостојни епископ Гордосервона" (Манси "Sacrogum..."; ТОМ XI 643:

исписане старим писмом са текстом посвећеном богу Влесу/Велесу, познате као словенска Велесова књига. Но ипак, у Југославијама, о ТОМ налазу није писано. Задржало се мишљење о словенској писмености тек од св. Ђирила и Методија. Док житије св. Константина Ђирила бележи постојање на српском језику: Јеванђеља и Псалтира, које је св. Ђирил у Херсонесу

потом и у литератури Г. Острогорски "Византија и Словени"; стр. 57; М. Јовић "Србија и..." стр. 15).

У контексту укупних хрватских настојања, да. ако је то могуће. и не помињу Србе, посебно не у старим документима, тако и Тома Маретић. иако је неоспорно знао за име тог српског града Гордосервона - Сервогордона, употребљава Порфиригенетову изведеницу да је у питању народ: Слависијани; Порфиригенет помиње Словене као народ кога су његови претходници. цареви, преселили у тему Опсиклију, име града Гордосервона-Сервогордона и не наводи. изјашњавајући се само - да су у питању Слависијани - Slavianoi ("Византијски извори II" стр. 73, 77).

Цар Јустинијан II преселио је још већи број, јер како каже Г. Острогорски: "могао је створити војску од 30.000 људи", чинећи тако "најмање четврти део целокупне тадашње византијске војске". Но, Г. Острогорски продужава саопштавајући да је већи део и ових "Словена" изневерио Византију, прешло је двадесет хиљада бораца Арапима, "па су услед тога Византинци претрпели тежак пораз" ("Византија и Словени" стр. 56).

Према сведочењима Теофана, Србин пореклом био је и цариградски патријарх Никита ("Византијски извори I" стр. 233-234), а како истиче Константин Јиречек, то није био једини међу епископима тог порекла, тог времена ("Историја Срба I" стр. 99).

Имајући и овај податак у виду, управо сто година пре официјелног покрштавања Срба (872. или 876. године), могуће је у пуном светлу сагледати важност поменутих српских епархија по северној Грчкој. Јер Срби су имали своје светитеље: кнез Јован Владимир Дукљански (999-1016), Прохор Пчињски, Гаврило Лесновски (код Кратова), Јоаким Осоговски (у Осоговским планинама код Брегалнице) - сви из раног XI века.

сам затекао. У том запису пише: "Нађе Јеванђеље и Псалтир, писан словенским словима и нађе човека који је говорио тим језиком, и говорећи с њим, примрго је силу речи"Л

Овај изнесени податак у супротности је са претпоставком да су св. Браћа, како су били родом из Солуна, где су, живећи на простору Срба и њихових хришћанских епархија, за очекивати је, добро познавали српски језик. Рачунајући управо на њихово познавање тог српског језика, велики патријарх Фотије (858-867; 877-886), уз цара Василија I (867-886), желећи да уважи тражење кнеза Растислава Моравског, поверио је св. Браћи да изврше покрштавање средњоевропске Моравске, као потом и Срба на Балкану. Св. Браћа су, бар тако произилази, према времену кад су пошли у Моравску, за изразито кратко време превели важне богослужбене књиге са грчког на српски језик. Па чак и Т. Маретић бележи: "А Солуњани су у оно доба говорили Славенски".²

Управо тај податак, да је св. Ђирило, преко преводиоца тек, разумео затечене свете књиге на српском језику, наводи на закључак да св. Браћа нису били Срби, али није схватљиво да у Солуну нису научили српски језик. Јер, језик Јеванђеља и Псалтира из Херсонеса је већ био на српском језику. Па, целих девет стотина година раније, Овидије, док је био у изгнанству у Тарсу (црноморски град), према његовим писмима, жалопојкама за Римом, језик који је ту у Тарсу научио - био је српски.

Р. Пешић такође бележи да је пољски краљ Болеслав Храбри (992-1025), по заузимању Кијева 1018. године: "уништио или понео са собом многа важна документа и дохришћански летопис - Великое

летописание - као и Библију у рукопису, који је представљао превод из времена Јарослава Светог (978-1054) од стране херсонеских преводилаца".

О Велесовој књизи објављено је: Борис Рабиндер "Живот и религија Словена према Влес књизи", али и одмах потом "Велесова књига" са исцрпним објашњењима и преводом Р. Пешића.

Консултујући ове уважене ауторе, произилази да је "Велесова/Влесова књига" настала, односно да су почети њена писања на дашчицама били у IV веку: јер, помиње се праотац Ор, потом Асколдом и Рурик. Такође и имена готских и хунских вођа: Германареха и Галареха. Германарех је умро 375. године; то уједно одређује време кад су писане те дашчице. Писац наводи причу о Кију и његовој браћи, али и о "граду који се гради".¹ Под тим градом подразумева се Кијев, а према пољским изворима, посебно Стријковском, стоји да "Кијев је саграђен 430. године, то може знатно да прецизира Кијево време".² Р. Пешић у вези Стријковског наводи да је његову тврдњу "засновао на предруриковским летописима писаним у Кијеву, а које је запленио Болеслав Храбри. (Касније је Раздивал такође запленио мноштво књига и докумената о Кијеву. Њихова каснија судбина није позната)".³

На овај начин дошло се до приближне или тачне године почетка писања Влес таблица. Али, анализом таблица и потом објављене књиге, може се закључити: према запису о Германареху, затим о кнезу Кију и његовом подизању вградаг Кијева, евидентно је да су досад пронађене таблице писане у размаку од пет векова (од IV до IX века).

* Р. Пешић "Велесова књига" стр. 38,40, 42.

² Р. Пешић "Велесова књига" стр. 42, 51.

³ Р. Пешић "Велесова књига" стр. 51.

* Радивој Пешић "Завера порицања" стр. 59.

2 Т. Маретић "Славени у давнини" стр. 48.

Укупно је пронађено четрдесет и пет дрвених дашчица са текстом Велес књиге, од стране белогардејског пуковника Изенбека, у августу 1919. године, на имању породице Задонски.

Први објављивач Велесова књиге са ових дашчица, Б. Рабиндер износи, имајући у виду да се помиње Рурик, а нема никаквих вести о кнезу Олегу: "то може да буде доказ да је књига завршена око 870. године.¹ Док Р. Пешић бележи да је Велес књига: "... у ствари хроника писана словенским писмом и језиком на дашчицама, и излаже историју Словена у периоду од 650. године пре Христа до IX века наше ере".²

Како је име Рус/Руси, временска последица именица, књига уједно показује време свог настанка, кад су се ти наводни Срби већ назвали по локалном, и то варјашком хероју Рурику: Руси.

Податак о Варјазима принуђује претходно раздвајање појмова: Норман и Варјаз. Јер су Новгород и његово руско становништво дуго били у борби са Норманима - Викинзима, које је протерао Ререк са браћом, којом приликом је изгинуло десет хиљада Нормана.

Стога Р. Пешић исправно закључује: "Било би чудно да је после тога (*ове битке*) Ререк (да је био Норман) кренуо на југ да осваја кијевску Русију, а да Норманима непријатељски Новгород остави себи иза леђа".³

Ререк (Рурик) је као кнез Новгорода отишао у Кијев, у свој руски град, те се једино може разумети: Варјазии нису били Нормани - Викинзи. Варјазии су, у ствари, западни Словени или Венди. У том својству Ререк долази у Кијев, не као Норман, јер: "Кијевљани

нису знали нормански језик",* стога у Кијев ни трговци Нормани нису долазили.

Поред овог важног податка треба истакнути да по Влес књизи река Волга је још називана својим старим именом: Ра. Тада су Готи живели код Азовског мора, јер га Влес књига бележи као Готско море: "До тог доба су наши оци били на обали мора, уз реку Ра и са великим тешкоћама су преко ње пребацивали своје људе и стоку на ту обалу, идући ка Дону и тамо су видели Готе". Готи су им препречили пут: "тако су морали да се бију за ту земљу и наш живот".²

Ипак изненађује да Р. Пешић наводи: "Морамо признати да о њима (*Кимерцима*) не знамо много". У вези објашњења ко су Кимерци, Р. Пешић наводи три могућности:

* да су живели у Украјини, потиснути од Скита у VII веку пре Христа (са овим податком приближава се Херодоту - VII 20), мада нису исте полазишне ни исходишне области у питању;

* Кимерце налази "лоциране на левој обали Елбе" (о овим Кимерцима на Елби Херодот ништа не пише, али треба узети у обзир да Херодот није могао да у свему буде у праву);

* налази Кимерце као део сумерске цивилизације (према доступним изворима и то је нејасан податак).

Међутим Пешић бележи податак из Велесове књиге: "Наши оци су били Кимерци".¹ Но, још је загонетније: "Били су Кимри (Кимерци) оци наши, и ти су потресали Рим, а Грке су растерали као преплашене прасиће"!.!

1 Р. Пешић "Велес књига" стр. 52.

2 Р. Пешић "Велес књига" стр. 41. Ово "море уз Ра" (Волгу) односи се на Каспијско језеро, море.

3 Р. Пешић "Велес књига" стр. 58.

1 Б. Рабиндер "Живот и ... " стр. 33-34.

2 Р. Пешић "Завера порицања" стр. 64; "Велесова књига" стр. 21.

3 Р. Пешић "Велес књига" стр. 52.

По другом наводу из Велесове књиге, записан је супротан податак: "Русију су разбили Грци и Римљани и пошли су морском обалом до Сурожа и тамо створили Сурожски крај, јер је био сунчан".²

Дакле, после напада на Русе, Руси су пошли на Сурож (данас је то Судак на Криму). Вероватно су до тада били у областима изнад Крима, одакле су их отерали Грци и Римљани, област коју мапе бележе као Сарматију или Кимберију.

Могуће је очекивати да су у то време Грци били на северном приобаљу Понта, али да су Русе нападали и Римљани и то око Крима, о томе нема историјских података. Према самом тексту Велес књиге стоји: "Римљани су нам завидели и смишљали зло, дошли су својим колима и железним оклопима и ударили на нас, и зато смо се дуго бранили и избацили их из наше земље, а Римљени видећи да одлучно бранимо свој живот, оставили су нас на миру".³

Овакав опис напада Римљана на Русе једино се може повезати са нападом Рима на просторе Дунава, односно још северније, у пределу српских планина, за ратовања императора Валенса (364-378) у пределу ердељских Карпата.

"Велес књига" је образац верског живота Словена у предхришћанском времену (према веку када је та књига настала, име Словен - Словени већ је било одомаћено код многих). Нешто као стари култ и религија Аменофиса Аменхотепа IV Ехнатона (1370-1353) и "религија старих Словена била је религија радости. Празници живих као и оних (*светковина*) организованих за мртве, увек су обележавани песмом и

игром".¹ Код Ехнатона "цвећем и воћем, друге жртве нису приношене" уз песме: изласку и заласку Сунца.²

О религији времена служења богу Велесу/Влесу, писао је и Natko Nodilo "Religija Srba i Hrvata" или касније издање "Stara vjera Srba i Hrvata" (данашњи Хрвати тешко да би наводили ову књигу, и да ли би је поново објављивали са овим поретком односа: Срби - Хрвати).

О прастаром српском богу Велесу/Влесу писао је и добар познавалац старе српске религије и обичаја, Веселин Чајкановић: "Неколике опште појаве у старој српској религији" где се В. Чајкановић изјашњава да се стара, прехришћанска "српска религија своди на култ предака".³

Но, имајући у виду да се све старе познате религије, чак и пре него што су постале религије, све још из домена: шумских, тотемистичких божанстава, да су све укупно узевши прослављале - искључиво култ предака. То је подразумевало пренос свих особина предака на потомство: знање, поредак, памћење, устројавање потомака у духу јединственог заједништва.⁴

"Велесова књига" у овом издању уваженог Р. Пешића (до сада једином издању на српском језику), обрађује и доноси превод до данас нађених, укупно четрдесет и пет дашчица. Посебну вредност књиге и Р. Пешићева превода, чине приложени факсимили оригиналног текста (као кад је у питању неко научно позивање на документ, писма без вокала - па и овде је, мада је у питању чиста српска ћирилица, али не штампана Гутенберговим изумом - стога пружа све могућности, ако је неко у стању: неком другом

Р. Пешић "Велесова књига" стр. 72.

² М. Јовић "Историја Старог века I" стр. 233.

³ према Р. Пешић "Велесова књига" стр. 80.

⁴ видети: Џемс Џ. Фрејзер "Златна грана" стр. 80.

*. Р. Пешић "Велес књига" стр. 44.

² Р. Пешић "Велес књига" стр. 44.

³ Р. Пешић "Велес књига" стр. 45.

ишчитавању)Л

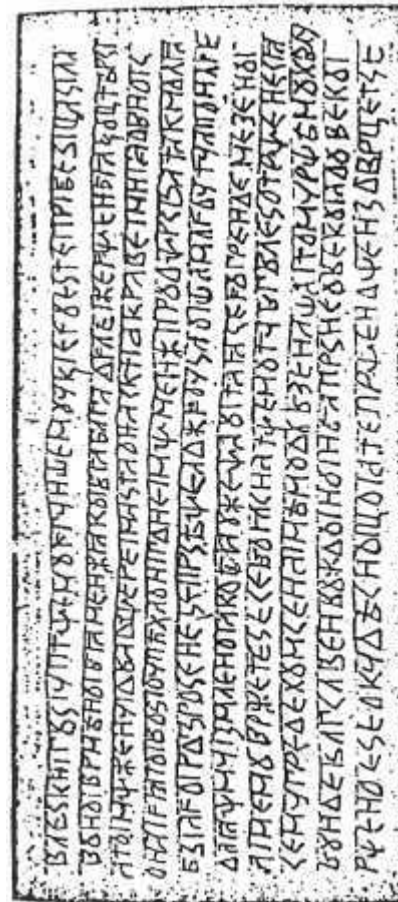
Но свакако, уз овај превод и коментар Р. Пешића, те уз претходну књигу Б. Рабиндера, чак и код злурадих Срба - више није могуће заступати мишљење о некој ранијој неписмености Срба - Словена. Ту су још подаци из житија св. Тширила, ту је и писмо Ликијских Срба - Личана Мале Азије, на њиховој стели из Срба, названој од Грка: **Ксантос Стела**. Ту су и лидијски - лиђански споменици, као: Изгнулим ликијским коњаницима, те Cirro di Perugia.

* Влес/Велес књигу чини можда и већн број давно изгубљених дрвених плочица (нађено их је свега четрдесет и пет), које је пуковник Изенбек пронашао у Украјини 1919. године, на имању породице Задонски. Још је Б. Рабиндер писао: "Текст на овим дашчицама био је исписан словима непознатог писма. али врло сличног ћирилице, тако да је био бар дешифрован".

Према више него успешном, потпуном преводу од стране научника Р. Пешића, показало се, то старо писмо је најприближније. скоро идентично са српском ћирилицом. Какав би понос у светлу свих сазнања, и ћириличног поистовећивања "Ксантос стеле" из 2800. године са српском ћирилицом, доживео Вук Стефановић Караџић, одбацпан у своје време. То је код њега било несхватљиво надахнуће да он, од свих расположивих графема славјано-сербске. руско-српске редакције и поретком писма српских средњовековних повеља - одабере писмо очишћено од свих сувишних полугласова. које ће стотинак година касније омогућити дешифровање и превод Винчанског писма. Ксантос Стеле и Повеја Загребачке Мумије!

Вук Стефановић Караџић писао је свој "Рјечник" осамдесет годна пре него је откривена Винча, стотинак година пре откривања Лепенског Вира - а потом: све се уклопало. Као да је Вукова ћирилица била недостајућа коцкица мозаика, који ће се сложити стотинак годна касније.

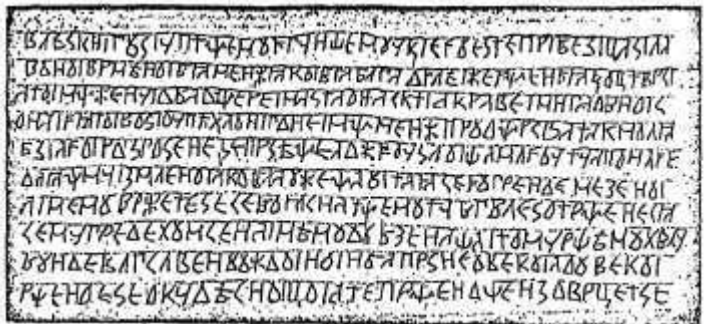
Б. Рабиндер наводи да је нордијска теорја историографска школа (коју треба поистоветити са берлинско-бечком школом Илије М.

Табела III
Фотокопија фотографије
дашчице бр. 16

Ћирилична транскрипција
текста дашчице бр. 16.

Д-16А/ІТ

1 Велесову кнѣгу ову посвећујемо богу нашем који нам је уочиште и снага.
 2У она времена бејаше човек благ и одважан да га назваше оцем Руца,
 3А гај човек имајаше жену и две кћери. Имајаше он стоку и краве и много оваца
 4и пребиваше у степи и нигде не могаше наћи мужеве за своје кћери и мољаше
 Збогове да род његов тако не усахне. И Дајбог услыши молитву његову и по тој молби
 бладе му што је молио. Тако бејашу ожељени они који су међу нама.
 7Н дужни смо веровати јер јасно је да бог Вслсес пород доноси.
 8Дужни смо боговима нашим и стога им одајемо хвалу:
 9Нека је благословен вожд наш сада и увек и за век ивекова.
 10 Изговориште то волшебници и одоше.

Р. Пешић, Велесова књига, стр. 84-85: Д-16А/П

А	𐌰	𐌱	П	𐌱			
Б	𐌲	𐌳	Р	𐌳			
Ц	𐌴	𐌵	С	𐌶	𐌷		
Д	𐌸	𐌹	Ш	𐌺	𐌻	𐌼	𐌽
Е	𐌺	𐌻	Т	+			
В	}	𐌽	}	𐌽	𐌿		
Ф		𐌾		𐌿			
З	}	}					
Х	𐌾	𐌿					
И	𐌿	𐌺					
К							
Л	𐌺	𐌻					
М	𐌾	𐌿					
Н	𐌾	𐌿					
О	𐌿	𐌺					

1. ісвѣрїдѣтьсѣоілоїнотїадазбѣомомоше
лудемїеїотїакѣстрахоїне
2. імїлїонїеждїопрїдїлїакоїнїоїнїопрїстїе
тѣтїлїѣрїакоїнїеїакоїждї
3. хоїштїаїсѣждїекоїзїонїеїдїепїеїнїакоїнїе
іакоїн
4. сѣбоворотїнїнїіаїнїеїстїоїакоїнї
судїаїсѣшїгоїдїе
5. русесїетїеїгоїрадїобїаїлїоїнїакоїнїаїдїнї
прїстїеїоїсѣгїеїтїеїтїрїаїнїїаїу
6. пѣлоїтїоїаїетїрїеїнїрїстїрїеїнїоїеїаїнїполї
оїїнїстїеїсїоїеїстїаїнїоїнїеї
7. оїаїзїмїаїтїаїрїуїнїїеїсїеїсїеїзїрїщїтїеїсїe
їеїаїнїеїзїбудѣтїеїтїуїтїлїоїнї
8. нїоїнїаїшїеїхеїсїлїаїлїаїнїеїтїакоїсѣїоїнїаїрїаїe
тїrїnїїoїnїoїtїeїoїrїnїeїtїe
9. ісєлїпїаїтїeїкїeїпїeїрїуїeїsїtїnїeїcїrїoїzїeїnї
уїtїlїaїшїeїtїeїsїeїcїoїnїoїnїe
10. тїnїaкоїнїoїnїeїsїdїoїrїzїeїkїaоїrїeїoїeїoїeїoї
oїrїeїsїtїrїuїtїaїїnїuїtїaїzїe
11. kоvнїeїzїeїsїeїnїoїnїeїtїeїsїtїrїeїoїaїeїaкоїdї
zїrїnїeїtїeїnїeїrїuїtїeїnїaї
12. nїzїtїeїaїnїoїnїeїzїaїnїeїsїeїoїnїeїrїeїrїeїeїdї
zїdїeїkоїuїtїnїeїsїeїbоїmїoїzїeїdїe
13. іnїшїoїnїeїsїeїzїoїbоїdїoїtїeїnїnїaїdїzїaїzїeї
zїeїnїnїrїuїtїaїnїaїtїeїsїeїnїoїnїe
14. nїzїuїtїuїsїlїvїuїtїoїuїshїeїzїeїsїeїnїaїoїeїaїnї
eїrїaїnїeїnїkїoїzїnїdїeїrїoїsїlїeїnїeїlїx
15. ісєлїvїrїeїhїoїnїeїoїbоїgоїnїdїnїnїtїrїaїшїeїo
nїoїeїkоїnїeїsїeїeїeїeїnїaїnїrїe
16. іeїxоїnїeїsїtїuїtїoїnїeїlїa

Д-4А

1 Ево Дајбог сазна у помоћ дохвати људима нашим. Зато се не бојимо
 2у њега верујемо и брижност његову осећамо. И чекасмо дан тај кад смо имали...
 4 Веровећен беше место где се Готн устелише, Руск
 5тн не одбранено и мало нас остаде у њему. После битве оцањем ослепшн и пово
 ннше
 6у град и пелено што га веровно ролешн нн снв четнри стнри. Тнм Рузн ннлустнше своје
 место.
 7 Не благослнјте ту змљу руску, нн ннстнте је. Тнво је
 8век оцнш ннннх зрнлншн а оно је по Праву нашн. Веровећен
 9је слнзу прокоу Русннн и Снзрску. Прнвнте је уз се снм слншном својом, вртнте је:
 10 ннзекнлнма нншнн, снлнзнїе божїу Русїеју. Јер нншнїаїн нншн откнрнлнне и обнукнше
 11 нашн нншесне и огнншн. Служнмо јој и обрнвнмо је јер оделн ннш,
 12 хрншн и ннїн одукек и до снртн. Служнмо јој и ошн, а нншнн
 13 костн своје положнше, кно у време Мншнмнрн Антн.
 14 Слзекнннннн нншнне ннш јер чнст и слнзу пеленн боговннн. Нншн
 15 не трнвнмо, снмо слнзу утнрїснмо. Молнше кнїуїемо док телн унншнво и
 16 слнзу...

Р. Пешић, Велесова књига, стр. 102-103: Д-4А

Р. Пешић, Велесова књига, стр. 178-179 (Прилози):
Почетак систематизације писма Велесове књиге - Мирољубов

ЕТРСКО ПИСМО	ВИНАНЦА	ВЕЛОСИЛА	РУНЕ	СТАРОСЛОВСКО ПИСМО	СРПСКО ПИСМО
А	ААА	А	А	А	А
В	ВВВ	В	В	В	В
Г	Г	Г	Г	Г	Г
Д	Д	Д	Д	Д	Д
Е	Е	Е	Е	Е	Е
Ж	Ж	Ж	Ж	Ж	Ж
З	З	З	З	З	З
И	И	И	И	И	И
Ј	Ј	Ј	Ј	Ј	Ј
К	К	К	К	К	К
Л	Л	Л	Л	Л	Л
М	М	М	М	М	М
Н	Н	Н	Н	Н	Н
О	О	О	О	О	О
П	П	П	П	П	П
Р	Р	Р	Р	Р	Р
С	С	С	С	С	С
Т	Т	Т	Т	Т	Т
У	У	У	У	У	У
Ф	Ф	Ф	Ф	Ф	Ф
Х	Х	Х	Х	Х	Х
Ц	Ц	Ц	Ц	Ц	Ц
Ч	Ч	Ч	Ч	Ч	Ч
Ш	Ш	Ш	Ш	Ш	Ш
Ж	Ж	Ж	Ж	Ж	Ж

ВЕСКОИСУПФУНШЕОУКЕФКЕСТКПРВЕЗЦУ
 ВОНОВРНЖНОГЛАМЕНЖАКОВЛЫГЛДРЕЖЕЖУЕНБГДЦТВО
 АТРИУЧЖЕНУДОВИДЕРЕНТЕНИЗСТДНУСДУКРКВЕНТАВНВЦ
 ОНАТФАТОВОВОУМЖЕХОННДАНУФУМНЕНЖПРОДВУКСУКЕНВЛА
 БЕЗАТОРАДСРОСЕНЕУНПРЗБУФУКУДЕЖУУСЛОШАНУФУТУШВННН
 ДЛАНУУ
 ЛАНЕНУВРРЕТЕСЕУУУУУУУУУУУУУУУУУУУУУУУУУУУУУУУУУУУУУУ
 УУУ
 УУУ
 УУУ

Р. Пешић, Завера порицања, стр. 66: Факсимил даштице бр. 15 из Велесове књиге

Р. Пешић, Велесова књига, стр. 188-189 (Прилози): Систематизација Велесове књиге - Радивоје Пешић, 1985. год.

Несугласице око настанка српске писмености

Око проблема кад је настала српска писменост - није могуће дати једноставан одговор.

Поменуто је назнака да су Срби, доласком са Далеког Истока, донели писмо са собом. Кад је то, бар приближно, могло бити, остаје и даље непознато.

Сви закључци са пуном документацијом о археолошки утврђеном Винчанском писму, упућују на једину неоспорну чињеницу: извор свеукупне писмености јесте Винчанско писмо (нађено у Винчи код Београда).

Живанчевића) намерно створила Словенима комплекс далеко каснијих дошљака (V-VII век после Христа), на укупна сложена питања и судбинска заплитања око балканских и не само балканских историјских проблема - толико касно, да је давно раније све већ било дефинисано (подразумевајући долазак Словена - како су сви онн називали Србе - на Балкан однекуд иза Карпата, тек у ствари током шестог века).

И овај изнесени став Б. Рабиндер заокружује тиме да су у ствари: Кимери, Скити, Анти, Кијевскн Руси - последицом злонамерних тумача - разврстани у потпуно различите народе (који у свему томе не носе никакве заједничке особине; све су то, према таквим схватањима, били неки други народи). Али тај Рус пише: "У ствари, то је увек исти народ, који говори исти језик и има стабилан континуитет своје религије... Ово уситњавање словенске историје чињено је намерно, не грешком". Бар овом цитату није потребан никакав коментар!

Б. Рабиндер је рођен у Русији, 1909. године. Ову своју књигу напнсао је на француском језику (издавач српског издања те књиге наводи њен францускн оригинал: "Vie et Religion des Slaves selon le livre de Vies" - али не доноси које је године. и где, на француском објављена та књига).

Но уопште за писменост - цивилизацијски скок народа, који је поседовао то, за увек, ванвремено достигнуће: Писменост увек упућује на изразито развијену цивилизацију.

Да ли је овај податак у супротности са чињеницама из Хроника, да су Срби донели писмо са Истока? И ако су донели са собом неко писмо - које је то могло бити? Старост санскрта није позната. Он се још назива и Ведским писмом, али то је условно, јер нема података кад су забележене Веде. Из уобичајене констатације: да је санскрт један од најстаријих у груп индоевропских језика, како се изјашњава Вил Дјурант,¹ с друге стране имамо тврђење Звонимира Кулунџића ("Књига о књизи"), који санскрт и не убраја у стара писма Индије. Полази од брахми језика, за који се, из описа види да није санскрт. За брахми језик бележи да је настао у VI-V веку. Та старост свакако не одговара старости санскрта.

Долазак Аријаца у Индију, узима се, између 2000-1500. године. Ту би се донекле могло прихватити. да ти Аријци потом добијају име Индијци - Индуси. Но, како је утврђено да су Веде настале још у Арктичкој области, за сада нема релевантних података да ли су још на Арктику биле записане, односно - када. Ова непознаница свакако се мора одражавати и на ту помињану српску писменост, пре него су они дошли у Подунавље.

Ако је за писце Родослова и Хроника веродостојан податак да су Срби донели писмо с собом (како кажу: из Индије), могуће би било-да су га донели, али из Ликије.

Дакле, Срби су пре многих народа имали писмо, али у недостатку свих чињеница, намеће се чудан закључак - да су Срби имали већи број "почетака" своје писмености.

Винчанско азбучно писмо настало је између 5500-3200. године; затим, почетком трећег миленијума:

Ксантос Стела; пелашко и трачанско писмо - за очекивати је, бар један миленијум касније; расенско, рашчанско, етрурско писмо је можда истовремено или нешто млађе од пелашког и трачанског (ово етрурско-расенско писмо свакако припада балканско-анадолском простору); затим се јавља етрурско писмо на Апенинском полуострву - како латински писци сматрају, тек током првих векова првог миленијума (пре Христа); Повеји загребачке мумије (из првог века пре Христа); словенско писмо - Буквица бл. Јеронима (331-420); Јеванђеље и Псалтир на српском језику из хазарског Херсонеса - свакако неки век пре времена св. Браће; Велес књига (исто пре деловања св. Браће); па коначно - глаголица и ћирилица св. Браће из деветог века.¹

Како све то уклопити у чињеницу да се српском

¹ У вези поменутог Повеја загребачке мумије, важно је лстаћи: Повеј ове, и других мумија, чак и кад се утврди да је мумија ш неког одређеног периода, ТО у себи не носи никакву хронолошку одредницу везану за сам Повеј.

Према касније нађеним, расеченим повејима, који су били обмотавани око умрлих, балсамованих краљева, краљица и великодостојника, те свештеника, чије су гробнице пљачкаши скрnavили, поред блага, однетог ш самих гробница, пљачкаши су и раскндали повеје мумија, јер су у сваки од многобројних слојева, на грудима мумија свештеници стављали по један или више изразито вредних драгуља. или златних плочица са симболом богова из Озирисова култа умрлих. Повеји су углавном биле ланени, или пак од папируса.

У зрело, стабилно доба египатске државе - није се штедело и повеји су увек биле од неупотребљаваног, било лана, било папируса. Није се штедело на мртвима: краљу, потом сину бога. А ни на осталима. Но касније, већ у доба Декаденције (од XXI династије 1085-332), често се дешавало да у "граду мртвих" свештеници, специјалисти за мумификацију, користе повеје који нису више нови, већ су

¹ Вил Дјурант "Источне цивилизације" стр. 409.

ћирилицом дешифрују: Винчанско писмо, Ксантос Стела ликијска, као и лидијски текст са "Споменика изгнулим лидијским коњаницима", Cirro di Perugia,¹ Повоји загребачке мумије, дашчице Велес књиге...

Из понуђеног, остаје отворено - које је писмо било стварни почетак српске писмености?!

Стварни почеци сежу дубоко у прошлост, док су многи учени Срби улагали цео свој живот да докажу *непостојање* раније историје Срба.

исписани различитим текстовима.

Захваљујући том уведенном обичају пронађен је недостајући Аристотелов спис "Атински Устав". Како је тај "Устав" један од чак 158, колико их је Плутарх помињао, Устава различитих полна, различитих државно-друштвених система ("politeia"), веома је драгоцен. За очекивати је да је тај Аристотелов Устав био најзначајнији Устав од тог броја. Нека друга мумија, вероватно је, уз остало, била обавијена почетком тог Аристотелова списка. Према налазу из 1880. године, и друге мумије која је пронађена 1890. године, познат је тај Аристотелов спис. Спис почиње суђењем Алкменидима, због крвавог гушења неуспеле Килонове завере (око 640. године).

Према томе, у случају налаза таквих списка на повојима мумија, време мумифицирања нлје меродавно времену старости тог или оригиналног списка - ако је он у питању, или времену неког каснијег преписа орипшала. Јер сматра се да је Аристотел написао овај спис између 329-325. године, док време његових преписивача није могуће утврдити. Једино се уклапа у неко време после те 325. године, па до краја I века после Христа. Сматра се да је мумија из тог доба.

Папирус је први прочитао Енглец Frederic G. Kenyon; објавио га је јануара 1891. године ("Аристотелов Атински Устав" Загреб, 1948; стр. 6).

¹ Cirro di Perugia - купопродајни уговор склопљен и уклесан у камену пред две хиљаде и пет стотина година, између рашанских бољара, званих Велжинаши и Дабоњаша. Овај етрурски писани споменик пронађен је 1822. године недалеко од Перуђе - етрурски Перусија.

Око поменуте Буквице, коју је саставио св. Јероним Далматинац, потребно је додати:

из књиге Мавра Орбинија "Краљевство Словена", у предговору "Мавро Орбини - Живот и рад" стоји да се Дубровчанин Мавро Орбини тако потписивао испод текстова које је писао на италијанском језику, док му је право име Мавар Орбин: "како се потписао и испод српскохрватске посвете свог 'Зрцала духовног' датиране 20. априла 1606. (Dum Mavar Orbin Opat od Sfete Marie od Ваџке)".!

Одмах испред тог српског превода стоји да почетне странице - до 242 - нису преведене, јер ту М. Орбини углавном елаборира о "Барском Родослову", тј. "Летопису попа Дукљанина" (уз све могуће различите претпоставке, вероватно написан током XI-XII века). Према изводу уваженог др Фрање Баришића (члана редакције издања ове књиге), који сажето износи те непреведене странице М. Орбинијеве књиге, на стр. CXL помиње Буквицу коју је саставио св. Јероним.

На стр. CXLIX Ф. Баришић даје подробнији опис Буквице: М. Орбини се позивао на један од својих извора - Biondolo(-a) (ТО би могао бити Флавио Биондо 11463, писац књиге "Italia Illustrata"), где бележи да је св. Јероним на ту Буквицу превео Свето Писмо. Поред тог кључног податка, бележи: "На том језику он је саставио и литургију, која је прихваћена и коју је доцније потврдио папа Еуген IV (1431-1447)".

П. Ј. Шафарик се изјашњава по питању Буквице у позитивном смислу: "Словени су имали своју азбуку која се звала *буквица*, или *боговиедица*, несумњиво зато што су њеним посредством објављиване божанске забране и сазнања за време верских обреда. А да су од прадавних времена писали своје законе на таблама, за то постоје вишеструки и несумњиви докази! Између

* М. Орбини "Краљевство Словена" стр. XI.

осталог, у северним причама - *Загама*, важили су још у давно доба Словени уопште узев као просвећенл. Тако су на пр. Нормани слали у 'земљу *Вана*', тј. Северних Срба, чији су остаци данашњи Лужички Срби, које Немци називају још увек Вендима... Тако је дошло до тога да су они (Немци) од '*Вана*'узели не само мноштво речи, већ и више божанстава, чија су имена раније употребљавали као синониме упоредо са својим".¹

Потом М. Орбини наставља: "Исто нам саопштава и *Sabellico*" (Маро Антоније Сабелик -1436-1506- "*Enneades sive Rhapsodia Historicum*"). М. Орбини такође износи податак који оповргава претпостављене Сеобе Словена (V-VII век), јер каже: "Пошто је св. Јероним живео 200 година пре доласка Словена у Далмацију, јасно је да се словенски ту говорило још у античко доба. То доказују и имена места у Далмацији које спомињу антички писци. Примера ради, Ливије спомиње *Bilazora*, *Coritta*, *Grapsa*, итд. одреда словенске назива места".

М. Орбини даље наводи шеснаест римских царева родом са српског Балкана: Клаудије, Проб, Кар, Диоклецијан, Валенс, Гратијан (Грацијан), Аурелијан, Галерије, Максимин, Ликиније (Лициније). Од царева Источног Римског царства набраја: Лава, Јустина I, Јустинијана I. Од папа: Гај и Иван IV; поред св. Јеронима хришћанске мученице биле су: Сузана, Артемија и д руге.

Чак и овај дуги списак М. Орбинија није комплетан; нису поменути још: Јулије Цезар, Октавијан Аугуст, Константин Велики; поред њих још тридесетак "војничких царева" између 270-370. године; разумљиво, као и владаре блаканских античких држава, међу којима се посебно истичу Филип II и Александар Велики.

А.М. Петровић "Праисторија Срба" стр. 68-69.

Странице од 205-239 М. Орбини је посветио опису "Историја краљева Далмације и суседних земаља Илирика, од 495. до 1161. године". За италијански превод Дукљанинове "Историје", од стр. 240-243, М. Орбини је донео списак владара које помиње "Барски Родослов".

Књижевни рад св. Јеронима (код Православаца бл. Јероним - блажени), поред Посланица и Хроника, углавном се заокружује његовим упоредним преводом Библије на латински језик, тиме уједно допуњујући старији, постојећи превод - *Italu*. Овај превод бл. Јеронима познат је под именом *Vulgata* и службени је за римокатоличку Цркву.

Међутим, тај превод Светог Писма бл. Јеронима на словенски језик, као и литургију, не помињу ни др Милан Будимир - др Мирон Флашар у делу "Преглед римске књижевности", као ни Аугуст Франзен "Преглед повијести Цркве".

Поменути аутори такође не помињу ни писмо бл. Јеронима - Буквицу, о којој, као и о тој словенској Библији податке доноси М. Орбини. Јер, бар везано за бл. Јеронима: литургију, написану на писму те Буквице, М. Орбини се позивао на два Италијана и папу Еугена IV. Стога је тешко говорити да ти Орбинијеви подаци нису тачни.¹

У издању "Кршћанске садашњости" објављена је књига Хуберта Једна "Велика повијест Цркве" том II, Загреб, 1995 (према Х. Јединовом издању на немачком из 1975.). И поред бројних навода о бл. Јерониму у овој књизи, од које сам, искрено, више очекивао, нема ни помена о систематском раду бл. Јеронима, тако се нигде не помиње ни Буквица.

Иван Марковић, у свом преводу "Изабране Посланице св. Јеронима" I-II (Загреб, 1908.), у широком предговору о животу и раду св. Јеронима, не помиње ни Буквицу, нити превод Светог Писма на језик Буквице. Једино у "Енциклопедија Лексикографског Завода"

У IV веку, поред бл. Јеронима, појављују се и други писци који су познавали "различита словенска писма".¹ Такви је био философ Етик, често идентификован као Скит мада је био Словен, рођен у Истрији, који је такође "начинио слова за словенско писмо, али да та слова нису слична глагољичким".²

За философа Етика Р. Пешић износи: "Етик је био угледан научник и познато је да је блажени Јероним преводи његову књигу о космогонији".³

О философу Етику писао је, како то наводи Р. Пешић, и Hrabanus Maurus (776-856), у делу "De inventione linguarum ab Hebraea usque Theodiscam et notis antiquis", КОЈИ је 847. постао надбискуп у Мајнцу.

Р. Пешић наводи запис из житија светог Јована Златоустог из 389. године: "Скити (које судећи по многим доказима можемо сматрати Словенима), Трачани, Сармати, Индијци и сви они који живе на крају света, преводе Реч Божију на своје језике".⁴

Што се тиче раније поменутих Етрураца они, ако се прихвате теорије - тек почетком првог миленија

књ. 3, (Загреб, 1958.), на стр. 666 пише: "Њему се приписивао и изум глагољице (Scriptura Hieronymitana)"; и у "Народна Енциклопедија" СХС Ст. Стојановића (Београд, 1927.), под словом Ј. о Јерониму пише: "У Далмацији и Истри проширила се током Средњег века легенда да је Ј. изумео глагољицу" да би тако у сукобима латинаша и глагољаша лакше бранили глагољицу.

Бл. Јероним је рођеном у Стридону (Птоломејев Сидрон, познат као Scadrona) - Скрадин на Крки, мада има назнака да је у питању и Грахово (но, био је у непосредној близини, према познатом Стридону - Дрниш).

1 Р. Пешић "Велесова књига" стр. 27

2 Р. Пешић "Велесова књига" стр. 27.

* Р. Пешић "Велесова књига" стр. 27.

4 Р. Пешић "Велесова књига" стр. 27.

пре Христа долазе са неких малоазијских простора, можда у ствари треба додати, балканских простора. Ипак, не узима се ТО у обзир; Етрурци долазе под шире подножје Алпа, али долазе као Расени, Рашчани, Раси - могуће и Тирсени (мада никакве повезаности, бар данас немамо, ако прихватимо и Ага - Тирси). У том широком војвођанском простору, поред Ага-Тирса били су ту и Анарти, које једино помиње Јулије Цезар.¹ Такође се и море, западно од Апенина, зове Тиренско или Тирсенско море.

У свим таквим историјским комбинацијама, за Етрурце не одговарају те хронолошке одреднице. Ако се ипак прихвати да су Етрурци дошли на Апенине око почетка првог миленија пре Христа, ако са собом нису донели писмо (у ствари то је логични нонсенс), јер од кога су ту, на Апенинима, могли примити писмо, још чудније: своје писмо! Тадашњи Рим још није постојао. Неке археолошке назнаке о Риму пре његове светске славе, у тим вековима - нема, нема чак ни колиба.

И оно, што једино може неким покретом штапића добрих вила, ту у каснијој Италији, где још нема Рима, Етрурци, без писма, без цивилизације (а на Апенинима то ни од кога нису могли примити), одједном исказују све карактеристичне ознаке високе цивилизације. Римљани су чак намерно, временом своје Републике (509-31), радили на томе да униште, збришу, у тој Италији - све раније културне трагове Етрураца. Тако су нејасне и назнаке - од кога Латини примају писменост! Да ли од Етрураца или преко Куме, од Грка?

Тек потом, око два-три века касније, Рим почиње, према Варону, према Ливију: своју историју - Ab urbe Condita (753).

На простору Балкана и данас живе Раси, Раци;

¹ Цезар "Коментари о Галском рату" 6, 25.

то су управо стари Расени, Рашчани. Да ли је могуће - све те старе назнаке - коначо не повезати у једну логичну, али и историјску целину!

Ако су Етрурци, Тирсени, Расени, Рашчани, бар према неким релевантним историјским знацима, дошли у контакт са Винчанским писмом тек негде крајем другог миленијума - иако је то само по себи апсурдно, но елаборирајући у том смислу - остаје отворено кад су се сусрели са тим усавршеним писмом Срби (они за чије се прастаро, санскртско име везују сви ти дублети). Може се то и другачије исказати, како према санскрту - појам Србин - Срби носи обележје - бројних људи, прзнаца, братства, па следе епитети: добрих, храбрих, часних, итд. Од тог великог мноштва, могуће је да су временом настала сва каснија, различита имена.¹

Кад су, ако су, Срби негде са истока, изнад или испод хималајских пространа, у неком нејасном времену, кренули на запад (а све изнесене повезаности санскрта са српским оправдавају неки дужи заједнички живот Индуса и Срба), зашто је Лепенски Вир постао кључна неолитска размеђа писмености. Како то да такав међаш није у комплексу народа Индуса!

¹ Па и за то чињенично тврђење, зар се не треба питати: ако су неки Трачани иза Индуса, народ најбројнији - у вези имена Индуса (које у ствари ни данас не знамо), јесу ли они јаку подхималајску реку назвали Инд (откуд пре њих, у том случају, култура Индских градова), да ли су наследили назив те реке и од кога. Они су некад, кад се планетарна географска распрострањеност мерила бележењем појединих путника. тада је Индија била много већа. далеко већа од Арабије. Према мерењима из орбиталног пресека, испоставило се: Арабија је скоро двоструко већа од Индије. Ипак, ти Индуси (данас их има око седамсто милиона), зашто се они не називају према неким њиховим локалним ознакама?

Зар су и Веде писане на писму Подунавља? Али ту је и још један, међу многима, проблем: када су записане Веде? Хомерове песме, без разлике кад је он живео, према свим сазнањима, записане су тек за времена Писистратове тираније (561-528). И та реч тиранија није грчка и не носи ознаке каснијег значења тог појма, већ је лидијска и означава - Господина.

У вези грчког језика, како се схватало, јединственим непознатим генијем, који је осмислио Алфabetско писмо преко дублета из феничког, намеће се питање: зашто Грци нису свој Алфabet прилагођавали своје Линеарном Б писму, већ према феничком. Или, тај појам - феничко писмо, ипак носи у себи све стварне касније нејасноће.

Од неког библијског времена, кад је Бог људима наметнуо различитост језика, да не би успели сазидати Вавилонску кулу,* кад би бар приближно могли сазнати о ком се то времену, у протоку људске прошлости ради - и нама би много чега било јасније.

За Потоп, неког свеопштег појма немерљиве прошлости, остала су различита имена: Ноје, Утнапиштим, Деукалион и Пира, и још обележена неким другим, локалним именима хероја, које је Бог (или богови) хтео заштитити због њихове праведности. У вези збрке око новонасталих језика, нема никакве назнаке.

У том смислу, пуних нејасноћа, остаје изван могућности поимања, да ли су Срби носиоци усавршеног Винчанског писма, које је имало графеме за сваки изговорени глас, изговорено слово - ако нису (јер све остаје недоречено), бар - кад су дошли у контакт са Винчанском културом. На питање чија је она - у неком глобалном смислу, одговор је исти као на

¹1Мoj. 11,7-8.

питања ко су, рецимо, били неки од данашњих народа: питекантропуси и јужни људи (аустралопитекуси).

Међутим, остаје сигурно: није могуће разликовати културу Лепенског Вира и Винче. То свакако нису биле две различите културе. Исто је неоспорно: Срби су наследници винчанске цивилизације - и у времену и простору.

Свакако, овакав закључак је немогућ, ако се полази од доминантне чињенице: досељавање Словена v-vii века.

Ако се прихвати да је досељавање научна истина (по типу бечко-берлинске историографске школе), шта рећи о богу Дагону, без разлике да ли су Срби поћтовали бога Дагона прво у Месопотамији, на Еуфрату, или Дунаву (о чему ће још бити речи).

Какву тек збрку у свему томе чини лобања диносауруса пробушена неким пројектилом, која се чува у Московском природњачком музеју, кога је смрт затекла пре око осамдесет милиона година (старост утврђена методом мерења C¹⁴).

У светлу ових сазнања, нека светска изненађења: шпанске пећине Алтамаре, пропаст Атлантиде - у светлу глацијалних промена, само су обичне, очекиване чињенице.

Индуси, са својим мага-југама, Пра Браминим и то Педесет и првим даном, схватањем широких космичких циклуса - нормално је квијетизмом воље, немају потребу упуштања у те проблеме, тих мање или више стотинак хиљада година прошлости. Будизам у начелу осуђује сваку наметнуту намеру: Желим - Хоћу да знам...

И Черноризац Храбар (IX-X век) истиче да Словени од раније "писахон и гатахон чертама и резама" - он није познавао њихово предћирилско, предглагољичко писмо, да би те "црте" другачије

окувалификовао. Тај закључак односи се на словенско писмо које су други научници обележавали као Вендске руне.

Овај запис Чернорисца Храбра углавном мије бележен у целини: "... Раније Словени нису имали никакве књиге, али су се они, пошто су били многобошци, у својим верским обредима служили, читајући слике и црте урезане у дрво. Када су примили Хришћанство, они су без изузетка били присиљени да пићу својим словенским језиком, употребљавајући грчка и латинска слова... "*.

Ово мишљење изнућује неопходан закључак - тешко је прихватити тврђење да су ти Словени, за свој словни систем, вршили позајмљивање фонетских графема из грчког Алфабета.

Сматра се да су стари Грци учинили максимални помак - графичко бележење вокала, заокружујући тиме свој Алфавет, но Винчанско писмо, око три миленија старије, документује графичко фонетско писмо, чак и са бележеним вокалима. Како прихватити, у том случају, могућност да су Срби своје писмо прилагођавали грчком писму, које је настало више миленија после формирања српске Азбуке. То потврђује и Черноризац Храбар, питајући се: "како су они (*Срби*) могли да напишу грчким словима речи као: бог, живот, зјело, црква и дуге сличне овим", како то бележи Isak Taylor "The Slavonic Alphabets" (London, 1899; pag. 197-205).²

Луј Леже у свом раду наводи хроничара Титмара: "Међу Словенима који су још били многобошци на Елби (Алба, Лаба) кипови богова имали су исписана њихова имена". Стога Леже сматра:

С. С. Билбија "Староевропски језик и писмо Етрураца" стр. 82.
према С. С. Билбија "Староевропски језик и писмо Етрураца" стр. 82.

"... да је некакав, било који начин писања био потпуно познат овој раси у праисторијском добу".¹

Черноризац Храбар је сматрао да почетак другог дела историје Словена - од примања Хришћанства, од кад почињу да пишу ћириловским словима (ћирилицом), датира од 863. године.

Писање о српској старијој историји, али не заступајући унапред наметнута официјелна мишљења која дају зацртане оквире, првенствено намеће обавезу помињања вредних научних прегаоца, који су ишли корак даље. Почињем са проф. др Миланом Будимиром, иако он није први на тој листи. Предавањима и писањима обележава скоро цео XX век, износећи објективне лингвистичко-историјске чињенице, посебно о старости Срба, дакле у време кад ти подаци нису уврштани у службене Историје о Србима.

Професор М. Будимир је, у научном смислу, првенствено кореспондирао са античким изворима, те познатим светским научним именима: П. Кречмером, В. Георгијевим, Б. Хрозним, Л. Суровјецким, Т. Желинским, П. Ј. Шафариком, Ж. Зејером и другима - дакле није био усамљен у изношењу научних чињеница.

Нешто раније, своја историјска схватања о широкој проблематици порекла и историје Срба, износили су: гроф Ђорђе Бранковић, Ј. Рајић, К. Николајевић, М. С. Милојевић, П. Срећковић, С. Л. Лазић, С. Робер, Б. Рабиндер, Ј. Кострижевски, И. М. Живанчевић, Л. Ленард, Ј. Добровски, К. Церин, А. Гиљфердинг, Н. Жупанић, В. Ђерић, П. М. Јовановић, Ж. Д. Петковић, С. Гопчевић.

* Louis Leger "Cyrille et Methode, La conversion des Slaves" (Paris, 1868; 17, 208, 9); према С. С. Билбија "Староевропски језик и писмо Етрураца" стр. 82.

Овим уваженим научницима (свакако не потпуног списка) не завршава се круг другачијих мишљења, има их и у нашем времену: Р. Новаковић, Р. Пешић, О. Луковић-Пјановић, С. С. Билбија, Н. Јеремић, А. М. Петровић, Ј. Деретић...

"Наведеним ауторима захваљујући, и ова књига износи бар другачија схватања - о времену Срба, пре VII века после Христа - времена завршетка претпостављених сеоба".¹

¹ М. Јовић "Историја Срба" стр. 10.

ВИНЧАНСКО ПИСМО

РАДИВОЈЕ ПЕШИЋ

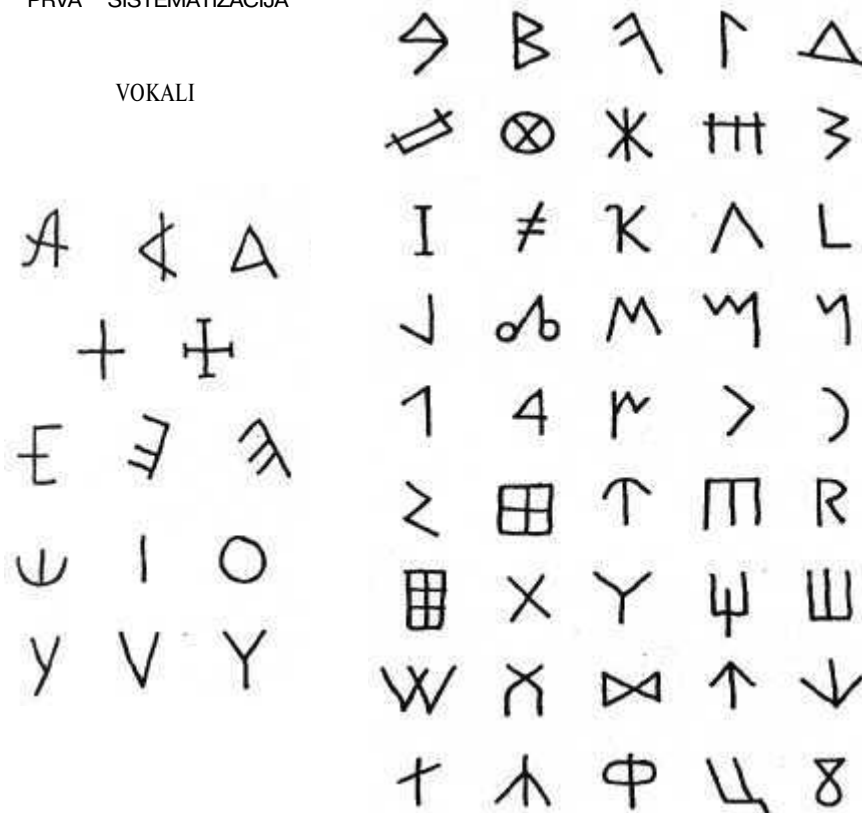
УПОРЕДНЕ ТАБЛИЦЕ

	ЕТРУРСКО (РАСЕНСКО)	ЛАТИНИЦА	ВИНЧА		ЕТРУРСКО (РАСЕНСКО)	ЛАТИНИЦА	ВИНЧА
				1 8.	M	ŠČ	M, Ш
1.	A	A	Δ, A, Δ	1 9.	Q	R	4, P, R
2.	B	B	B, Δ	2 0.	S	S	λ, λ, Z
3.	Γ	G	Γ	2 1.	T	T	T, T, M
4.	D	D	Δ	2 2.	Y	U	Y, V
5.	E	E	E	2 3.	X	H	X
6.	F	V	F	2 4.	Y	Č	Y
7.	I	Z	I	2 5.	>	S, K	>
8.	Θ	TH, H, DE	Θ	2 6.	Φ	F	Φ
9.	⊗	DH	⊗				
1 0.	I	I	I				
1 1.	K	K	K	1.	+	Š	+, †
1 2.	J, Λ	L	J, Λ	2.	Y	U	Y
1 3.	Y	M	M, Y	3.	⊗	Š	⊗
1 4.	Y	N	Y	4.	V	U	V
1 5.	⊗	ST, ŠT	⊗	5.	Y, †	H, CH	Y, †
1 6.	O	O	O	6.	8	B, F	8
1 7.	Γ	P	Γ				

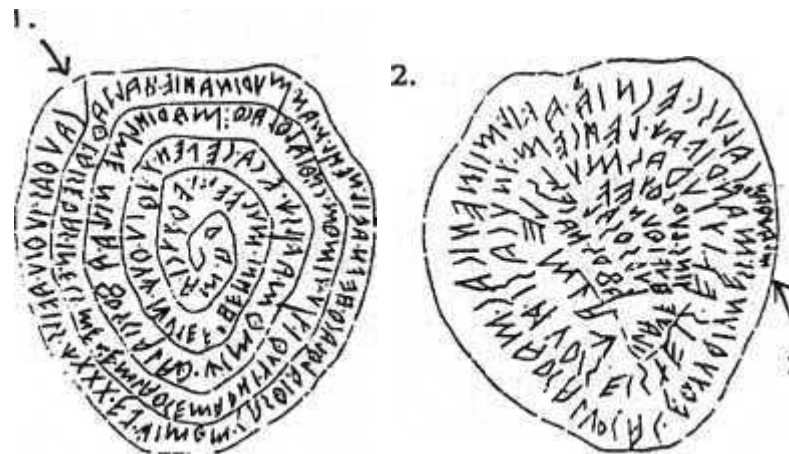
VINČANSKO PISMO
PRVA SISTEMATIZACIJA

KONSONANTI

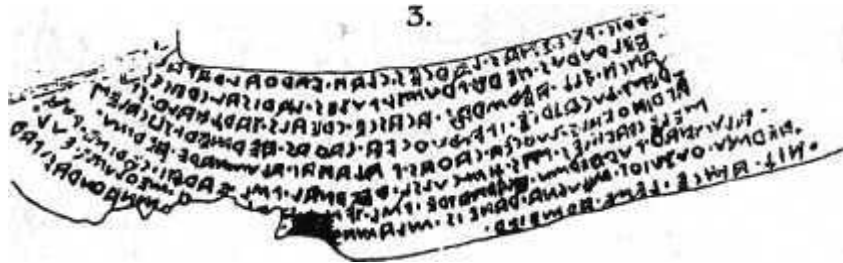
VOKALI

P. Pešić, Vinčansko pismo, str. X-XI:
Vinčansko pismo prva sistematizacija - Vokali; Konsonanti

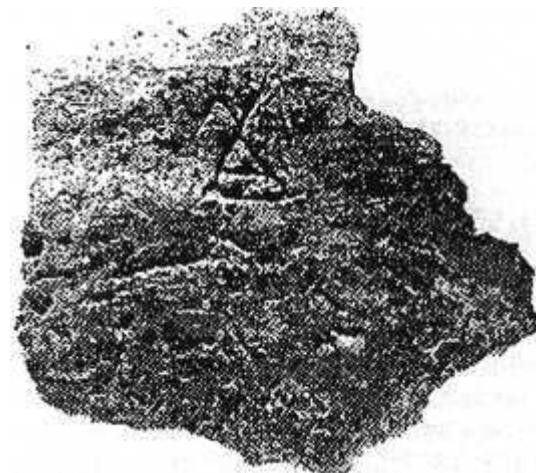
3.

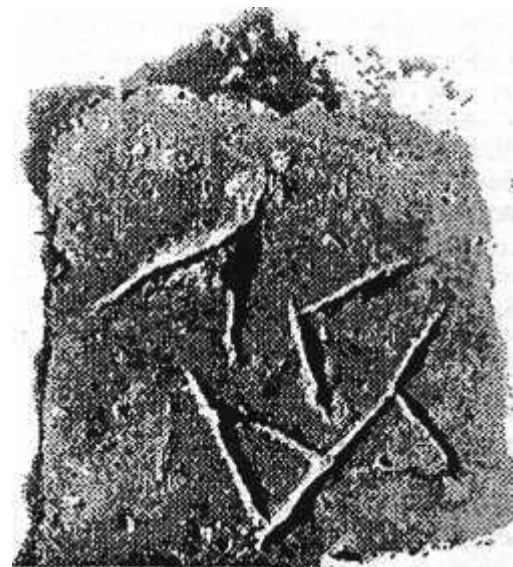
Сл. 1. Део етрзфског натписа с повоја загребачке мумије.
Према С.С. Билбија, 1989; сл. на страни 261.

Сл. 2. Оловна плоча из Маљана.
Према С.С. Билбија, 1984; сл. на страни 181.

Сл. 3. Етрурски натпис на Саркофагу из Тарквиније.
Према С.С. Билбија, 1984; сл. на страни 153.

КЕРАМИЧКИ ФРАГМЕНТ ИЗ ВИНЧЕ СА МОНОГРАМОМ
ПЕЛАШКОГ БОЖАНСТВА ДОМАТРОСА

КЕРАМИЧКИ ФРАГМЕНТ ИЗ ВИНЧЕ СА НАТПИСОМ: САР, АРС, РАС

ЛЕПЕНСКИ ВИР - ВИНЧА

Да би се разумело значење великих, на нивоу археологије, светских налазишта: Лепенски вир, Винча - потребно је пружити извесно објашњење око локалитета и самог ископавања.

У неолиту, налазиште Лепенски Вир на Ђердапу, свакако представља његов најстарији део. Откривен је 1967. године. Присутне су све прелазне фазе од палеолита према неолиту. Лепенски човек је живео у друштвеној организацији, у потпуности зависећи од заједнице. Према богатим научним истраживањима, под руководством проф. др Драгослава Срејовића, утврђено је да је између 7.000-6.000 година пре Христа Лепенски Вир био седиште једне од најсложенијих култура праисторије.¹

Пре Ђердапског језера (за Х. Е. Ђердап I) већ је било истражено дванаест локалитета ове културе на Ђердапу: Алибег, Падина, Лепенски Вир, Власац, Хајдучка Воденица, Разврата и Икоана. Низводно је истражено пет локалитета (у равничарском делу Дунава): Банско острво, Кладовска скела, Корбовско

острво, Велико острво и Кула. Узводно од Ђердапа два локалитета показују смер разграничавања културе Лепенског Вира: Бачка Паланка и Хајдуково.

Археолошка култура Лепенски Вир представља најстарију у Европи сакралну архитектуру и чувене монументалне скулптуре. Графема на каменим скулптурама показују присуство писма, које је према времену настанка - најстарије писмо наше планете. Својим историјским постојањем ова култура представља спону између епипалеолошких и класичних неолитских култура.¹

Према скоријим археолошким саопштењима, у селу Лаоле, код Петровца на Млави, пронађени су добро очувани остаци велике топионице бакра. Утврђено је да је ова топионица била активна за време цивилизација Лепенског Вира и Винче. Ово на посебан начин документује присуство рударске активности код ове две старе дунавске цивилизације. Треба посебно истаћи, ова недавно пронађена топионица свакако је најстарија, а уједно је и највећа топионица, до сада пронађена на просторима Европе.

Поред ове топионице у селу Лаоле, у источним пределима Србије, код села Шаркамена, откривена је изузетна царска палата императора Максимиана Даја. И један и други археолошки локалитет тек требају науци открити своје тајне и право значење. Имајући у виду да ова два локалитета дели највероватније бар шест миленија, то показује историјски значај ових наших простора.

¹ Истраживање је пропраћено вредним издањима: Д. Срејовић "Лепенски Вир - нова праисторијска култура у Подунављу" Београд, 1969; "Уметност Лепенског Вира" Београд, 1969; "Огледи о древној уметности. Од Лепенског Вира до Византије" Београд, 1998. (постхумно издање). Такође и књига "Искуства прошлости" (Београд, 2001), која доноси раније, вредне научне радове Д. Срејовића.

¹У прецизним праисторијским разврставањима, култура Лепенског Вира чини део мезолита, са трајањем између 8.000-3.000 година. На самом крају овог доба период је рађања цивилизација, нпр: Сумера. Египта, Кине, као и за око хиљаду година старије, цивилизације Индских градова.

Почетком V миленијума Србију насељавају две земљорадничке групације: насеља по Банату и Шумадији, која презентују Старчево (код Панчева), Бубањ (код Ниша), Павловци (код Врања), Буцак (код Суботице), Вучедол (код Вуковара), Сарваш (код Осека/Осијека); другу групу, временски паралелну, презентује Винча (код Београда).

Ова Винчанска група распростраила се по Србији и Славонији, са налазиштима: Винча, Чаршија, Јабланица (испод Дунава), те Чока, Потпорањ, Вршац, Сурчин и Кормадин (са леве стране Саве). На овим налазиштима изузетно је богата фигурална пластика, те типична керамика. Становали су у земуницама или четвороугаоним надземним зградама.*

Како су Грци "одговорни" за пренос појмова из старијих цивилизација, укупне ономастике, било личних имена, свих врста топонима, почевши од имена градова, бележени су или преводи према изворном значењу речи, а где то није било могуће, према јединој условности - како су Грци чули изговор њима непознатих речи (према лингвистици, најслабија, најнепоузданија слогофона варијанта).

Један пример довољан је да то илуструје: како је настала грчка наводна одредница, именица титуле египатских владара - објединитељ Горњег и Доњег Египта, уједно богова - Хоруса и Сета, као над-биће, бог, становао је у "Великој Кући" Пер-Аа; то Грци нису преводили појмом мегарон, који би донекле одговарао,

1 Према неким ауторима, ова културна групација назива се Керешка, која непосредно претходи Винчанској култури, која је трајала од 4.500-3.200. године. Археолошка цстраживања локалитета Виача почела су 1908. године, но. тек укључивањем Милоја М. Васића, 1932. годне, Винча постаје важна светска археолошка одредница V миленија пре Христа.

већ су се водили тиме како су чули изговор те речи, преко Пха-Раа, заокруживши је на - Фараон.

Тиме су наметнули западној Историји схватање да је фараон била титула владара Египта. У истом смислу, кад би данас "Бела кућа" означавала титулу власти америчких председника.¹

Преко цивилизацијски важне Septuaginte, појам фараон (са значењем титуле владара Египта), ушао је преко превода Старог Завета арамејског текста, квадратно-арамејског писма Израелаца, у Хришћанство, у Библију, главну књигу, посебно Западне цивилизације.²

Septuaginta је превод хебрејских светих књига, које се заједно називају *Тенах*. То је скраћеница назива: Мојсијева Петокњижја, Законских и Пророчких књига, односно, књига које су касније добиле назив Стари Завет. Књиге су писане током II миленијума пре Христа на квадратном-арамејском писму. Ово писмо припада типу осталих старих писама, која нису бележила вокале. Правилно ишчитавање тих текстова унапред би подразумевало знање текстова напамет - што је само по себи немогуће. За владавине Египтом првих Птоломејевића, краља Птоломеја Филадельфа (285-246) и његова сина Птоломеја Еуергета (246-221), настало је појачано интересовање за стране књиге. То је било последица хеленизације Оријента, која је започела деловањем Александра Великог (336-323),

* И код других народа има сличних, још чуднијих језичких изведеница. Тако су Османски Турци, слушајући Грке где често употребљавају реченицу "Ис тин полин - Идем у град" (односило се на Константинопољ), дошли до данашњег, турског имена за тај хиљадугодишњи град: Истанбул.

Сличан случај са грчким Аггатолиа - у турском је Анадолу (Анадолија).

¹ Мој. 12, 15-20. као и на многим каснијим местима.

наметнувши као повратну спрегу - оријентализацију Хелена.

У жељи да се изврше преводи хебрејских, арамејских текстова на грчки језик, у Александрији је сакупљено седамдесет мудраца (по неким седамдесет и два), извршних познаваоца и грчког и квадратно-арамјеског писма. Ови мудраци су, одвојено, преводили све књиге, цео текст. За исправно прихваћен превод опредељивали су се на периодичним скуповима, узимајући само истоветан превод код свих. Код спорних превода, консултовали би се и усаглашавали, враћајући се на превођење, све док превод опет не би био истоветан.

Овај превод је по броју седамдесет, касније, на латинском, добио назив *Septuaginta*. Односи се на хришћанску Библију: Стари Завет. Новозаветне библијске књиге: Јеванђеља, Дела Апостолска, Апостолске Посланице, Апокалипса, кодификацијом библијских текстова уврштене су у Канон као Нови Завет. Остале књиге, неуврштене у Канон, чине Апокрифна дела.

Стари Завет подразумева: стари или првобитни завет Човека са Богом, из времена пре доласка Месије, БогоЧовека. Дакле Нови Завет је нови завет Човека са Богом, кога омогућује Христос.

У грчком језику касније је настао појам Словени, преко Склавинија картографа Клаудија Птоломеја (II век после Христа), којима је обележавао и називао станишта Срба. Од цара Константина VII Порфирогенета (913-959), иако у "Спису о народима" од 14. стр. бележи Србе (и касније), често наводи Словене, као скупно име више народа тог истог порекла.¹

Византијски историографски писци пре

1. "Византијски извори II" почевши од стр. 11 .

Порфирогенета, почевши од Псеудо-Цезарија, Приска, Прокопија (из VI века) и каснијих, такође и још ранијег Клаудија Птоломеја (II век), пишући о Словенима нису пзводили етимолошка тумачења њихових имена.

К. Јиречек, пишући о Словенима бележи: "Словени нису никад употребљавали ово име. чије порекло и значење није познато"! На следећој страници, наводећи Прокопија, износи да су се Словени и Анти "звали првобитно Спори", преко грчког спорадин (расути), те пише "Добровски и Шафарик гледали су у Спорои метатезом унакажено име Срба. На тој претпоставци поставила су оба научника теорију, да је некада име Срба било заједничко име свију Словена".

Полазећи од чињенице да су Грци покушавали грцизирати име Срба, тражећи бар неку сличност према свом изговору, тако је Прокопије нашао, опет само звучну сличност грчког глагола *spomdin*, што га је упућивало на сличност изговора са појмом Србин. Али, можда је Прокопије пошао и од ширег значења тог грчког глагола (расејани), видећи могућност повезивања истог имена са именом Срба због њихове бројности и велике географске распрострањености.

Ову алогичност запазио је и П. Ј. Шафарик. Он каже: "Како су Словени могли себи да надену грчко име? Име, које и врло удаљени Словени међусобно још увек носе, као на пр. лужички Срби, балкански Срби, руски Срби, а које је некада било домаће и опште народно име о чему ће историчари морати да воде рачуна".[^]

У ствари, балкански Срби и лужички Срби остатак су прадавног, великог народа, за који је касније

* К. Јиречек "Историја Срба I" стр. 37.

2 Извод ИЗ дела П. Ј. Шафарика "Über die Abkunft der Slawen" s. 78: према А. М. Петровићу "Праисторија Срба" стр. 68.

прихваћено свеукупно име: Словени. Према томе, да име Срби настало према некој грчкој речи, то свакако не би имало никакав повратни одраз на древне изворе тог имена са далекоазијских простора.

На истим страницама П. Ј. Шафарик, поред ове исправне тврдње, одбацује било какву могућност о некој сеоби Словена на Балкан V-VII века, јер каже: "Ја лично верујем само у делимичну српску сеобу и то крајем шестог и почетком седмог века у Илирији. Напротив, оно што је Константин (*Порфиrogenет*) причао о сеоби Срба за време Ираклијево, подвргавам највећој сумњи".¹

К. Јиречек закључује да се име Словени не појављује пре VI века. Међутим, ова констатација не одговара чињеницама у потпуности; поменуто је, Клаудије Птоломеј, према својим географским картама бележи Склавиније у II веку (после Христа).

Појам Словен - Словени "чије порекло и значење није познато", како каже К. Јиречек, у ствари је реч српског глаголског порекла, изведена - од оних који говоре, слове, који се разумеју. Етноним Словен подразумева народ који се језички разуме, док је народ кога не могу разумети потпадао под одредницу - неми (немец); тако су Срби бројним германским именима племена додали још једно: Немци. У истом смислу, са истим значењем могућности међусобног разумевања међу германским племенима (али не и према Србима), преко свог *deutlich* (јасан, схватљив), Германи су себе назвали: *Deutsch*. И српско Немци и германско *Deutsch* дају логичку супротност, која оправдава и објашњава оба каснија етнонима.

Чињеницом да су Срби били на каснијим

просторима Германа, пре германског досељавања, како Олга Л. Пјановић наводи немачке ауторе: Адриан фон Милера, др Алфреда Кендла, те др Л. Ленарда (научник, пореклом лужички Србин), који закључује: "Врло је могуће да су Словени живели у тзв. Германији још пре доласка Германа..." Олга Л. Пјановић наводи: "Ови немачки научници сасвим добро знају, да су Германи дошли у Европу после Срба, или Словена, како они кажу". такође наводи и мишљење Словенца Даворина Жунковића: "Међутим, чак се и код Немаца појавило мишљење, да су се германски језици постепено издвојили из словенског..."¹

Ф. Valla, у духу тадашњих западних научних схватања о пореклу доласка, досељавања европских народа од некуд са истока, бележи: "Како се знаде, Словени су Аријци, и то западни, и некоје су вријеме били и са Германима исти народ". Али потом пише: "Раставши се од своје браће пођоше стари Славени трагом својих Европљана. Како се знаде, најпре кренуше пут своје нове домовине Грци, Латини, Келти и за њима Германи, а тек за овима Славени".²

Имајући у виду да Р. Пешић прихвата мишљење америчког лингвисте *Moris Swadec*-а, оснивача глотохронологије (30. године XX века) - да се словенски и германски језици раздвајају пре 4.000 до 5.200. година, бар један основни разлог руководио је Р. Пешића, јер бележи: "... ова нас обавештења надахњују на даља свестранија трагања за Словенима у дубокој прошлости, у VI и V миленијуму, а не у другу половину другог (*миленијума*), како је до тога дошао Б. А. Рибакoв".³

¹ О. Луковић-Пјановић "Срби... 11" стр. 302-303.

² Franjo Valla "Poviest Srednjega veka I" стр. 244.

³ Р. Пешић "Завера порицања" стр. 71-72. Разумљиво, употребљено име Словени није постојало у тм миленијумима, но последица је

* Извод из дела П. Ј. Шафарика "Über die Abknunft der Slawen" s. 78; према А. М. Петровићу "Праисторија Срба" стр. 68.

Међутим, ово раздвајање словенских и германских језика подразумевало је претходно, или истовремено, раздвајање народа Словена и Германа. Ако се прихвати да је то било пре тих око 5.000. година, то је према Бикерману! управо био почетак историјских династија Сумера (I фаза ранодинастичког периода - 2750-2615), време краља Менеса (Тиниско доба 3000-2778). Донекле се уклапа и са кинеском почетном годином, почетком владавине Фу Хсиа (2852).

Намеће се питање: где су се тада налазили Словени и Германи (око те условне 3000. године пре Христа). Опет је само у питању погрешно идентификовање старих Срба, чије се име мења у каснију заједничку одредницу: Словени. Јер Сумерани, Египћани, Кинези - нису Аријци, нису Индоевропљани. Као ни Крићани, те Тројанци - све до XVI века пре Христа о Хеленима нема никаквих историјских назнака из тог времена.

Ако је веровати модерном хроничару

прихваћене, односно наметнуте тенденције. Као последица свега, без разлике на евидентне доказе, под утицајем германско-нордијске историографске школе, као и Срба који прихватају њихова учења - Србима је, управо у име те прошлости наметнут комплекс дошљака на балканским просторима. и то дошљака тек ТОКОМ V-VII века, што је по расположивим, чак и немачким изворима, само по себи апсурдно.

Свесно се дошло до извртања чињеница. па и по питању самог имена: Словен - Словени. временом је наметнуто као доминантно у односу на старо Срби - Србин, и гшред необорних лингвистичких доказа.

Од ранње утврђених чињеница о постојању многих географских одредница Срба: месопотамски, лидијски, ликијски. карпатски, волошки, балтичкн... остали су само лужички и балкански.

О свему овоме биће изнесене чињенице. Сада, тек само као вид увода у ову сложену проблематику.

1 Бикерман "Chronology..."

Бикерману, пре свих ових народа и наметнутих цивилизацијских одредница, према његовој хронологији, једино пре Сумера и других - у тој прошлости били су једино: Срби!

Прихватањем да је Ликијски обелиск у Срб-у (Ксанту), из око 2800-2700. године пре Христа, чиме се документују Срби у Малој Азији, долази се до померања сазнања о појави Срба за око хиљаду година пре појаве Грка (Троја, Крит, Микена), а управо нешто испред овог времена (око те 3000. године) Срби су се одвојили од Германа. Логично би било прихватити да су тада Германи остали негде у пределима иза Волге, док су Срби кренули на запад, јер се ускоро потом Срби документују на Кавказу, Карпатима, између Висле и Рајне, или тај јужни крак - у Малој Азији.

Ове констатације поткрепљују тврдње да су у централној Европи Срби на тим просторима били пре Германа. Тек тада пада долазак Германа, око неког условног времена око 2000. године пре Христа, или нешто ближе према нашем времену.

Тад се Срби и Германи више нису могли разумети, деловањем појединачних језичких еволуција, у односу на околине у којима су живели, већ одвојено. Дакле, у том времену настале су нове одређујуће именице: Немци, Deutsch.

Порфирогенет врши чудну етимологију слогафоном варијантом, повезивањем појмова за робље - *servus* (из новолатинског) и *duloi* (грчког), добијајући *Servloi* (према *servila* и *servula*, од почетног *ts*, појам означава врсту обуће тих Срба, коју Порфирогенет назива ропском); те закључује: "Ово име добише Срби, јер посташе робови цара Ромеја".¹

Попут многих народа медитеранског окружења,

1..Византијски извори II" стр. 48.

те добар део Германа и Енглеза - сви су они, као и Срби (балкански Срби), били поданици римских царева, међутим Порфирогенет само за Србе употребљава новолатинско *servus*. Али остали Срби, који су живели око Висле, те Лужички Срби, као и Балтички Срби, Волошки Срби, уз сав онај широки појам народа, кад је име Срба замењено именом Словени, сви они никад нису били робови римских царева. То је основни разлог неприхватљивости ненаучне Порфирогенетове етимологије. У прилог томе довољно је изнети мишљење Т. Маретића: "Исто се тако има одбацити и Порфирогенетова етимологија српског имена, јер не вриједи управо ништа. Он на име вели, да се Срби (*Servloi*) за то тако зову, јер су били поданици или робови грчког цара; тј. Порфирогенет је изводио речено име од латинске ријечи *servus*, а није помислио, да се ово тумачење противи и самом његовом приповједању о доласку Срба у нове земље, јер су Срби ово своје име већ прије имали него су тобоже замолили цара Хераклија, да им допусти населити се у својој земљи; а откуд би име Срби дошло лужичким и руским Србима (да не говоримо о Плинијевим и Птолемејевим, који нигда никакве заједнице нијесу имали с грчкијем царством, дакле му нијесу могли бити ни поданици! Кад би и могуће било, да се српско име има изводити од латинске ријечи *servus*, онда би било *Срвин*, а не Срблн."¹

Д. Срејовић,
Археолошки речник, стр. 528:
Кршевица: црвенофигурална
ваза

3. Косидовски, Лисипови коњи
и друге приче, стр. 104: Статуета
плесачице са Инда, изливена
у бронзи

Илустрована енциклопедија, Историја 1,
"Вук Караџић" стр. 17: Култура Лепенског
Вира (названа по налазишту на Ђердапу),
цветала је између 6000. и 5000. пре н. е. и
представља савршенство неолитске
културе уопште

1 Т. Маретић "Славени у давнини" стр. 72-73.

Brojka uporedna	Aramejsko	Zidovsko kvadratno	X. n. e.	Rabinska	Kurziv	Suvremeno stamparsko knjižka
a	א א א א א	א א א א א	א	א א א א א	א א א א א	א א א א א
b	ב ב ב ב ב	ב ב ב ב ב	ב	ב ב ב ב ב	ב ב ב ב ב	ב ב ב ב ב
c	ג ג ג ג ג	ג ג ג ג ג	ג	ג ג ג ג ג	ג ג ג ג ג	ג ג ג ג ג
d	ד ד ד ד ד	ד ד ד ד ד	ד	ד ד ד ד ד	ד ד ד ד ד	ד ד ד ד ד
e	ה ה ה ה ה	ה ה ה ה ה	ה	ה ה ה ה ה	ה ה ה ה ה	ה ה ה ה ה
f	ו ו ו ו ו	ו ו ו ו ו	ו	ו ו ו ו ו	ו ו ו ו ו	ו ו ו ו ו
g	ז ז ז ז ז	ז ז ז ז ז	ז	ז ז ז ז ז	ז ז ז ז ז	ז ז ז ז ז
h	ח ח ח ח ח	ח ח ח ח ח	ח	ח ח ח ח ח	ח ח ח ח ח	ח ח ח ח ח
i	ט ט ט ט ט	ט ט ט ט ט	ט	ט ט ט ט ט	ט ט ט ט ט	ט ט ט ט ט
j	י י י י י	י י י י י	י	י י י י י	י י י י י	י י י י י
k	כ כ כ כ כ	כ כ כ כ כ	כ	כ כ כ כ כ	כ כ כ כ כ	כ כ כ כ כ
l	ל ל ל ל ל	ל ל ל ל ל	ל	ל ל ל ל ל	ל ל ל ל ל	ל ל ל ל ל
m	מ מ מ מ מ	מ מ מ מ מ	מ	מ מ מ מ מ	מ מ מ מ מ	מ מ מ מ מ
n	נ נ נ נ נ	נ נ נ נ נ	נ	נ נ נ נ נ	נ נ נ נ נ	נ נ נ נ נ
o	ס ס ס ס ס	ס ס ס ס ס	ס	ס ס ס ס ס	ס ס ס ס ס	ס ס ס ס ס
p	ע ע ע ע ע	ע ע ע ע ע	ע	ע ע ע ע ע	ע ע ע ע ע	ע ע ע ע ע
q	פ פ פ פ פ	פ פ פ פ פ	פ	פ פ פ פ פ	פ פ פ פ פ	פ פ פ פ פ
r	צ צ צ צ צ	צ צ צ צ צ	צ	צ צ צ צ צ	צ צ צ צ צ	צ צ צ צ צ
s	ק ק ק ק ק	ק ק ק ק ק	ק	ק ק ק ק ק	ק ק ק ק ק	ק ק ק ק ק
t	ר ר ר ר ר	ר ר ר ר ר	ר	ר ר ר ר ר	ר ר ר ר ר	ר ר ר ר ר
sh	ש ש ש ש ש	ש ש ש ש ש	ש	ש ש ש ש ש	ש ש ש ש ש	ש ש ש ש ש
l	ת ת ת ת ת	ת ת ת ת ת	ת	ת ת ת ת ת	ת ת ת ת ת	ת ת ת ת ת

3. Кулунџић, Књига о књизи I том Хисторија писама, стр. 464: Сл. 256
Јеврејско квадратно писмо које се развило из арамејског

Д. Срејовић: "Уметност Лепенског Вира", Београд, 1983. г.

АРКТИК - СЕОБЕ АРИЈАЦА

Срби као један од индоевропских народа, као и остали, нису ни млађи ни старији од ове широке заједничке основе из времена много миленија пре Христа.

Из окополарне области Арктика, Аријци се променом климе, селе према Екватору. Кад је то могло бити? Одговор може пружити и геологија, податком о тој последњој глацијацији. Нека лингвистичка тврђења помињу број од четрнаест хиљада година пре Христа. Донекле се уклапа са супротном појавом - присуством леда у јужној Европи. Фигуре Ловаца на северне јеленове, по стенама шпанске пећине Алтамире, такође се сврставају у то поменуто време.

Кад се већ то све покренуло, у неком блиском временском односу, нешто млађем, је и Платонов податак о пропасти Атлантиде. У том би случају и без те поларне глацијације, могућност прилаза обалама Европе, моћне и топле Голфске струје, могла деловати на пницијално отопљавање, почевши од Шпаније.

Ф. Valla на свој сликовит начин објашњава да се Аријци деле на: источне и западне. Од источних набраја: Иранце, Персијанце, Бактријанце (Бактрание), Индијце и друге. За западне Аријце каже: "прво се родише Славено-Германи и Клето-Грчко-Латини".² Према овоме наводу нелогичан је његов цитат, раније

Платон "Тлмај" 25 д.

Ф. Valla "Poviest Srednjega veka I" стр. 244.

поменут.

Рг-веда и Авеста, једну од многих ранијих глацијалних промена планете, региструју као намеру злоћудног бога Аримана, коме је "задатак" да квари добра дела (упућена људима) бога добра Ахура Мазде. Разумљиво, божанства Рг-веде као пандам Авестинским Ахура Мазди и Ариману, били су богови: Индра и Вритра.

У истом смислу, о перманентним понављањима потопа на планети, деловањем богова или стихија, Солону прича египатски свештеник о природним катаклизмама: "Ви се, пре свега сећате једног потопа на земљи, иако их је раније било много"Д

Ариман питоме области, добре погодне климе за живот, које је људима омогућио Ахура Мазда, окуива ледом. Бележе се чак шеснаест узастопних области које је Ариман учинио леденим, условљавајући толики број принудних сељења Аријаца, увек даље од арктичког леда.

Те области "земље", у које су се Аријци селили по напуштању Арктика (где је био однос осам добрих месеци према четири хладнија, уз напомену - и ова четири месеца била су погодна за купање у мору и рекама, јер воде нису биле оковане ледом) у главном носе препознатљива, каснија историјска имена. Била су то имена каснијих Ахеменидских, Александрових сатрапија.

Авеста то прецизније доноси, јер Ахура Мазда објашњава Заратустри: "Ахура Мазда рече светом Заратустри - Начинио сам пријатном једну област која је напад била ненастањена. Да то нисам учинио сва жива бића обрела би се у Airuana Vaejo". Према Авести ова прва добра творевина Ахура Мазде већ је била

унакажена деловањем Angra Mainya (уобичајено Авестинско име за злог бога - Аримана/Ахримана). Карактеристика те поларне области, некад погодне за живот, Авеста објашњава, деловањем Аримана "Бејаше десет зимских и два летња месеца" уз напомену "свих под ледом"!.!

Следеће су Sughdha - Согдијана, Mouru - Маргијана, Bhakhidhi - Бактрија, Nisaya - Нисеја, Haroyu - Аријана, Vaekereta и Urva - нису идентификоване, Kheneta - Хирканија, Haravhati - Арахозија, Naetumant - није идентификована, Ragma - Para (односи се на део Хирканије), Chakhra и Varena - нису идентификоване, Harpa Hendu - Индија; мада Б. Г. Тилак наводи као шеснаесту област Rangha (Rasa), која би се могла односити на Индију испод Пенџаба, јер уз Harpa Hendu - Индија стоји ближе обавештење: Пенџаб.²

Према набрајању области које је Индра/Ахура Мазда стварао погодним за живот, уколико се иза санскртских имена стварно крију данашњи називи тих области, произилази да то и није био пут у правој линији према Индији. Личи на змијолики пут, уз враћања на већ пређене паралеле.

Но, свакако није био у питању Антарктик, јер у тој нама најближој глацијалној промени, укупно копно је већ давно раније "дефинисано" према обрасцу данашњих континената. Није могуће помињати претпостављену - Пангеју.

У неком ранијем времену и Антарктик је био без леда, земља погодна за живот. То илуструје и позната карта, пронађена у заоставштини турског адмирала Пирија Рејса (XV-XVI век). Мапа, ако се то стварно односи на Антарктик, показује долине, брда,

Тилак "Арктичка прадомовина Веда" стр. 321-322.

Тилак "Арктичка прадомовина Веда" стр. 324.

* Платон "Тимај" 23 б.

3. Кулунџић, Књига о књижи I ТОМ Хисторија писама,
стр. 266: Табела VII Печатњаџи и амулети из долине
Мохенџо-Даро са аутохтоним писмом

Ђ. Јанковић, Српске громиле:
Купирово, громила 1

Ђ. Јанковић, Српске громиле:
Купирово, громила 2

Ђ. Јанковић, Српске громиле:
Врбник, громила 1

Ђ. Јанковић, Српске громиле:
Врбник, громила 1

Ђ. Јанковић, Српске громиле:
Рамљане, громила 3

реке.

О Календару

За боравка Аријаца у Арктичкој области, планина Меру, према Рг-веди, подразумевала је сам северни пол, образац за највишу планину, ноћ и дан трајали су по шест месеци. Ту превласт таме, владавину бога Вритре, требало је перманентно, узастопним жртвама, потпомоћи богу Индри, да се коначно појави зора. У том окружењу, као што каже Б. Г. Тилак, зора из Рг-веде била је толико дуга, да је између прве појаве светлости на ниском хоризонту и изласка Сунца, пролазило најмање тридесет дана (умереног и екваторијалног појаса), односно 30x24" арктичког времена.²

Према Атхарва-Веди, те Брахманама, ритуал тих узастопних приношења жртава покушавају наставити Индуси у Индији. Али на тим паралелама то није могуће, јер је изразито кратак део времена између праскзорја и појаве Сунца. И овај податак упућује да су Аријци некада раније живели у Арктичкој области.

Разумљиво, глацијалне промене нису завршене; садашње стање на планети, тренутак је у земљиној бурној историји. Према схватањима Индуса о бескрајној временској прошлости, где најмања од Југа, задња, четврта, гвоздена, траје "свега" 432.000 година (а почела је, према њиховом позитивном сазнању, "тек" 3102. године пре Христа), укупна Магајуга износи 4.320.000 година. Две хиљаде таквих Магајуга дају Калпу: 8.640.000.000 година.

1 Према богато илустрованој двојезичној, турско-енглеској књизи: Piri Reis "Kitab-i Bahriye".

2 Тилак "Арктичка прадомовина Веда" стр. 120,128.

Магајуга и бескрајне Калпе сасвим су "довољно" време за очекивање неких нових глацијалних промена, кад ће Ариман и даље кварити дела Ахура Мазде. Индија ће се вероватно опет наћи у некој поларној области, ако уопште остане данашња конфигурација континента.

Конкретна велика временска одредница Индуса је Дан Прабраме, износи половину Калпе: 4.320.000.000 година. Међутим, према више него чудном, митском схватању Индуса о протоку времена, Индуси "знају" да је и тадашње њихово арктичко време, и садашње, обележје исте 51. године Прабрамина Дана. Компјутерским израчунавањем добија се енорман, астрономски број: $80.416.800 \times 10^6$.¹

Губећи се под овим силним притиском векова, Индуси и немају никакав став према судбини поједница, нити уобичајено западњачко схватање о историјској прошлости. Тај "мали" временски проток (око осам хиљада година историје), у молитвеном ведском смислу, контемплацији, обележава једино сву безначајност збивања "тако малог времена".

Индуси немају ни учење о Демидургу; Калпе обележавају настајања и нестајања спиралних маглина (галаксија). Калпе одражавају само - вечна преобликовања (могло би се закључити: толико миленијума пре А. Ајнштајна "доживљавали" су Велики Прасак, односно Емпедоклове две космотворне силе: Љубав и Мржњу - кохезију, атхезију).²

* М. Јовић "Историја Старог века I" стр. 383-384.

~ Међутим: теорији Великог Праска све се више супротставља теорија бесконачног Распростирања, уз прихватање вечног ширења бесконачног броја галаксија и супер галаксија. Можда ова теорија више одговара схватању Индуса. о вечним преобликовањима спиралних маглина - кроз калпе.

По новијој теорији, намеће се схватање о бесмислу Великог Праска.

За данашњу укупну науку, чак и геолошке планетарне циклусе, свођење земљине прошлости на укупно неких шест - седам милијарди година, мада се и тај број већ повећава на око петанестак милијарди од неког Почетка; у оба случаја, према Индусима, за старост планете треба додати још повећи број нула. Изгледа, као што археолози протезирају и заступају временско умањење чак и митолошких обавештења о прошлости, тако и историјске хронологије које настају на основу археолошких израчунавања не прихватају, примера ради, неку планетарну историјску прошлост, ако иста прелази неких пет-шест хиљада година пре Христа.

Кина почиње своје учење о Почетку са Пан-

кога условљава немогућност, било логичког, било научног поимања. У таквом моделу Свемира, Велики Прасак заувек остаје изван сваке могућности било каквог, па и у малом, експерименталног проверавања. То је један од аргумената теорије Бесконечног Распростирања - Трајања.

Можда у истом "светлу" треба посматрати и еволутивне теорије, које су подразумевале примордијалну супу, као једног вида омогућења насумичног спајања, хемијским интеракцијама - према "првом" молекулу живота.

Понуђене претпоставке, слике, о току еволуције од прамолекула, преко риба, водоземаца, копнених животиња, птица, према приматима, те Човеку - прикладније су иеким цртежима намењеним деци у виду сликовница.

Како разумети еволуцију међу врстама, док у оквиру врсте - неминовно долази до специјализација. Намерни покушаји повезивања чак и сродних врста - воде бесмислу. Нема даљег размножавања. А сматра се, између неких 150 милиона година, па све до око 80 милиона година у прошлост - било је време свих могућих врста диносауруса. Како се у тај еволутивни ланац они уклапају?...

ку(ом), прастарим бићем немерљива времена. Потом траје време Три Суверена (и ово време је без људи, а ни у ова два дуга периода богови нису имали људска обличја). Затим следе Десет Великих Периода, када владари-богови стварају нова створења, углавном митске змајеве и змије. Ни у овом периоду још нема људи, али ти мудри богови-владари су већ тада дали будућим људима писмо, музику, устројство државних установа. Овај циклус завршава се 2852. историјском годином пре Христа. Све до 2205. године траје време и владавина Пет Владара. Потом тек кинеске династије, почевши од ХсиаЛ

Сумер такође "памти" енормне миленијуме пре Потопа. Бог Оанес је добри бог, Демијург, творац свега (према грчком, упућује на воду, водено, риблико биће, две трећине времена проводи у води); дао је људима све "цивилизацијске тековине". Њему су се молили истичући његову доброту, али због његова рибликог изгледа, говорили су "Он је тако ружан". То је потпуна супротност према Библији, где је Човек по Божјем обличју.²

Овде се исказује још једна временска неподударност: риблика бића, фигуративно представљена са рибом на леђима човека, у већем броју нађена су на чувеном археолошком налазишту Лепенски Вир.¹ Као што ће касније бити говора о писму, које добија нову хронологију, о настанку тог великог људског достигнућа, око пет хиљада година пре сумерског писма, са почецима између 8000-6000. година - сасвим је могуће прихватити да и риблики сумерски бог Оанес, своје почетке има у Лепенском

¹ М. Јовић "Историја Старог века I" стр. 395-396.

² I Мој. 1.20-25; I Мој. 5,1.

Д. Срејковић "Уметност Лепенског Вира" Београд, 1969.

Виру, памћен као бог Дагон.

Потоп са историјом спаја еп о Гилгамешу. Краљеви Киша, Ура, Урука, по нађеном списку владара (старост списка датира око 2000. године пре Христа), они су непрекидно владали по више хиљада година, где К. В. Керам набраја списак од осам краљева са укупном дужином владавине од 241.200 година.¹ По другој краљевској листи, наводи се десет владара са владавином од 456.000 година.² Али за једну династију (наводим је због куриозитета), К. В. Керам доноси списак од двадесет и три краља који су владали: 24.510 година, три месеца и три и по дана.³

Код централно-америчких Маја, у историјском смислу је почетна година 3113. пре Христа. Но, њихов, до сада најпрецизнији календар, са три зупчаника, бележи неупоредиво старије време. Прва је временска мера кин (један дан), тун (360 дана). Остале вредности многе се са двадесет, тако: катун садржи двадесет туна (односно 12,5 Венериних киклуса); потом бактун (двадесет катуна или 144.000 дана); пиктун (двадесет бактуна - 2.880.000 дана, око 8.000 година); калабактун (двадесет пиктуна - већ око 158.000 година); кинкултун (двадесет калабактуна - око три милиона година); потом алаутун (двадесет кинкултуна - око шездесет милиона година).

Према сложеном календару Маја, почетни дан *Imix*, настајао је након сваких 18.980 дана, односно педесет и две године. У животу Маја све се упорављало према овом педесет-двогодишњем ритму: градње степенстих пирамида су заустављене, следећа тераса се гради тек после педесет и две године. Али Маје су

имале и нулу за одбројавање и ситне мере протока времена: секунда подељена на број један са још петнаест нула! Маје једино нису имале "сазнање" у ком киклусу живе.¹

Што Библија подразумева под Даном Стварања?² Тај број шест нема никаквих временских назнака. Тумачи ове Свете Књиге, потпуно површно, сву прошлост земље заокружују на неких седам хиљада година. Или још невероватније, да је Стварање Света било 4004. пре Христа. Тако су и у апостолском времену неки већ чекали Други Долазак Христов, који подразумева крај материјалног света.³

После ових уплитања у проблеме хронологија важних цивилизација, поред Индије, и други народи су имали своја древна схватања о времену, изражена кроз нешто мања бележења, "памћења" прошлости.

Санскрт је дуго одолевао времену и језичким еволуцијама, тек око VI века (после Христа), већ више није био у употреби. Основа Панинијеве науке о граматици (V-IV век пре Христа), сводила се на систематизацију свега онога што је у том језику већ било оформљено, још у Ведском периоду, што упућује још на боравак Аријаца у арктичкој области.

Није једноставно објаснити откуд већа блискост Индуса са Србима, у тим давним временима. Кроз те дуге, посебно временски дуготрајне сеобе, подразумевале су неодређено борављење у тим

¹ М. Јовић "Историја Старог века I" стр. 378; такође под поднасловом "Питања око хронологије" у раду "Колхида порекло - сеобе - рефлексije" који сам предао часопису "Историјски Записи" Подгорица, могу се наћи слични подаци.

² I Мој. I глава.

³ Мат. 11,24; Д. Ап. 17, 31; Марко 13, 32.

* С. W. Ceram "Богови, гробови..." стр. 375.

С. W. Ceram "Богови, гробови..." стр. 274.

С. W. Ceram "Богови, гробови..." стр. 275.

областима, док их Ариман не окује ледом - бар за сада нема одговора да ли су и Срби са Индусима отишли у Индију? Да ли су Индуси - Индијци, тек по доласку у подхималајске просторе, ту добили своје данашње име? Да ли је Индска цивилизација, цивилизација великих урбаних насеља Кот Диџу, Калибагдан, Харапа и највећи Мохенџо Даро, напредна цивилизација која је претходила доласку Аријаца за око 2.000 година - да ли се већ тада називала по реци Инду? Аријци су разорили Индску цивилизацију у времену између 2000-1500. године; то потврђује еп Махабхарата (састоји се од око 200-220 хиљада стихова).

Погребни обреди

Обреди око сахрањивања умрлих у ранијим вековима (миленијумима), увек су, код свих народа, обављани према утврђеним ритуалним правилима, и они чине елементарну карактеристику важећу за одређене просторе у одређеним временима. Тако су, примера ради, за Индусе обреди везани за спаљивање умрлих, а код Египћана - за балсамовање. Овим навођењима око обичаја сахрањивања код разних народа опет се долази до условних ближих веза Индуса и Срба.

Посмртни обреди су углавном остајали важећи на одређеним просторима, уколико, касније, ти стари обичаји нису били у супротности, супротстављени некој новијој религији, која их искључује.

Код Аријаца, по њиховом спуштању преко Хималаја (око 2000 година пре Христа), који су потом дефинисани као Индуси, спаљивање покојника је био доминантан обичај. Од када датира тај обичај? Да ли је донет са Арктика, или је из времена сеоба Индоевропљана - то није познато.

Како су према Ведама, Индуси са собом донели религију, култ, чак из окополарне области, примена

обрета око умрлих није настала у Индији, по њиховом доласку (кад су се тако и назвали). Стога, за очекивати је, те обичаје су носили са собом. Према Авести, после шеснаест станишта, која је "ледом квариио" Ариман, нашли су се испод ХималајаЛ

Из окополарне праотаџбине Аријаца, ако се каснији Индуси сматрају основом тог народа, и други Аријци (лексички потом Индоевропљани) имали су исте обреде, исте култове. Кључно је спаљивање покојника, уз обавезно расипање његова пепела, условаљавало је да ни каснији Индуси нису имали обичај подизања гроба/гробнице. Тако је и данас у Индији.

О повезаности Индуса и Срба поменуто је више пута до сада, у другом контексту. Међутим, књига Ђорђа Јанковића "Српске громиле" указује на још старије култне истоветности.

Он пише: "У раном Средњем веку нема писаних извора о погребу Словена, па ни Срба. Спаљивање Словена није се сматрало необичним, па није ни описивано".^ То упућује на закључак да су се и други, од тих старих Аријаца, придржавали старих обичаја.

До неког времена, више од десетак хиљада година касније, тај првобитни обичај, временом и новим утицајима, могао се мењати. Стога Теофилакт или Псеудо-Маврикије бележе и неке новине код Срба (вероватно непримерене старим обичајима): самоубиства удовица и потом њихова спаљивања уз умрлог супруга.

Код Египћана је било присутно мењање имена по смрти владара, док је у Сумеру (према налазима Урских гробница) нађено по осамдесетак тела.

Тилак "Арктичка прадомовина Веда".

Ђ. Јанковић "Српске громиле" стр. 120.

убијених, "пратилаца" умрлог краља или краљице.

Арапски историчари из времена кад је и северна Африка постала део њихова света, бележе неке особености код других народа. Тако Масуди (Ма-Суд, f956/7. године), у делу "Златни лугови" наводи дужи списак словенских племена, а за Србе каже да се спаљују сличним ритуалом као Индуси, али уз важан додатак - да Срби пепео умрлог сахрањују у громилама (могилама).

Ђ. Јанковић, користећи Т. Lewicki "Obrzedy pogrzebowe poganских Slowian w opisach podroznikow i pisarzy arabskich glownie z IX-X w.", бележи: "племе које споменуемо под именом Сарбин, спаљује се на огњу, када им умре владар или старешина; они такође спаљују његовог јахаћег коња. Они имају обичај сличан Индусима..."¹

Левицки, према Ђ. Јанковићу, даље бележи: "Следеће племе се зове С(а)рбин. Они су народ окружен од Словена поштовањем из разлога, чије би излагање било дугачко, такође из особености, чије би објашњење било преопширно... Људи из племена које смо споменули, звано С(а)рбин, спаљују се у огњу..."²

Под утицајем Хришћанства, већ током X века, обичај спаљивања умрлих код Словена, за очекивати је, постепено се смањује: "Вероватно је и после тога било спаљивања покојника, али о томе нема археолошких сведочанстава. Међутим громиле се подижу и даље, у XII столећу (како то показује пример из Сјенице) вероватно покојницима који се сахрањују на другом

¹ Ђ. Јанковић "Српске громиле" стр. 121; према Ибрахим ибн Јакубу.

² Ђ. Јанковић "Српске громиле" стр. 121.

месту."¹

Полазећи од чињенице да се један број Срба кретао према западу, негде преко подсибирских области, а други преко средње Азије, могуће је заступати и једну и другу варијанту. У крајњем случају, тај одговор је једино важан за сазнање - да ли су Срби са Индусима прешли преко Хималаја.

Последица тих живљења на заједничким просторима, докуметована је великим бројем истоветних речи санскрта и српског језика, са истим значењем и изговором. Свакако више него што у односу на Индусе има било који други народ старих Аријаца. За разлику од других Аријаца, Индусе и Србе карактерише потпуна верска толеранција. Уз напомену да су све време у Индији присутни сви религиозни системи, који су се јављали после Веда, тако Хиндуизам у односу на претходне системе, није нова религија. Присутна су стара божанства, као и богиња Кали.

Таква религија Индуса, уопште није у истом комплексу са српским Светосављем, али и једна и друга окренуте су себи, без жеље да мисионаре код других народа.

¹ Ђ. Јанковић "Српске громиле" стр. 145. Ђ. Јанковић објашњава: "Громиле нису гробови у буквалном смислу речи. Упоредени са етнолошким, археолошким подаци указују на то да је изнад громила прављена дрвена творевина, у или на коју су могли бити полагањ остаци покојника. Дакле, громила би могла бити тек 'темељ' гроба. Поступак је само на први поглед НОВ и изузетан; такве гробове са урном уздигнутом на постољу имали су и Римљани. Други народи (у Индији и Индокини) пепео покојника расипају и не познају гроб." (стр.7).

У "Законику" цара Душана, поменуте су казне за спаљивање покојника. што недвосмислено упућује на закључак - да се стара пракса спорадично ипак настављала.

Неуморни Милош С. Милојевић, у својој књизи "Одломци Историје Срба I" доноси дугачак попис санскртских и српских речи;¹ такође и бројне трагове Срба у Кини;² доноси податке становања Срба у средњој Азији;³ али и одељак да су се сва словенска племена звала само Србима.⁴

Такође и педантна проф. др Олга Луковић - Пјановић нашла је више од педесетак истоветних речи у санскрту и српском језику, не само ведско *Сабу* и српско *Сабор*, већ и ведско Србинда, које не треба посебно тумачити. Ево једног њеног закључка: "Српски језик, судећи по свим до данас сабраним документима и сведочанствима, више од свих других језика, с којима смо могли да вршимо упоређења, може да буде тај ненађени и од западњака неоткривени језик, представљајући не само језички континуитет како ведских традиција, тако исто и ведског духовног блага готово у његовој свеукупности".[^]

О. Л. Пјановић се позива на познату књигу Илије М. Живанчевића "Новом покољењу", за кога истиче да је писац "изузетног знања", "и нама се чини, да његов ауторитет не може да се оповргне".[^]

На почетку књиге, као мото, И. М. Живановић пише: "Наша позната ксеноманија негативна је и за наш и за општи поредак, јер ми не постојимо за то да будемо подржаваоци које друге расе, већ је наша културна мисија у томе да нашег самониклог расног генија развијемо до највећих могућности и ставимо га у

¹ М. С. Милојевић "Одломци Историје Срба I" стр. 31-52.

² М. С. Милојевић "Одломци Историје Срба I" стр. 73-92.

³ М. С. Милојевић "Одломци Историје Срба I" стр. 58-72.

⁴ М. С. Милојевић "Одломци Историје Срба I" стр. 105-106.

⁵ О. Л. Пјановић "Срби...Л" стр. 126-127.

⁶ О. Л. Пјановић "Срби...Г" стр. 127.

службу човечанству..."¹

Бројне паралеле санскрта и српског доноси и С. Л. Лазивић "Срби у давнини".²

Бог Дагон и Срби

У неком времену потом Срби су пошли према западу. До Подунавља, неког крајњег одредишта Срба, или у другачијем контексту, према Несторовој "Хроници" (XI - XII век) и Карловачком Родослову, где се Подунавље сматра исходиштем свих Срба (свих каснијих Словена). Прихватајући ту много ранију сеобу Срба, западно од ширих области Далеког Истока, Срби су оставили трагове од Пацифика до обала Тигра и Еуфрата. Само ту су могли служити свом богу Дагону. По Несторовој "Хроници" "Повест времених лет" помиње се да су Срби: "кад су дошли из Вавилоније најпре застали у Подунављу".-> На истој страници Р. Новаковић нагиње схватању да су се Срби задржали у Подунављу "пре свега због назива Дагон, Дарконија, Дагае и Дакија", јер су у тим називима препознавали свог ранијег бога Дагона из Месопотамије.

Међутим, посебно би било важно, кад би из те дубоке прошлости, дошли до сазнања, ко је у односу на поменута имена некако старији, где се прво појавило име бога Дагона. Да ли су се Срби задржали у Подунављу управо због тога што су ту наишли на називе сличне њиховом богу Дагону?

Или је било обрнуто - да ли су они у Подунавље пренели сва та имена и култ? За сада, изгледа, нема одговора.

Ово, или допуњује или још више оптерећује

¹ И. М. Живанчевић "Новом Покољењу" стр. 5.

² С. Л. Лазивић "Срби у давнини" стр. 105-106.

³ према Р. Новаковић "Срби" стр. 127.

чињеницама податак - о риболиким бићима, чије су статуете нађене на светском археолошком налазишту Лепенски Вир.

Поменуо сам већ старог сумерског бога, кога су Грци назвали Оанес, који се комотније осећао у води, било Еуфрата или Тигра, где је проводио две трећине времена (као водено биће). Сумерани су га у фигуративном погледу приказивали као риболико биће, али опет је важно истаћи - такве статуете нађене су само у Лепенском Виру.

Овај податак у вези бога Оанеса недвосмислено упућује на почетке тог култа у самом приобаљу Подунавља; јер Лепенски Вир потиче из осмог миленија пре Христа, а вид тих подунавских дублета појавио се у Месопотамији најмање четири миленијума касније (према мерењима са С[^]). Значи, овде је потпуно јасан однос узрока и каснијег појављивања у Сумеру.

Ове документоване истине можда дозвољавају и другачије закључке: извор култа Оанеса био је у реци Дунав, који је потом "пренесен" у Месопотамију. У истом случају, стари бог Дагон (такође риболиког изгледа), кога су поштовали Срби - зар није првобитно био бог Подунавља.

Јасно је, оваквим логичним поретком, свој пуни смисао добијају и поменута подунавска имена, која су у том случају произашла из имена бога Дагона, баш ту у Лепенском Виру, где су били неоспорни почеци бога Оанеса. Оваквим разрешењем, Срби су у Месопотамију пренели свој стари подунавски култ бога Дагона.

На више места помињу се сеобе Срба из Месопотамије, но то би вероватно могли бити ти повраци.

Чак и ако нисмо у стању доћи до сазнања о неком ранијем, почетном станишту Срба (Месопотамија - Подунавље) - чињеница је: риболики бог Дагон био је бог сумерских река, али и бог Дунава -

у истом својству и приказиваном облику.

Према барелефу из Лувра, бог Дагон плива уз рибе (испод површине), где је доњим делом тела риба (истоветан приказу митских Сирена); док је на сликама најчешће приказиван са рибљом главом (у рибљим чељустима јасно је видљива људска глава, као да је риба прогутала целог човека).

Једна од река тог сумерског, односно месопотамског региона, носила је име Сирбис - Србица, а топоними уз Дунав обилују појмовима са основом имена бога Дагона.

Неоспорно је, условне везе Месопотамије и Подунавља су непобитне. Негде између, на западу Мале Азије, тројански, Хомеров - Скамандар, такође се звао Сирбис - Србица. Као што је, јужније, у Ликији, и за реку и за град, старије име такође било Сирбис - Србица - Срб, потом Ксант.

Ове нејасноће, ако то јесу, не разјашњава ни Псеудо-Цезарије (византијски писац из IV-V века), наводом да се под именом библијске реке Фисон крије име Тигра, али и Дунава.¹

Милош С. Милојевић, у поднаслову "О српским земљама у Малој Азији", под бројем 26 набраја Мориће и додаје: "Међу њима било је једно племе, које се звало Венаши - Венанији - у ових је био храм Србица - бога Дакског".² Сматра се да је ово племе Венаша живело на североистоку Мале Азије, на обалама Понта.

Овде је свакако реч *Дакског* последица асимилације консонаната, звучног *g* испред беззвучног *s*. Стога је сасвим могуће очекивати да је тај храм био храм српског бога Дагона (преко *Дакског*).

види поднаслов "Документованост топонима изведених из имена Срба".

М. С. Милојевић "Одломци историје Срба I" стр. 112.

Исти закључак би произашао и по другој претпоставци: у Карловачком родослову се око Дунава јављају топоними који се односе на име бога Дагона; отуд се и Румунија назива Дагонијом. То би била још једна паралела везана за истоветност Срба и Дачана. То се још једноставније може разумети ако се има у виду немогућност, било Грка, било Латина, да забележе српско слово *ч* (отуд *Дакског*).

Јужнији крак Срба помињу асирске хронике: тако поводом похода цара Тиглатпаласара III (744-727), где његов службени писар бележи куда је војска прошла. Тако су на Синају наишли на подручја Банат, Србија; на реке: Мир, Вир (Gebel Banat, Gebel Serbal, Wadi Wiras, Wadi Mir).

Херодот код каснијег Пелусија бележи Сербонијско језеро.¹ Ово српско језеро документују: Аристотел,² Диодор Сикулски - Сицилијански.³

Описи су истоветни - језеро Сербонис је дугачко, уско "али чија је дубина чудновата" (Диодор). Он још наводи: "Тако се површина језера стапа у једно с тереном који га окружује и како више погледом ока не може да се разликује, целе војске, чије вође ово место нису познавале, нестале су удаљивши се са правог

¹ Херодот II 6, III 5.

² Аристотел "Реторика" II 1218. Међутим, према овом наводу није могуће наћи одговарајући податак код Аристотела у његовој "Реторици" (како то стоји у бр. 3 "Глас Сардоније" Чикаго-Београд, 1997; стр. 7). Само по себи, по тематици Аристотелове "Реторике", потпуно је неочекивано да на том месту, у тој књизи помиње Сербонијско језеро. То би свакако било изван тематике. Чак и по другим Аристотеловим књигама није могуће пронаћи одговарајућу страницу бележену под: II 1218 (или можда: III 12-18).

Диодор Сикулски "Библиотека" I 30.

пута".¹

Ј. Деретић додаје, сматрајући да је у питању била нека српска војска, која се "око 1400. године пре Христа", нападајући на Египат, удавила у језеру, давши му тако име.²

Међутим, ова два податка са јављањем старих српских имена на Синају у потпуности сами себе документују. Једино податак о Сербонијском језеру: Херодотов, Аристотелов и Диодоров, свакако је припадао неком ранијем времену. Данас постоје извесне претпоставке да је у питању било страдање

1 Ј. Деретић "Историја Срба I", према "Глас Сардоније" Чикаго-Београд, бр. 3, 1997, стр. 7.

2 Можда једино, око свега овога, није најбоље прецизирано време продора те српске војске. То би одговарало времену владавине Аменофиса Аменхотепа III (1405-1370), а тада нису бележени напади са североистока, преко Синаја, а ни краљеви ратни походи према Синају. Забележен је краљев рат против Куша (Нубије). Са друге стране, велико градитељство овог краља упућује на снажан, стабилан Египат. За владавине његова сина Аменофиса Аменхотепа IV Ехнатона (1370-1353) једино су бележени продори Хетита у Сирију и Палестину. Краљ Ехнатон, намеравао је да уведе култ монотеистичког бога Атона, бога из раније Онске (Хелиопољске школе), кога је планирао наметнути свим околним народима, јер би преко тог култа Египат постао центар укупног окружења. Стога није водио ратове, иако су то очекивали и тражили његови генерали. Ратовање се није уклалало у Ехнатову схватања, доживљавања Атона, према коме су сви људи браћа.

Разумљиво, иосле Ехнатона (1353) до почетка владавине Хоремхаба (1353-1315), док је Египат био усмерен према поновном успостављању тебанског култа Амона-Ра, Египат је био "рањив" више него под краљем Ехнатоном. Али прихватање тог времена за продор Срба преко Синаја (кад се и очекује Exodus Израелаца), за око стотину година помера наведени закључак - да је то било "око 1400. године пре Христа".

војске Александра Великог, али овакве претпоставке су тешко одрживе јер ни један од Александрових историчара не помиње такав или неки сличан догађај.

Док називи гора, планина - Банат, Србија; река - Мир(на) и Вир(овита), неутврђено колико су били старији од времена цара Тиглатпаласар III, кад су их на тим просторима затекли његови војници, задржали су се до данас. Ови синајски локалитети налазе се недалеко од брда на коме је Мојсије добио Декалог од Бога. Бележе их данас све туристичке мапе.¹

Неки севернији траг правца кретања Срба обележавају: Срби са Волге, потом Балтички Срби, те Срби са Висле. Уважени Илија М. Живанчевић, у поменутом делу, такође прихвата ту неку сеобу Срба - Словена, од истока према западу; непосредно пре тог описа износи: "Словени нису писали своју рану Историју, и први њихови познати летописи почели су са Хришћанством, а страни извори још на првом кораку срећу их као многобројни народ".² После навода о Несторовој "Хроници", додаје: "Инспирисан непосредно, или посредно преко Словенског југа, јудаистичком кроником из Старог Завета, он је Словене нашао у Сенару, као неимаре Вавилонске куле, етнолошки као Јафетове потомке, а на Балкану их је нашао у прастара времена, на југу Карпата као Илиро-Словене, Нарци-Словене итд".

"Сем словенских летописа, попа Дукљанина, Нестора, Далимила, Длугоша, постоји и тзв. Баварски летопис, по коме су Словени дошли из праотицбине преко јужне Русије, а одатле, код Карпата, један део се упутио Северу - Северни Словени, други део Југу - Јужни Словени, а она група која је остала у јужној

Русији имала би представљати - Источне Словене."!

Ако би прихватили да је шире Подунавље прапостојбина Срба, то би претпостављало неке сеобе у обрнутим правцима. Но, у том случају, како објаснити изненађујућу блискост српског језика са санскртом, те сеобу Индоевропљана са Арктика.

Тачно је, налазимо се у домену претпостављених назнака, али код ког је народа прошлост јасна! Примера ради - Грци су се доселили: са севера - Моравска Србија; са истока - са малоазијских простора; са југоистока - према родоначелницима главних полиса из Египта (и Херакло је из Египта) и Феникије.

Многи воле размишљати да је Историја већ завршена, да је о прошлости све речено и да се све зна. Међутим, такав приступ, кад је у питању сазнање о Старом веку - нема никаква оправдања.

Како другачије прихватити одакле Србима Тимочке Крајине прастари обичај - пуштања воде небеским телима, намењен мртвима за душу. Како пише В. Чајкановић "Сахрањивање под прагом": "Пуштање воде мртвима преко прага; праг се залива водом зато што се жели дотурити вода душама покојника који су испод њега" (испод кућног прага - кућни заштитници, као код Латина: Лари и Пенати. Као што је из тог старог религијског комплекса једино код Срба кључно обележје - Крсна Слава). У делу "Пуштање воде о Великом Четвртку", В. Чајкановић додаје да управо ови обичаји још носе у себи стару анималистичку свест, у којој је однос према прецима основ укупног култа.

В. Чајкановић, у духу наметнутих

1 А. С. Спајнџева "Најстарији језик Библије" стр. IV-VIII.

2 И. М. Живанчевић "Новом покољењу" стр. 9.

И. М. Живанчевић "Новом покољењу" стр. 10.

историографских схватања, где се није могла тражити изворност појавама, обичајима из древне српске предхришћанске религије, питао се: да ли су овај обичај Хомољски Срби примили "још пре него што су дошли на Балкан, или су га научили од домородаца у чијим су се земљама настанили, или је, најзад, та размена извршена онда када су се они већ одомаћили на Балкану"!.

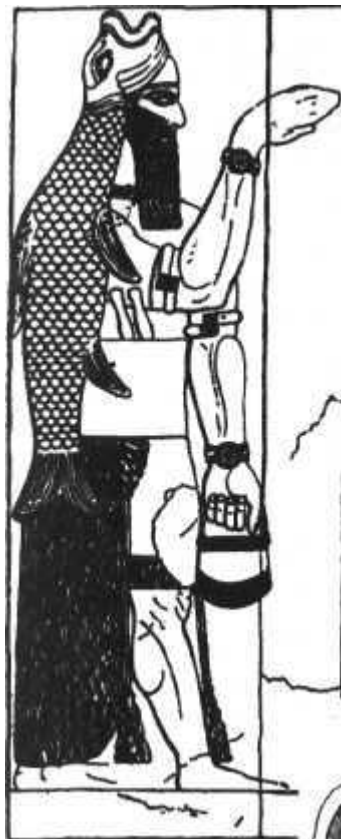
Свакако, према овим закључцима, износим: шта би тек такав великан, какав је био В. Чајкановић, писао да се није придржавао те берлинско-бечке школе... Јер, бар о Србима - ништа није немогуће ни схватити, ни разумети - ако су се Срби доселили на Балкан, тек тих немогућих, неодрживих, историјски наметнутих векова (V-VII).

Оно што противуречи свим таквим схватањима - неприхватајући да су Срби у ствари старинци, они који су се држали те омрзнуте школе, ни тада, па ни сада, не могу одговорити на питање: шта су Срби радили у том, за њих избалансираном, некаквом закарпатском окружењу. Неписмени од почетка, чекали су да, примећени од других, тек онда ускоче у неку историјску, светску и европску стварност.

Наметнути историјско-научни оквири условљавају, као код политичара, оптерећење за било какво другачије мишљење - тако се не сме ни мислити!

Ако је све оно, што на основу те берлинско-бечке школе, данас знамо о Балкану, произашло од неког нашег доласка током тих V-VII века - које објашњење нуде ти заступници за само једну историјску чињеницу: откуд су о Србима и то на Балкану могли писати антички писци, и то више од пола миленијума пре њихова наводног досељења...

Кад се каже: поричем све - односи ли се то и на

Бог Дагон или Оанес
(приказ на зиду у
Нимруду)

Бог Дагон (Барелеф из Лувра)

¹ према Р. Новаковић "Срби" стр. 129.

оно што су други у својим списима писали о нама... Из антике, кад бар још нису биле присутне све оне касније злонамерне тенденције.

"Сргски синдром"

И данас, кроз историју могу и настају нове нације - о народима у том смислу није могуће говорити, па ни расправљати (полазећи од чињенице да у оквиру неког народа касније могу настати локална разврставања, водећи их у нову нацију). И они могу, за неку другу, будућу историју, бити кључне одреднице. Сада, у време њихова настанка - то нису.

Од оних неких *Сораба*, временом су разврставани у бројну палету, чак по неким, различитих народа (по мени, вероватније - само именом и географским простором). Тај списак је дугачак, чак је и проблем - одакле кренути: Расени, Трачани, Енети, Венети, Сармати, Спори, део Скита - земљорадника, и све касније народоносне одреднице Словена.

Но, у историјским временима, током XX века, настали су ту још и Македонци, Црногорци, Бошњаци. Тај шири балкански комплекс Срба односи се и на Бугаре. Словеници - чињеница је, увек су били некако по страни.

У таквим намерним прекрајањима, у ствари уситњавањима српског корпуса, чак и изван могућности садашњег нашег броја, неки већ очекују и Санџак у неком посебном односу.

Овај турски појам означавао је чисто назив за административну област. Османска империја имала је много својих санџака, као вид основне управне организације. Зашто неки сматрају да је овај, који је чинио део старе Рашке, у себи носио неку посебност? Зову се Санџаклијама (уз ово иде и велико почетно слово), као да се називају, у данашњем смислу: срезом, котаром, скоро општином.

Посебност је, ако се на њој инсистира, данас - већину тог становништва чине Муслимани. А, да ли су они били муслимани пре доласка Турака? Оно што се ту променило била је вера. На Балкану, и код других, променом вере мењала се и народна самобитност. То је само по себи апсурд - али је присутан.

Други неки Срби, у својим апетитима да постану неки књажеви, нека власт, нагињу - устињавањем до апсурда, створити нације од Шумадинаца, Тимочана, Војвођана (док и ту не буду, бар Банађани, Бачвани, Сремци, до општина).

Тако они виде уклапање у европску регионализацију. Али по питању целина народа, Европа задржава и добро контролише своје државе; Америка, тј. САД поготову. Немци су се коначно ујединили, пре неких десетак година, последицом разарања Берлинског зида, кога је омогућио М. Горбачов -1989. године; иако и они имају своје регионе; само они не размишљају и немају у свести стварање нових држава унутар себе самих. Слична је ствар и са Французима, и са многим другим народима.

Изгледа да ни Европи, чак ни Америци, не одговара распад ове Југославије; иако добар део Црногораца, па и Срба - томе нагиње. А како се понаша Хрватска: 1939. године први пут је Дубровник постао део јединствене Бановине Хрватске; ко од њих прижељкује да се, рецимо, одвоје Истра, Далмација, Загорје, Славонија, Барања... Хрвати не болују од српског синдрома.

Што се тиче Црне Горе, имали су своју пуну државност још Берлинским Конгресом. Они су се 1918. године одрекли својих Петровића, свог краља Николе - да би прухватили ширу капу - под Карађорђевићима. Но, било је у питању само: или ова или она српска династија.

Изнад те капе има и шира: сви цетињски митрополити, легитимна теократска власт Црне Горе,

само у виду нужне аутономије, до 1766. године били су хиротонисани од Пећког патријарха. Од те године хиротонију црногорских митрополита вршили су београдско-карловачки митрополити, уз садејство осталих епископа. Тих десетак аутономних или полуаутономних митрополита, епископа, на Сабору у Београду, 26. маја 1919. године, ујединили су се са обновљеном Српском Православном Пећком Патријаршијом. Васељенски патријарх Мелентије IV, својом граматом, признао је обнову, успостављање српске православне Патријаршије и избор и хиротонију патријарха Димитрија.

Легитимно изасланство патријарха Мелентија IV прочитало је грамату у Саборној цркви у Београду, на свечаној литургији, 2. марта 1922. године. Е то је - шира капа.

Све оно што се издешавало у Европи током целог двадесетог века, Срби су плаћали главама.

Само у два Светска рата нестала је надполовична већина српске популације. А колико још изван тих ратова, тих страдања. Тај, по Србе злосрећни, двадесети век, условио је невероватну стварност на почетку трећег миленијума - Срба је данас мање од броја са којим су ушли у двадесети век! Ако смо "Небески народ", зар је ТОМ Небу стало да нас само тамо умножава...

Други, данас велики народи Европе, пре неких пет-шест векова, имали су истоветан број са тадашњим Србима.

СРБИ И ХРИШЋАНСТВО

Као и друге посебности које су се односиле на Србе, тако се догодило да се балкански Срби нису могли наћи у оквиру једне хришћанске вероисповести.¹

¹ Док сам писао "Историју Срба", поглавље "Срби на Балкану", током 1996. године, из тог широког, чак прешироког комплекса чињеница, нити сам наводио, нити помињао све оно што тај појам или шири поднаслов, треба да обухвати. Хтео сам дати само назнаке.

Тада ми је, ТОКОМ 1996. године, изгледало да сам изнео много више релевантних чињеница, да је то већ превазилазило све могућности писања у тој години, на ту тему - о прошлости Срба.

Неоспорно, било је већ писаних књига на ту тему, али произишало је, био сам први српски историчар који се осмелио да те истине заокружи, унесе у неки универзитетски уџбеник, са насловом "Историја Срба".

За тих протеклих година, чудном политиком владајућих странака, доживели смо да нас бомбардују, а да званично нисмо били у рату. Тако су пуцали шавови и по питању мојих одлука, да пишући о Србима, управо прихватајући раније изнете посленике, којима сам се одредио, да им јавно будем наследник и тумач запостављених истина.

Скромност је за велике, мене је коначно руководила потреба да објасним, да укажем на све оно што је о Србима негирала берлинско-бечка школа.

Према ономе што сам писао о Колхићанима - Илирима, дао сам једну заокружену целину, која на свој, наизглед заобилазан начин - опет износи чињенице о прошлости Срба.

Кавкаски Срби, према имену реке Лаб, уз све оне Србе укључује и

Поларизацијом Царства једнообразне државе на Западно и Источно, 395. године, те поделе су се у пуној мери исказале и на рану Цркву. У ствари, само су одсликавале већ затечене различитости, последицом деловања Едикта из 313. године. Сабор у Сердици (Софији), 343. године потврдио је присуство различитих ставова, било по питању јереси и односа Цркве и државе, резултујући чак могућим ратом између браће - царева.

По смрти цара Константина Великог (306-337), у Риму су оца наследили: Константин II (337-340) и Констанс I (337-350), који су уједно заступали тврду линију против Аријанства, тиме прихватајући одредбе Никејског сабора из 325. године, а у Константинопољу је самостално владао Констанције (337-361), који је био присталица Аријева учења.

Тако је, према различитим ставовима браће царева: "овај првенствено црквени спор пренет на много шири план деловања", намећући сукобљавања и по питању владавине браће наслеђеном државом.¹

ово истраживање: месопотамски, карпатски (да не помињем поново оне Србе изван овог региона) - свакако посредно и Колхићане према Херодоту, и Србе, са далеко ширим пространстава и старијих временских одредница - опет указују на све те уске повезаности.

У којој мери Кавказ условљава повезаност Колхићана и Албанаца, одговори су понуђени по пресељењу Албанаца на Балкан, у област српског Рабана, тек крајем XI века после Христа.

Сматрам да није могуће обрнуто тражити њихове међусобне везе. Ово истичем, јер већи број историчара и лингвиста, без резерве, врше поистовећивања Срба и Илира, уз сав остали широки дијапазон разних назива за Србе (тек много касније - Словене).

Стога није могуће избећи неко шире елаборирање ни око ове теме: Срби и Хришћанство. Мада је, по мом схватању, то само још једна плочица у склапању мозаика о Србима...

¹ М. Јовић "Рано Хришћанство..." стр. 36.

И поред уобичајеног схватања о потпуној блискости живота и традиције Грка и Латина, кованицама: Грчко-римска митологија, цивилизација, култура - била је то у ствари пуна асиметричност укупних односа њихова света. Запад: Латини, Рим - већ тада се сматрао у смислу историјских закључака: На Западу ништа новог!

Просперитет, богатство, будућност - односила се на хеленистички Исток, и поред њихове историјске распарчаности велике Александрове баштине.

У основи схватања заједништва грчко-римског света, тог заједништва није било; било по питању религије, етике, схватања државе и њене историјске улоге, уметности...

Римски централизам, који му је омогућила историја, огледао се у укупном наметању једнообразности, у смислу као што Полибије схвата - да Рим нуди живот свима, у пространој, великој држави, супротстављајући се тиме бројним државама и државицама на источном Медитерану. Овај римски став постаје доминантан и по питању обавезности једне државне религије; прво Јупитерове, а потом Хришћанства.

Тај антички Исток био је условљен толеранцијом према присуству различитости: полиса, држава, државица. И по питању религије, Грци су били отворени за примање свих могућих страних религија, ако етиком, или изгледом, богови не изазивају скарадност.

Зевсова официјелна религија, блискија еупатридском мишљењу, дозвољавала је паралелно присуство мистеријских, мистериософских религија, већ у самој Грчкој - и то шест-седам њих. Поред Елеусинских, рекло би се чисто хеленских мистерија, биле су присутне мистерије ширег простора: Самотрачке, трачки Орфизам, Сабазијеве (подразумевале су присуство култова Блиског Истока,

па и јеврејског култа); али био је ту и култ Изиде и Озириса, као и Митраизам (рефлексија индо-иранског божанства и схватања света).

Мистеријски култови су били грчка свакидашњица, али ни један култ никад није постао општеобавезан. Тек уласком појединца у неки од тих култова, религија, махом сотериолошког карактера, унутрашњом дисциплином култа самог члановима култа - миспима, наметана је пуна обавезност.

"Кроз разне историјске епохе у Хелади су присутне мистерије: Митре, Изиде и Озириса, Атиса и Кибеле, Адониса и Астарте, Диониса, Орфеја, Деметре, Сабазија и Христа. Мада са различитим временским почецима, нашле су се све у оквирима Римске Империје, доносећи свака на свој начин, допринос укупним променама свих друштвених односа".!

Међутим, Рим није могао наставити са том бескрајном верском толеранцијом. Дионисов култ је забрањен 186. године пре Христа; Изидин између 58. и 48. године; стотинак година касније падају забране на култ и ширење Хришћанства {наводно се то сматра почетком прогона за време Нерона (54-68)}. Све забране мистерија, које су у Риму и његовој Империји ухватиле дубокг корене, подразумевале су разарање богомоља, уз: хапшења, мучења, убиства - њихових следбеника, посебно свештенства.

Првобитна могућност - да свако ко жели може постати члан (мист) неког култа, а ља друге стране, нико то није обавезан - није у себи носила чак ни могућност наслућивања будуће тоталне искључивости Хришћанства према свим другим опредељењима, било мистеријских култова или других религија. Овом својом

¹ М. Јовић "Мистеријски култови..." стр. 432.

доминантном особином, Хришћанство изражава пуни став искључивости, прихваћен из Римског права. Стога ни грчко-римско Хришћанство није могло коегзистирати у заједништву, имајући у виду искључивост толеранције од стране Рима.

Кључни епови грчко-римског света, већ својим првим стиховима одражавају пун степен различитости схватања ова два народа. "Илијада" почиње са: "Срцбу богињо опевај Ахилеја Пелејева сина",¹ док Енеида: "Оружје богињо опевај..."[^]

Хомеров приступ - молба музама да му помогну. омогуће да опева Ахилов бес, што га је изазвао Агамемнон служећи се силом и против уобичајеног схватања рата и поделе ратног плена - одражава сву условност мисаоног склопа човека. Вергилије, молећи се музама, тражи да му опевају оружје са којим је Енеја. из већ разорене Троје, уз помоћ мајке Афродите успео изаћи, да не буде убијен заједно са осталим Тројанцима. Ту му његово оружје ничим није могло помоћи - јер, силом оружја није напустио Троју. Побегло је са стратишта, завијен у тешку маглу, што му је омогућила - богиња-мајка.

То је одраз схватања да Рим, оружјем својих легија, треба и има пуно право, поробљавати остале народе.

"Историја је Рим уздигла из анонимног насеља (времена око VIII века пре Христа) до великог светског центра, и уједно центра моћне светске Империје. Идејом светске власти Рим је вековима био оптерећен. То већ илуструје Вергилијева констатација 'А ти, Римљанине, знај да владаш другим народима', док све друге народе које набраја издваја по особинама које их,

¹ Хомер "Илијада" 11.

[^] Вергилије - "Енеида" 11.

по њему и његовом времену, карактеришу, али без жудње за влашћу", којој и нису предодређени.¹

Док су јереси узнемиравале рану Цркву, Запад је представљао римски епископ, онемогућавајући другим западним епископским центрима (Милану, Кордоби, Картагини) било какав степен достизања значаја Рима; Исток је био далеко развијенији и економски снажнији. са јаким државним и верским центрима: Александрија, Антиохија (одражавају став и ранији утицај Птолемеја и Селеукида), Јерусалим (безначајан у историјском смислу, али велике улоге око оснивања Хришћанства), Константинопољ (нови државни центра Римске Империје).

Константинопољ, тек одлуком II Васељенског Сабора, 381. године, трећим каноном, добија статус и ранг одмах после Рима, потом су следили јаки државни и верски центри Истока.

Далеко слабија урбанизованост Западног Римског Царства омогућавала је Риму преузимање укупне власти, како у државно-правном смислу, тако и у Цркви. Других значајнијих градова, који би могли држати неку равнотежу према Риму, није ни било. Стога су епископи тих градова били принуђени прихватити подложност, јурисдикцију римског епископа - папе.

Константинопољ, саграђен тек 330. године, имао је у древнијим градовима - Александрији, Антиохији - оштре такмаце и по питању њихова статуса у Цркви. Новосаграђени Константинопољ био је под јурисдикцијом митрополита трачке Хераклеје, који је управљао том облашћу пре изградње Константинопоља.

Но, прерастајући у државни центар Римске

¹ М. Јовић "Рано Хришћанство..." стр. 184-185; "Енеида" VI 847-854.

Империје, у Константинопољ су, поред цара, пренете све функције државног апарата: сенат, сва војна и цивилна власт. На II Сабору добио је одговарајући ранг и у Цркви, разумљиво после Рима. Али Александрија и Антиохија су се томе непрестано супротстављале.

Значај Рима, већ из апостолског времена, омогућио је ТОМ граду да у Хришћанству успостави своју тезу примата, представљајући свог папу као јединог намесника Христовог на планети.

Рим, оставши без највише државне власти, у личности свог папе добија највиши могући утицај и значај. Историја је папи омогућила да влада државама које су потом, после 476. године, изникле на бившим просторима Западног Римског Царства. Максималну моћ папа илуструју касније папе: Гргур VII (1073-1085) и Иноћентије III (1198-1216).

Константинопољ је морао владати Царством, тражећи, дозвољавајући компромисе областима и градовима свог, Источног Римског Царства, потом и са Римом, чији су савези са германским краљевима увек били уперени против тог преосталог Источног Римског царства.

Већ у првим вековима Цркве, скоро цело Римско Царство већ је било християнизовано, прихватајући јурисдикцију својих епископа под пуном доминацијом римског епископа - папе; богослужбени језик је био латински. Тако је било на Балкану.

До цара Ираклија (610-641) Источно Римско царство, царство РOMEЈА, било је устројено по правним нормама Римског права и латинског службеног језика. као и наслова пуне владарске римске титулатуре. Мада Г. Острогорски сматра за Јустинијана I (527-565): "Јустинијан је био последњи римски император на византијском престолу". Али свеобухватно закључује: "Уједно он је био хришћански владар, убеђен у божанско порекло своје власти. Његове

универзалистичке тежње имале су не само римске него и хришћанске корене. Појам Римске империје био је за њега истоветан са појмом хришћанске васељене, победа хришћанске вере била му је исто толико света мисија као и успостављање римске доминације".!

Јачање Константинопоља је био важан импулс јачању грчког језика; РOMEЈСКО царство се ослобађа притиска латинског језика и старих титулатура. Тиме се појачава утицај и значај константинопољског патријарха и веће присуство грчког језика на самом Балкану.

Балкан је постао поларизован и по језику. Разумљиво, у тим вековима већи део Балкана био је под јурисдикцијом папа. То илуструје и позната вертикала односа та два језика: Ротарио на Дунаву (код каснијег Видина. Арчар), Сердика, Пауталија, Солун.

Да је тако остало, Србија би била у папској екумени, да ли би тако и остала до којих векова касније - то није могуће рећи. У међувремену је било доста другачијих догађања.

Цар Јустинијан I је од свог родног села Бедеријане начинио велелепни град: Јустинијану Prima. Прокопије каже: "Његова отаџбина била је илирски град који се од давнина звао Бедериана, а доцније му је променио назив у Јустинијана Prima".¹ Тако је пре нека два века, император Диоклецијан (284-305), украсио, улепшао своју родну Diocliu, дајући јој нову улогу и значај.

Исто тако и император Септимије Север (193-211), који је свом родном, афричком граду: Велики Лептис, доделио већи политички значај, уз обавезно архитектонско улепшавање свог родног града (Leptis

Г. Острогорски "Историја Византије" стр. 95.

² "Византијски изворн I" стр. 78.

Magna).

Ипак произилази да је цар, у намери да сузбије јак утицај папа на Балкану, искористио прилику, подизањем овог града на месту где је рођен, јер је новом граду доделио сву војну, цивилну и црквену власт, префектуру и архиепископију. Тиме је извршио ново црквено јурисдикционо прекрајање на Балкану. Прејак утицај папства, као и притисак васељенског патријарха, спутавали су царева хтења; стога је новој архиепископији, својом Новелом број СXXXI од 18. марта 545. године, као и одлуком V Васељенског Сабора у Константинопољу, 553. године, дао максималне ингеренције.

Нова архиепископија са широком јурисдикцијом, према царевој намери, била је изузета од утицаја и власти папа, као и цариградског патријарха. Његова архиепископа: први је био Катилијан, именован га је сам цар. И папа Вигилије (537-555) је потврдио царев декрет, јер према СXXXI Новели, глава 3, стоји: "... quae definita sunt a sanctinissimo papa Vigilio".

Ипак, ОВО је први случај у Источном Римском царству, да поред затечених центара из периода митрополитанског система јурисдикције ране Цркве, те потом насталих аутокефалних патријархата, неки новоосновани црквени центар добије ранг аутокефалне цркве. Питање патријархата упућивало је на обавезу државно-правне издвојености у статус самосталних

¹ Манси "Sacronim..." IX 199-200; М. Јовић "Јустинијана Prima" стр. 389. Обим јурисдикције ове архиепископије утврдио је цар Јустинијан I у трећој глави своје IX Новеле: "Заповедамо да предложени архиепископ Јустинијане Prima наше отаџбине има увек под својом архиепископском влашћу епископије ових епархија: Дакије Средоземне. Дакије Прибрежне, Мезије Горње, Дарданије и Превалитане. Македоније Друге и део Друге Паноније ("Novelles" IX ц. 3 од 14. априла 535. године).

држава, у контексту широк повезивања. Стога цар Јустинијан I, да се не уплете у та правна и канонска питања, свом граду, својој аутокефалној Цркви, даје ранг архиепископије. Цар Јустинијан I је сам одредио архиепископу Јустинијане Prima сва овлашћења и статус титуле.

Међутим, историјске околности нису омогућиле цару Јустинијану I да своју црквену политику доведе до жељеног расплета. Наиме, и сам цар се морао залагати за јединство цркве на Сабору 553. године: "што је подразумевало још снажније јачање утицаја црквених центара: Рима и Цариграда".

Аутокефалност и широка јурисдикција архиепископије Јустинијане Prima трајала је кратко, као и сам велелепни град. Учестали напади Авара условили су да папа Гргур I Велики (590-604), већ у писму, од јуна 600. године, тадашњем архиепископу Јовану, пише: "... fratrem et coepiscopum nostrum..."²

Већ после 602. године престала је постојати Јустинијана Prima, као и њена архиепископија. Папство је потом обновило своје црквене центре на Балкану - Сирмијумску митрополију и још важнији: Солунски викаријат.

Цар Лав III (717-741), зато што је папа био противан његовом пконоборачком ставу, декретом из 732. године, одузео је папи Гргуру III (731-741): "добра и приходе" са области: Јужне Италије, Сицилије, митрополије Сирмијума и папског Солунског викаријата. Дакле, изузев јадранског приобаља, одузео је папи цео унутрашњи Балкан.

Ни овај акт није имао дуже трајање, али су

¹ Манси. IX 197-198; М. Јовић "Рано Хришћанство..." стр. 196.
• "Извори за Историју Бугарске" т. II Софија. 1958: стр. 377.

последнице биле: померена је поменута вертикала Ротарио-Солун, негде на средину Босне. Папство никад није успело да поврати те изгубљене области.

Папе су остале при свом ставу - да ни један црквени центар њихове екумене. не може постати потпуно самосталан, без разлике на његов значај; никад, никоме нису додељивали правни статус пуне аутокефалности.

У овој поларизацији интереса и хтења, Срби у приобаљу остали су под папском јурисдикцијом, преко салонитске, потом дубровачке, па напоскон барске архиепископије - надбискупије.

Под папством и латинским литургијским језиком, постојале су и трајале српске земље: Неретљанска кнежевина, Захумље, Травунија и Дукља. Кад би се овом списку додали још: Свевладовићи (490-641), Светимировићи (640-794), Оштривојевићи (794-865), завршно са кнезом Чаславом¹ - стварна историја Срба логично би била уклопљена и то према подацима античких аутора, те средњовековних Анала и Хроника - времену када су све обале источног Јадрана биле уклопљене у српске државе.

За цара Ираклија папаски мисионари су покушали ширити Хришћанство и Србима. како Приморја, тако и у унутрашњости Балкана, али то покрштавање није имало озбиљнијег ефекта.

¹ Овакав поредак српских династија доноси и Ј. Деретић у својој књизи "Западна Србија", стр. 14-40. Међутим, Деретић уопште не наводи познатог историчара М. С. Милојевића ("Одломци историје Срба I-III књ. II стр. 14-64), који је стотинак година раније прецизније и опширније изнео податке о ранијим српским династијама. Интересантно је да Деретић у поменутој књизи доноси списак литературе, али не и Милојевића.

Неретљани су, на том папском Приморју, још два-три века остали - Пагани (непокрштени).

Покрштавање Срба (сматра се: Друго). извршено је деловањем св. Браће, патријархом Фотијем (858-867; 877-886) и царем Василјем¹ I (867-886).¹ У центру. Србије, у Расу, основана је прва српска епископија, затим у Призрену, под јурисдикцијом Охридске архиепископије Васељенске источне Патријаршије.

Стога се папа Иван VIII (872-882) писмом обраћа кнезу Мутимиру (око 850-891/892), молећи га да се врати вери својих праотаца, да се потчини папској сирмијумској митрополији, митрополиту св. Методију. Писмо је датирано крајем 872. или почетком 873. године, што упућује да је исправнија година оснивања епископије у Расу: 872. година.

Папство је на ширем плану, тих година имало могућност да своје римокатоличанство уведе пред врата самог Константинопоља; јер Бугари су тражили своју аутокефалну Цркву, али тој њиховој молби папство није могло удовољити. Патријарх Фотије и цар Василије I, свесни могућности максималног ширења папског утицаја, доделили су Бугарима аутокефалну Цркву, тиме их увлачећи у свој византијски свет и Цркву.

Према писму папе Ивана VIII. који је писао Борису/Михаилу, из 878. године, у записима се, до сада нађеним, први пут помиње Београд, као "старовјеки град", али не под дотадашњим његовим. предримским именом Singidunum.

Цар Василије II Бугароубица (976-1025), поводом деградације бугарске охридске патријаршије на ранији ранг архиепископије, том приликом је у декретима навео потчињене епископије те охридске архиепископије. У повељи из 1019. године, помиње: Ниш, Београд, Сирмијум, Призрен, Скопље, Липљан, Србицу (код Солуна), а у повељи из 1020. године. поред

осталих и Рас.

Тако се, деловањем Хришћанства, балкански комплекс Срба у приобаљу нашао у свету папства и његовог поимања владавине државом и Црквом, а источно од Уне, у супротстављеним схватањима византијске Цркве (званично, све је то било, у још, бар формално, јединственој Цркви, јер је коначан раскид дошао тек 1054. године).

Потом долази Светосавље, званично од 1219. године. Кроз светородну династију Немањића, Србија се није исказивала ускогрудошћу нити коришћењем дате могућности да јаком државом искорени римокатоличанство на свом Приморју.

На том источном Јадрану, важан црквени папски центар била је салонитанска надбискупија. Потом се значајем издиже дубровачка надбискупија, утицајем Дубровачке Републике. Осамосталивши се од утицаја Сплита, Дубровник покушава проширити своју јурисдикцију до византијског Драча, присвајајући и барску Цркву. Скоро два века трајала су препирања око ових јурисдикција; на то су утицали шири интереси: Венеције, Угарске, Византије, Србије. Папе су често доносиле супротне одлуке, уважавајући тренутно политичко стање.

Кад је град Бар, у контексту свих спољних утицаја и јачања Дукље под Војисављевићима (кад Михаило постаје краљ 1077. године) - према свим овим околностима К. Јиречек наводи да је папа Александар II (1061-1073), обновио стару дукљанско-барску епископију, давши јој ранг архиепископије надбискупије, 1067. године.¹

Већи број историчара узима ову годину за годину оснивања барске надбискупије, но има, можда

исправнијег схватања, да је барска надбискупија основана декретом папе Климента III (1080-1100) од 8. јануара 1089. године. За ову годину се изјашњава и Ст. Станојевић: "Борба за самосталност католичке цркве у Немањићкој држави", где набраја и сусррагане барске надбискупије: Дукља, Бар, Котор, Улцињ, Свач, Дриваст, Пилот, Србија, Босна и ТравунијаЛ

Дакле, полазећи од ове вероватније 1089. године. почео је спор дубровачке и барске надбискупије, где је Дубровник желео испословати поништење те папске одлуке. Спор је трајао све до 1254. године.

У међувремену Велики жупан Стесран је крунисан од папе Хонорија III (1216-1227) краљевском круном 1217. године, са титулом: "Стефан, Божијеју милостију Серблији, Диоклеи, Трабунии, Далмацији и Охумлији вјенчани Краљ", уз забрану: "папа Хонорцје забранио је краљу мађарском. да се даље назива краљем Србије".[^]

Архимандрит студенички Сава, незадовољан окретањем Србије папству, одлази у Никеју. Користећи се својим пријатељством са царем Теодором I Ласкарисом (1204-1222), те цариградским патријархом у Никеји, Манојлом Сарантемом Харитопулом (1215-1222), добио је пуноважно, канонско уздизање српске Цркве у ранг аутокесалне архиепископије, 1219. године.

Овај, за Србе важан догађај, свакако разјашњава и тренутни положај Византије. Цариград су већ заузели Крсташи (IV Крсташки рат), настало је Латинско царство (1204-1261). Цар и патријарх су избегли у малоазијску Никеју.

Околност да се јаком Србијом могу

Ст. Станојевић: "Борба за самосталност..." стр. 16-17; 35.

М. Јовић "Србија и ..." стр. 54.

супротставити Латинима у Цариграду, као и тежњама да рестаурацију Византије остваре Епирски деспоти и Трапезунтски цареви, упућивала је Никеју да свим захтевима и молбама студеничког архимандрита Саве Немањића - безрезервно изађу у сусрет.

Од патријарха Манојла и његовог епископата извршена је хиротонизација архимандрита Саве, као најдостојнијег - у чин првог српског православног архиепископа.

Вративши се у Србију као први архиепископ српске Православне Цркве и са јаким утицајем брата, краља Стефана Првовенчаног (1196-1228), архимандрит Сава, да је хтео могао је потпуно укинути римокатоличку јурисдикцију на Јадрану ниже Сплита. Али дипломатском тананошћу, сам по себи не злобив. толерантан изнд свих папских могућности - св. Сава је на Јадрану основао епископије српске Православне Цркве: у ман. св. Арханђела на Превлаци - зетску, у ман. св. Богородице у Стону - хумску, у ман. св. Богородице - хвостанску; не дирајући у римокатоличнаство својих Срба на Јадрану.

И даље је овај број нових епархија био премали за супротстављање утицају Рима и његових надбискупија. Шта би учиниле папе - да су имале исту могућност...

На потоње насрте дубровачке надбискупије у циљу прикључења епархија барске надбискупије. Барани су, чак и на такав папски декрет, одговорили легатима дубровачког надбискупа Јована: "Quid est papa? Dominus noster rex Urosius est nobis papa".¹

На појачане притиске Дубровника, користећи сукоб цара Фридриха II Хоенштауфовца (1212-1250), па и после његове смрти, папа Иноћентије IV (1243-1254),

био је вољан изаћи у сусрет захтевима Дубровника.

Стога се краљ Урош I (1243-1276), средином лета 1252. године, појавио с војском пред Дубровником. Одмах је склопљен мир 13. августа 1252. године, али није поништен уговор папе са барским надбискупом Иваном де Плано Карпинијем.

Дубровник је покушао да покрене Бугарску против Србије; цара Михаила Асена (1246-1257) и краља Угарске Белу IV (1235-1270). Упад Бугара резултовао је преносом седишта српске архиепископије из ман. Жиче у ман. св. Апостола, жички метох код Пећи (или крајем 1252. или почетком 1253. године). Дубровник поново потписује мир са краљем Урошом I 23.августа 1254. године.

У то време је умро барски надбискуп Готфрид, те је изабран Ловро, одмах потом прихваћен и од папе Иноћентија IV. Избором надбискупа Ловре, Дубровник је престао даље покушаје угрожавања барске цркве. Стога је надбискуп Ловро свечано посвећен у Риму, 28. априла 1256. године. И тек то је био правни завршетак двовековног спора дубровачке и барске цркве.

Дакле, краљ Урош I се чак војно залагао за очување аутономности барске римокатоличке надбискупије у својој, већ светосавској Србији. Тај српски Дубровник се римокатоличанством опирао директном укључењу у Србију, користећи и сукоб са барском надбискупијом.

Према Аналима Франачког краљевства, Срби су били већинско становништво на источном Јадрану. Јак српски елемент чинили су Качићи у Омишу, те све до Бара и Драча. Неретљанска кнежевина, од Дружака, који је 839. године склопио савез са дуждом Пјетром Традоником (8366-864), па Беригој (око 1050.), Јаков (1078-1089), те Русин и Славец (1091-1100) - били су већ

¹..Исторпја Црне Горе I" стр. 23.

са титулом српских краљева.¹

Римокатоличанство јадранских Срба не доводи се у питање. Но, ти Срби, подстицани из Ватикана, били су експоненти сузбијања Православља на том Јадрану. Тако је, примера ради, и моћни краљ Душан IV Урош (1331-1346), понет идејама великих освајања на штету Византије, чак рачунајући и на обрачун са Персијом, превиђао деловање римокатолика на Приморју. Тако је већ 22. августа 1335. године, у цркви св. Богородице у Стону, тада последњи пут служена православна литургија. Потом је и та црква, раније епископско седиште захумске епархије, постала римокатоличка. са истим посвећењем св. Богородици.[^]

Римокатолички Дубровник је основао бројне колоније и по Србији, за полета рударства под краљем

1 К. Јнречек пореноси оцену Фрање Рачког, да је гроф Амико из Бовинаца у Апулији. противник Роберта Гвискара (1057-1087). а у пријатељским односима са Византијом, прешао Јадран н том приликом заробпо хрватског краља - али како Ф. Рачки сматра. заробио је краља Славца ("Исторнја Срба 1" стр. 136).

Међутим. како се овај напад грофа Амика односи на време испред 1080. годнне. он није могао заробитн крал^а Славца. којитек почиње владати српском Неретљанском краљевшшм 1091. године.

К. Јиречек не коментарнше ове очите протнвуречности - но како у хрватској историји има неких нејасноћа о крају владавине њихова краља Крешимира IV (1059-1074). могуће је прихватити да је гроф Амико заробио управо тог хрватског краља. Крешимира IV.

Другу нејасноћу доноси уговор краља Коломана (1095-1116) - *Rasia conventa* - из 1102. године, са првацима дванаест хрватских племена. јер српска Неретљанска краљевина није улазила у калузуле овог уговора. Но. како Хрвати својатају све римокатолике по Балкану - не изненађује ни ова збрка са псторијом.

[^] М. Јовић "Историја Срба" стр. 68.

Урошем I; у својој сопственој земљи многи Срби тих колонија, због лакших пореских обавеза, проглашавали су се римокатолицима. Не чуде стога Дубровчани, познати писци, књижевници. историчари, као и Србин са Корчуле, Руђер Бошковић, познати физичар (кога својатају и Италијани), да су писли као Мавар Орбин, Марин Држић, Циво Гундулић - величајући своју српску историју.

И опет, чудним сплетом околности, доста касније, под Намесништвом (1935-1941), јаким утицајем Владимира Мачека, 1939. године (а уз одобравање и пристанак и Хитлера и Мусолинија), већ у пуно време разбијања Србије, основана је Бановина Хрватска укључењем: Савске и Приморске Бановине, уз срезове: Дубровник, Шид, Илок, Брчко, Градачац, Дервента, Травник и Фојница.

И АВНОЈ прихвата ове одлуке. Тако је југ Јадрана са Дубровником, тада први пут постао део Хрватске. Намесништво, АВНОЈ, Павелић, папа Пије XII, Тито, Туђман - намећући своје "повијесне" границе, тако су завршили, "решили хрватско питање".

Хрвати и њихови учењаци се потом труде да некако у своју књижевност уклопе и стару. српску. приморску књижевност. Тако је и Србин Петар Прерадовић постао хрватски песник. а Никола Тесла - хрватски син. По Павелићевој доктрини и Срби Православци су Хрвати православне вероисповести!

Ово поглавље почео сам чистом историјом, разјашњењем односа раног Хришћанства на Балкану, спорова око јурсидикција - да би се то изметнуло у најгору могућу хрватску и ватиканску пропаганду, у којој су Срби жпвели током XX века.

А многи Срби и данас, комплексом старијег брата, праштају чак и сва зверства која су спровођена над Србима.

Добрица Ћосић писао је у својој чувеној

тетралогји "Време Смрти", на питање: ко је чинио сва та зверства у Подрињу, старица рече "Они који говоре нашим Језиком

Кондић-Поповић, Царичин Град,
стр. 18: Авионски снимак
Царичиног Града

Кондић-Поповић, Царичин Град,
стр. 147: Рановизантијска
налазишта у околини Царичиног
Града

Кондић-Поповић, Царичин Град,
стр. 45: Западна кула јужне
капије града

Кондић-Поповић, Царичин Град,
стр. 97: Засведени канал
за отицање воде

Кондић-Поповић, Царичин Град,
стр. 159: Бронзана глава византијске
царице из Балајнца (VI век)

Н. W. Janson, Историја Уметности,
стр. 172: црква Св. Софије: Капител

Н. W. Janson, Историја Уметности,
стр. 172: црква Св. Софије:
Унутрашњи изглед

Н. W. Janson, Историја Уметности,
стр. 175: Саборна црква
Василија Блаженог

Културна ризница Србије, стр. 14:
Гамзиград, касноантичка Romuliana,
перистил са фонтаном

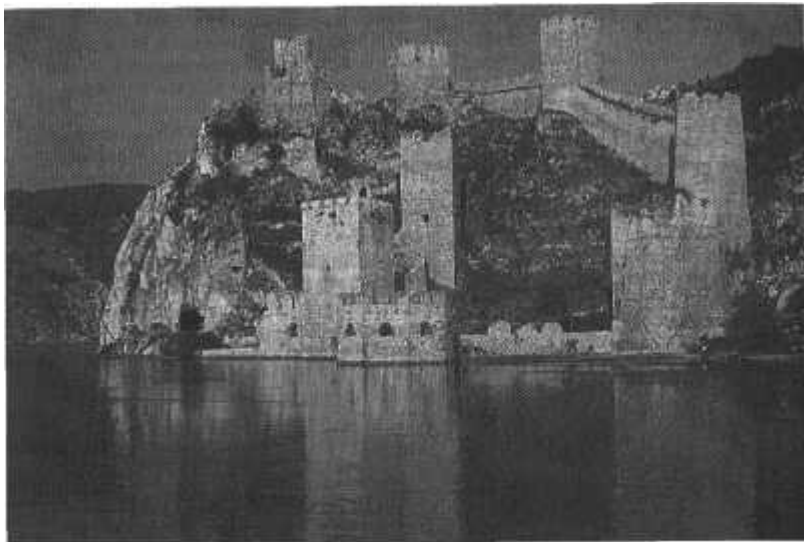
Културна ризница Србије, стр. 129:
Милешева, Анђео на Христовом
гробу, детаљ фреске Христово
васкрсење

Културна ризница Србије, стр. 127:
Студеница. Богородичина црква
са југоисточне стране

Културна ризница Србије,
стр. 140: Раваница, северна фасада

Културна ризница Србије, стр. 172: Голубац, поглед на град са Дунава

М. Јовић, Српске земље и владари, стр. 32: Манастир Жича

Културна ризница Србије, стр. 494:
Грачаница, поглед са југозападне стране

Фотографија Хиландара

ДЕШИФРОВАЊЕ ВИНЧАНСКОГ ПИСМА

Карловачки Родослов наводи, не прицизирајући време, "И сва србска служаше идолу Дагону" (едиција Љуб. Стојановић "Стари српски родослови и летописи"). Ако су се Срби кретали средњаоaziјским простором из шире области изнад или испод Хималаја, присуство Срба у Међуречју није у супротности са било којим закључком. Јер, бог Дагон, као што је наглашено, био је бог Месопотамије. Али и врло вероватно - бог Подунавља. Овог старог, рибликог бога, као филистеејског идола, документује и Библија.¹

Стела Ксантос и Повеј загребаеке мумије

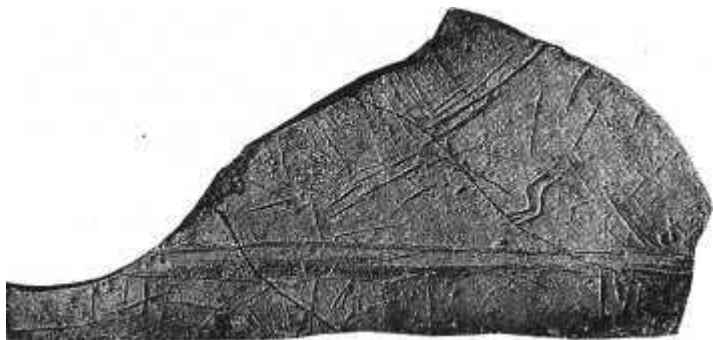
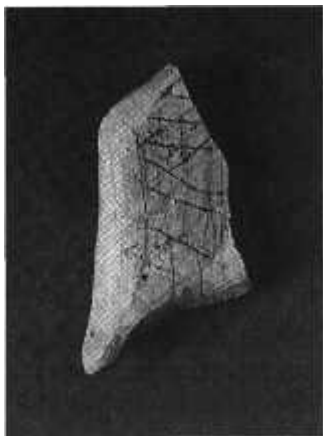
Малоазијску одредницу о присуству Срба документују већ сами Срби, присуством под једним од својих имена: Кимерци, Кимберци.

Ако је тешко, ако има потешкоћа за сврставање Кимераца у групацију "народа с мора" - недвосмислено се наводе малоазијски Ликијци, као један од народа из ове групације.² Без намере посебног истицања, није познато који су и да ли су неки народи из ове скупине имали неки вид опште команде. Стога "народе с мора" уобичајено чине: Филистеејци, Сарди, Сикули, Тирсени, Либијци, Теукри, Ликијци, Пеластии, Данајци, Крићани.

Ликијце, као један од српских народа,

¹ Цар. 5, 2-4; Судије 16, 23; I Днев. 10, 10.

² L. Pareti, P. Brezzi, L. Petech "Стари Свијет" стр. 10.

Д. Срејовић: "Уметност Лепенског Вира", Београд, 1983. г.
стр. 184. и 201.

истраживао је Светислав С. Билбија "The Mummy of Zagreb and Other Etruscan, Lydian and Lycian Written Monuments".

Beh у предговору књиге, С. С. Билбија скреће пажњу читаоцима на главни град Ликије: Зрб или Срб, посебно на споменик у облику обелиска. Управо је на том обелиску открио да се ту налазио град под старијим именом: Зрб, односно Срб.¹ Споменик је у науци познат као Ксантос Стела (Xanthos Stela), напомињући да су Грци променили име старом граду, назвавши га Ксантос, као и реку Србицу.

Страбон наводи да су реку Ксантос раније негрчки становници називали Србицом.² М. Арсенић, везано за Ксант (река, град), бележи: "Ксант - река у Ликији, која се улива у Средоземно море. Њу су околни становници звали Sirbes (данас Esenide)".³

С. С. Билбија истиче да споменик има 320 речи. Аустријанац Ернест Калинка је између 1884-1889. године успео да прекопира око 150 записа са споменика, међу њима и Ксантос Стелу; све натписе је касније објавио Бечки Универзитет.

На стр. 79 поменуте књиге, С. С. Билбија је изнео Калинкин препис текста, на стр. 80 латинску транскрипцију Калинкина текста "Ксантос Стеле". Од 81. странице под насловом "Порука Србима уклесана на обелиску у престоници Лике - Ликије пре 2600-2800 година" С. С. Билбија даје српски превод (поменуто време односи се на време пре Христа, те би требало да стоји 2800-2600. година).

Срби се помињу под бројевима: 9 - Жалопојке матере Срба, бол велики овдје да оплакују, покој највише очевима да одузму; 13 - Срби да се крве за циму

(врхове), да спријече Комеју да оде, - воћке, посађено зрно, сажежите нека ништа...

Стела је доста оштећена, стога и превод С. С. Билбије не тече глатко.

Према наслову књиге С. С. Билбије, тежиште његова рада био је однос Рашана и Етрураца, стога и полази до наслова "Rashani or Etruscans"! Као што је на простору Ликије забележио и остале топониме одговарајућег српског језика, скраћивање античког назива ове древне малоазијске, српске државе - у Лика, даје свој пуни одговор према области Лика, раније Војне Крајине (потом током XX века, погубног за Србе, та српска област нашла се у Хрватској). На Уни је градић Срб, лингвистички истоветан са старијим имењакком у античкој Ликији, Лици (у ствари: Србији).

Тако је С. С. Билбија, анализирајући Повој мумије (Археолошки музеј у Загребу), и полазећи смело до давних повезаности Срба: Рашана, Рашчана, Раса (Мађари Србе и данас називају Раци), превео Повој на српски језик. У ствари, то је до сада једини комплетан превод тог значајног етрурског споменика. Безброј покушаја највећих лингвиста није могао уродити плодом, јер им је недостајала полазна основа - којим језиком озвучити текст.

Према С. С. Билбијиним упоређењима етрурске и српске ћирилице, увиђа се сва исправност његова дешифровања, преводилачког и коментаторског поступка. У истом оном смислу, како су Чедвик и Вентрис дешифровали Линеарно Б, озвучивши га грчким језиком, 1952. године. Али исти кључ не одговара писму названом Линеарно А, јер није био у питању исти грчки језик. Тада до XVI века на Крит још нису дошли Грци (после 1952. године то је сасвим јасно).

¹ С. С. Билбија "The Mummy..." preamble.

² "Strabonis rerum geographiarum libri septemdecim" Basileae. 1571; s. 763; према А. М. Петровићу "Праисторија Срба" стр. 36.

³ Херодот "Историја" стр. 410, пасус 176 I књиге.

С. С. Билбија "The Mummy of Zagreb..." стр. 5.

Р. Пешић, у својим делима "Винчанско писмо" и "Завера порицања", дугогодишњи сарадник више института у Италији, посебно; "Euroanale - Grande Encyclopedia Contemporanea" у Милану (у књизи "Винчанско писмо" као вид посвете, Institut Euroanales износи похвалу сарадњи проф. Р. Пешића, истичући: "... Тако смо активно учествовали и подржали рад проф. Р. Пешића на винчанском писму, као првом људском алфabetу").

Већ ово признање указује на смер професоровог рада, почевши од анализе писма Лепенског Вира,* које је настало "између 6.000 и 7.000 година пре н. е."² но првенствено захваљујући изванредним археолошким налазима академика Д. Срејовића, приликом откривања археолошког налазишта Лепенски Вир.³

Као већ зрело алфabetско писмо, свим квалитетима презентује се наставак овог писма кроз Винчанску културу (археолошка истраживања на локалитету почела су 1908. године, али истраживањима Милоја М. Васића од 1932. године, Винча је постала важна светска археолошка одредница на Дунаву, V миленија пре Христа.

Винчанска култура показује континуитет културе Лепенског Вира. Писмо је већ потпуно усавршено. Према Р. Пешићу и његовим запаженим истраживањима, добија се целовита слика настанка писма:

Протописмо Лепенског Вира
(8000-6000. године пре н.е.)

Винчанско азбучно
(5500-3200. године пре н.е.)

¹ Р. Пешић "Силабаријум Лепенски Вир" стр. 9.

² Р. Пешић "Силабаријум Лепенски Вир" стр. 25.

[^] према већ поменутиим његовим радовима.

Протосумерско пиктографско
(3100. године пре н.е.)

Сумерско клинописно
(3000. године пре н.е.)

Египатско пиктографско
(3000. године пре н.е.)

Протоеламско клинописно
(3000. године пре н.е.)

Акадско клинописно
(2500. године пре н.е.)

Еламско клинописно
(2500. године пре н.е.)

Протоиндијско пиктографско
(2300. године пре н.е.)

Критско пиктографско
(2000. године пре н.е.)

Критско линеарано А
(1800. године пре н.е.)

Хуритско клинописно
(1700. године пре н.е.)

Критско линеарно Б
(1700. године пре н.е.)

Фестоски диск
(1700. године пре н.е.)

Библоско слоговно
(1700. године пре н.е.)

Протосемитско слоговно
(1600. године пре н.е.)

Хетско клинописно и пиктографско
(1600. године пре н.е.)

Протосинајско слоговно
(1600. године пре н.е.)

Протофеничанско слоговно
(1600. године пре н.е.)

Протопалестинско слоговно
(1600. године пре н.е.)

Кипарско-минојско
(1500. године пре н.е.)

Јерменско пиктографско
(1400. године пре н.е.)

Кинеско пиктографско
(1300. године пре н.е.)

Феничанско слоговно
(1100. године пре н.е.)

Старојеврејско
(900. године пре н.е.)

Арамејско
(900. године пре н.е.)

Етрурско (расенско)
(900. године пре н.е.)

Грчко
(900. године пре н.е.)

Кипарско слоговно
(700. године пре н.е.)

Анатолијске азбуке
(700. године пре н.е.)

Персијско слоговно
(600. године пре н.е.)

Латинско
(600. године пре н.е.)

Самудско
(600. године пре н.е.)

Лихјанско
(600. године пре н.е.)

Сафаитско
(600. године пре н.е.)

Индијско
(500. године пре н.е.)

Јеврејско (арамејско) квадратно
(500. године пре н.е.)

Пунско
(400. године пре н.е.)

Иберијско
(300. године пре н.е.)

Пахлавијско
(300. године пре н.е.)

Коптско
(100. године пре н.е.)

Палмирско
(100. године пре н.е.)

Овим кориговањима укупног схватања око почетка писмености, јер према раније прихваћеним схватањима, није било могуће разумети шта је претходило развоју писма Египта, Сумера. Једини одговор је био у домену митологије - да су богови (као Тот, Оанес) били они који су људима дали писмо.

Разумљиво, у познатој књизи З. Кулунџић доноси другачији поредак око историјата развоја писма.¹ Али тада се није ни знало за Лепенски Вир. У истом односу је и књига С. Н. Крамера "Историја почиње у Сумеру". Као што је помен о Троји, Микени пре археолошких истраживања Х. Шлимана (Heinrich Schlieman): Троје 1870-1890; Микене 1880-1881; Орхомена и Тиринта 1884. године, био у домену митских, Хомерових, тада још непроверених, непотврђених назнака.

Оно што је посебно важно истаћи, у радовима Р. Пешића расветљава се проблем Етрурског писма. Етрурско или Расенско писмо, према приложеним таблицама Р. Пешића, има исте графеме као и Винчанско писмо.

⁻¹ З. Кулунџић "Књига о књизи".

Међутим, кроз векове, наслеђено је схватање Грка и Римљана, да су се Етрурци на Апенинско полуострво доселили између X-VIII века, и да тада нису имали писмо. Да је тако - откуд им, одмах потом, висока цивилизација?! Једини је закључак да Грци и Римљани нису разумели ни њихов језик, ни њихово писмо.

Етрурце антички извори познају као Тирсене, одн. Расене. Стога не чуди да су нађене ваљевске плочице и амулети писани етрурским писмом; Србима термини Рас - Рашка ни најмање нису непознати, а опет наглашавам: Мађари и данас Србе називају - Расима или Рацима.

У Загребу се чува Ланена књига или Повоји мумије са етрурским записима, датирана из I века пре Христа, чинећи највећи споменик етрурског писма са око 1.500 речи. Проблем око Етураца, чије је име код Грка и Римљана могло настати од Е-трус-ци, ЕТ-русци, Е-трусци, Р. Пешић образлаже: "да је реч ЕТ-ру-рија сложеница и да би смо је пре могли прихватити као крилатицу која би била у употреби код Римљана или Рашана, али никако у сврху да означи етноним"!

Уз све могуће изведенице, прихватамо да су Етрурци себе називали Рашани, Расени, Раси, док их Херодот бележи и као Тирсене.² М. Арсенић пише: "У Италији су се називали Етрурци".³

Изненађује да је то њихово Тирсени, Тирси, Херодот (који није знао језик Тирсена - Етураца) повезао са Агатирсима,⁴ народом из VI века пре Христа, који је живео на српском простору између Мориша и Тамиша до Сремске Митровице.⁵

¹ Р. Пешић "Винчанско писмо" стр. 53.

² Херодот "Историја" I 57, 94, 163, 166, 167: VI 22.

³ М. Арсенић I стр. 381.

⁴ Херодот "Историја" IV 48, 100, 102, 104, 119, 125.

⁵ Херодот "Историја" IV 48.

Lycian letters	Kalinka	Friedrich	Latin	Serbian Cyrillic	
1	Α	a	a	а	all
2	↑	e	e	у	union
3	Β	b	b	б	bandage
4	Υ	g	κ	ч	child
5	Δ	d	d	д	dish
6	Ε	i	i	е	elder
7	Φ	w	w	в	vacate
8	Ι	z	z	з,с	zest, seal
9	Ι	i	i	и	ill
10	Κ	c	c	к	kind
11	*	q	q	ж	pleasure
12	Λ	l	l	л	love
13	Μ	m	m	м	mother
14	Ν	n	n	н	noble
15	Χ	m	m	х	health
16	Ξ	n	st	ст,шт	stop, Strasse
17	Ο	u	u	о	order
18	Ρ	p	p	п	priest
19	Ρ	r	r	р	rare
20	Σ	s	s	с	slow
21	Τ	t	t	т	table
22	Ψ	ē	-	je	yes
23	Γ	-	-	г	glad
24	↓	τ	-	д	just, tail
25	↓	-	-	с	chin
26	∩	-	-	ц	czar

Kalinka: Tituli Asiae Minoris;
 Friedrich: Extint languages;
 Bilbija: Xantos Stela;

Croat.-Latin letters: c(и), č(ч), č(h), š(w), ž(ж)

Р. Новаковић, Карпатски и Лицијски Срби,
 стр. 80: Словни знаци на тлу Мале Азије

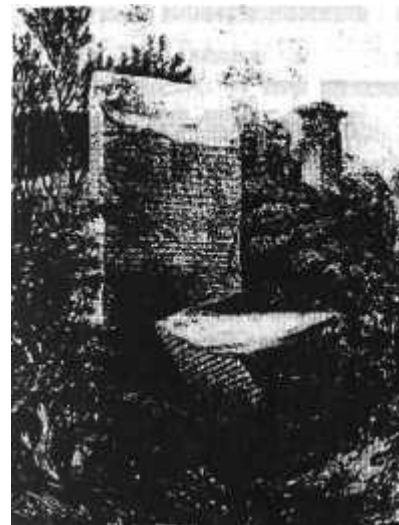
Original Lydian text

① 21412 344144 F1912148 344 4989 4994 TFI
 ② 409927A.4TY 4989 444 344 4989 4989 444444
 ③ 913344 41212 444. 4. 444444 44444444
 ④ A.4 FAT4Y8 444. 4442244 44 4444448 448
 ⑤ 444444. 444 444 4448 44 444444 444444
 ⑥ A. 4444. 444444 4444 444444 444444 444444
 ⑦ 444444 444444 444444 444444 444444 444444
 ⑧ 444444 444444 444444 444444 444444 444444
 ⑨ 444444 444444 444444 444444 444444 444444
 ⑩ 4444 444444 444444 444444 444444 444444
 ⑪ 444444 444444 444444 444444 444444 444444
 ⑫ 444444 444444 444444 444444 444444 444444
 ⑬ 444444 444444 444444 444444 444444 444444
 ⑭ 444444 444444 444444 444444 444444 444444

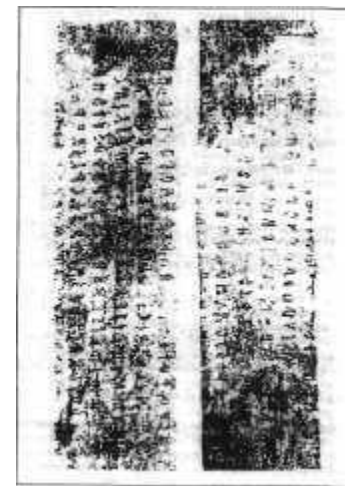
Р. Новаковић, Карпатски и Лицијски Срби,
 стр. 90: Оригинални лидијски текст

	Iyidian	Lycian	Serbian Cyrillic	Etruscan	Scandinavian runic sign	Germanic runic sign	Anglo-Saxon runic sign	Latin letter	Serbian phonetic value	Pronunciation like in word
1	A	Α	А	Α	Α	Α	Α	Α	star	
2	B	Β	Б	Β	Β	Β	Β	В	Same as in English	
3	-	Γ	Г	Г	Г	Г	Г	Г	glad, go	
4	Δ	Δ	Д	Δ	Δ	Δ	Δ	Д	Same as in English	
5	Ε	Ε	Е	Ε	Ε	Ε	Ε	Е	chest	
6	Ϝ	Ϝ	В	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	В	Same as in English	
7	Ζ	Ζ	З	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	З	" " " "	
8	Ϟ	Ϟ	Ж	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ж	joint, just, jail	
9	Ϡ	Ϡ	Х	Ϡ	Ϡ	Ϡ	Ϡ	Х	pleasure, measure	
10	Ι	Ι	И	Ι	Ι	Ι	Ι	И	Same as in English	
11	Κ	Κ	К	Κ	Κ	Κ	Κ	К	" " " "	
12	Λ	Λ	Л	Λ	Λ	Λ	Λ	Л	" " " "	
13	Μ	Μ	М	Μ	Μ	Μ	Μ	М	" " " "	
14	Ν	Ν	Н	Ν	Ν	Ν	Ν	Н	" " " "	
15	Ϻ	Ϻ	СТ	Ϻ	Ϻ	Ϻ	Ϻ	СТ	CT, CT stop, stand	
16	ϻ	ϻ	О	ϻ	ϻ	ϻ	ϻ	О	order	
17	Ͽ	Ͽ	П	Ͽ	Ͽ	Ͽ	Ͽ	П	Same as in English	
18	Ϡ	Ϡ	М	Ϡ	Ϡ	Ϡ	Ϡ	Ш, ВЧ	sh/ch, shop/child	
19	ϡ	ϡ	Ф	ϡ	ϡ	ϡ	ϡ	Ф	quiet	
20	ϣ	ϣ	Р	ϣ	ϣ	ϣ	ϣ	Р	Same as in English	
21	Ϥ	Ϥ	С	Ϥ	Ϥ	Ϥ	Ϥ	С	stop	
22	ϥ	ϥ	Т	ϥ	ϥ	ϥ	ϥ	Т	chin	
23	Ϧ	Ϧ	У	Ϧ	Ϧ	Ϧ	Ϧ	У	food	
24	ϧ	ϧ	Т	ϧ	ϧ	ϧ	ϧ	Т	try	
25	Ϩ	Ϩ	Ф	Ϩ	Ϩ	Ϩ	Ϩ	Ф	free	
26	ϩ	ϩ	Ч	ϩ	ϩ	ϩ	ϩ	Ч, Ц	child, blitz	

Р. Новаковић, Карпатски и Ликијски Срби, стр. 94: Старе азбуке (17,3x12 цм)

Р. Новаковић, Карпатски и Ликијски Срби, стр. 96: Ксантос Стела (Ликија).
Порука Србима

Р. Новаковић, Карпатски и Ликијски Срби, стр. 101: Текст на повоју Загребачке мумије

3. Косидивски, Лисипови коњи и друге приче, стр. 198-199: Супружници на поклопцу саркофага

3. Косидивски, Лисипови коњи и друге приче, стр. 198-199: Етрурски ратник

За Агатирсе Херодот бележи да су своје законе учили певајући, као што је то раније био случај са Крићанима, или у још старије доба - са Индусима, који су тако учили Веде.

За Ага - Тирсе М. Арсенић бележи да су били скитски народ,¹ док Р. Пешић мисли да су у питању ага - агиа, што би, на грчком, упућивало на свет - свети.²

Сасвим је могуће очекивати да, према другом делу те именице, назив упућује на Тирсене, Тирсе; за први део изведенице теже је наћи значење, али би то можда могло значити, свеукупно: Светији, посебни део Тирсена.

У сваком случају, појам Ет-русци упућује на Рас, Расина, Рашка, Ресница, Рашица (село код Блаца); а поред овог, ужег српско-балканског простора: "поред тога, чињеница је да реч Етрурија нема никакве трагове ни у топонимима, хидронимима или антропонимима, а Рас, Рашка, Расени постоје и у топонимима и у хидронимима и у антропонимима на једном великом пространству од Гибралтарског мореуза до Еуфрата".³

Пеласти - Етрурци - Словени

Сасвим је прихватљиво тумачење Р. Пешића за етноним Пеласти (Пелазги), који у основи обележава равничарске просторе, значи: оне који су у равници. То илуструје и назив равнице код Битоља - Пелагонија (један од важнијих топонима, који у себи носи основно значење: Пеласти). П. Кречмер Пеласте сматра "Pelagones" - Равњани, што одбија М. Будимир.⁴

Паул Кречмер, велики немачки филолог, још

1896. године доноси закључак да су Етрурци и Пеласти (код П. Кречмера Пелазги): "представници предгрчких индоевропских досељеника у балканскоанадолској области",¹ али после додаје: "Ти догрчки Индоевропљани, које ми зовемо заједничким именом Пеласти, претопили су се на југу у античко доба у Грке, а у раном Средњем веку на северу у Словене".²

И Несторова "Хроника" и Карловачки Летопис документују да је прапостојбина свих Словена била на Дунаву, одн. средњем подунавском региону Паноније. Ту се може наћи заједничка основа Пеласта и Етрураца - исти језик. Касније су, у односу на та стара времена, Херодот³ и Дионисије Халикарнашанин тврдили да Пеласти и Тирени (Етрурци) говоре различитим језицима, па стога нису могли бити исти народ; њихова тврђења нису поуздана, јер илирски, заједно са венетским и месапским језиком "припадају кентумској групи индоевропских језика, што је у извесном смислу и случај с етрурским, односно рашчанским. Међутим, такође је познато да некентумску групу на подручју Италије представљају Пеласти, а сатемске трагове налазимо често у етрурском односно рашчанском језику".⁴

Исправност тврђења Р. Пешића огледа се у вези упоређивања и систематизације винчанског писма са етрурском азбуком (елементом), полазећи од кључног, претходног утврђивања гласовних вредности појединих знакова писма. Класификацијом словних знакова дошло се до азбуке од 26 слова, колико их има и у

¹ М. Арсенић I, стр. 470.

² Р. Пешић "Завера порицања" стр. 34.

³ Р. Пешић "Завера порицања" стр. 51.

⁴ М. Будимир "Грци и Пеласти" стр. 38.

М. Будимир "Грци и Пеласти" стр. 54.

² М. Будимир "Грци и Пеласти" 65-66.

³ Херодот "Историја" I 57.

Р. Пешић "Винчанско писмо" стр. 57.

етрурском писму. Даљим поређењима утврђена је потпуна подударности слова винчанског и етрурског писма (писмо ни једне друге цивилизације се не подудара са етрурским писмом).¹

По успешном обављању претходних радњи, како истиче Р. Пешић: "дошли смо до изненађујућих резултата"

» Етрурска елемента (азбука) садржана је комплетно у фонду винчанских графема;

* Све етрурске графеме у варијантама такође налазимо у фонду винчанских графема;

* После извршене експертизе у трагању за еквивалентима гласовних вредности винчанског писма, веома једноставном операцијом дошли смо до одговарајућих резултата, применом етрурске елементе.*

На постављено питање - да ли су Етрурци преузели писмо директно из Винче, наизглед је створен вакуум, јер се према садашњим сазнањима, етрурска цивилизација појавила пред крај другог миленијума пре Христа. Дакле, са својим почецима, Етрурци су далеко од времена развијености Винче, њене културе и писма, али у науци стоји чињеница да се време трајања винчанског писма "управо на подручју његова настанка, протеже све до првог миленијума".³

Поред многих истраживача, почев од античких времена до Балканолошког института у Риму, Института за Оријенталне студије у Арецу и Фиренци - чињени су покушаји за тумачење и дешифровање етрурског писма. Чикашки институт је објавио књигу С. С. Билбије "-Староевропски језик и писмо Етрураца",

1 Р. Пешић "Винчанско писмо" стр. 46.

2 Р. Пешић "Винчанско писмо" стр. 99.

3 Р. Пешић "Винчанско писмо" стр. 99.

у којој аутор обелодањује да је у потпуности дешифровао етрурско писмо, применом - српске ћирилице као кључа. Потом су ту нову методу проверавали и испитивали на Балканолошком Институту у Риму, Институтима у Арецу и Фиренци - уважавајући кључ и методу С. С. Билбије. Важно је истаћи да је С. С. Билбија своју методу применио при превођењу Повеја загребачке мумије, најдуже, до сада нађеног, етрурског текста. Резултат тог мукотрпног рада је књига која чини научни међаш око разрешења питања о етрурском писму и његовој припадности: С. С. Билбија "The Mummy of Zagreb and Other Etruscan, Lycian and Lycian Written Monuments".

Прихватање наведених констатација ипак отвара многа, па и спорна питања: Ако су св. Браћа Ђирило и Методије, писмо српску ћирилицу саставили према грчком уницијалном писму, нешто после њихове глагољице, где ћирилица представља крајње побољшање глагољице - и то током IX века - какву би то ванвремену повезаност могла имати та српска ћирилица св. Браће, са писмом древних Ликијаца, те и Етрураца?

Ако је српска ћирилица св. Браће произашла из Јеванђеља и Псалтира, односно на основу типског узора тог, већ постојећег српског писма - тих светих књига, које је св. Ђирило затекао док је боравио у Херсонесу током своје мисије код Хазара - како бар за сада нема никаквих конкретнијих сазнања о старости тог писма, можда би се ипак, преко тог писма, могла тражити повезаност ћирилице са винчанским односно и етрурским писмом. Ипак, све је још увек отворено.

Без разлике на стварно порекло овог писма, уз сву условност да писмо одражава степен развоја одређеног језика, до степена онога што се подразумева под појмом књижевни језик, М. Будимир каже: "Солунска бараћа - Ђирил и Методије - и њихови

ученици изградили су, како се зна, наЈСтарији некласични књижевни језик, вековима раније но западни Европљани"Д

Јер, ако наш језик и писмо потичу из још старијих времена, наслањајући се на Винчанско писмо, то писмо је, касније, уз све назнаке, названо: старословенско, црквено-словенско, руско-српска редакција, славјано-србско; онда нам је злонамерношћу нордијско-германске историјске школе, и оних који су таква сазнања уважавали, ускраћено чак три-четири миленијума наше прошлости. Но и данас би неко рекао: "Ако је и од Срба - много је".

Ј. Кострижевски заступа мишљење да се помоћу језика "могу реконструисати различити ступњеви живота, утицаја и развитка од самог почетка стварања људске заједнице". Даље истиче: "може да се стекне идеја о најстаријем словенском језику, који је - упркос каснијем убацивању Германа и Мађара - како на северу Европе, тако и на њеном југу, створен у - заједничкој првобитној колеџи".^

Тако је М. Будимир, пишући своје "Балканске

1 М. Будимир "Са балканских источника" стр. 10. Онако како су некад називани поједини антички свестрани писци, за које је било уско разврстати их само у оквире једне науке. или чак области, тако је и академик М. Будимир, у пуном значењу те речи - био је полихистор. Како семантика и етимологија (дисциплине лингвистике) немају одређеност свог објашњавања и уплитања у укупну људску цивилизацију, културу. и М. Будимир је, како би казали: "био на Ти" са сазнањима укупне Антике, свих античких наука. Десило се да сам студирао у генерацији Класичара којима су још предавали и академик М. Будимир и његов пријатељ. академик Милош Н. Ђурић.

2 према О. Л. Пјановић "Срби..." том II стр. 158. Ј, Кострижевски такође доноси и важан податак о присуству Срба - Словена у време цара Маврикија (582-602), наводећи арапског путописца Ибрахим

Источнике", још 1969. године - изнео и превише тога што многи и данас читају са неким страхом.

Појам "најстарији некласичан језик", како се и показало, уплитао се у основно питање трипартитности језика на којима се могло проповедати, учити, излагати Хришћанство: арамејски (тек због уважавања прошлости - тим је језиком говорио Богочовек Исус Христус), потом грчки и латински. Св. Методије је због проповедања Хришћанства на неком словенском језику, био позван у Ватикан, да се оправда због ширења те наводне јереси.

Изузев ранијих: грчке Septuagime, те латинске Itale и Јеронимове Vulgate, други превод Библије, изузев овог српско-словенског, све до Лутера - није постојао. У било ком случају, око проблематике историјског порекла тог "словенског језика" из IX века, језика Ђирила и Методија и њихових ученика, Срби су добили свој превод важних свештених хришћанских књига.

У односу на то сазнање, М. Будимир је скоро пре четрдесет година отворено и јасно писао о важности тог српског језика и писма из IX века. Шта је ту посебно? У тим годинама Комунизам се сматрао вечним, једном достигнутом системом као укупном последицом Човекове еволуције.

Имајући у виду српске средњовековне повеље, натписе на храмовима, као пример: манастира Жиче, те повеље су биле писане на тадашњем говорном српском језику, да би и оне, потом припале црквено-словенском, односно старословенском језику. То је још један апсурд.

По принуди теме, треба нешто рећи и око проблема пеластичког језика и писма.

У неком односу, кога је тешко "ухватити", негде

Ибн Јакуба, који бележи: "Византијски цар Маврикије писао је у свом спису 'О вештини командовања' (XI, гл. 5) да Словени који су настањени на Балкану, имају много разних животиња, жита које чувају у салашима и особито проса и лана" (исто, стр. 159).

за самог трајања писма Линераног Б, у неком међувремену, много раније од грчког Алфабета, могуће је говорити о пелашком писму.

Према изнесеним и потврђеним сазнањима, ово пелашко писмо свакако није на неком историјском хипотетичком почетку, имајући у виду поредак: Лепенски Вир, Винча и њихова већ усавршена фонетска форма (бар се, за сада, даље не може).

Диодор Сикулски, у својој "Библиотеци", разматрао је у великом дијапазону о људским сазнањима, у духу врских енциклопедиста. Обрађивао је светску историју до мутних почетака до 180. Олимпијаде (до 60. године пре Христа).

Управо Диодор пише да су песници бележили своја поетска надахнућа на "пелазгијском језику", али посебно додаје: "и уз помоћ старог писма". Већ овим озбиљним констатацијама Диодор, доносећи који су то песници, почиње са Орфејом. Орфеј је, и према самој грчкој митологији, иако Трачанин а не Хелен, и свеукупним историјским сазнањима, у неком тешко ухватљивом историјском времену, и као оснивач свог мистеријског култа, свеједно да ли хиљадама или миленијумима година, био је актер тог давног збивања прошлости.

Емил Бирнуф пише да Орфеј није писао песме на "класичном грчком језику", већ вероватно "на самом првобитном (тј. ведском језику)". Ове назнаке дугујем професору Сорбоне, О. Л. Пјановић (јер код нас је већ од 1944-45. године, кроз све те касније Југославије, деловањем таквих идеологија, изгубљен контакт са научним напретком осталог света, посебно кад је у питању нека дубока старост Срба).

Стога О. Л. Пјановић каже, ако се тражи предпеластичко време, њихове песме, химне, којима се прослављају - те химне нису "спадале у власништво грчких предака". Ово, где пише чак "предака", онемогућује било какве претпоставке о изворности

аутора хеленског времена историје.

Уз ова размишљања иду основна питања: да ли се Орфеј и Александар Велики могу убрајати у праве Хелене. Донекле се то односи и на АристотелаД

Диодор бележи да је Орфеј писао песме на пеластичком језику, такође и старији трачки певач Лин, а Линови су ученици били: Орфеј и Тамир (такође Трачанин).

Диодор даље бележи: "По предању, Лин је, пишући пелазгијским словима, оставио причу о делима првог Диониса, као и друге приче. такође се служио тим словима Орфеј и Пронапид, Хомеров учитељ".²

У сваком случају то пелашко писмо, о чијем пореклу Диодор ништа не саопштава, употребљавали су трачки песници. Према Орфичким мистеријама и Дионис је, као син Зевса и Персефоне, под именом Дионис Загреј, део Орфичких трачких мистерија.

Еурипид бележи да су и Трачани имали исто писмо као Пеласта: "те да је то писмо одговарало гласовима и говору и једних и других".*

1 Пншући своју књигу "Историја Старог века II" (Грчка, Хеленизам. рана Византија) увек сам био склон схватању и изјашњавао сам се да су Аристотел (родом из Стагире на Халкидику), чији је отац био лекар Аминте III (393-370); потом и Александар и претходно Филип II (359-336) li његови преци, краљеви Македоније - сви они били Хелени. јер М. Будимир. пишући о Македонцима (свакако античким), обично је износио да су вид неког продужетка Пеласта. Но, шта ТО у крајњој линији значи: и Атињани су још изворнији Пеласта. Гундулић каже да је Александар - Лесандар Србљанин. Потом се и Јустинијан сматрао Србином. са ранијим именом Управда (одговара његовом латинском преводу).

Оваква размишљања неоспорно могу бити вид митоманије, али војсковођа Јустинијана I (527-565) се јесте звао - Велизар.

² О. Л. Пјановић "Срби..." том II стр. 273-274.

3 Еурипид •• Алкестида" 966-969.

О. Л. Пјановић наводи став Италијана Franciscus Mario Apendini-а (који је у Дубровнику учио српски језик): "Међу свим језицима ни један други се не приближава толико српском језику, што се тиче порекла речи и синтактичке сродности, колико латински". Или на другом месту: "Ко је упознао граматику српског језика, наћи ће да су извесне ствари у српском говору веома елегантне и да уздижу српски језик изнад грчког и латинског".

У вези порекла тог пелашког језика Ф. М. Апендини каже: "Сматра се -трачки језик је најстарији, првонастали и мајка / свима". Према првобитној и доказаној поставци, како су Трачани Срби, у том смислу се изјашњавају и Французп Пејсонел и Миле: "И то је нешто - од Црнога до Јадранскога мора пожелеле вам -добар дан- на српском језику".¹ Тако каже и Ф. М. Апендини: "да је језик -илирски језик- односно српски, који је он научио у Дубровнику".

М. Орбини пише о балканским старинцима: "Трачани, исто као Илири и Готи, говоре истим, словенским језиком. Иначе Thraci су потомци Тира, седмог Јафетова сина..."²

Кад набраја те балканске старинце, М. Орбини се позива на митолошке одреднице, тако су: од Илирија сина Кадмова (неки мисле - сина Полифемовог) настали Ахил (затим његов син Паноније), Дардан (његов син Скордиск), Тауланције (његов син Трибал).³ Полазећи од овакве генеалогije, произилази да су ови разнородни народи, као потомци Кадма, један исти народ (очито је видљив утицај набрајања народа према I Мој. гл. 9)

Без разлике на помињање Кадма и његова сина Илирија, што логично одговара времену пресељавања Колхиђана на Балкан, прескачући те векове, М. Орбини каже: "За Агрона и Теуте Илири упадају у Албанију и озбиљно угрожавају Грчку". Но, међу овим помињањима балканских области, има јаким немогућности: за Агрона и Теуте нема Албанаца на Балкану, стога Илири никад нису могли доћи у Албанију - јер тако се није називала та област, каснија Албанија.

За Дарданце каже да су живели у Босни: "док други мисле да је њихова земља у крајевима где су данас Serviani и Rassiani".¹ За Горњу Мезију пише: "то је данашња Servia, а према другима, то је Босна"; али додаје: "На подручју Горње и Доње Мезије живе још Трибали и Bessi, од којих воде порекло Bosnesi".²

У вези Трибала, М. Орбини пише, да су више од других "задавали муке Филипу Македонском" или "Они се успешно супротстављају и Александру Великом. Међу Трибалима, како прича Плиније, било је људи који погледом опчињавају и убијају".³

Разумљиво, многи подаци које доноси М. Орбини изгледају нејасни, али како разумети његов запис: "У једној цариградској библиотеци очувана је повеља о привилегијама које је Александар Велики, дванаесте године своје владе, поделио Илирима, односно - племенитом роду Словена".

М. Орбини закључује: "То постаје сасвим разумљиво ако узмемо у обзир да су Македонци Александра Великог били заправо Словени... Уопште, Македонци, Трачани и Мези говоре истим, словенским

¹ О. Л. Пјановић "Срби..." ТОМ II стр. 278.

² М. Орбини "Краљевство Словена" стр. CXLVII - према I Мој. 10. 2.

³ М. Орбини "Краљевство Словена" стр. CXLVII.

¹ М. Орбини "Краљевство Словена" стр. CXLVIII.

² М. Орбини "Краљевство Словена" стр. CXLVIII.

³ М. Орбини "Краљевство Словена" стр. CXLVIII.

језиком".¹

На стр. 174 (преведеног дела књиге) М. Орбини, према саопштењу краковског каноника Вршевића, бележи да је Карло IV (1346-1378), у Словенској цркви у Прагу, дао: "исписати златним словима горе поменуту повељу коју је Александар Велики дао словенском народу".

И Сима Л. Лазић пише да је Јован Рајић заступао мишљење да је Александар (*Велики*) Словен - Србин,² позивајући се на Квинтија Курцијуса Руфа, који је у "Историји Александра Великог" каже: "да су Словени под именом Скита, са Александром војевали храбро".³

По овом питању, С. Л. Лазић износи и мишљење Хрвата Ив. Швера "Лаж је да би Александар Илиром (*Србима*) оне покрајине дао, које они већ под Илиром (*првим својим вођом*) поседовали су, када од Македонах није ни трага било".⁴

Такође наводи и мишљење П. Ј. Шафарика: "Народи рода словенског још од памтивјека, од праисторијског доба бораве у Европи с другим старосједиоцима тог племена (*Индоевропљана*) са келтским, њемачким, литавским, трачким, грчким и латинским".⁵

На стр. 129 С. Л. Лазић пише: "Па за то и славни Гундулић није тек онако на памет пјевуцкао и пјевао: 'Од Лесандра Србљанина, врх св'јех цара славна' ('Осман' пјев. III 69)".⁶ Одмах потом наводи и Старца Милована, фра Андрију Качића Миошића - тако је тај

Александар син Филипов "миловао и митио своје Србе".¹

На истој страни С. Л. Лазић пише да је Хрват Динко Златарић, у предговору своје "Електре", у посвети кнезу Зринском, забележио да следи дела славног "Великог Александра краља српског".

Посебно је интересантан навод Захарија Орфелина,² где помиње цареву грамату од 3. марта 1711. године, којом позива Србе на устанак против Турака, подстичући их на њихово познато јунаштво, на храброст и велика дела, попут: "српског Великог Александра Македонског".³

Поводом овог навода 3. Орфелина, С. Л. Лазић⁴ пише да на те царске речи: "позива се баш главом и брадом сам отац нових касапа историчких, најбистрији, најстрашнији и мени свагда врло поштовани - отац Иларион Руварац, архимандрит гретешки" у свом делу.⁵

Сви ови наводи ауторитативних историчара слажу се бар у једном - да је Александар Македонски пореклом Србин. Тако С. Л. Лазић, наводећи Ив. Швера,⁶ који: "доказује и неколико пута поуздано тврди, да је Александар Велики по матери био илирске (словенске = српске) крви, баш као и данашњи Србо-Македонци".⁷ Данас је, бар по доступним чињеницама, или временом наметнутим, врло спорно питање стварног порекла Александрове мајке Олимпијаде,

¹ М. Орбини "Краљевство Словена" стр. CXLVIII.

² С. Л. Лазић "Срби у давнини" стр. 128-129.

³ К. К. Руф "Историја Александра Великог" стр. 7. "Огледало I" стр. 66.

⁴ П. Ј. Шафарик "Старожитност" I 53.

⁵ С. Л. Лазић "Срби у давнини".

¹ Качић Миошић "Угодни разговори" издање од 1759; стр. 2 и 3.

² 3. Орфелин "Историја Петра Великог" II 23-25.

³ С. Л. Лазић "Срби у давнини" стр. 129-130.

⁴ С. Л. Лазић "Срби у давнини" стр. 130.

И. Руварац "Македонија" стр. 272.

⁵ С. Л. Лазић "Срби у давнини" поглав. 6 - IX.

⁶ С. Л. Лазић "Срби у давнини" стр. 129.

кћерке епирског (молоског) краља, Неоптолема.

Неумољивост хронологије, бар у оној мери у којој је ми у прошлости стварно и познајемо, намеће нека нова питања на бази овде изнесених чињеница.

Код многих истОричара, којима је намера да хронолошки одреде и неке делове митских, односно епских збивања, долазе до сазнања да се Тројански рат, актера: Ахил, Агамемнон, Одисеј - Пријам, Хектор, Парис; догодио, са различитим навођењима, углавном између 1334. до најближе нама 1171. године. Као вид вероватноће, тај рат се смешта нешто после 1250. године, односно тридесет - четрдесетак година потом.

Тако се добија други важан хронолошки параметар (уз сву могућу условност - да је цео тај историјски комплекс могао бити и доста раније), кад су пловили Аргонаути.

Полазећи од чињенице да је краљ Итаке, Лаерт, био међу Аргонаутима, а Одисеј (његов син) обележава тај Тројански рат, посебно Повратке - "Одисеја", долази се до највеће условне разлике у годинама између ова два догађаја, са око највећом разликом од 40-50 година.

Међу Аргонаутима, поред Јасона, били су и Орфеј и Херакло, чинећи дружину од педест најпробранијих хероја (али сви они нису били Хелени). Дакле, пре овог путовања, Орфеј се већ прославио својим певањем и свирањем, и то, како је наглашено - на пелашком језику (који је исти као и трачки).

Грци су формирали свој Алфабет, негде за мрачних историјских векова, око осмог-седмог века (пре Христа). Већ тада их је од пелашког-трачког делило много векова у прошлост. Према схватањима уважених Хелениста, Хомер није певао на том пелашком језику (сматра се да није писао, јер је био слеп).

Но, управо по том питању све остаје отворено. Према Диодору, на том пелашком писму писали су:

Лин, Орфеј, Тамир и Пронапид (Хомеров учитељ).

За Хомера, као што није утврђено где се родио (чак се седам градова отимало за место рођења славног Хомера), ни период у коме је живео одређује се само приближно - између деветог и осмог века.

Херодот о Хомеру пише: "Мислим, наиме, да су Хесиод и Хомер били од мене старији највише четири стотине година и никако више"/ а за Херодота се сматра да је живео током петог века, "а умро је најкасније око год. 424".²

Овим паралелним подацима прихвата се да је Хомер, нешто млађи савременик Хесиода, вероватно рођен пред крај деветог века. Хомеров језик припада старо-јонском дијалкету, уз присуство ређе употребе речи: еолског и атичког дијалекта. Дакле, Хомер је певао на грчком језику, али пре увођења Алфабета, јер има и старијих графема, као: дигама, која је и касније сачувана код халкидичких писања (од дигаме су Латини начинили своје слово /; познато је преко града Куме, где су били колонизовани Халкидичани).

Проблем у свему овоме чини Диодор, са његовим записом да је Пронапид био учитељ Хомеров, да је Порнапид припадао пелашком времену употребе тога писма. Ако је уопште могуће рећи, да ли је Диодор погрешно - јер, у оваквој хронолошкој одредници, Хомер је био чак старији савременик Тројанског рата, о коме, ако је ОКО пет стотина година млађи, пише тако прецизно и језгровито, доносећи описе борби и бројних учесника са обе стране; описе живота, ношњу, оружје бораца, архитектонски план Илиона - Троје, бродове и посаде, јела и пића (уз напомену да, никад на богатим трпезама које описује, Хомер није поменуо да се јела риба. То је симптоматично с тога што су већину

Херодот "Историја" II 53.

Милош Н. Ђурић "Историја хеленске књижевности" стр. 391.

учесника чинили приморски, поморски народи). Дакле, везано за Хомера - ни претпостављени векови (IX-VIII) нису сигурни.

Око питања око српског писма и његова неког првобитног порекла, има наизглед и супротних вести. Тако П. Ј. Шафарик претпоставља "да су Срби већ донели писменост из Индије".!

П. Ј. Шафарик потом пише: "Вероватно је, да су Словени донели слова из Индије, али, знања писма, које су - природно - поседовали само малобројни, морали се изгубити због вечног лутања толиких племена; неизвесно је, да ли је од тога прастарог писма нешто прешло у ћирилицу, или не. Прастаре песме, које су тек у новије време срећом откривене код Чеха и Руса, док су код Срба сабране, указују кроз њихову оригиналност и чистоту на много раније духовно формирање народа, него што се обично узима. Свакоме пада у очи, да многе (од тих песама) припадају паганском (предхришћанском) периоду..."²

Али, стицајем историјских околности, како су Срби (било Балкански или Лужички) мали народ, временом потпуно отргнути из свог старог комплекса, већ оним, насталим новим појмом имена: Словени (тек у почетку хришћанске ере), велики народи, са ретким изузецима, нису заинтересовани за истраживања о великој српској прошлости.

Ни ми Срби, под јаким утицајем тих већих народа, нити знамо, нити су вршена нека озбиљна истраживања на бази великог броја назнака о нама из прошлости, па и оне прадавне. Индуси, окренути себи и свјим бескрајним временским јединицама којима бележе проток времена, мало су писали о себи. Стога

није познато: кад су Срби били у Подунављу; кад су се издвојили од Индуса. У ком је контексту изјава П. Ј. Шафарика да су Срби донели писменост из Индије. Потом и пуни однос Винчанског писма и Срба - шта чему претходи.

Према Адолфу Пикету, Срби су морали бити онај народ који се, око 2000 година пре Христа "протезао од Инда и Ганга до Атлантика"!

Олга Л. Пјановић доноси дугачак, карактеристичан запис Милоша С. Милојевића, од кога посебно истичем: "Грци се хвале својом старином. својим знањем и вештином. Старина им је, као и све остало, претерана... сила преувеличана, итд. Прва писмена постала су им око 600. г. до рођења Христовог² и први писци су им: Ферекид, Акузилај, Еланик Лезбејски, Хекатеј и Дионисије Милећанин, од којих је последњи живео у 65. Олимпијади, или око 520. г. пре Христа".³

Да је Милош С. Милојевић живео своје зрело доба негде после 1952. године, он би међу првим грчким писмом свакако навео Критско-Микенско Линеарно Б писмо. Према досадашњим ишчитавањима тих таблица, нису пронађени неки спектакуларни књижевни састави, тако се грчка књижевност ни сада не може померити у период старији од неког седмог века.

Испред тог века сматра се да су били Хесиод, Хомер, као и мањи број њихових претходника. Изненађује да истим, седмим веком, већ почиње, рекли би - ни из чега, грчка философија; ту су мудраци, од Талета, Солона...

¹ П. Ј. Шафарик "Старожитности" стр. 287.

² в. Плиније "Nat. Hist." I, V, ц 29.

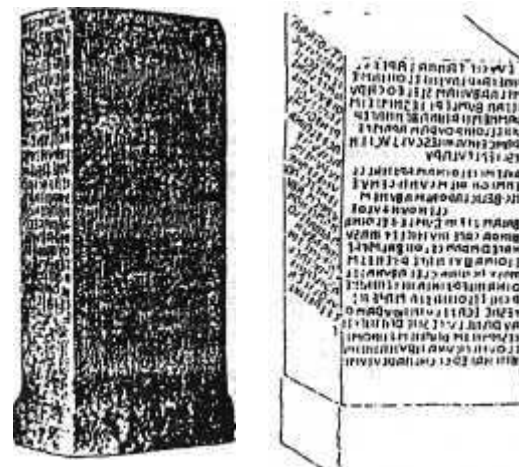
³ О. Л. Пјановић "Срби..." стр. 289.

¹ П. Ј. Шафарик "Старожитности" стр. 187.

[^] П. Ј. Шафарик "Старожитности" стр. 288.

Редни број	Гуначево сликовно значе српским и другим језицима	Критски сликовис и идиограм	Етрурски писмени знаци-слова	Знаци и гласови у		
				критички	писму	латиници
1	азотто, азеве = пилу, роатн aquila = орло (италијански)	Δ Δ Δ Δ Δ	Α, Α, Α, Α, Δ	Α	Λ, R	Λ
2	боранато, бан, бановани, бано = стан, становази (лат)	Β Β Β Β Β	Β Β Β Β Β	Β	Β, Β	Β
3	глем, градити, грабео, итап romito, драва=чолено, нога	Γ Γ Γ Γ	Γ, Γ, Γ, Γ	Γ	Γ, Υ	Γ
4	дом, дворан, домо, доша, италијански	Δ Δ Δ Δ Δ	Δ Δ Δ Δ Δ	Δ	Δ, Π	Δ
5	евениа (гозад), егнја (ностур тур лаје).	Ε Ε Ε Ε Ε	Ε Ε Ε Ε Ε	Ε	Α, Ε	Ε
6	воато, вине, ват, ватаме, вобе,	Β Β Β Β Β	Β Β Β Β Β	Β	Β, V	V
7	зигја	Ζ Ζ Ζ Ζ Ζ	Ζ Ζ Ζ Ζ Ζ	Ζ	Ζ, Z	Z
8	кенов = кенов	Θ Θ Θ Θ Θ	Θ Θ Θ Θ Θ	Θ	Θ, Η	Η
9	инја (лоски), нован, нуга, нар, нарво (сунце)	Ο Ο Ο Ο Ο	Ο Ο Ο Ο Ο	Ο	Ο, X	X
10	игла, итнав	Ι Ι Ι Ι Ι	Ι Ι Ι Ι Ι	Ι	Ι, I	I
11	канив, куч, кесер, ипана куча (чаша),	Κ Κ Κ Κ Κ	Κ Κ Κ Κ Κ	Κ	Κ, <	Κ
12	панат, лестве, пума (месец) лшт.	Λ Λ Λ Λ Λ	Λ Λ Λ Λ Λ	Λ	Λ, L	L
13	моо	Μ Μ Μ Μ Μ	Μ Μ Μ Μ Μ	Μ	Μ, M	M
14	нога, чиво	Ν Ν Ν Ν Ν	Ν Ν Ν Ν Ν	Ν	Ν, N	N
15	стабло, стабаниа	Ξ Ξ Ξ Ξ Ξ	Ξ Ξ Ξ Ξ Ξ	Ξ	Ξ, T	T
16	око, збове	Ο Ο Ο Ο Ο	Ο Ο Ο Ο Ο	Ο	Ο, R	R
17	пораз, порта (итал. рестопа), повакча, панга	Π Π Π Π Π	Π Π Π Π Π	Π	Π, P	P
18	нега, тествов са дванадесет на обе стране, вогага (ит. чела (глава), чедрија =	Ρ Ρ Ρ Ρ Ρ	Ρ Ρ Ρ Ρ Ρ	Ρ	Ρ, Q	Q
19	лестница, чирсонца, ратни, рванни, рало, руката,	Σ Σ Σ Σ Σ	Σ Σ Σ Σ Σ	Σ	Σ, S	S
20	веревка=инја (итал.) скуп соп, светло, сјечна, спана сиг, тучица, тиг (ајл. 1м	Τ Τ Τ Τ Τ	Τ Τ Τ Τ Τ	Τ	Τ, U	U
21	бих, тулица, грча	Υ Υ Υ Υ Υ	Υ Υ Υ Υ Υ	Υ	Υ, V	V
22	удна, утна, убао	Φ Φ Φ Φ Φ	Φ Φ Φ Φ Φ	Φ	Φ, F	F
23	тоуп, траг, тра	Χ Χ Χ Χ Χ	Χ Χ Χ Χ Χ	Χ	Χ, T	T
24	зично, зична	Ψ Ψ Ψ Ψ Ψ	Ψ Ψ Ψ Ψ Ψ	Ψ	Ψ, F	F
25	чуча, чокот, чуча, чедно, цвет	Ω Ω Ω Ω Ω	Ω Ω Ω Ω Ω	Ω	Ω, Y	Y

С. С. Билбија, Староевропски језик и писмо Етрураца,

С. С. Билбија, Староевропски језик и писмо Етрураца,
Cippo di Perugia

Н. W. Janson, Историја Уметности, стр. 126: сл. 193.
Просторија за сахрањивање

Срби у Подунављу

Према досадашњим разматрањима, свакако најстарији документовани траг Срба и њихових писма био је ликијски обелиск из Ксантоса - Срба, око 2.800-2.600 година пре Христа. У неком, томе приближном времену и у дунавском региону, вероватно је и логично за очекивати, свакако у старијем времену - и Србе. У прихватању те древности Срба у Подунављу, лежи одговор - где Нестор Кијевски сматра да је то Подунавље првобитно исходиште Срба (касније прозваних - Словенима).

Та стара, дубока прошлост, омогућавала је потпуно заборављање да су Срби, у неком, још старијем времену (као и остали Аријци), поред осталих помињаних, документованих места њихових станишта, стицајем чудних околности дошли на просторе препознатљивих области будуће Србије. Ту, на месту исходишта културе, писма: Лепенског Вира и Винче.

Званична српска историографија прихвата, мада и то доста уздржано, саопштење Псеудо-Цезарија о Словенима на Дунаву и њиховим обичајима; јер тај запис је непосредно испред почетка петог века, односно времена кад је писао свој спис "Dialogoi">

Потом, кад Прокопије, половином шестог века, на више места бележи Словене око Дунава, официјелне историје прихватају.²

Године 548. из Подунавља Словени продиру до Драча.³ Године 550. упадају у Тракију.⁴ Затим и у Илирик,⁵ а ТО је већ 551-552. година.

1 "Византијски извори I" стр. 3-6.

2 "Византијски извори Г стр. 34.

3 "Византијски извори I" стр. 38.

4 "Византијски извори I" стр. 41

^ "Византијски извори I" стр. 44, 48.

Међутим, од прихваћене те 517. године, кад су према Изворима, Словени прешли Дунав, овај податак мора се поистоветити са Јорданесовом (шести век) констатацијом о присуству Венета, Склавина и Анта. Али, Прокопије издваја Анте од Словена.

Ипак, још важније је да је испод Дунава, његове десне стране, већ живело седам словенских племена у Тракији, како то бележи Мојсије Хоренски, али - Мојсије Хоренски је умро 487. године. Дакле, он бележи присуство Словена у свом времену, и то раније од навода ових византијских извора.

Овај податак је у пуној супротности са Прокопијем, као и са Псеудо-Цезаријем. Шта се може закључити само из ових контрадикторних навода - наводне сеобе Словена на Балкан нису могле бити, јер те сеобе негира податак Мојсија Хоренског.

Још Теофан и Кедрин пишу да сеобе Словена на Балкан није ни било - јер већ одавно Словени живе на Балкану.

Ако ови изнесени подаци о тзв. сеобама Словена на Балкан, према нашој официјелној историографији, остаје још више отворено питање: откуд би Плиније Старији бележио Србе, а картограф Клаудије Птоломеј учртвао и Србице и Склавиније по Балкану.

На малом простору, између Дрине, а према Тимоку, Херодотове "Трибалске равнице",¹ откривени су, на локалитетима, археолошки слојеви из неолита: Конопљара у селу Читлук код Крушевца из 6.000-5.500 године (истраживања су вршена током 1994-1995. године); на Руднику (Главица - Криво Поље); око Краљева (Гоч, Јелица) - откривени су камени рудници, чија је експлоатација била током неолита и енеолита; у 1995. години истраживан је локалитет Беле Воде, који

¹ Херодот "Историја" VIII 65.

припада времену Винча - Тврдош I, II; неолитске Градине у Деспиху, Ориду и Свелеуви (Подриње); те локалитет Бенска Бара у Шапцу (истраживања из 1997. године).*

Међу бројним књигама проф. др Реље Новаковића, објављених од 1992. године, поред "Још о пореклу Срба - И сва Србска идолу служаше Дагону", "Срби", овом приликом посебно издвајам двојезичну (српско-енглеску) књигу "Карпатски и Лицијски Срби", управо директно везану за ову тему. Професор, на стр. 63 доноси факсимил једног Пејатовићева родослова, где се помињу "Немањина ратовања и долазак у Рашку област" (и овај Родослов, као и друге српске знаменитости, објавио је Љуб. Стојановић).

Ове давне повезаности Срба са областима Рашке, свакако су била полазна база С. С. Билбије у тражењу копче која недостаје око проблема са Етрурцима.²

1 Подаци према "Годишњи скуп и XVIII скупштина српског археолошког друштва" Призрен, 1996. година.

Разумљиво, за све Словене је доминантна Трипољска култура, која се распростирала од Русије до Подунавља, све до II миленијума.

2 Ово широко питање, нужним дугачким елаборатима, превазилазило би, посебним разматрањима, претпостављену целовитост у оквиру овог научног рада. Стога напомињем: о проблему Етрураца пишем у контексту уџбеника "Историја Старог века" ТОМ III (посвећен Риму и његовој цивилизацији). Зато, уколико се укаже прилика, требао би посебно обрадити однос Срба и Етрураца - Рашчана, Расена. Раса. Јер, као што би у овом раду писање о Етрурцима много увећало обим овог текста, исто, пишући о Риму, Италији, раним вековима Византије - однос Етрураца према Србима такође би искакао због унапред наметнутих односа Етрураца према Латинима.

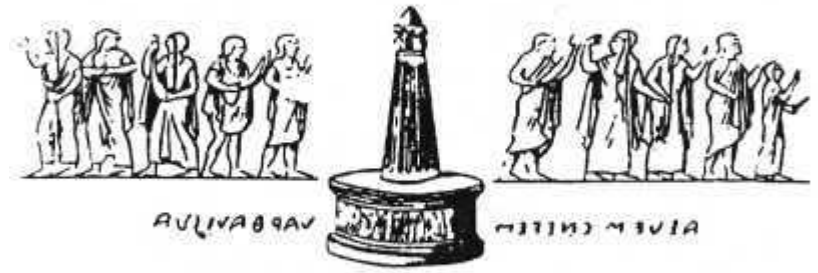
Односе Колхида - Илири (потом о Арбанасима - Шиптарима. који су

		I	II	III
1.	Аз	А	А	-
2.	Буки	Б	-	Б
3.	Вједи	В	В	-
4.	Глагол	Г	Г	-
5.	Добро	Д	Д	-
6.	Ест	Е	Е	-
7.	Живјете	Ж	-	Ж
8.	Зјело	З	З	-
9.	Земља	З	И	-
10.	Ике	И	И	-
11.	и	И	И	-
12.	Како	К	К	-
13.	Људије	Л	Л	-
14.	Мишјете	М	М	-
15.	Наш	Н	Н	-
16.	Он	О	О	-
17.	Покој	П	П	-
18.	Рци	Р	Р	-
19.	Слово	С	-	С
20.	Твердо	Т	Т	-
21.	У (Оник)	У,	У	-
22.	Ферт	Ф	Ф	-
23.	Хјер	Х	Х	-
24.	Ша	Ш	-	Ш
25.	Шча	Щ	-	Щ
26.	Ци	Ц	-	Ц
27.	Черв	Ч	-	Ч
28.	Ђера	Ђ	-	Ђ

С. С. Билбија, Староевропски језик и писмо Етрураца,
Азбука Константина Философа

Редни број	Гласовна вредност у српском језику:	Али и Перун	Aringatore	Бољарев погреб	Бољар Пуљенаш	Duenos vase	Lemnos	Lamina di Magliano	Cippo di Perugia	Pirgi	Praenestine fubula	Рашански букар	Situla Giovannelliana	The Centuripe Vase	Torze di San Marco	Најина туга	Лидијски текстови	Ликијски текстови
1.	А	Α	Α	Α	Α	Α	Α	Α	Α	Α	Α	Α	Α	Α	Α	Α	Α	Α
2.	Б		Β	Β	Β	Β	Β	Β	Β	Β	Β	Β	Β	Β	Β	Β	Β	Β
3.	В	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ
4.	Г																	
5.	Д		Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ
6.	Ђ		Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ	Ϝ
7.	Е	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε	Ε
8.	Ж	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ
9.	З		Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ	Ζ
10.	И	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι	Ι
11.	Ј		Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ
12.	К		Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ	Κ
13.	Л	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ
14.	М		Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ
15.	Н	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν	Ν
16.	О		Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
17.	П	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ	Ρ
18.	Р	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ
19.	С	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ	Σ
20.	Т	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ	Τ
21.	Ђ																	
22.	У	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ
23.	Ф		Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ	Φ
24.	Ц																	
25.	Ч		Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ
26.	ШЧ-ШБ		Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ	Μ
27.	СТ-ШТ		Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ
28.	КЈ-Ђ		Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ	Ϟ

С. С. Билбија, Староевропски језик и писмо Етрураца, Словна и гласовна таблица у етрурским, лидијским и ликијским споменицима

С. С. Билбија, Староевропски језик и писмо Етрураца, Бољарев погреб

С. С. Билбија, Староевропски језик и писмо Етрураца, Лидијски текст из књиге Јоханеса Фридриха

Према томе, износим бар основне, елементарне податке о имену средњовековног српског главног града и тврђаве - Рас. У подножју високог Раса био је средњовековни град, који се називао Трговиште. Управо прем овом граду, мада не на истом локалитету, под Турцима је основан град са истим обележјима: трг, пијаца - Нови Пазар.

Изразито су биле сложене тадашње међудржавне, те међуцрквене околности, које су резултирале оснивањем Рашке епископије, у оквиру подложности, јурисдикције, Константинопољске Патријаршије, преко Охридске архиепископије.¹

Папа Иван VIII писао је кнезу Мутимиру писмо, датираном крајем 872, могуће и почетком 873. године, којим тражи од кнеза Срба, Мутимира да: "следујући пример својих предака, призна власт бискупа, кога је Света Столица наместила у Панонији, наиме св. Методија, сматрајући га за свог пастира".²

Овим писмом папа је хтео исправити грешку својих претходника у вези покрштавања Бугара, који су се определили за патронат у оквиру Константинопољске Патријаршије; јер им папство - поводом тежњи за оснивањем аутокефалне бугарске цркве, није изашло у сусрет. Стога папа и наводи кнезу Мутимиру да се за сва црквена питања приклони "пастирској бризи еп. Методија".³

Стога, у сусрет жељи кнеза Мутимира, излази цар Василије I, те енергичним деловањем патријарха Фотија, преко уваженог професора његова

тек у XI веку населили југозападне делове Балкана) обрадио сам у уџбенику "Историја Старог века Ц", у вези изношења хеленске и хеленистичке Историје (надам се скором изласку овог уџбеника из штампе).

¹ види поднаслов "Срби и Хришћанство".

² М. Јовић "Србија и ..." стр. 22.

* М. Јовић "Србија и ..." стр. 22.

Универзитета: Константина Философа, уз његова брата Методија, долази до покрштавања кнеза Мутимира; одмах потом је у граду Расу "успостављено владичанство, прво на земљишту непосредне власти српских самосталних кнежевина, основано је 872. или 876. године".! Тиме је онемогућен сваки утицај енергичног папе Ивана VIII.

Седиште епископије у Расу обично се везује за цркву св. Петра и Павла (данас у предграђу Новог Пазара). Као што каже архимандрит Нићифор Дучић: "То је прва српска чисто православна епископија, за коју се до сада зна".² За ову цркву сматра се да је најстарија код Срба, са основним језгром од ранијег баптистеријума "зидан свакако у VI веку".[^]

Ако би прихватили извесна нагињања да је у Липљану (између Приштине и Урошевца) постојећа стара црква, посвећена, вид наставка Јустинијане Secundae из 552. године, то отвара нова питања. Прокопије наводи да је у Дарданији (европској) постојао стари римски град Улпијана (Ulpiana). Порушивши бедем Улпијане: "те изградивши у њему врло много дивних грађевина и подигавши га до дивног уређења какво је сада, назва га Iustiniana Secunda... Њој у близини подиже и другу варош које пре није било, и назва је, према имену свог стрица, Iustinopolis".⁴

Римска Улпијана, њени данашњи остаци, налазе се пет-шест километара јужно од Приштине, нешто западније од значајне задужбине краља Милутина (1282-1321), манастира Грачанице (1321). Дакле, не могу се поистоветити римска Улпијана и данашњи

¹ М. Јовић "Србија и ..." стр. 22.

² Н. Дучић "Историја СПЦ" стр. 23.

* "Културна ризница Србије" саставио и уредио Јован Јанићијевић: стр. 466.

[^] "Византијски извори I" стр. 56-57.

Културна ризница Србије,
Грачаница

Културна ризница Србије,
Петрова црква у Расу

Културна ризница Србије,
Ђурђеви Ступови

Културна ризница Србије,
Липљан, црква св. Вавдења

Културна ризница Србије, стр. 496:
Улпијана, Некропола са саркофазима

Липљан (који се налази двадесетак километара јужније).

Јустиниполис, кога помиње Прокопије, до данас није лоциран. Стога, пуну забуну ствара напомена 120, где стоји: "на актима цариградског Синода 553. епископ Павле потписује се као Urrianensis, тако се тада град званично звао Iustiniana Secunda".!

Произилази питање да ли је баптистеријум - крстионица "зидана свакако у шестом веку", била подигнута пре или после 552. године. Али, чињеница је, на темељима старог баптистеријума, подигнута је каснија црква светог Петра и Павла, у којој је највероватније, допунски прекрштен Стефан Немања.

"Народи с мора"

Враћајући се на питање око деловања "народа с мора", помињани Л. Парети "Стари свијет I" каже, пишући о гусарству - да су стари народи припаднике "сваке друге расе сматрали својим непријатељем", осим ако их нису повезивале неке уносне радње, гусарство, које је чак доносило славу учесницима. Тако је гусарење упућивало и на масовне походе: "попут оних што су их 'народи с мора' извршили на Египат, Кимеријци на Анатолију, Етрушћани у морима око Сицилије".²

"Народи с мора" опустошили су и разорили Хатушу, 1190. године. Убиством краља Шупилулијума II (1200-1190) престало је постојати Хетитско царство. Кад су потом кренули на Египат, зауставио их је, на мору и на копну, краљ Рамзес III (1198-1167), негде око 1185. године, у делти Нила.

Кимерци су уз Ските, Међане, Персијанце често

"Византијски извори I" стр. 56-57.

Л. Парети "Стари свијет" стр. 176.

нападали Асирију, за владавине цара Асурбанипала (668-627). Тешко су поразили Лидију за краља Гига (738-676). Кимерци су принудили краља државе Урарту, Рузу II (685-845), да са њима склопи савез, а због очекиваног напада Асурбанипала на Урарту.

Херодот помиње упад Кимераца у Лидију, који је толико дестабилизовао краља Креза (555-549), да у свом озбиљном покушају, није успео да заузме целу Јонију.¹ Кад су се Кимерци сукобили са Скитима, Херодот не прецизира које је то њихово племе било, Скити су победили Кимерце, гонећи их у Медију.²

У вези помињања Срба на обронцима северног Кавказа, из I века после Христа, вероватно су и они могли доћи из неких далеких источних области, но свакако доста раније, пре назнаке Плинија Старијег - можда у неком односу према Ликијцима, Лиђанима или Кимерцима.

Кад су у питању Ликијци, (према исправном тумачењу С. С. Билбије, у питању су Срби). тај недостајући фактор ни П. Кречмер није узимао у обзир (на крају С. С. Билбија је ОКО стотинак година након П. Кречмера донео далеко приватљивију научну чињеницу), те је П. Кречмер сматрао да су се Ликијци, тражећи тај недостајући језички податак, "доселили са Крита, где су живели потомци или бар сродници тих истих анадолских Фрига", мада М. Будимир, у продужетку те реченице додаје: "морао је да испита могућност и последице те критске, преанадолске симбиозе између Фрига и Ликијаца".³

Што се тиче Фригијаца, недвосмислено је утврђено да су се преселили у те малоазијске просторе

¹ Херодот "Историја" I 6.

² Херодот "Историја" VII 20.

³ М. Будимир "Трци и Пеласти" стр. 55.

са Балкана.¹ Док су били на Балкану: "било им је име Бриги, а кад су се преселили у Азију^ променили су истовремено и завичај и име и назвали се Фрижани".

Лаб и Срби кроз Историју

О Кавказу у прошлости, његовим народима, сеобама, језицима, припадностима - врло ауторитативно пише Гојко Вукчевић "О поријеклу Илира". Према констатацији Г. Вукчевића о уској повезаности Срба, њиховим стаништима, посебно поред река на разним тачкама Европе, које носе заједничко име: Лаб, износим његову напомену: "Интересантно је поменути да се свуда гдје се појављује реч Лаб, јављају кроз историју Срби (Серби). На сјеверном Кавказу, по Плинију Старијем ('Naturalis Historiae' VI 19) стоји - A Cimmerico accolunt Meotici, Vali, Serbi, Serrei, Scizi, Gnizi - у долини Лаба. Између Сале и Лабе у раном Средњем вијеку вишекратно се у франачким изворима помињу Срби, под разним именима".² Од побројаних народа -Cimmerico, Serbi, Serrei - видљиво је да се називи односе на Србе.

Уједно, овај Плинијев податак о Кимерцима у супротности је са Херодотом, где каже да су Скити протерали Кимерце дубоко у Азију (Медију).³ Али, како Кимерце у његово време документује Плиније Старији на северу Кавказа, пет векова после Херодота, следи закључак: највероватније су се после прогона Скита, у међувремену вратили, настанивши се на северним падинама Кавказа; то занчи да је то ратоборно српско племе, тада у I веку после Христа, још опстајавало.

¹ Херодот "Историја" VII 73.

² Г. Вукчевић "О поријеклу Илира" стр. 134-135.

³ Херодот "Историја" VII 20.

Дакле: Лаб (поред свог основног појма - језеро) носи у себи и значење - река. Лаб је на северу Кавказа притока Кубања, ту Плиније Старији смешта ова племена Срба; у Саксонији је такође река Лаб, ту се опет јављају Срби (на немачком Елба); као и Лаб у Србији (Космет). Г. Вукчевић наводи да име реке Лаба "може да дође и метатезом од Алба (бијели)",¹ такође се изјашњава за још ранију метатезу, која је била присутна код Хетита: лаб-таб, према именима њихових владара: Лабарна - Табарна.²

Поред документованости присуства Срба на блискоисточним и малоазијским просторима: Ликијци, Кимерци, те као: *Cimmerio*, *Serrei*, *Serbi* и на северу Кавказа, на неком релативно блиском растојању, помињу се Срби и у комплексу Карпата.

Карпати су иначе омиљена географска одредница за све оне који се и даље држе сеоба Словена на Балкан V-VII века. Уствари, у питању су закарпатски простори, одакле су се наводно доселили ти Словени. Карпати су обележавали правац тих сеоба, неким планинским превојима.³ Треба имати у виду и да се острво источно од Крита такође зове Карпат (*Carpathus*).

Међутим, Амијан Маркелин бележи Србе који су били настањени у пределима стрмих, тешко

приступачних Ердељских КарпатаД

А. Маркелин је описивао поход императора Аугуста Валенса (354-378) у рату против Гота, који се због јаког притиска војске, бежећи, повлаче у планине Сера. А. Маркелин, пишући о овим планинама каже: "А оне су стрме, и неприступачне свима осим оних који их добро познају".²

За ове планине Сера - *montes Serrorum* - преводилац и коментатор Милена Милин каже да су непознате, у смислу неидентификоване, али да их треба тражити у данашњој Румунији.³ Таксфе, за народ Сера, пише "непознат балкански народ".[^]

Да су *monies Serrorum* српске планине, уважавајући запис Плинија Старијег "*Cimmerio-Serbi-Serrei*" Нино Жупанић је писао: "Срби Плинија и Птоломеја", где недвосмислено и ове стрме пределе Карпата назива - српске планине.[^]

1 Г. Вукчевић "О поријеклу Илира" стр. 134.

2 М. Јовић "Историја Старог века I" стр. 164.

3 Карпати су и код Црњанског - '-Сеобе', синоним за сеобе Срба у супротном правцу, кад су Исаковићи повели сеобу Срба у Русију, 1751. године, под вођама: Иван Хорват, Јован Шевић. Рајко Прерадовић (брат Петра Прерадовића, покатоличеног Србина. кога својатају Хрвати), Сава Текелија... То се догађало због тога што је ултракатоликиња, царица Марија Терезија (1740-1780) укинула Србима важне привилегије, укидајући и вршећи развојачење Потиско-поморишке границе.

1 А. Маркелин (око 335-400) погрешно је читати Марцелин, јер је Амијан Грк из Антиохије, дакле није Латин, да би му презиме подлегало уобичајености традиционалног читања латинског писма.

2 А. Маркелин "Историја" XVII 5, 3.

3 Милена Милин, преводилац и коментатор А. Маркелина "Историја" стр. 413, 22.

Милена Милин, преводилац и коментатор А. Маркелина "Историја" стр. 580.

[^] Н. Жупанић "Срби Плинија и Птоломеја" стр. 556-558.

ЛИНГВИСТИЧКЕ ПАРАЛЕЛЕ

У укупности овог наметнутог оквира рада, уствари, сваки дати поднаслов је нужно испреплетен, чинећи својеврсну условност, без могућности потпуног раздвајања. Али неком процентуалном заступљеношћу, мада су етимолошка објашњења присутна кроз цео рад, овде ће бити и неких упутних понављања.

Полазећи од Пеласти, једног од документованих старинаца Балкана, уз чињеницу да Пеласти нису били присутни само на Балкану, подједнако припадају балканско-анадолском као и апенинском комплексу.

Према изнесеним подацима, Пеласти се сусрећу, чине део групације "народа с мора". Уз Ликијце, Тирсене, Расене (Етрурце), тако су уско повезани са многим српским племенима, која се према њиховој ранијој историјској генези, јављају под различитим именима.

Према незаобилазној Хомеровој "Илијади", у саставу супротстављених војски, у ствари ратовала су разна хеленска племена међусобно, са намером пуне превласти и контроле над мореузом (Хелеспонт - Дарданели). Али ту су и негрчка племена и представници анадолско-балканских старинаца.

У тројанској војсци били су: Тројанци¹, Пеласти,

¹ Није лако објаснити који су то они народ, који се кроз све археолошке слојеве Хисарлика увек јавља под истим апелативом: Тројанци.

Дарданци¹, Трачани², Пеонци³, Пафлагонци⁴, Енети⁵ и други.

Међу групацијама Ахејаца⁶ забележени су: Данајци, Беоћани, Аспледонци, Фокејани, Локрани, Абљани, Атињани⁷, Микењани, Аркађани, Рођани (Родошани).[^]

Око покушаја да се историјски одреди време тог Тројанског рата, В. Дјурант пише да је Троја, "доба хомерских хероја", припадала времену између 1250-1183. године.⁹ Има и других мишљења; тако А. М. Петровић, на стр. 31 бележи: "Разарање Троје догодило се по Тинају - 1334. г. старе е., по Сосибисиу 1171. а по Ератостену 1183. г. Година 1250. ст. е. узима се као највероватнија - види: Нино Жупанић 'Тројанци и Аријевци' Глас СКА, LXXXVI, други разред 51, Београд, 1911."

И. М. Живанчевић у делу "Новом покољењу" истиче да се, на бази бројних античких извора који се

¹ Чак и код Прокопија, још у његово време. Дарданци су се делили на европске и малоазијске ("Византијски извори I" стр. 54).

[^] Уз све могућности, изворе, етимологију: Трачани = Срби.

³ Са обала горњег тока Аксоса - Вардара.

⁴ И касније област на јужним обалама Црног мора, источније од Битиније.

[^] Или Венети, Винди, Венеди... опет неки народ Срба. За Венете пише М. Будимир: "Ови балкански Венети цмају имењаке не само у руским Вјатићима и у сложеницама као Вацлав и Вјачеслав, него и у јадранским Венетима и даље на запад, све до Атлантнка" ("Са балканских источника" стр. 40).

[°] За победнике Ахејце А. М. Петровић каже: "потомци асирских Ахаванди" ("Кратка археографија Срба" Нови Сад, 1994; стр. 31).

['] Према Херодоту: Пеласти (I 56).

[°] Хомер "Илијада" II 8.

В. Дјурант "Живот Грчке" стр. 12.

односе на Србе, крајем XVIII и током XIX века и код Срба развила српска историографска школа, која је поред писања античких аутора, такође уважавала летописе и стране писце, који су прихватили истину о древној старости Срба.

Уважавајући документа прихватили су да "Дачани, Трачани и сви остали народи који се спомињу на Балкану, у јужној Русији, у Средњој Европи само разна имена Словена и њихових племена".¹

За Венете каже да су Виниди, Венди, Венети истоветни са Херодотовим Сарматима и Енетима и са Хомеровим и Цезаровим Венетима. У ту српску школу убраја: Јована Рајића, Милоша С. Милојевића, Мавра Орбинија, Качића Миошића, Грубишића, Раковског и друге.

Њихова сазнања уважавали су - од Руса: Татишчев, Ламански, Болтина, Данилевски... који су постали носиоци славенофилства; од Пољака: Мицкијевич, Суровјецки, Лелевељ, Мацјејовски, Клечевски; Чех П. Ј. Шафарик - за кога се каже да се од ове аутохтонистичке школе одвојио 1837. године.²

"Против ове школе појавила се као реакција немачка, берлинско-бечка школа, која данас тријумфује на свим нашим катедрама Историје".³

Ова школа тврди да Црногорци нису ни Срби, ни Словени; да се Словени селе на Балкан "од Јустинијанова доласка на престо, после године 527."⁴ Даље пише, чак не и током претпостављеног петог века.

Словени се појављују "на позорници историје" тек 453. године, након Атилине смрти, "а дотле су били

* И. М. Живанчевић "Новом покољењу" стр. 10-11.

² И. М. Живанчевић "Новом покољењу" стр. 11.

³ И. М. Живанчевић "Новом покољењу" стр. 11.

⁴ И. М. Живанчевић "Новом покољењу" стр. 12.

потпуно удаљени од културе и културних држава и у пуној тами".¹ Међу Србе који прихватају овај датум - 453. годину, као и остала учења берлинско-бечке школе, Илија М. Живанчевић, убраја, поред Миленхофа и Грота: Ст. Станојевића, Ћоровића, Коса и др.² А оне који се изјашњавају за појаву Словена од 527. године наводи: Реслера, Цојса и др.³

Према А. Рециусу и његовим испитивањима типова лобања, у тип доликоцефала убрајао је: Келте, Грке, Римљане, Инде, Персијанце, Арапе и Јевреје. У групу бракиоцефала убрајао је: Арнауте, европске Турке, Словене, Етрурце, Баске, Летонце.

Ове поделе су последица А. Рецијусових стоматолошких испитивања, на основу кога је публиковао резултате 1842. године.⁴ Тако је конкретно Словене, као црномањасте, укључио у групу туранских племена - Монгола.

Објашњавајући злонамерност, како берлинско-бечке школе, тако и А. Рецијусових "научних" сазнања, И. М. Живанчевић, следећи њихове истине, закључује: "Историја Словена престаје да буде историја народа или расе која се има сматрати као удаљена од културе за читаве векове и просторе".⁵

У вези историје и историјске улоге Словена, И. М. Живанчевић саопштава да је историја Словена у пуном смислу: "Историја народа који је дао реч: Вече и Веданту".⁶

¹ И. М. Живанчевић "Новом покољењу" стр. 12.

² И. М. Живанчевић "Новом покољењу" стр. 12.

³ И. М. Живанчевић "Новом покољењу" стр. 12.

⁴ И. М. Живанчевић "Новом покољењу" стр. 16.

⁵ И. М. Живанчевић "Новом покољењу" стр. 24.

⁶ И. М. Живанчевић "Новом покољењу" стр. 24.

Дакле, И. М. Живанчевић је још 1932. године изнео и написао у књизи "Новом покољењу" сва своја запажања и узроке који, по другима: "оптерећују Словене" (ипак није учинио још један корак даље - није име Словени заменио именом Срби). Са пуним симболом самог наслова књиге, ипак под притиском јаке супротне школе, књига И. М. Живанчевића нити је разочарала изнесеном истином, а разумљиво је да није ни уважавана, као ни Рајићева, Милојевићева, Лазићева, и других. Управо то сазнање, у пуном смислу одражава Србе и њихова схватања о себи самима.

Александар М. Петровић, на стр. 32 бележи закључак П. Ј. Шафарика о имену Срба, који наводи да се Срби јављају под тим старим или нешто каснијим именима, која значе исто, почевши од Венета, па даље: Будини, Наури - Неури, Кимери - Кимбери. Имбри, Симбри, Сигини...

Поводом ових изношења, А. М. Петровић бележи навод М. Будимира: "везе између балканских Пеласта или Тирсена, т.ј. Етрураца или Расена, Рашана и Словена показују у језичком саобраћају рођачке односе", из његове значајне, обимне студије 'Pelasto-Slavica'.¹

Херодот наводи, пишући да су од два посебно издвојена, кључна хеленска племена, према обавештењима која је добио краљ Лидије Крез (560-546), Лакедемоњани дорског порекла, а Атињани јонског. Но додаје: "Атињани су водили порекло од Пелазга, а Лакедемоњани су хеленског порекла".²

На овај посредан начин Херодот расправља о начелним питањима - ко су у ствари били Хелени.

¹ М. Будимир "Pelasto-Slavica" књ. 309.

* Херодот "Историја" I 56.

Користећи се могућношћу да је наводно Крез, тражећи од Аполона Делфијског добре савете, успут исказавши интересовање о самим Хеленима, од пророчишта добио податке које је навео Херодот.

Треба имати у виду да је лидијски, лифански споменик "Споменик изгинулим лиђанским коњаницима", као и "Cippo di Perugia" Билбија ишчитао, озвучио српском ћирицом, добивши чисти српски текстЛ

За саме Пеласте бележи: "Којим су језиком Пелазги говорили, нисам у стању да кажем".³

Међутим, полазећи од схватања да Пеласта, као стари балкански народ, ипак нису Хелени, јер закључује позивајући се на чињеницу да су Пеласта, "који и сада постоје и станују изнад Тирсена у Крестону", са Атињанима основали градове по Хелеспонту, износи: "Ако се заиста тако десило са Пелазгима, онда је атички народ као пелашки, претапајући се у Хелене, заборавио свој стари и научио хеленски језик".⁴

Али већ овим подацима Херодот је изнео бар условну географску повезаност Пеласта са Тирсенима.

Херодот и даље прави разлику по питању порекла Лакедемоњана (Спартанаца) и Атичана (Атињана), додајући: "А Хелени, како ми се чини, одувек су говорили истим језиком".⁴

Према овим наводима, говорећи о Ахејском савезу, кога су сачињавали "дванаест самосталних градова" Јоније, Херодот истиче да ови Јоњани нису посебни, "а нема смисла говорити да су ови Јонци нешто

¹ С. С. Билбија "Староевролски језик и писмо Етрураца" стр. 21.190.

* Херодот "Историја" I 57.

• ^ Херодот "Историја" I 57.

⁴ Херодот "Историја" I 58.

више и боље од осталих Јонаца".¹

Остали Јоњани били су последица широке симбиозе народа: Абанти са Еубеје, Минијци из Орхомена, Кадмејци, Дриопи, Дорци из Епидаура "и многи други".²

Ипак додаје, пишући у том контексту о Атињанима: "и који су мислили за себе да су најчистији Јонци".³ Херодот према изнесеном отвара све могућности да је порекло Хелена било последица пуне измешаности, тако би у било ком историјском времену било тешко, готово немогуће, раздвојити праве Хелене од оних који су настали стапањем са варварским народима.

Условно би чисти Хелени могли једино бити Дорани.⁴ Но, Пеластии су ипак најбитнији чинилац у

¹ Херодот "Историја" I 146.

Херодот "Историја" I 146.

³ Херодот "Историја" I 146.

⁴ Ако се прихвати једно касније схватање о развоју, настанку и досељавању грчких племена - Дорци (Дорани) би дошли на југ Балкана у Хеладу, однекуд са севера (са простира садашње Србије) - и то око хиљаду година после Ахејаца.

Но, управо лингвистика онемогућује прихватање ове теорије - о каснијој сеоби Дорана.

Ахејци су се у Хелади развијали под јаким утицајем Пеласта. неких хиљаду година пре наводног доласка Дорана. Херодот документује (I 56) да су Атичани настали као последица симбиозе са Пеластима. Тек након ове симбиозе, Атичани су постали моћни.

Са друге стране, према митским рефлексијама, у том међувремену. негде око 1600-1500. године, те до око 1300. године - било је време доласка и деловања митских оснивача полиса, време хероја:

Кекроп - човек змија, син Геје, постаје први краљ Атике;

Ерехтеј - такође син Геје, миљеник Атене, краљ Атине;

Кадмо - син феничког краља Агенора и Телефасе. Са супругом Хармонијом (кћерка Ареја и Афродите), био је краљ у Теби. Потом

процесу настајања осталих Хелена. Већ у свом времену, Херодот је под Хеленима подразумевао све хеленске полисе и области.

одлази код Енхелејаца (јегуљари, на обалама Копайдског језера код Тебе). Затим постаје оснивач и краљ Butue (Будве). ратујући против Колхпћана.

Данаје - епонимним херој Данајаца. био је брат краља Египта. а владао је Киренаиком (Либијом). Из Египта је после дужих лутања стигао у Арг, где је постао краљ.

Пелоп - епонимним херој Пелопонежана, син лидијског (Мала Азија) краља Тантала и Еријанасе. Отац Атреја, родоначелник роде Атрејевића, краљева Микене.

Пелеј - син египатског краља Еака и Ендеиде; постао краљ у Фтији. Тесалија. Ахилов отац.

Јасон - потомак Еола (епонимним херој Еолаца), син Хелена и нимфе Орсеиде.

Миној - син Зевса и Еуропе, краљ Крита.

Херакле - син Зевса и Алкмене.

Агенор - син Посејдона и Либије.

Еак - син Зевса и Егине.

Лакедемон - епонимним херој Лакедемонаца; син Зевса и Плејаде Тајгете.

На бази ових митских назнака, за очекивати је да су хероји рођени од богова говорили грчки. Но, остаје отворено - којим од дијалеката? Странци, Египћани. Лиђани, Феничани - док нису научили грчки - деловали су језички на своју средину и сам развој грчког језика.

Док се све ово дешавало, условљавајући својеврсну сложену еволуцију грчког језика. којим су говорили Ахејци, преко Пеласта и других странаца, којим су језиком говорили Дорани (према епониму хероју *Дор* - син Хелена и нимфе Орсеиде, унук Деукалиона и Пире. Еолов брат).

Према овој генеалогии, Дорани су прастаро хеленско племе, из периода одмах после потопа. Дакле, митским сижеом, исти су као и остали Хелени. А према Херодоту, Дорани су једини прави, чисти Хелени; кад су протерани из Тесалије, отишли су на север, у област

Иако Херодот полази од схватања да су многи међу Хеленима настали симбиозом са вараварским племенима, у основном смислу развоја последичних историјских процеса истиче да ти Хелени, који су "одувек говорили истим језиком" у ствари нису ти који су пронели славу Хеладе на историјском, културном,

Пинда, где су постали Македонци. Потом супреко Дриопиде стигли на Пелопонез, где су добили име Дорани (I 56).

Према митским назнакама, а и у интерпретирању Херодота, нигде се не помиње да су Дор и његово потомство боравили негде изван Хеладе, чак хиљаду година.

Дакле, ако се прихвати некаква каснија дорска сеоба, којом се покушало оправдати расуло и распад Микенске државе - последицом њихова доласка око краја II миленијума, Ахејци су дошли у Грчку крајем III миленијума и постали су оснивачи Микенске државе и цивилизације (треба имати у виду да Ахејци немају свог митолошког епонимног хероја).

Грчки језик, језик Ахејаца, био је изложен утицајима са стране. То је морало условити одређен степен еволуције тог језика.

Дорани нису били укључени у те еволутивне промене грчког језика - у ствари, за то време су развијали свој језик према неким својим суседима.

Тако развојени Дорани и Ахејци, по евентуалном дорском доласку, не би се међусобно могли разумети; Дорани би говорили различитим језиком, са елементима неке хеленске праоснове, која би у том случају настала ван Хеладе.

По тој теорији, која заступа каснији долазак Дорана, преостало време од пар стотина година, сувише је кратко да се уједначи нека нова основа грчког језика - који ће бити говорни језик песницма, логограсрима, мудрацима.

Ако је Пронапид био учитељ Хомеров, а био је са Орсрејем ученик Линов, што упућује на неко време испред Тројанског рата (Пријама и Агамемнона), дакле, свакако пре него су дошли Дорани у Грчку: нити би Хомер могао знати за лексичке сринесе Дорана, нити би они могли разумети Хомерове епове.

научном, уметничком плану.¹

Мада ношен укупним појмом величања Хелена, Херодот овим закључком илуструје: "Док је био одвојен од Пелазга, овај народ је испочетка био слаб, али од некада малог постао је велики и силан народ, пошто је претопио у себе у првом реду Пелазге". Видљиво је, није се само освртао на Пеласте, јер додаје: "и многе друге варварске народе".

Херодот на истом месту доноси чудан, наизглед контрадикторан податак, док пише да Пеласте чине Хелене великим: "Чини ми се, насупрот томе, да се пелашки народ због тога није никад бројно повећао што је увек остао варварски народ".²

Већ овим ставом Херодот губи из вида да су се Пеласте, само неким вероватно својим мањим делом популације, стопили са Хеленима. Њихово заједништво са Расенима, Тирсенима, Етрурцима, самим тим и Србима, више није било у жижи његова интересовања.

Да је бар навео и неке друге од тих варварских народа, од којих су, поред Пеласта, временом настали Хелени, биле би схватљивије и језичке позајмице и утицај који су вршили ти остали варварски народи, на тај хеленски, касније самосвојни народ, који је себе потом увек супротстављао другима, управо својом непостојећом чистотом.

Историјски је неоспорно заједништво Пеласта и Расена, Тирсена, што упућује на додатну симбиозу Пеласта са Србима, под тим старим називима, тих давних времена.³

Херодот "Историја" I 58.

Херодот "Историја" I 58.

Уважавајући ставове самог М. Будимира, који је, према историјском аспекту деловања и постојања ранијих Југославија (мислим - да посебно не искаче), употребљавао уместо имена Срби

Професор академик М. Будимир износи (у својим многобројним студијама) четири кључна елемента који документују ову древну језичку блискост. Полази од чињенице да Словени и Пеласти нису "кентумски" Индоевропљани. "Сатемска" припадност Словена је лингвистички *credo*. Иако Пеласти нису ни "кентумски" ни "сатемски" (у оквиру индоевропских каснијих језичких подела), они поседују старије језичко стање, документовано кроз постојање сва три реда индоевропских гутурала.

Друго - и код Пеласти и код Словена присутна је метатеза ликвида, пример: словенско *влада* према *волдх*, пеластичко *kirkos* према *krikos* (са истим значењем). Ову законитост илуструје српско: *с-о-е-ја-у-р-а-б*, које даје *Србин* (*Сораб- Серб- Сјарб - Српб*).

Треће - претварањем сибиланата *s* у *k* (са могућношћу аспираног гутурала *h*): пеластичко *saukos* (са значењем сув - сух), тако непромењено остаје у српском *сух* од индоевропског *sauso*.

Четврто - и у пеластичком и у словенским језицима, формансом *л* настају партиципи прошлог времена. Познати пеластички пример: *opiolai* (они који су се оженили), према етрурском *puja* (жена), док у старосрпском има читав низ таквих партиципа: *чнтал*, *писал*, *невал*, *радил*...

Професор М. Будимир је посебно истицао термин *град*, руско *город*, према индоевропском *ghordho*. Ово индоевропско *ghordho* је преко пеластичког сачувано у грчком: *gortin*, *gortinos*, *gordinos*, *kortinos*, *kortona*. Отуд старије *hojgortinoi*, где *kartemidai*, од пеластичког *kart* - *kert* и у феничком даје латинску изведеницу *Kartagina*

- Србин, тада уобичајено Словен - Словени, у својим лингвистичким анализама; зато и ја остављам то Словен - Словени, иако је уважени професор, бар на својим предавањима на Класици, употребљавао права имена.

(Нови Град). Као што се да видети - укупна подударност је апсолутна.

На ширим просторима старих Расена, (српско *Рашка* - област и град), етрурско *suplu* даје *subulo* (фрулаш), присутно и у српском *сопила* (врста фруле); из овог старог термина настали су топоними Сопот, Сопоћани, где реч *сопот* означава извор, посебно "шумни извор".

У даљим анализама, од индоевропских радикала *sat*, *sit*, *simp*, проф. М. Будимир налази код Пеласти облик имена бога Хермеса, као: *Imbros* од *Simbros*. Од истих индоевропских радикала изводи се име старих Кимераца - Кимбераца и то од старијег *Kimberikon*, према још старијем *Simberikon*. Из индоевропских радикала *simp* проф. М. Будимир документује преко промена консонанта *n* у *z*, као у *Simber* (које је касније дало *Kimber*), основу имена *Србин*. Лингвистичке фонетске промене полазе од *simp*, које дају *sirb*, па нултом апофонском базом у *srb*, коначно - *Србин!*

Према истраживањима проф. М. Будимира релевантних античких извора, може се прихватити мишљење А. М. Петровића: "Пеласти су протоиндоевропски народ унитар чијег окружења обитавају српски Словени као Протословени. Са том су заједницом они у миксоглотији, а ТО међусобно језичко прожимање установљава им идентитет у истој мери у којој показују и да им је постојбина Доње Подунавље, као и Поддњепарско Закавказје до у дубоку старину", или закључак: "Ова винчанска, односно пелашка култура, у коју спада и словенска цивилизација, јесте

¹ Р. Пешић, помињући јафетски стадијум развоја народа, поред других помиње и Кимерце: "(Кинери или Ибери - Кимбери) у којима М. Будимир са термином - *Seher* (старији облик - *Simb/e/ro*) идентификује са потоњим именом Српских Словена" ("Завера порицања" стр. 55).

протоиндоевропска и аутохтона у Старој Европи".¹

Ове лингвистичке паралеле имају оправдање у старосрпском себр, касније *себар* ("сувезник" који се за орање удружује са суседом, у недостатку све потребне опреме и стоке, дакле "спрезник" - док се касније термин односи на "сељака", "земљорадника"). У руском је овај облик био *сјарб*, паралела према каснијем *пасерб* (пасторак), или у украјинском *присербитсја* (придружити се). Дакле, индоевропски радикали: *saip*, *sip*, *simb* означавају повезивање, везање, придруживање, спајање.

По истим законитостима фонетских промена, проф. М. Будимир објашњава и Херодотове Сигине² - племе доњег Подунавља, преко *Sibinnoi* у *Siginni* (име су добили према употреби кратког копља); као што се види и Сибини су укључени у шири лексички фонд коренских проширења, према нултој бази *srb*.

Херодот помиње Неуре, Будине, као и тзв. Неправе Ските (земљораднике), који такође чине шири комплекс Срба - Словена. Настањивали су пространу област река: Буг, Дњепар, Дњестар, Дон.³

Пишући о Скитима на много места своје "Историје", Херодот им посвећује скоро целу своју четврту књигу (од 1 до 142). Но, у том великом опусу о Скитима много помиње и Кимерце. Поред навода да су их протерали Скити,⁴ у IV књизи - Мелпомена - доноси још шире важне податке за Кимерце, који померају старост Кимераца за можда још неки миленијум у прошлост.

Наиме, Херодот бележи да су Скити као сточари

мирно живели у пределима Кавказа, поред Албанаца, те су их потом истиснули Масагети (и они су једно од скитских племена), преко реке Аракса (улива се у југозападни део Каспијског језера), и ту Херодот каже да су "дошли у Кимеријску земљу"! У Александрово време Масагете извори документују око Аралског језера.

Херодот, ту у подкавказју, помиње кимеријске тврђаве, кимеријске скеле, "а постоји и једна читава покрајина која се зове Кимерија, па има и такозвани Кимеријски Босфор".⁵ Узастопно су Кимеријци били потискивани од Скита, тако су "населили полуострво на коме се сада налази хеленски град Синопа" (према овом податку, није у питању очекивано Кримско полуострво, изнад кога се бележи земља Кимераца, него јужна обала Црног мора, Мала Азија).

Међутим, при набрајању притока реке Истра (Дунав), Херодот наводи да се река Ангро (Дрина) улива у Бронг (Сава), али у вези помињања ових река Херодот изричито наглашава да се ту простирала "трибалска равница".³

Коментатор М. Арсенић за овај Херодотов, посебно Србима важан податак, каже да то одговара данашњој Мачви. Но, за саму "трибалску равницу" пише: "названа је по трачком племену Трибалима, који су становали у данашњој Србији и Бугарској".⁴

Пишући о Трибалима, проф. др Фанула Папазоглу такође доноси шири Херодотов навод,⁵ мада

¹ Херодот "Историја" IV 11.

² Херодот "Историја" IV 2.

³ Херодот "Историја" IV 49.

⁴ М. Арсенић, преводилац и коментатор Херодотове "Историје" стр. 1471.

Херодот "Историја" IV 49.

1 Александар М. Петровић "Кратка археологија Срба" стр. 45-46.

2 Херодот "Историја" V 9.

3 Херодот "Историја" IV 17; IV 21: IV 18.

4 Херодот "Историја" I 15.

она сматра да је Херодот географска обавештења о унутрашњости Балкана црпио из Хекатеја, који је такође имао површна сазнања о тим просторима; стога сматра да Херодот, пишући о "трибалској равници" доноси погрешан закључак, јер ту "трибалску равницу везује за Подунавље, уместо за Поморавље".¹

Што се тиче односа Срба и Трибала, Ф. Папазоглу истиче: "Неколико узгредних напомена из познијег времена показује да се сачувало сећање на Трибале као некада најмоћније и највеће племе у средњем делу Балкана. Тиме се објашњава чињеница што много векова доцније учени византијски писци, тражећи антички назив за Србе, изабрали су име Трбала као најподесније".²

Међу тим ученим византијским писцима, свакако се посебно истиче Лаоник Халкокондил (XV век).

Изненађује да је М. Арсенић тако дефинисао "трибалску равницу"; подразумева се да су ту становали Трибали, али М. Арсенић под именом Трибала не претпоставља друго име за Србе. мада и византијски писци под Трибалима искључиво подразумевају Србе.

О Л. Халкокондилу писала је О. Л. Пјановић, посвећујући му цело поглавље.³ Назив те своје књиге управо њему и дугује, према његовом запажању: "... Serblos Trybalos, autem gentem esse totius orbis antiquissimam et maximam, comperit habeo" - Срби, Трибали, народ најстарији и највећи (*од свих*) народа, поуздано знам".

Овај значајан податак још је важнији, имајући у виду да је одмах потом Халкокондил, уз овај податак о Србима Трибалима, наставио упоређујући Трибале и

Херодотове Трачане: "Трачани су, после Инда највећи народ на свету"! Халкокондил бележи: "Али опет знам, премда су народи ови различити по имену, ипак се не разликују по обичајима, а говоре истим језиком још и данас".²

Стога, читајући овај Херодотов навод о називу Мачванске долине, у ствари се осликава и прецизно описује Србија и њено тадашње становништво - Срби.³

Трибали, друго име за Србе (једно од многих), могли би бити Трачани само онда кад се већ прихвата да су и Трачани - друго име Срба (о чему су, према досад изложеном, сагласни и изјашњавају се познати светски историчари, лингвисти).

О. Л. Пјановић, у наставку свог излагања, доноси још бројна упоређења Срба према: Мизима, Илирима, Пољацима, Сарматима. На стр. 189-190, наводећи обимно дело у шеснаест томова, где Mentelle и Вшп (том X 69), који су писали о разним научним дисциплинама, за Видовданску битку (1389) наводе да је победио Мурат I, уз напомену: "После победе, Мурат је био убијен од једног Трибала. Подигнут му је величанствени споменик". Ово о "величанственом споменику" се свакако не односи на Милоша Обилића, писци подразумевају да је споменик подигнут Мурату I. Проф. др О. Л. Пјановић не наводи годину издања тог великог опуса, објављеног у Паризу, али додаје: "Неких четврт века по Долчијевој смрти, 1803. г. у Паризу је објављено једно огромно дело у шеснаест томова".

Дакле, Ментел и Брун, прихватајући став Л. Халкокондила, у XIX веку закључују: "Мурата је убио један Трибал". Поред тога, О. Л. Пјановић наводи и Ђорђа Кедрина, који за област Трибалија пише да је то

*. Ф. Папазоглу "Средњобалканска племена..." стр. 48.

² Ф. Папазоглу "Средњобалканска племена..." стр. 11.

³ О. Л. Пјановић "Срби...Г стр. 186-191.

¹ Херодот "Историја" V 3.

² О. Л. Пјановић "Срби...Г стр. 187.

³ Херодот "Историја" IV 49.

"област (крај, земља) Срба".¹

Прихватање, изјашњавање да је Мурата убио један Трибал, ми Срби, према сазнањима о сопственој историји, као и турске хронике, износимо име тог Трибала: војсковођа Милош Обилић. У ствари, припадајући народу Трибала, Милош Обилић добија само још већи историјски значај. Ипак, све то разрешава припрата чувеног храма посвећеног Ваведењу св. Богородице, манастира Хиландара, где је на улазу са леве стране, на фресци, приказан Милош Обилић као Свети Ратник.

Око ранијег имена Волге

Једно од првих документованих, писмених помињања Срба налазимо код Плинија Старијег.² Према том чувеном Плинијевом делу, које је писао или 69. или 75. године после Христа, његови *Cimmeno*, *Serbi*, *Serrei* - већ су под пуним именом забележени *Срби*.

Да не би било забуне, и пре Плинија Старијег, по бројним старијим записима, споменицима, наведено је име Срба. Србе под разним именским дублетима помињу: Хомер (Енете), Херодот (од многих паралела, овом приликом издвајам само Сербонијско језеро), Страбон (река Сирбис).

Али, и још много раније, у ширем комплексу Праиндоевропљана, појам Сораб - Сораби припада времену испред 14.000 година пре Христа. Свакако пре арктичких сеоба Индоевропљана, где Срби чине један од важних сегмената тог прастарог народа (прем ономе како их бележи санскрт).

Потом, као већ издвојену, самосталну групацију, у малоазијској Ликији, изван и пре хеленског света:

Ксантос Стела документује Србе, али и име њихове реке и града: Србица - Срб. Изнето је, ови поменути Срби везују се за 2800. годину пре Христа. Такође и у Лидији.

Дакле, у овом историјском сазнању записи Плинија Старијег само употпуњују, и још у римско време региструју име тог старог народа. Од посебног је значаја то што Плиније Старији доноси - основно име тог народа - Срби. Не као његови грчки претходници, који су најчешће помињали Србе под неким од њихових бројних именских паралела.

Плиније Старији помиње да се место на ушћу Дона, уместо *Cimmerium*, раније звало *Serberion*: "... utriumque in ostio Cimmerium, quod antea Serberion vocabantur..." Дакле, у истом смислу закључује као и Страбон, кад је забележио да се река у Ликији, која се зове *Ksantos*, некада звала *Sirbis*.

Плиније Старији даље наводи да су област уз то место, које се у његово време називало *Cimmerium*, па североисточно, изнад Кавказа према Каспијском мору, насељавали: "*A Cimmerio accolutant Maeotici, Vali, Serbi...*"

Око један век касније, исте те Србе помиње и К. Птоломеј, додајући да су од Кераунијских планина, па све до реке *Rha* (Волге), живели *Оринеји*, *Вали* и *Срби*: "*Inter Ceraunios aumtem monies et Rha fluvium Orinei et Vali et Serbi...*" (разумљиво, то је латински превод Птоломејева грчког оригинала).

Што се тиче имена области око ушћа Дона (североисток Азовског мора), та област се и раније називала *Cimmeri*, према насељеним *Кимерцима*. Ту се, источније, налазе и *Кераунијске* планине, као део *Кавкаског* планинског ланца (Дон је тада носио име *Tanais*).

Према Историјском Атласу *F. W. Putzgers*-а, на трећој страници Волга је забележена као *Oarus* (*Rha*),

О. Л. Пјановић "Срби...Л" стр. 191
2 Плиније Старији "Nat. his" VI 19.

док Атлас Vidal-Lablach-a, на страници 17, за раније име Волге бележи само Rha. Дакле, оба ова позната историјска атласа потврђују раније изнету чињеницу, коју је забележио Клаудије Птоломеј (II век после Христа).

Латинском транскрипцијом Rha, јер је у питању грчки аспирирани консонант г, бележен са аспером (spiritus asper), који подразумева читање једног *h* испред вокала или, у овом случају, консонанта г (отуд: Родос - на грчком Rhodos, на латинском Rhodos).

Тражећи неку сродност изговора тог имена - Ра или Rha, једино смо упућени на Египат, на име бога Ра, Ра-а. Но, у временима кад се Волга називала тим именом Ра, пема египатској историји упућени смо на неко преддинастичко време, или на већ историјско Тининско доба (I-II династија).

Бог Ра са широким значењем, припадао је култу онског Атума-Атона, који се као Сунце, називао Ра. Бог Ра, или Ра-а налази се као први, једино у набрајању Велике Деветке, иначе је име тог бога увек ишло уз неки додаток. У Ону (Хелиополису) јавља се као Ра-Характе и био је присутан под том сложеницом за време Мемфиских династија.

Од XII династије, већ потпуном превлашћу локалног бога Опета/Теба - Амоном, у виду ширег озваничавања, бог Амон се бележи као Амон-Ра. То је уједно пуни вид симбиозе Теба (Тебе) са старом школом Она, са божанством Сунца.

Према изнесеном, у древним временима Египта, временима присуства бога Ра, тада Египћани нису имали никакав контакт са далеким евро-азијским просторима; нису ни знали за северне обале Каспијског језера, самим тим ни за његову највећу притоку Ра - бар четири миленија касније названу Волгом.

Према слободном Херодотовом писању о краљу Сесострису и његовим освајањима: Херодот помиње да

је Сесострис био са војском на обалама Фасиса (Phasis), реке у Колхиди (југоисточна обала Понта), где је од његове војске потом постао народ - Колхиђани.¹ Овај Херодотов податак отвара питања: краљ Сесострис је неко време поистовећиван са Рамзесом II (1300-1233); али према још старијем грчком епу "Аргонаути" од Аполонија Рођанина (295-215), где су поред Јасона, Орфеја, Херакла били најбиранији хеленски јунаци (њих педесет), међу којима је био и краљ Итаке, Лаерт.

Како је у Хомеровој "Илијади", потом и "Описеји", Одисеј био један од главних хероја под Тројом, чињеница је - за неких око четрдесетак година, претходило је догађање око Аргонаута, јер је краљ Лаерт (један од Аргонаута), био Одисејев отац.

Већ раније су дате могућа хронолошка одређена око времена у коме се сматра да је вођен рат између Хомерових краљева, Агамемнона и Пријама, негде током XIII-XII века.

Међутим, према помињаном В. Дјуранту стоји да је: "Оснивање Тебе од стране Кадма 1313?"[^] Без разлике на ове, више него исфорсиране хронологије, кад ти догађаји стоје сами према себи, можда се и могу прихватити. Но, свака њихова унутарња условљеност онемогућује прихватање ових хронологија. Јер је време краља Кадма и његове супруге Хармоније већ унапред одређено - на Балкан су већ дошли Колхиђани са којима се Кадмо са својим Енхелејцима, сусреће на обалама Јадрана, где Кадмо подиже град Будву (Butua).

Стога је немогуће уважавање ових хронологија, где се: "Пловидба Аргонаута" везује за 1225. годину. Чак више и није важно што В. Дјурант, уз те године ставља упитнике. Корелативни однос ових догађања чини ове "препознате" године - неприхватљивим.

Херодот "Историја" III 104-106.

В. Дјурант "Живот Грчке" стр. 11.

У истом смислу није могуће поистоветити Херодотова краља Сесостриса са Рамзесом Н. На почетку његове владавине - 1300. године, на Балкан су, бар три-четири века раније, већ дошли Колхиђани, који ће се ту, на Балкану, назвати - Илирима (према једном од њихових имена Hilli, Hillygioi, што би према основи Nil упућивало на - људи из шуме). Тако Ф. Папазоглу име Илири повезује са ранијим називима: Хилури, односно Хилура.¹

Каснији интерпретатори Херодотове "Историје" склони су да прихвате да се под именом краља Сесостриса највероватније подразумева један од краљева Сенусерета из XII династије (2000-1785), где би Сенусерет I владао око 1970-1940. године, Сенусерет II око 1906-1888. године, а Сенусерет III око 1887-1850. године.

Што се тиче неких историјских сазнања о владавини ова три краља, за Сенусерета I познато је да је ратовао против Нубије; Сенусерет II је вршио сређивање Египта, ратови се не помињу; а Сенусерет III је ратовао против Сирије.

Египатска историја, ни за једног свог краља, било према записима по храмовима и гробницама, било према Манетону - нигде не помиње да је неки краљ ратовао против Индије, и у повратку се задржао неко време на обалама реке Фасиса, где ће се потом настанити Колхиђани.

Ако се једино прихвате Херодотови наводи о Сесострису (иако он не доноси никакво објашњење за тај свој навод), а имајући у виду временску одредницу, тог Сесостриса једино треба тражити међу једним, вероватно Сенусеретом III.

Јер, потом се развила држава Колхиђана; река Фасис - Фасид већ се називала Риони, односно Арион

(ова имена потом упућују на Боку Которску); у неком каснијем времену стигли су Аргонаути, однели су "Златно Руно" у Грчку. За њима је краљ Еје - Ејет послао војску да врати "Златно Руно", али да првенствено доведу његову кћерку, принцезу Медеју, која је чаролијама помагала Јасона и убила принца Аспирта (свог брата по оцу). Та војска Колхиде никада није стигла Аргонауте. Тако овај еп објашњава сеобу Колхиђана на БалканЛ

Има доста митских паралела које, на свој скривени начин, описују нека шира догађања: бекство Енеја из Троје, коју су Ахејци већ разарили, те на крају његових путовања, упловљавање у Тибар, где ће потом у митском следу настати Рим, Римљани, односно Ромул и Рем; или: отмица Јелене од Париса Александра митски је разлог Тројанског рата у "Илијади"; тако: Тезеј ослобађа Атину плаћања данка Криту; Стојан Јанковић остварује своје бекство из турске тамнице једног петка; или Марко Краљевић, после трогодишњег ропства, купује свежу рибу и стиже да је донесе мајци Јевросими за ручак (а по рибу је пошао тог јутра); Гилгамеш путује бескрајним морима да давно умрлом Енкиду, свом пријатељу, донесе траву бесмртности од Утнапиштира...

Еп - мит схвата време као крајњу статичност, реалност супротну протоку времена смртника. Стога, ма колико археологија и неки историчари желели временски препознати нека митска догађања, као што Бикерман узима за неко релевантно историјско време - време живота и мита везаног за Гилгамеша (иако стоји да је владао 126 година), следећи идеје тоталног скраћивања времена старих збивања, Гилгамеша је убацио у период I и II фазе Ранодинастичког периода

¹ Ф. Папазоглу "Илири и Албанци" стр. 146. 160.

(2750-2500).

Иако је Бикерманова "Хронологија" једина прихватљива хронологија старих цивилизација, од времена њихова историјског развоја, она свакако не одговара чак ни као полазна основа за хронолошке одреднице збивања митских времена. Тако је и са Гилгамешом, иако је разврстан у I династију Урука, губи се из вида сва митска замраченост догађања из времена те династије - која је са 12 краљева владала Уруком укупно 2310. година.

Гилгамеш је млађи савременик Утнапиштима; њему је Гилгамеш пловио са намером да од њега добије траву бесмртности, а Утнапиштим је прастари, митски, сумерски краљ, који је милошћу богова преживео Потоп. Тај Потоп, својим великим словом, везује се за Деукалиона и Пиру, за библијског Ноја. А свакако је та вода морала толико нарасти да и Деукалион пристане на планинама Додоне, а Ноје на Арарату. Јер из таквог, некаквог свеопштег Потопа, о коме круже митови и приче по целој планети - није могуће ни претпоставити да се ради о неком локалном изливању неких река.

Као што сваки старовековни појам за неко шире или конкретније објашњење упућује, условљава још шири тумачења, за која се од многих очекује да их унапред знају - научни радови из проблематике Старог века препуни су других разјашњења, које аутори обично наводе у бројним заградама. Тако би цео овај рад, изузев самог наслова "Срби пре Срба" у ствари био сведен на дугу заграду. Али, само уз један основни податак - једино би та заграда омогућавала укупно објашњење датог наслова. Чак и кад је у питању нека тема која обрађује, расправља - о само једном проблему.

Ето, била је реч о Волги и старијем имену те реке. Од оног што оправдано сматрамо - да из Антике

потичу сва та разјашњења, односно укупна цивилизацијска сазнања, та Антика за многе појмове, данас лако и логично прихватљиве, показује тек своје почетничко сазнавање.

Тако је Александар Велики, следећи сва тадашња сазнања грчке науке, таксфе и географије, сматрао да се из Инда директно упловљава у Египат (а то је било раније име за Нил). У том смислу, са Инда је писао својој мајци Олимпијади, али на озбиљније примедбе својих Индуса гимнософиста, вероватно и мудраца Калана, избацио је те наводе из писма. Касније, из Делте (патале) Инда, сам је пловио океаном, уверивши се да Инд нема никакве повезаности са реком Египат - Нил. Тада се сматрало да је Каспијско језеро (Хирканско море) неким својим делом повезано са Великим океаном (односи се на Пацифик). Но, историјска деловања Александра, уједно су била и нова, позитивна сазнања Хеладе о планетарној географији.¹ У истом смислу, мада у контексту ширих елаборирања, како су планетарне цивилизације преко Грка сазнавале о још старијој прошлости народа (илустративан је, мада и потпуно невероватан пример) - како су Грци дошли до имена Египат (земље кроз коју тече Нил, у Африци), преко појмова Ка(т)-ка-Птах (име Птахова храма у Мемфису), односно из Кхикуптах (старог имена Мемфиса, кога су Грци тако "забележили").²

* Аријан "Александрова војна" књ. VI, I поглавље, стр. 235-236.

² То све потврђује раније изнесено Страбоново мишљење, да су Грци непоздани као извори било којих страних, старих назива. Ово Ка(т)-ка-Птах или Кхикуптах потврђују Гастон Масперо "Повијест источних народа у старом вијеку" Загреб, 1883; стр. 18, као и Гавро Манојловић "Повијест старог Оријента до XII вијека прије Христа" кн>. I Загреб. 1923; стр. 146 (Г. Манојловић је и сам био историчар.

Дакле, како ни један релевантан историјски извор не упућује, али и не омогућује, било какву повезаност старијег имена Волге: Ра - Rha са великим египатским богом Ра - Ра-а, остаје само једна могућност: ако име реке Ра има научних, историјских, лингвистичких заснованости и везу са Србима, који су утврђено живели на обалама Волге, касније названи Волшки Срби - намеће се једино та повезаност.

Та очекивана условност, повезаност Срба и те велике европске, за Русе - Мајке, свете реке - била би могућа преко другог српског имена: Раси, Рашчани, Расени. Где, од тог прастарог имена, у следу векова и миленија, недостаје неко s (односно неки ћирилски консонант) - да би могли закључити: Име Волге - Ра чини још једно од имена за реке које се широм Европе називају - Рашка.

Другог логичног прихватања, за име те велике европске реке - нема. Према грчким и латинским речницама, нема никаквих објашњења око појма Ра - Rha. Само нужне лексичке констатације. Тада, пре потоњих уских повезаности Срба са европским именима река, које имају основу Лаб; ово српско име, где Ра-с-и носе и назив те крајње европске реке, разјаснили би присуство Срба, Раса, Расена и на обалама Волге (Срба, које на том простору наука већ документује као Волшки Срби).

Овде, дакле ако се нађе и лексичка повезаност

уједно је он наведене 1883. године, са француског и немачког превео књигу Гастона Маспероа). Колико је мени познато, господин Г. Манојловић своју намеравану књигу, о збивањима после XII века, значи очекивану II - никада није објавио (ако ју је и написао).

Дакле, ако су Грци из ових египатских речи, ту земљу назвали Египат - нема никаквих етимолошких објашњења кад је тим истим именом назван Нил. Па ипак се већ у Херодотовом времену та река зове Нил (II 10 и даље).

ових појмова, само би се разјаснило да и раније име реке Волге: Ра, упућује на Србе, за које није спорно да су у старим временима настањивали обале Волге.

Документованост топонима изведених из имена Срба

Александринац Клаудије Птоломеј (живео је сто година после Плинија Старијег), у делу "Географија", на подручју Закавказја, али и Подунавља, бележи Србе као: *Serboji - Sirboji*. Птоломеј истиче да код реке Истер (Дунав) постоји (у његово време) град *Serbinos* (могао би бити данашња Градишка у Посавини или мађарски Печуј). Према овом наводу, уз Србе су живели Оринеје и Вале, на ширем простору "између Кераунијског горја и реке Ра". У питању су Кераунијске горе у доњем делу Кавказа, дакле не Кераунијске горе подно Епира. После пресељења Колхиђана на тај југозападни део Балкана (могуће око XVIII века пре Христа), од којих су потом настали Илири, са Кавказа је пренет и овај ороним, поред бројних документованих топонима.¹

Изузетно важан Птоломејев картографски рад је свакако био под јаким утицајем Помпонија Меле (око 43. године после Христа написао је географско дело "De Chronologia" - Опис земље), затим познатог Марина из Тира (такође из I века после Христа).

Помпоније Мела у попису народа помиње: Melanchlaeni, Serri, Syraces... укупно десет народа, где потом Serre - Србе бележи и Птоломеј на истом месту: око

¹ о овој проблематици шире: М. Јовић "Колхида - порекло - сеобе - рефлексије". рад предат за штампу часопису "Историјски записи". Подгорица.

Закавказја, прецизирајући да Serbi живе поред Кимеријског Босфора (Азовско море), где су, како је већ поменуто, ту област настањивали Кимерци, док их нису потиснули Скити. И Помпоније Мела помиње град *Serbinos - Servinos* у Панонији.

Тако и на познатој Појтингеровој карти, на путу према Лигнидо (Охрид), забележен је локалитет "Pons Servili".¹

Тако и на обалама југоисточног Понта К. Птоломеј бележи град Србицу, односно Србаницу. За овај локалитет: *Sarbanissa*, О. Л. Пјановић даје тачно тумачење: "Изгледа сасвим вероватно, да је Грк Птоломеј српско 'д' у наведеном имену заменио са два 'сс'". То би значило да је Птоломеј, непостојећи глас и слово грчког алфавета - у питању је српско *ц*- покушао да обајсни уписом два грчка слова - *сс*.²

И у Мауританији Цезарејској (*Mauritaniae Caesariensis*) К. Птоломеј бележи српски град: *Serbetos - Serbetis*. За овај град О. Л. Пјановић даје обајшњење: "Пажљиви читалац ће се сетити Милоша Милојевића и Симе Лукин-Лазифа, који су описали, када су се Срби нашли у северној Африци, одакле су онда прешли на Иберско, Апенинско и Балканско полуострво".³

К. Птоломеј је место *Sabrata*, записао нешто западније од *Leptis Magnae*, важног археолошког открића у Киренаици - Либији, из периода доминације Рима северном Африком, где и овај локалитет упућује на неко старо време, док су Срби боравили на медитеранским обалама северне Африке.

Ови помени, који носе трагове ранијег живљења Срба, у ствари настављају се на помене Срба на Синају и језеру Сербонис у Египту (код каснијег Пелусија).

¹ "Ниш у делима путописаца" стр. 59.

² О. Л. Пјановић "Срби...I" стр. 82.

³ О. Л. Пјановић "Срби...II" стр. 82.

Код ових имена: *Sabrata*, затим *Serbanissa*, *Serbetos* - забележена су метатезе групе *br* према *rb*.

На Криму Плиније Старији помиње српски град: *Sarbason*, који је такође уклопљен у деловање фонетског закона метатезе консонаната. Но, има примера и за апофонски измењен коренски вокал, испред те групе консонаната на које делује сугласничка метатеза. Тако се код Стефана Византинца помиње *Syberus* у Илирији: *Syberus, urbs Illyridis. Gentile: Syberius, Sybereus, Syberites*.¹

За ове појмове код Плинија Старијег, О. Л. Пјановић бележи: "А то је она група Срба, коју *Walter Wüst* доводи директно у везу са именом Србинда. Плинијев коментатор мисли на исте Србе, али с њима у вези говори најпре о насељу на ушћу Дона у Азовско море, *Сербирион*..."²

Али, Стефан Византинац (како за њега оправдано О. Л. Пјановић каже да је поуздан), бележи на Балкану и српско насеље - *Syrbidae*, које наводи као ерехтејско племе: "*Syrbidae, Erechtidis tribus. Localia ex Syrbidis, in Syrbidis*".³

Овим податком код Стефана Византинца Срби се везују за родоначелника Атине: Ерехтеја;⁴ према раније изнесеној тврдњи, Атињани, као и остали Атичани, своје порекло воде од Пеласта. Изједначавање Срба са старим племеном Сирбиди - добија свој пуни ранији историјски значај, јер се "првобитно племе после потопа - назива Сирбиди".⁵

Стефан Византинац је забележио податак о Сисирби код Ефеса, по Сисирби Амазонки, али се ограничава: племе *Sisirbites*: "*Sisirba, pars Ephesi, a Sisyrbes*".

¹ О. Л. Пјановић "Срби...II" стр. 83.

² О. Л. Пјановић "Срби...II" стр. 83.

³ О. Л. Пјановић "Срби...II" стр. 83.

⁴ Херодот "Историја" V 82; VII 189; VIII 44, 45.

⁵ О. Л. Пјановић "Срби...II" стр. 84.

Amazone. Gentile Sisyrbites".[^]

Дакле, овим именима се по Стефану Византинцу, и на Балкану документује постојање назива везаног за пространи руски Сибир, преко: Syberius те Syrbadis. Тиме објашњава да и тај, пространи азијски регион Сибир, према својој лексичкој основи, потиче од варијанте имена: Србин.

Како је старије име Волге - Ра, а од Урала до Камчатке и Владивостока се простире Сибир, ови појмови се узајамно доказују, уз напомену да са десне стране Волге већ и Плиније и Птоломеј потврђују постојање Срба према Азовском мору. Даље на запад. извори бележе Србе на Карпатима, те земљама Средње Европе (које ће се касније назвати Германије), Балкану, а преко других имена за Србе: Венети, Винди - још даље на запад, јер К. Птоломеј у Hispania Tarraconensis такође бележи српски локалитет: Sarabis, на Иберском полуострву.²

Од ових документованих лингвистичких основа, које наводе антички аутори, бар од VIII века пре Христа па до VII века после Христа, не изненађују многи топоними изведени од српског имена, на простору античке Хеладе. Као: Serblia - Servlia у Тесалији; Serbica (солунско залеђе), која касније преко турског даје Serfidze, јер је претходни назив града био Serbica - Serbice; потом Servohogion у Беотији, или још касније (у назначеним вековима) Gordoservon - Servogordon у Витинији (Мала Азија), кога документује Манси,[^] а затим у историјској литератури Г. Острогорски, Ст. Станојевић, К. Јиречек.

Успут, поменуто је већ специфично, ненаучно,

етимолошко објашњење цара писца Константина VII Порфирогенета, где он на свој начин покушава објаснити настанак имена Срба, служећи се изведеницама из грчког и средњовековног латинског језика.

За обајшњење топонима Serbica према Servlia, Тома Маретић каже да се тај град налази: "и данас у јужној Македонији".¹ Међутим, Т. Маретић, наводећи овај за Србе значајан податак, не потврђује чак ни могућност да су Срби раније живели у пределима око Солуна, јер ту очекује и претпоставља Бугаре. Он додаје: "Није немогуће, да се једно племе бугарских Словена звало Срби, и по њему да је (*настало*) име реченој варошици". Ипак, тешко је схватити ову злонамерност хрватског научника, јер то би подразумевало да Т. Маретић није знао за Гордосервон - Сервогордон у Битинији, који је то своје име добио од Срба пресељених из шире области Струмице (теме Стримон). Ни у ком случају, на тим просторима, у том VI - VII веку, нису становали Бугари. нити су то могли.

Али таквим закључивањем Т. Маретић (свакако нехотично) даје простора схватању - да су Бугари у ствари били Срби, дакле онај народ којим су, по доласку тамо негде иза Волге, завладали канови: Крум, Аспарух, Борис. Поменуто је већ, ту констатацију документује и Барски Родослов (Летопис попа Дукљанина).

Дакле, Сербица из солунског залеђа (ранијег Терамејског залива), само је једна од многих Сербица које су биле расуте по Балкану. И град у античкој Македонији - Серез - Сер, такође је изведеница од Срби - Србице.

1 О. Л. Пјановић "Срби...Н" стр. 86.

2 О. Л. Пјановић "Срби...IГ" стр. 85.

3 Манси "Saerorum..." XI 643.

Т. Маретић "Славени у давнини" стр. 66.

Бројне Србије бележе: Јован Скилица,¹ Кекавмен,² Јован Зонара,³ Ана Комнина.⁴ Али бележе и много одредница за Србе, Србију, као Трибале, јер у индексу стоји за одредницу Срби - "в. и Трибали". Посебно се издваја српски кнез Никола и његов син Николица, који су били стратези Сервије, а који се придружио устанку Самуила, устанку Комитопула.⁵

Топоними који у себи носе име Срби, Србин разбацани су и изван балканског простора. Ове језичке истоветности у називима који у себи носе коренску основу Срби, Србин - нису последица етимолошких слогафоних подударана из домена гласовног наликовања; србофонских, односно славофонских.

У покушају расветљавања, или још конкретније - хронолошких разјашњења, упућени смо на текстове санскрта, почевши од Веда, те иранске Авесте, где су Срби - Србинда, Сораб - као и бројне језичке истоветности тих старих језика са српским, као што је поменуто код изношења у писању Милоша С. Милојевића, доказаних многих појмова, који такође нису последица наликовања према српском речнику."

Прескачући и време и простор, име Срба у давнини бележе и руски научници, затичући то распрострањено име по целој Русији, посебно: Волшки, потом Балтички Срби (према делима О. Луковић-Пјановић, М. С. Милојевић, Р. Новаковић, Несторова

¹ "Византијски извори III" стр. 97, 117, 134, 139, 156, 157, 159, 162, 166, 177.

² "Византијски извори III" стр. 199, 217.

³ "Византијски извори III" стр. 254.

⁴ "Византијски извори III" стр. 386, 393.

^{*} "Византијски извори III" стр. 97, 98, 125.

⁵ М. С. Милојевић "Одломци Историје Срба I" стр. 31-50.

"Хроника", Карловачки Родослов, и други).¹

Месопотамске Србе потврђује "служење" богу Дагону (Карловачки Родослов). На просторима Дона, Помпоније Мела бележи Инде, Сеце (Seras - Seres), Ските: "Seres media ferme Eoae partis incolut", ^ наводећи: "Indi et Scythae ultima".¹

Јордан и Касиодор (VI век) помињу народ Sereni (Sereni) у ширем окружењу Дона, чију истоветност са Мелиним Seras није ни потребно доказивати. Вибијус Секвестер (можда нешто млађи од Јордана и Касиодора) пише: "Albis Germaniae Suevis a Cervetiis dividit: mergitur in Oceanum", ГДС Suevi И Cervetii - Cervitii, Servitii (по граду Цербст - Zerbst - Servestum коначно дају српско Србишче), у ствари бележе Србе⁴, док Симоката, на истим просторима помиње Виниде, где се под широким појмовима Венди, Венети у ствари крије још једна паралела за име Срба.

На страни 210, Р. Новаковић пише да Фредегар Сколастикус (франачки историчар VII века), у делу "Historia Francorum" износи, између Лабе и Рајне: "... quidquid inter Salam et Albim teiTarum jacet, a Venedis Slaviš qui et alio nomine Sorabi dicti, inhabitatum, videbimus".

Пишући о Србима у прошлости, полазећи првенствено од изворних античких докумената, потом средњовековних података из разних хроника, анала,

¹ Према често помињаном Карловачком Родослову (сачуваном у рукопису из XVI века), за Србе су важни: "Хроника" грофа Ђорђа Бранковића, затим Пајсијев Родослов, као и Родослови познатих српских манастира: Пивски, Копорински, Пећки, Студенички. Цетињски, Тврдошки, Трношки, и други, као и поред наведених и Пејатовићев Родослов.

Еоае" по Помпонију Мели или "Од/т" по Јордану је земља Скитија. 3 Р. Новаковић "Срби" стр. 103.

⁴ стр. 87.

европских и српских, те аутора из XVIII века (граф Ђорђе Бранковић 1771; Јован Рајић и Пејачевпћ "Historia Serviae..." 1797), и великог броја историчара XIX и XX века (оних који нису подлегли берлинско-бечкој историографској школи), незаобилазан је већ много помињани проф. др Реља Новаковић.

Стога не треба да чуди често навођење његових дела, у којима су, као резултат његовог дугогодишњег истраживања, изнети бројни важни наводи нама тешко доступних страних аутора ¹

Тако Р. Новаковић доноси и значајан податак о Србима у Месопотамији, који је преузео из "Хронике" грофа Ђ. Бранковића. Гроф, наиме, наводи месопотамску реку "Zerbi - Zervi" коју, пишући о Месопотамији, Плиније Старији није поменуо.²

Ову месопотамску реку Србицу су у својим делима, потом, помињали Милош С. Милојевић и Милан Будимир. Једини недостатак је тај што гроф Ђ. Бранковић није навео од кога је преузео тај податак. Зато Р. Новаковић констатује: "У сваком случају податак о реци Зерби или Зерви, односно Србици, добро пристаје уз наше тумачење о постојању неких Срба који су са Кавказа преко Мале Азије прешли у Подунавље, у област Дагонију, у коју су пренели

¹ Још је ТОКОМ 1999. године био припреман за штампу његов рукопис "Атлас уз Историју српског народа од најстаријих времена до IX века". где је посебним трудом и залагањем пронашао и селектовао 104 географско-историјске карте. од којих чак 80 карата нису биле ни познате ни доступне Србима до данас.

Како је професорова издавачка кућа "Мирослав" запала у новчане тешкоће, та изузетно вредна књига на жалост још није објављена.

² Плиније Старији "Nat. Hist" било у V књизи - глава 12, или VI књизи - глава 26.

обожаване асировавилонског божанства Дагона".[^]

Р. Новаковић такође доноси изводе из дела Јоханес Карјон-а, који је "саставио" тзв. Карионску Хронику 1532. године. Ј. Карјон пише да од Понта и реке Ра (Волге), укључујући "Сарматске планине, Карпате и цео простор Чешких планина, на северу Свевског и Балтичког мора, све до ушћа реке Лаб - сву ту земљу уздуж и попреко испуњавали су Хенети, Сармати и Слави".² Ј. Карјон за ова племена (народе) каже: "да су сродна". Србе, поименично, Ј. Карјон помиње уз Венете и Сармате, износећи: "наиме да Срби (Seruios) порекло и назив вуку од Сораба и Сармата (ä Sorabos et Sarmatis trahere)".[^]

Што се тиче језика наведених народа, бележи: "до данас говоре хенетским језиком и једним именом се називају Склави (Sclavi), додајући да се и Германија, умирена, преобразила у Словене".⁴

У вези етимолошког тумачења имена Срба, Ј. Карјон каже: "да су Срби најстарије име сачувано од Сармата - Soraborum antiquissimum nomen a Sarmatis retinuerunt".

Без разлике, што би етимолошки било исправније, да је од Сораба (Срба) настало касније име Сармата, Ј. Карјон доноси још један важан податак, бележећи Србе против којих је ратовао Карло Велики (742-814): "умирио је Србе на Сали - ad Salam ab eodem domitos esse Sorabos", додајући да су се у његово време (XVI век), на реци Сали задржала стара српска имена - Sorben

* Р. Новаковић "Још о пореклу Срба - И сва Србска идолу служаше Дагону"; "Срби" стр. 184-185. уз овај навод види стр. 21.

² Р. Новаковић "Срби" стр. 162-163.

³ Р. Новаковић "Срби" стр. 164.

⁴ Р. Новаковић "Срби" стр. 164.

[^] Р. Новаковић "Срби" стр. 164.

За немачки град Мајсен, Р. Новаковић наводи да је Фабрицијус у "Annalium urbis Misnae" из 1598. године, забележио да је град основан на старој земљи која се звала Dalemincia, коју је Козма Прашки називао Sirbia.

И Рајнецијус за народ Мајсена (Massaeos, Miseneses) бележи да су као и други Германи, дошли са истока. Помињући Вандале у тој области, наводи да су ови Вандали обично називани Сорабима - Нос Vandalos in Misnia peculiare Soraborum nomen habuisse".¹

Уз помињање Сораба, додаје: "да је то деривација од имена Срби: 'cuius derivatio a Serbis', уз напомену да те исте Србе "Птоломеј спомиње међу Сарматима у Азији".³

У групу докумената о Србима улази и А. Маркелин са његовим "monies Serrogum".⁴ на основу чега је могуће прихватити да су већ око 370. године Срби запосели просторе јужније од Саве.⁵ Ову констатацију подржавају и чињенице које износе "Анали франачког краљевства" - да су Срби држали велики део бивше римске провинције Далмације (која се распростирала до Саве на северу и до Ибра на истоку), где су још пре IX века чинили укупно већинско становништво.⁶ Но, ипак, без документовања Срба "јужније од Саве" из IV века, за неке би можда самосталан податак "Анала" франачког краљевства био дискутабилан.

1 Р. Новаковић "Срби" стр. 165.

2 Р. Новаковић "Срби" стр. 173.

3 Р. Новаковић "Срби" стр. 173.

⁴ А. Маркелин "Историја" V 2-3.

* А. Маркелин "Историја" XXX14, 2; као и податак код Ђ. Јанковића "Српске громиле" стр. 130.

" М. Јовић "Историја Срба" стр. 49.

Поменуто је и писање С. С. Билбије у вези Стеле Ксантос, те дешифровања Повеја загревачке мумије, са етрурским текстом, као и превода лиђанског ћирилског Споменика изгинулим лиђанским коњаницима. Истоветан податак о малоазијској Ликији (Лика) доноси и М. С. Милојевић¹, где поред градова Патар и Мир, бележи још препознатљивија имена: реке Србица и града Срб (кога је у поменутој Ксантос Стели пронашао и С. С. Билбија). Ове исте називе локалитета помиње и Страбон у својој "Географији".

На Синају су такође већ поменути називи који потичу из одредница српског имена, као и Сербонијско (Српско) језеро код Херодота.² Међутим, Милош Црњански, један од највећих српских књижевника прошлог века, за свог дугог боравка у Енглеској, истраживао је називе локалитета у Енглеској. Преко - Антонинског итинера- нашао је да се Солзбери називао Šaram, те Sorbiodun. Иако ми Срби, у начелу мало познајемо своју стару историју о неким Србима на простору Енглеске, потом и Галије, и поред пуне доказивости преко лексичког материјала - за неке је у тако нешто ипак тешко поверовати; без обзира што Равенска географија помиње у Галији имена: Sorba, Servosa, Sorbiacum.³

Константин Философ, биограф деспота Стефана Лазаревића "Живот Деспота Стефана", помиње још једно име за Дунав - Фисон, што упућује на име једне од четири библијске рајске реке.⁴ Прва од тих рајских река је била Фисон: "тече око цијеле земље

1 М. С. Милојевић "Одломци историје Срба Г" стр. 108.

2 Херодот "Историја" II 6; III 5.

³ Р. Новаковић "Непознати Црњански" Београд, 1997; стр. 29.

⁴ I Мој. 2, 10.

Евилске, а ондје има злата";¹ друга река је Гелон: "она тече око цијеле земље Хуске";² трећој је *име* Хидекел: "она тече и Асирској";³ а четврта је "ријека Ефрат".⁴

Р. Новаковић је написао дело "Срби и рајске реке", где је пошао од расправе Павла Поповића "Четири рајске реке".

И Псеудо-Цезарије "Дијалози" (дело је настало почетком V века), поред описа разних народа, забележио је, везано за Словене, да су већ тада били на обалама Дунава: "и Словене и Фисонце који се називају Подунавцима".[^]

Према томе, критика П. Поповића, односно изненађење како је Константин Философ "могао имати овако наивне идеје", неоснована је, баш као и негирање могућности да поменуте четири рајске реке, са једног извора теку у разним смеровима у Европи, Африци, Азији: "А вода тецијаше из Едема натапајући врт, и оданде се делијаше у четири рајске ријеке".[°] Такође је негирао изједначавање Дунава и Фисона.⁷

Произилази да је Псеудо-Цезарије био ранији извор података за податке Константина Философа. Ове паралеле, без икакве могућности препознавања неког историјског времена; као и Потоп, кога бележи Петокњижје, и поредак народа који су потекли од Нојевих синова: Сима, Хама и Јафета,⁸ (изузев широке назнаке о условној могућности Семита, Египћана и Аријаца); преко повезивања Срба - Словена са једном

од рајских река: Дунав - Фисон, и Срби постају део тог древног комплекса народа, где у тим библијским знацима свакако није могуће препознати народе који су настали од тих древних родоначелника, или пак којим могућим поретком.

У вези Библије и коментара које она омогућује, интересантно, ако не и посебно важно, нејасно је питање око израелског племена Дан.¹ У Новом Завету помињу се остали Јаковљеви синови са њиховим племенима, али више нема помена о племену Дан. Учени српски Јеврејин, Енрико Јосиф, сматра да је племе Дан, које је изгубљено у Новозаветним књигама, препознатљиво само у Србима.

Јер, примера ради, у Откровењу се набрајају племена Израилјева, опет њих дванаест, мада се међу њима не помиње племе Дана, Јаковљева сина. Међутим, дванаесто племе помиње се као Манасијево, чиме се попуњава нужни број од дванаест јеврејских племена.²

О Трачанима

Пет векова пре Порфиригенета, јерменски хроничар Мојсије Хоренски (f487. или 492. године после Христа) пише да у његово време, као и пре доста векова: "Тракијску земљу представља пет мањих области и једна велика у којој обитава седам словенских племена".³

Ово отвара посебно питање, разматрање око Херодотових Трачана⁴: "Трачани су, после Инда,

¹ Дан - Јаковљев син: I Мој. 30, 6; 35, 25; 46,23. А Даново племе помиње се на више места Старог Завета: I Мој. 35, 25; 49, 16-17; II Мој. 31, 6; 35, 34; III Мој. 24, 11; IV Мој. 1, 25; 26, 42; V Мој. 33, 22.

² Откр. 7, 5-8.

³ према Р. Пешнић "Завера порицања" стр. 35.

⁴ Херодот "Историја" V 3.

J Мој. 2, 11.

² I Мој. 2,13.

³ I Мој. 2, 14.

⁴ I Мој. 2, 14.

5 Р. Новаковић "Срби и рајске реке" стр. 5,13-14.

⁶ I Мој. 2,10.

Р. Новаковић "Срби и рајске реке" стр. 3-4.

⁸ I Мој. гл. 10.

највећи народ на свету... Имају много имена, према различитим покрајинама, а обичаји су им свима скоро исти, сем Гета и Трауза и племена која станују изнад Крестонаца".¹

Потом Херодот описује начин сахрањивања "њихових богаташа": да обавезно држе даћу, "после тога га сахрањују било тако што га спаљују или га затрпају у земљу, па онда саграде од земље хумку и приређују разне утакмице на којима се одређују највеће награде, већ према врсти борбе". Према овом опису погребних ритуала, могу се препознати народи почевши од Индуса па до Грка. Поменуто је да су и Срби спаљивали мртве, подизали могиле (хумке), уз даће, које су код Срба и данас присутне.

Стварна бројност изолованог балканско-трачког народа, потом делимично распрострањеног и на малоазијском простору, према условној повезаности са Бригима - Фрижанима, ипак подразумева релативно мали број Трачана. Стога није једноставно схватити кога је стварно, под именом племена Трачана, подразумевао Херодот.

Да ли је Херодот претпостављао да су Трачани бројнији од Хелена - како је доста путовао, сам се могао уверити у сву ту бројност Трачана. Посебно, што се његови Трачани не помињу на неким другим местима старог троконтиненталног света. Но, према већ изнесеним доказима, да се и Трачани сматрају једним делом далеко бројнијег и већег народа - Срба, и ако је у том контексту под Трачанима Херодот подразумевао Србе, лако је разумети његову назнаку о бројности Трачана. Тај стари народ Срби се потом, у Хришћанској ери, бележи под именом - Словени.

У самој античкој Тракији налазио се стари град

Рас (налазио се уз ток реке Марице) - што опет недвосмислено, а према раније изложеном, упућује на Србе.

Трачане, један од старобалканских народа, Грци су записивали *Thrakoi*. Према објашњењу О. Л. Пјановић, Грци нису могли изговорити и писати слова која не постоје у њиховом алфabetу: *š* и *č* - из назива имена Рашчана, па су дошли до, за њих прихватљивог назива - *Thmkoi*. О. Л. Пјановић оправдава своја доказивања позивајући се на Страбона, који се изјашњавао да грчки (хеленски) описи било имена или других језичких појмова (од других народа) - нису сигурни, јер најчешће су то покушаји превода изворног значења тих старих речи, или су их бележили онако како су их чули.¹

Да ствар буде још гора, исти тај неисправан назив Римљани су једноставно преузимали од Грка, не трудећи се да пронађу неку изворност самих назива. Треба такође имати у виду да су и Латини морали изостављати слова која не постоје у њиховој абецеди. Тако ни класични грчки ни латински језици нису имали гласове, а ни графичке знаке тих, за њих непостојећих гласова: *ц, ч, h, ж, ђ, љ, њ, ш*.

Па и Хрват, Т. Маретић, у делу "Славени у давнини", изричито каже: "Многи њемачки и руски историци слажу се, да је Херодот под Трачанима подразумевао Србе".²

Уз овај податак, те изнесене прихватљиве чињенице, као код Мојсија Хоренског, да је у античко доба у Тракији "становало седам словенских племена", свако друго размишљање о Херодотовим Трачанима остаје потпуно неразјашњено и једино упућује на -

¹ О. Л. Пјановић "Срби...Г стр. 316-318.

² према О. Л. Пјановић "Срби...П" стр. 305.

Србе.

Узимајући у обзир и саопштења византијских писаца: Теофана и Кедрина, да у време цара Ираклија (610-641) није било сеоба Срба - Словена на Балкан: "јер су ту живели од раније", чињенице се намећу свом својом непобитношћу¹

Теофилакт Симоката (VI век) помиње Гете: "Гетско племе или што је исто, гомиле Словена жестоко опљачкају Тракију", закључује да је то име - Гети, било "старо име тих варвара".²

И Херодот помиње Гете, али их сврстава међу трачка племена,³ јер је то било једино прихватљиво, кад већ замењује име Срба са Трачанима.⁴

Настављајући са овим и сличним замењивањима имена народа о којима пишу, Порфиригенет врши изједначавање Авара (Avaroí) са Словенима (Sklaboi), док Т. Маретић, из личних разлога, не прихвата овакву могућност историјског поистовећивања, истичући: "јер су Авари били само господарима Хрватима и Србима, а не њихова браћа".⁵

По истом поистовећивању Авара и Словена, Т. Маретић се супротставља и П. Ј. Шафарику, који подржава Порфиригенетово изјашњавање, но још више, кад су у питању блиски односи Авара и Хрвата.

¹ М. Јовић "Историја Срба" стр. 42.

² "Византијски извори I" стр. 110.

³ Херодот "Историја" IV 93.

⁴ Поводом ових назнака - да је Херодот забележио право име тог великог и бројног народа, иако их већ не зове Србима, он их свакако ни у ком случају није могао назвати Словенима; јер у Херодотово време још није постојала та каснија заједничка одредница свих Срба - Словени.

⁵ Т. Маретић "Славени у давнини" стр. 67.

П. Ј. Шафарик ово своје схватање оправдава присуством речи *бан* у хрватском језику, која свакако има своје корене у аварском ба/анД

Свакако да бан, бановина - речи присутне у њиховом говору, имају своје трагове из неке алтајско-степске области, могуће и веће блискости са Аварима. Т. Маретић је покушао да објасни да њихова употребна реч бан, нема никакве везе са тим далеким крајевима, па ни са Аварима. Он се путем етимологије залаже да разјасни споран појам. Каже да је реч *бан* изведена од *бојан* "истим путем, како је од: појас постало: пас".⁶ Међутим, таква етимологија би можда била донекле прихватљива, кад би било утврђено да је *бојан* наводна хрватска реч (јер у српском језику нема речи са сличним значењем осим *бојати се*).

Интересантан је тај навод П. Ј. Шафарика, кога Т. Маретић коментарише: "Шафарик је још у данашњем хрватском језику нашао ријеч, која је продрла из аварског језика, а ТО је ријеч *бан*. Ниједан други славенски језик не познаје ријеч *бан*, па то већ само може (али дакако не мора) бити доказ да је ријеч узета из којег неславенског језика. Шафарик је изрекао мњење, да је *бан* постало од аварског имена *Бајан*, а видјели смо да се овако доиста звао један аварски кнез

* Изненађује да је П. Ј. Шафарик, лингвиста, историчар - језик којим говоре Хрвати називао хрватским. Без разлике одакле су дошли Хрвати на Балкан, да ли су у неком сродству са Србима, оног широког појма бројног народа, или само са балканским Србима (према историјским теоријама које су заступали и које су им, у зависности од временског периода, одговарале, Хрвати потичу од Гота или Иранаца или Авара, понекад пишући да су Словени), језик који су потом, на Балкану примили - био је језик Срба.

Језик којим су говорили на неким другим просторима заборављен је. Исто се десило и Бугарима.

² Т. Маретић "Славени у давнини" стр. 67-68.

značenje	aramejsko	palmyrsko	Sirijska					nababejsko	sinajsko	kufsko	maghrebi	karmatsko	Arapjska			sogdijansko	ujgursko	jeziidsko
			estrangelo	nestorijansko	sero	sirijsko - paljestinsko	staro						početno srednje	krajnje samoostalno				
ʾ	Ⲁ	ⲁ	Ⲃ	ⲃ	Ⲅ	ⲅ	Ⲇ	ⲇ	Ⲉ	ⲉ	Ⲋ	ⲋ	Ⲍ	ⲍ	Ⲏ	ⲏ		
ב	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ		
ג	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ		
ד	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ		
ה	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ		
ו	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ		
ז	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ		
ח	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ		
ט	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ		
י	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ		
כ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ		
ל	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ		
מ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ		
נ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ		
ס	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ		
ע	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ		
פ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ		
צ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ		
ק	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ		
ר	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ		
ש	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ		
ת	ⲙ	Ⲛ	ⲛ	ⲏ	Ⲑ	ⲑ	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ⲕ	Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	ⲙ	Ⲛ	ⲛ		

-62. 3. Кулунцић, Књига о књизи I том Хисторија писама,
стр 460: сл. 252 - Неколико најважнијих деривата арамејског писма

perzijsko - aramejsko	kharesti	pehlevi	avesta	mandejsko	sibirsko	sekejsko	vatefutu	značenje
𐎠	𐎡	𐎢	𐎣	𐎤	𐎥	𐎦	𐎧	ʾ
𐎨	𐎩	𐎪	𐎫	𐎬	𐎭	𐎮	𐎯	ב
𐎱	𐎲	𐎳	𐎴	𐎵	𐎶	𐎷	𐎸	ג
𐎺	𐎻	𐎼	𐎽	𐎾	𐎿	𐏀	𐏁	ד
𐏃	𐏄	𐏅	𐏆	𐏇	𐏈	𐏉	𐏊	ה
𐏌	𐏍	𐏎	𐏏	𐏐	𐏑	𐏒	𐏓	ו
𐏕	𐏖	𐏗	𐏘	𐏙	𐏚	𐏛	𐏜	ז
𐏞	𐏟	𐏠	𐏡	𐏢	𐏣	𐏤	𐏥	ח
𐏧	𐏨	𐏩	𐏪	𐏫	𐏬	𐏭	𐏮	ט
𐏰	𐏱	𐏲	𐏳	𐏴	𐏵	𐏶	𐏷	י
𐏹	𐏺	𐏻	𐏼	𐏽	𐏾	𐏿	𐏰	כ
𐏱	𐏲	𐏳	𐏴	𐏵	𐏶	𐏷	𐏸	ל
𐏿	𐐀	𐐁	𐐂	𐐃	𐐄	𐐅	𐐆	מ
𐐇	𐐈	𐐉	𐐊	𐐋	𐐌	𐐍	𐐎	נ
𐐑	𐐒	𐐓	𐐔	𐐕	𐐖	𐐗	𐐘	ס
𐐚	𐐛	𐐜	𐐝	𐐞	𐐟	𐐠	𐐡	ע
𐐣	𐐤	𐐥	𐐦	𐐧	𐐨	𐐩	𐐪	פ
𐐬	𐐭	𐐮	𐐯	𐐰	𐐱	𐐲	𐐳	צ
𐐵	𐐶	𐐷	𐐸	𐐹	𐐺	𐐻	𐐼	ק
𐐾	𐐿	𐑀	𐑁	𐑂	𐑃	𐑄	𐑅	ר
𐑇	𐑈	𐑉	𐑊	𐑋	𐑌	𐑍	𐑎	ש
𐑐	𐑑	𐑒	𐑓	𐑔	𐑕	𐑖	𐑗	ת

3. Кулунцић, Књига о књизи I том Хисторија писама,
стр. 461: сл. 253 - Неколико најважнијих писама,
која су се развила из перзијско-арамејског алфабета

илихаган".¹

О Венетима

У делу Мавра Орбинија "Краљевство Словена", на стр. СХХХИХ стоји, поводом разних праваца досељавања Словена: "Из Скандинавије, око 1460. година пре Христово рођења, Словени се исељавају и шире по бескрајној Сарматији, појављујући се под разним именима: Венеди, Словени, Анти, Верли (Ерули), Алани (Масагети), Хири, Скири, Сирби, Даке, Сведи, Фини, Пруси, Вандала, Бургунди, Готи. Остроготи, Визиготи, Гети, Гепиди, Маркомани, Кватта, Полони, Боми, Слезии и Бугари".²

1 Т. Маретић "Сдавени у давнини" стр. 67. У XX веку. код Хрвата та реч се такође пнше великим словом: Бојан и искључиво се односи на презиме. А ни у хрватској повијести нема неког забележеног великана са тим именом - изузев пзворно: Бајан. вођа аварског племена.

2 М. Орбинијево дело, као што је већ речено, у српском издању почиње са 242. страницом, претходне нису преведене из оригинала "II regno de gli Slavi" Песара. 1601. година.

На овим непреведеним страницама неоспорно има доста података који се подударају са Барским Родословом. као и другим европским и српским Аналима и Хроникама, јер их је М. Орбини користио.

Логично је, у духу тих наметнутих схватања, те 1968. године. није се смело то преводити, јер доноси податке о ранијим српским државама и на простору средњег и северног Јадрана.

Стога је Јован Деретић још раније објавио књигу "Западна Србија" за коју је користио баш те странице. Он је, живећи у Чикагу, био ослобођен свих партијских мишљења, која су била важећа у Југославији. Али, стицајем околности, била му је на располагању и читава II свеска књиге Милоша С. Милојевића "Одломци Историје Срба". где је на страницама 1-116, после I свеске. М. С. Милојевић обрађивао стару Историју Срба: писао је о историји српских држава

Потом М. Орбини, на више места, међу Словене убраја: Илире, Трачане, Споре, Росолане, такође и Рашчане. Прихватајући да је још из Херодотова времена могуће све његове "народе": Енете, Трачане, Ските, Неуре, Будине, Бриге, Дарданце - касније изједначити са Србима - Словенима, под исти појам се могу свести и Сармати, Анти, Етрурци, Кимерци, Пеласти; као и Јорданесови Винди - Венди, те Прокопијеви Спори (требало би коначно, да се једном преведу те 242 странице Орбинијева дела).

И многи други антички извори често доносе доста разнородне вести. Тако Плиније Старији бележи да поред Висле живе Сармати, потом германски Скири и Хири, али ту помиње и Венде.

на Балкану, почевши од династије Свевладовића, од 492. године - па до распада Србије после смрти цара Душана (1355).

Ова, нада све вредна књига М. С. Милојевића (I и II свеска), као што је наглашено, након далеке 1872. године. поново је објављена л ТО у фототипском издању, у Београду, тек 1996. године.

Дакле, Ј. Деретић је у књизи "Западна Србија" такође изнео историјат тих ранијих српских држава. које је већ претходно научној јавности презентовао Милош С. Милојевић. заокруживши тиме историју српских јадранских држава преко изношења чињеница. датих кроз династије: Свевладовића (490-641), Светимировића (640-794), Оштривојевића (794-865), завршавајући са кнезом Чаславом (863-865): затим Србија без краља (865-926). па Друго раздобље Оштривојевића (927-1171), па Династија Немањића (1171-1371).

У време српских Деспотовина. Ј. Деретић бележи: династију Јаблановића (1371-1463). затим династију Хранића (1389-1501). Турско доба (1501-1578), Српску Крајину (1578-1880). Борбе за ослобођење и уједињење (1880-1918).

Свакако, ова запажена књига Ј. Деретића. као и остале које је написао - да је*чињенице које је елаборирао изводио до краја, односно да је наводио од кога је преузимао податке, биле би још значајније.

Под именом Венета, Венета, Винда подразумевају се Словени, док их Плиније Старији поистовећује се Србима. Клаудије Птоломеј под Вендима подразумева Словене, које бележи уз обале Балтичког мора. Јужније од њих, Венда, живели су Тацитови Литавци.

За Германе је уобичајено да Словене називају Венди, Винди, а речено је, Херодот Венете сматра илирским племеном.¹ Полибије пише: "Област уз Адрију населило је друго, веома старо племе. Зову се Венети и по обичајима и одећи мало се разликују од Келта, алп говоре другим језиком".[^]

Код многих писаца који су или писали о Илирима, или их само успут помињали, са многим назнакама, Илири су најчешће били повезивани са Венетима. Чак много више него са њиховим изворним коренима - Колхиђанима.

Како то прескочити?! Илири нису аутохотни балкански народ, у смислу - нису старији народ на Балкану (ту су од 18-17 векова пре Христа или нешто мање, према историјским покушајима одређивања времена око краља Кадма); доселили су се под именом Колхиђани, са североисточне обале Понта, односно јужних подкавказских падина. У овом историјском светлу није могуће вршити било каква повезивања балканских старинаца Венета са Илирима.

Зар треба имати неку научну резерву према изношењу Плинија Старијег, кад пише: "Nie in ora Oricum oppidum a Colhis conditum, inde initum monies Epiri, monies Acrocegaunii quibus hunc Europae delermina vimus sinus".¹ Или везано за Улцињ, где пише: "Olcinum quod anle, Colhinium

dictum est, a Colhis conditum".¹

Херодот у својој V књизи (Терпсихора), преузимајући нека њему понуђена обавештења, опет пише о Србима, али такође под неким другим именом, јер каже да су изнад Истра (Дунава, изнад његових Трачана), живели Сигини; за које каже: "а који се одевају као Међани".²

Одмах потом, Херодот опет бележи Србе, јер наводи где се распростире област Сигина: "Земља им се протеже до Енета на Јадрану".³ За Енете бележи да су досељени из Медије, но додаје: "али како су се оданде доселили, нисам у стању објаснити. То се све могло десити у великом временском раздобљу".[^]

Енети, Венети, Венди, Винди - широк је списак именских изведеница које захтевају објашњења; мада је у крајњој линији свеједно од које почети. Тако Спиридон Гопчевић полази од својих ранијих опсервација: "Из свега овога види се јасно, да је праиме Словена било Срби или Срби. Овим се такође објашњава, откуда долази, да имају исто име два народа, који су један од другог пространо толико удаљени, као балкански и лужички Срби. Што су старинци називали Србе односно Словене - Виндима ИЛИ Вендима (Veneti, Windi, Vinedi, Vinades, Vintha, Hvindi, Guinidini)..." све то С. Гопчевић разрешава: "Немци морају да трпе, што их Словени зову Немци... Фини називају Шведе Routsii, Грци називају себе Илини, Баски Escualdinae, Турци Османлијама..."⁵

према Г. Вукчевић "О поријеклу Илира" стр. 128.

• Херодот "Историја" V 9.

' Херодот "Историја" V 9.

* Херодот "Историја" V 9.

' С. Гопчевић "Стара Србија и Македонија" стр. 272.

Херодот "Историја" I 196.

Полибије "Историје" II 17.

Плиније Старији "Nat. hist" III гл. 24.

Т. Маретић пише да прво треба доказати: "да су Венди или Винди исто што Словени"; потом, у истом пасусу, полази од најстаријих назнака које документују ту његову полазну тезу и истиче: "данас Нијемци говоре Winde или Wende, према ранијем Wind или Wined. Откле је Нијемцима ово име, то се не може данас рећи, али је сигурно, да су њим звали Славене".¹

Такође и Плиније Старији, поред Висле бележи "Венеде т.ј. Славене". Т. Маретић потом каже: "Посве је сигурно да Плинијеви Венеди значе само један огранак славенског народа".² За Тацита пише да он, у спису "Германија", иза Висле помиње Венете уз Фине; те Хомер у "Илијади" помиње Енете. Према овим паралелама, Т. Маретић закључује да су Венети живели око Лоаре у Галији, а о Венетима у Горњем Јадрану, сама собом - Венеција, сведочи о старости Венета.³

Тацит у "Германији" пише: "Не знам поуздано да ли да Пеукине, Венеде и Фине убројим у Германе или Сармате";⁴ док коментатор др Даринка Невенић - Грабовац бележи: "Венети су вероватно преци Словена. Живели су у европској Сарматији. Прво их помиње Плиније".[^]

Немачки путописац Ханс-Дерншвам, приликом боравка у Нишу 1553. године, пише: "Цео предео Ниша је Србија. Житељи се зову Срби, што значи исто што и Венди. Раци се такође зову Срби".[^]

Клаудије Птоломеј још прецизније истиче да у Панонији постоји, већ више пута помињани, град *Serbinos*. Овај "Српски град" или "Србица" документован

¹ Т. Маретић "Славени у давнини" стр. 14-16.

² Т. Маретић "Славени у давнини" стр. 15.

³ Т. Маретић "Славени у давнини" стр. 15.

⁴ Тацит "Германија" 46.

* Плиније Старији "Nat. Hist." 96 стр. 94.

" "Ниш у делима путописаца" стр. 47.

је у Закавказју, такође и у МесопотамијиЛ

Око Сармата вредно је још поменути изјаву Соломона, бискупа из Констанце (f920), у његовом етимолошком речнику "Mater Verborum", где врши поистовећивање Сармата и Срба. Исто и Чех Wacerad (из 1102. године), који дословно записује: "Sarmatae populis Sirbi".²

Тако и М. Рицл (коментатор и преводилац Полибијевих "Историја") прихвата различитост Илира и Венета, јер пише: "Ранија илирска теорија (Херодот I 196) сада је напуштена"; док за Венете каже: "Венети су били на високом културном нивоу, бавили су се коњогојством и трговали су балтичким ћшшбаром".[^]

Р. Пешић пише о повезаности Венета са Пеластима, позивајући се на Хеланика и Мирсала. Такође и Плутарха који Пеласте повезује са Етрурцима, односно "Расене са Пеластима".⁴

О изједначавању, поистовећивању Срба са Сарматима, сведочи П. Ј. Шафарик.⁵ У том делу аутор доноси лист бр. 148 Б анонимног баварског географа (преписи између XI-XIII века, у редакцији Хартмана Шедела, f514.): "Зеруани (Срби), чије је краљевство толико, да су од њих потекли сви словенски народи и, како тврде, од њих воде порекло".⁶

¹ Клаудије Птоломеј "Космографија" V s. 9.

² А. М. Петровић "Праисторија Срба" стр. 89.

М. Рицл, коментатор и преводилац Полибијевих "Историја". том I стр. 602.

Р. Пешић "Завера порицања" стр. 53.

"Slawische Alterhiimer" Leipzig. 1843.

" према А. М. Петровић "Кратка археологија Срба" стр. 12.

УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

Према Несторовој "Хроници" Подунавље је раније станиште Словена, уз додатак да су обитавали: "где је сада земља угарска и бугарска". Т. Маретић износи да је ову констатацију у целини прихватио "велеумни Шафарик", али поводом ње, Т. Маретић изражава своју уздржаност, јер истиче да пре Нестора нема никаквих података за такав закључак. Но, овакав став Т. Маретића у супротности је са већ раније датим његовим закључком о претходној истоветности Трачана и Срба. А такво поистовећивање Срба и Трачана могло је бити само на Балкану.

Прокопије наводи: "Име Словена и Анта некада је било једно исто: у старо доба обоји се зваху Спори" Л. П. Ј. Шафарик овај податак објашњава: "Старо и свеопште име, било по Јорданесу: Венди, по Прокопију пак: Спори - јесу: Срби".²

П. Ј. Шафарик сматра да је Прокопије, јер је до њега било непознато име Спори, "начинио из праславенског имена Срби, јер је Грцима било тешко изговарати после г звучно ѓ". Стога сматра да је име Спори изведено према грчком глаголу: sporadin - расејани.³

Сима Л. Лазић, наводећи мишљење П. Ј. Шафарика, прихвата поистовећивање Трачана са Србима, уз проширења - да је најстарије српско племе

носило име Рашчани, Раси, уз Расејане. Мишљење потврђује изношењем помињања Раса, Рашке у Србији, али и града Раса, област Рашка Доња на реци Рашкој, која "утиче у мутну Марицу"; затим реку Ракса или Раса у Немачкој: "Па ништа лакше, но да је само име *Тракија* погрчено име те старе Рашке или Рације: Rastia-Ratia-Racija-Трасија-Тракија".! Али и овим навођењима опет се улази у шири комплекс питања око имена и порекла - Етрураца.

Т. Маретић, према распрострањености Срба, и њиховог помињања код Плинија Старијег, Тацита, Птоломеја, каже: "радо би знали, јесу ли Плинијеви Срби праоци данашњих јужнословенских или можда Лужичких Срба, а можда и другијех Срба, којим је последице име ишчезнуло".² И поред овог, сасвим неважног питања, ипак прихвата ту ранију, широку распрострањеност Срба. Мада Т. Маретић појам Рашка искључиво везује за реку Рашку (у Србији), закључује: "По имену речене воде зову се кашто Срби у латинскијех писаца Средњег вијека *Raşčlani*, отуд је и маџарско поругљиво име за Србе: *tfacz*".³

Стога је и разумљиво да Т. Маретић уопште не наводи било какве везе о ширем имену Рашка, Раси, и било каквој могућој вези тих Рашчана са Етрурцима (а свакако је, као и други његови савременици, био упознат са таквим чврстим научним повезивањима).

С. Гопчевић, за своје бројне паралеле, поред П. Ј. Шафарика, наводи још: "Палацког, Добровског, Шлицера, Цајса и т.д.", изјашњавајући се да се сви они слажу: "да под Спорима треба разумети - Србе, коју реч Грк Прокоп не могаше изговорити".⁴

1 С. Л. Лазић "Срби у давнишГ" стр. 45

² Т. Маретић "Славени у давнини" стр. 16.

³ Т. Маретић "Славени у давнини" стр. 79.

⁴ С. Гопчевић "Стара Србија и Македонија" стр. 271.

1 "Византијски извори Г" стр. 30.

² К. Лиречек "Историја Срба 1" стр. 38.

* "Византијски извори Г" стр. 30.

С. Гопчевић се у доношењу доказа о старости Срба позива на повећи списак важних светских аутора, који под Словенима првенствено подразумевају: Србе. Такви су: Зериуани, Адам Бременски, Хелмод - који полазе од општег појма: Sorabi, Surben; затим Кадлубек и Богухвал пишу о провинцији Serbiensis, називајући их Sarbi; код Сигиберта Хемблаза наишао је на појам: Sirbia; код Вацера је нашао Zerbi; код Зонаре и Ане Комнине - Servi.¹

Са овим дублетима око српског имена, посебно код -С. Хемблаза, са његовим: Sirbia, као и код С. Л. Лазића и његове: Serbanije (новог станишта Срба по изласку из Индије), где каже: "настанили су се најзад у данашњој Сибирији... од имена *Сирб...* основали су: Сирбију, Сирбирија, од које постаде реч *Сибирџа*", Широка азијска област Сибир, произашла је из имена Срба.

За дугог боравка Срба у тој Сибирији - Сибиру, С. Л. Лазић, као и М. С. Милојевић, бележе дуготрајне борбе Срба са Кинезима, Хунима, Монголима.² Док "владика Соломон IX век, у свом делу *Mater verborum*" пише, како то доноси С. Гопчевић да су се и "стари становници Сарматије - одувек звали Срби".³

Пре пар година сматрао сам да су о старој прошлости Срба писали само неки антички аутори, те каснији њихови коментатори - да је све то могуће укратко изнети. Са дубљим уласком у овај проблем - данас могу чињенично казати: само побројати мишљења - њихове ауторе кроз њихове књиге, а да се

1 С. Гопчевић "Стара Србија и Македонија" стр. 271-272.

* Зачуђује колико је Сима Л. Лазић био обавештен, јер он већину изнесених података. преузетих како из старих изворних писања и каснијих интерпретација, у својој књизи - бележи сам.

3 С. Гопчевић "Стара Србија и Македонија" стр. 272.

то све систематски изнесе, захтевало би бар две-три хиљаде исписаних страница.

Уз то, све оно што и даље остаје изван икаквих навода на српском језику, биле би то књиге, томови књига, са далеко већим обимом него све исписане књиге, али које заступају берлинско-бечко-нордијску школу.

Тражећи податке о Србима у античким књигама, изузев искључиво под тим одређеним именом - Срби, које су већ у старту ограничене обимом паралелних навођења, а кад је у питању антика, скоро у свима њима, али под различитим одредницама, појављују се и могу се наћи подаци о Србима, претпостављајући да су бар у начелу позната имена под којима се могу наћи, како су их антички аутори бележили.

Вероватно је број одредница везаних за Србе о којима касније сазнајемо свакако мањи од оног броја који помиње Дубровчанин Мавар Орбин. Примера ради, многобројна су каснија сазнања о Германима и њиховим деловима а такође великога броја племена, али никакво претеривање не би било у питању кад би се рекло да је њихов број далеко мањи од бројности древних Срба, о којима записане одреднице тек почињу да се уважавају.

У Средњем веку се обично полази од Германа; али у тим књигама није забележено да су просторе Средње Европе (каснијих германских држава) претходно насељавали Словени: и може се прихватити, пре икакве појаве појма Словен - Словени (а такви наводи пре времена Клаудија Птолемеја нису откривени) да се ради заправо о - Србима!

И на основу другачијих података, наизглед сасвим успутних, може се сазнати о присуству Срба на обалама Егејског мора, али то већ одговара времену

изласка из официјелног Средњег века. Наиме, Турци Егејско море називају Ак-Денис (Бело море). Тај назив за то море, Турци свакако нису могли чути од Грка, јер је то чисто српско име за море између Европе и Азије.

Грци, Хелени, пловили су и знали за Јадран, али та мора нису разликовали по бојама воде. Срби су своје, Јадранско море, називали Плаво, Сиње; Егејско море су називали: Бело море (таква му је боја, а никако плава).

У једном свом раду, Петар Скок, уважени следбеник великих научника свог века, и даље држећи се берлинско-бечко-нордијске школе, писао је о наводном "Доласку Словена"; могуће је прихватити да тада није могао писати другачије, но према некој очекиваној "статичности" затеченог стања, боје тих мора се ни касније нису разликовале.¹

Поред осталих Срба: Европе, Азије, Африке - о којима су сачувани само забележени помени, у каснијим вековима, поред балканских, задржали су своје изворно име само још Лужички Срби. Сматрам да њихову припадност, име, порекло - није потребно ни објашњавати, ни посебно коментарисати.

Интересанто је да су српски историчари XIX века, док су то још могли, пре сукобљавања са присталицама мишљења берлинско-бечко-нордијске школе, више уважавали и писали своје књиге полазећи од античких обавештења, као и релевантних каснијих записа и летописа, уважавајући и бројне књиге познатих светских научника - кад је у питању основна тема: о пореклу имена, древности српске историје, као

¹ "Долазак Словена на Медитеран". Овај рад П. Скока, важан за општа питања о распрострањености Срба, прештампан је у познатом издању "Catena Mundi" (едиција: Ибарске Новости. Краљево - Матица Срба и исељеника Србије - Београд. 1992; стр. 84).

и о односу етнонима Срби - Словени.

То њихово слободније мишљење одражавало се и на писање о присуству Срба на Балкану много раније пре претпостављених: Сеоба Словена дефинисаних V-VII веком.

Међу првима из те плејаде био је гроф Ђорђе Бранковић - "Хронике", писане пре 1711. године; Троношки Летопис из 1791. године; Јован Рајић • "Историја разних словенских народа посебно Бугара, Хрвата и Срба" I-IV Беч, 1794-1795; затим Константин Николајевић са делима: "Српска беседа у латинском писму" Беч, 1860; "Првих седам векова српске историје" Летопис, 1864-1871 (ова књига доживела је превод на савремени српски језик у Београду, 2001. године); "Старија историја Србска - по домаћим предањима" Летопис, 1872. (рад остао недовршен); затим Пантелија С. Срећковић "Историја српског народа - I Жупанијско време (600-1159)" Београд, 1884; "Историја српског народа - II Време краљевства и царства (1159-1367)" Београд, 1888; уз већ напомињане: Михајловић, Милојевић, Лазић, Гопчевић.

Ови прегаоци српске историографије користили су, поред античких извора, и мишљења уважених: Ј. Колара, А. Вељмана, П. Ј. Шафарика, А. Гиљфердинга, Добровског, Макушева, Т. Воланског...

И у XX веку о Србима, њиховој прошлости и имену, другачије од берлинско-бечке школе, писали су: Васшшје Ђерић "О српском имену у Старој Србији и Маћедонији" Београд, 1904; Живко Д. Петковић • "Бугари и балкански Словени" Београд, 1926; као и "Прве појаве српског имена" Београд, 1926; Петар М. Јовановић "Српско народно име и језик" Битољ, 1927; такође и више пута помињани Илија М. Живанчевић "Новом покољењу".

Стога не би требало да изненађује навод Симе Л. Лазића, да је Иларион Руварац: "отац нових касапа..." -

односно, по другима, родоначелник НОВИЈС, модерне српске историографије, ослобођене свих ранијих "српских митова и митоманија".¹

Обе ове супротстављене поставке, у двадесетом веку, имале су своје следбенике.

SERBS BEFORE SERBS SUMMARY

In accordance with the Nestor's "Chronicle", Podunavlje was the former dwelling - place of Slavs, with an addition, that they were dwelling "where now the land of Hungarian and Bulgarian is".

T. Maretić tells that this statement in the whole was accepted by "the clever Shafarik", but concerning the same, T. Maretić expresses his restraint, emphasizing that before Nestor, there were no data for such a conclusion. However, such attitude of T. Maretić stands in opposition with his earlier expressed conclusion on the previous sameness of Thracians and Serbs. And such a sameness of Serbs and Thracians could be referring only to the Balkan area.

Procopius quotes: "The name of Slavs and Ants once was the same, in old age, both of them were called Spors".[^] P. J. Shafarik explains this information as: "The old and general name was, either by Jordanes - Vendes, or by Procopius Spors - are: Serbs".²

P. J. Shafarik considers that Procopius had "made the name Spors from the Proto-Slavic name Serbs, since it was complicated to Greek to pronounce the voiced B behind R" (till Procopius age, the term Spors was unknown). Therefore he considered that the name Spors has been derived in accordance with Greek verb sporadin - spread.³

Sima L. Lazić, by quoting the opinion of P. J. Shafarik, accepts the sameness of Thracians with Serbs, with an addition - that the oldest Serb tribe had had a name - Rashians, Rases, along with

¹ "Byzantine Sources for History of Yugoslavia I" pg. 30.

² K. Jyrichec "Istorija Srba I" pg. 38.

"Byzantine Sources for History of Yugoslavia I" pg. 30.

* С. Л. Лазић "Срби у давнини" стр. 30.

Rasejane. He confirms his opinion quoting the mentioning of Ras, Rashka in Serbia and Ras-town, the Rashka Donja district along the river Rashka. which "flows into muddy Marica"; afterwards, the river Raxa or Rasa in Germany: "The very name Thracia was the Greek name of the old Rashka or Raciia: Rastia - Ratia - Racia - Thracia - Trakia".¹ With this quoting one enters the larger complex of questions about the name and origin of Etruscans.

About the spread of Serbs and their mentioning by Plinius Elder. Tacitus, Ptolemy, T. Maretić says: "one would like to know whether the Plinius' Serbs were the proto-fathers of a now-a-days South-Slavs or perhaps Luzice's Serbs, or some other Serbs whose name later faded".² Besides this, quite irrelevant question, he however accepts this previous, large spread of Serbs. Although T. Maretić binds the term Rashka exclusively with Rashka river, he concludes: "Toward the name of the told water, the Latin writers of Medieval Century had sometimes called Serbs as Rascians and there-of is the Hungarian mocking name for Serbs: *Racz*"?

From that point, it is comprehensive why T. Maretić does not quote any connection about the larger name Rashka, Rases and any possible connection of that Rascians with the Etruscans (although he - as well as his contemporaries - was quite aware of such firm scientific links).

S. Gopčević, from his numerous parallels, besides P. J. Shafarik, quotes also Palatzky, Dobrovsky, Shlizer, Zeiss etc., declaring that all of them agree: "that under Spors one has to understand Serbs, the word which Procopius could not pronounce"."

S. Gopčević, giving the evidence about the oldness of Serbs, cites the large list of relevant world authors, who under Slavs primarily understand Serbs. Such are Zeriuani, Adam Bermensky, Helmod - who start from the general term *Sorabi*, *Surben*; afterwards Kadlubeg and Bogohval write about the province *Serbiensis*, calling

them *Sarbs*; at Sigibert Hemblas he found a term *Sirbia*; at Vatzer he found Zeros; at Zonara and Anna Comnina - *Servsj*-

With these doublets around the Serb's name, especially at S. Hemblas - with his *Sirbia*. and also at S. L. Lazić with his *Serbania* (the new dwelling area of Serbs after exodus from India), where he says: "they settled at last in now-a-days Sibiria... from the name *Sirb*.. they founded Sirbia, Sirbiria, wherefrom the term *Sibiria* has been derived" (the vast district of Asia - Siberia, derived from the name Serb).

During the long dwelling of Serbs in Siberia, S. L. Lazić and M. S. Milojević note the long-lasting fights of Serbs against Chinese, Huns and Mongols. "The archbishop Solomon IX century, in his work *Mater Verborum*" writes, as S; Gopčević mentions, that "the old settlers of Sarmatia called themselves Serbs, from the beginning".²

On the ground of the different data, apparently quite incidental, one can learn much about the Serb's presence at the Aegean Sea, but it already responds to the time of exodus of Medieval Century. Namely the Turks are calling Aegean Sea "Ak Denis" ("The White Sea"). This name for the Aegean Sea Turks did not accept from Greeks, because it was the Serb's name for the sea between Europe and Asia.

Greeks, Helens, sailing all over, knew for Adriatic Sea, abut didn't name it upon color. Serbs called their Adriatic Sea - "Blue Sea" and Aegean "The White Sea" (as it actually is).

This work can be considered as one contribution to more correct and authentic writing about History of Serbs. Beside all the quoted linguistic parallels - it is easy to see the malicious tendencies of the Berlin-Vienna's Historiography school of XIX century, which tried to take from the Serbs the real, factual knowledge of their past, imposing to Serbs the complex of newcomers on Balkan,

¹ T. Maretić "Slaveni u davnini" pg. 45.

² T. Maretić "Slaveni u davnini" pg. 16.

* T. Maretić "Slaveni u davnini" pg. 79.

'S. Gopčević "Stara Srbija i Makedonija" pg. 271.

¹ S. Gopčević "Stara Srbija i Makedonija" pg. 271-272.

'S. Gopčević "Stara Srbija i Makedonija" pg. 272.

between V-VII century AD.

The intention of this School was primarily to "prove" that Serbs were not settled in Europe before the German's coming, neglecting on this way, the Frank's and German's annalists.

They also willingly rejected any possibility about the fact that Serbs had their literacy even before Helens, writing that Serb's literacy began during the IX century AD.

Actually, Serbs have had their advanced letter's phonetic system, with the noted vowels and consonants - i. e. Vinchan's Letter - at least four millenniums before the establishment of Greek Alphabet, which originated from about IX-VIII century BC, conditionally.

ИНДЕКС

Абанти 146
Абљани 141
Авари 95,180-181
Авеста 62-63, 71,170
Ага - Тирси 43,114
Агатирси 113,114
Агамемнон 90, 126, 148, 159
Агенор 146,147
Агрон 123
Адрија 184
Азија 73-74, 137, 174, 176, 192,197
Азовско море 31, 157, 166-168
Ајнштајн Алберт 65
Акадско клинописно писмо 109
Ак-Денис (Бело море) 192,197
Аксос, река 141
Акузилај 129
Алани 182
Албанци 87, 123, 153, 160
Албанија 123
Александар II, папа 98
Александар Велики
Александар Македонски

40, 53, 62, 80, 88, 121, 123-125,153,163
Александрија 54, 91-92
Алеп 26
Алибег 50
Алкмена 147
Алпи 43
Алтамира 25, 46, 61
Алфавет 45, 47, 120, 126, 127, 198
Аменофис Аменхотеп III 79
Америка 84
Амијан Маркелин 21, 138-139,174
Амико, гроф 102
Аминта III 121
Амон-Ра 79,158
Ана Комнина 170, 190, 197
Анадолија 53
Анали франачког краљевства 101, 174
Анарти 43
Анатолијске азбуке 111
Анатолија 135
Ангро - Дрина 153
Антарктик 63
Анти 26, 35, 40, 55, 131, 182-183,188,195
Антиохија 91-92,139

Антонински итинерер 175
 Apendini Franciscus Mario 122
 Апенини 43
 Апенинско полуострво 37, 113,166
 Аполон 145
 Аполоније Рођанин
 Аполоније са Родоса 159, 161
 Арабија 44
 Аракс, река 153
 Аралско језеро 153
 Арамејско писмо 110-111
 Арапи 26-27, 72,143
 Арарат 162
 Арбанаси 132
 Арп 147
 Аргонаути 126,159,161
 Арцо 116-117
 Ареј, бог 146
 Аријан 163
 Аријанство 87
 Аријевци 141
 Аријци 36, 57-58, 61-62, 64, 69-71,73,130,176
 Ариман 62-63, 65, 70-71
 Арион - река Фасис 160
 Аристотел 21, 38, 78-79, 121
 Аркађани 141
 Арктичка област 36, 64, 69
 Арктик 61-62, 70, 81
 Арнаути 143
 Арсенић Милан 113-114, 153-154
 Арчар 93
 Асирија 136,176

Асколдом 29
 Аспарух 169
 Аспирт 161
 Аспледонци 141
 Асурбанипал 136
 Атина 146
 Атика 146
 Атила 142
 Атина 146, 161,167
 Атињани 121, 144-146, 167
 Атичани 145-146,167
 Атлантида 46, 61
 Атлантик 129, 141
 Атон 79
 Атреј 147
 Атум-Атон 158
 Аурелијан 40
 Африка 163, 166, 176, 192
 Афродита 90,146
 Ахаванди 141
 Ахејски савез 145
 Ахејци 141, 146-148, 161
 Ахил 90,122,126,147
 Ахура Мазда 62-63, 65

Баварски летопис 80
 Бактрани - Бактријанци 61
 Балкан 18-24, 28, 35, 40, 43, 56, 80, 82, 86-87, 92-96, 102-103, 119, 123. 131, 133,137-138, 140, 142, 146, 154, 159-161, 165, 167-181, 183-184, 188,193,195,197
 Балкански Срби 55, 58, 60, 128
 Балканско полуострво 166
 Балтички Срби 58, 60, 80, 170
 Балтичко море 173, 184
 Банат, планина на Синају 21,78,80
 Бановина Хрватска 103
 Банско острво 50
 Бар 98-99, 101
 Барани 100
 Барања 84
 Баришић Фрањо 39
 Барска надбискупија 98-100
 Барски Родослов 24,39,41, 169, 182
 Баски 143, 185
 Бачка Паланка 51
 Бедеријана 93
 Бела IV 101
 Беле Воде 131
 Бенска Бара 132
 Београд 35, 52, 85, 97, 183, 193
 Беођани 141
 Беригој 101
 Bessi 123
 Беч 191-193
 Библија 29, 53-54, 67, 69, 105, 119, 177
 Библоско слоговно писмо 110
 Бикерман 58-59, 161-162
 Билазор 40
 Билбија Светислав С. 47-49, 106-107, 116-117, 132, 136, 145, 175
 БиондоФлавио 39
 Biondolo 39
 Бирнуф Емил 120
 Битинија 141, 169
 Битољ 114
 Боџи 182
 Богохвал 196
 Богухвал 190
 Бока Которска 161
 Болеслав Храбри 28-29
 Болтина142
 Борис/Михаило, кан 24, 97,169
 Босна 96, 99, 123
 Bosnesi 123
 Бошњаци 83
 Бранковић Ђорђе, гроф 48,171-172, 193
 Брахеми језик 36
 Брегалница 27
 Бременски Адам 190, 196
 Бриги - Фрижанима 137, 178,183
 Бронг - Сава, река 153
 Brup 155
 Брчко 103
 Бубањ 52
 Буг 152
 Бугари 18, 83, 97, 101, 133, 169,181-182,193, 195
 Бугарска 95, 101,153
 Будимир Милан 41, 48, 114-115, 117-119, 121, 136, 141, 144, 149-152, 172
 Будини 144, 152, 183
 Будизам 46

Будва 147,159
Буквица 37, 39, 41
Бургунди 182
Butua - Будва 147, 159
Буџак 52

В

Валенс 32, 40,139
Вали 137,165,157
Valla Franjo 57, 61
Вандали 174,182
Вардар 141
Варјази 30
Варон 43
Василије I 28, 97,133
Василије II Бугароубица 97
Васић Милоје М. 52,108
Ватикан 102,119
Вацер 190,197
Веданту 143
Веде 36,45,62-64,70-71,73, 114,143,170
Ведски језик 120
Ведско писмо 36
Велжинаши 38
Велес књиге - Велесова књига - Влес књига 26-27, 29-34, 38
Велес таблице 29
Велес - Влес, бог 27, 33
Велизар, војсковођа
Јустинијана 1121
Великаја, митрополија 26
Велики Лептис 93
Велико острво 51

Венаши 77
Vendes 195
Венди 30, 40, 142, 171, 183-186,188
Вендске руне 47
Венеди 141, 182,184, 186
Venedis Slaviš 171
Венети 83, 131, 141-142, 144, 168,171,173, 182,184-187
Венеција 98,186
Вентрис 107
Вергилије 90
Верли 182
Вибијус Секвестер 171
Вигилије 94
Vidal-Lablach 158
Видин 93
Видовданска битка 155
Византија 25-27, 50, 93, 98-100, 102,121,132
Византинци 27
Визиготи 182
Викинзи 30
Велтман А. 193
Vinades 185
Vindi 141,168,183-186
Vinedi 185
Vinide 171
Vinidi 142
Vinth 185
Вир - Вировита, река на Синају 21, 78, 80
Висла 59-60,183,186
Витинија 18-19
Винча 34-35, 46, 50-51, 52, 108,116, 120, 130, 132

Винчанска култура 25, 45, 52,108,151
Винчанско писмо 34-36, 38, 44-45, 47, 105, 108, 112-113,115-118,129,198
Вјатићи 141
Владин, кнез 24
Владивосток 168
Власац 50
Војисављевић Михаило 98
Војисављевићи 98
Волански Т. 193
Волга 24, 31, 59, 156-158, 162,164-165,168-169,173
Волшки Срби - Волошки Срби 58, 60,164,170
Врање 52
Вритра 62, 64
Вршац 52
Вршевић 124
Вукчевић Гојко 137-138
Вуковар 52
Vulgata 41, 119
Вучедол 52

Гаврило Лесновски 27
Гај, папа 40
Галарех 29
Галерије 40
Галија 175,186
Ганг 129
Геј 146
Гвискар Роберт 102
Гелон 176

Георгије Монах 26
Георгијев В. 48
Гепиди 182
Германарех 29
Германи 56-60, 118, 174, 184,186,191,198
Германија 57,173
Гети 178,180,182
Гибралтарски мореуз 114
Гиг, краљ 136
Гилгамеш 68,161-162
Гиљфердинг А. 48 193
Главица 131
Глаголица 42, 117
Gnizi 137
Гопчевић Спиридон 48, 185,189-190,193,196-197
Горбачов Михаил 84
Гордодсервон
Сервогордон 18-19, 26-27, 168-169
Горња Мезија 123
Готи 31,122,139,181-182
Готфрид, барски надбискуп 101
Гоч 131
Грабовоц - Даринка
Невенић 186
Градачац 103
Градишка 165
Градина 132
Graps 40
Гратијан (Грацијан) 40
Грахово 42
Грачаница 134
Гргур I Велики 95
Гргур III 95

Гргур VII 92
Грот 143
Грубишић 142
Грци 22, 25, 31-32, 34, 43,
45, 47, 52, 55, 57, 59, 76, 78,
81, 88, 106-107, 113-115,
126, 129, 136, 139, 143, 163-
164, 166, 178-179, 185, 188,
192,195,197
Грчка 27, 88, 111, 121, 123,
141,148,159, 161
Guinidini 185
Гундулић Циво 103, 121,
124
Гутенберг 33

Д

Дабоњашаи 38
Дагон, бог 46, 68, 75-78,
105,132,171,173
Дагонију 78, 172
Даке 182
Дакија Прибрежна 94
Дакија Средоземна 94
Dalemincia 174
Далимилов летопис 80
Далмација 40
Дан - Јаковљев син 177
Дан - племена 177
Данајци 105, 141, 147
Данаје, епонимни херој
Данајаца 147
Данилевски 142
Даново племе 177
Дардан 122
Дарданели 140

Дарданија 94, 134
Дарданци 123, 141, 183
Дарконија 75
Дачани 78, 142
Дервента 103
Демијург 65, 67
Деретић Јован 49, 79, 96,
182-183
Дерншвам Ханс 186
Деспих 132
Деукалион и Пира 45, 147,
162
Димитрије, патријарх 85
династија Јаблановића 183
династија Немањића 98,
183
династија Хранића 183
Диодор Сикулски 21, 78-
79,120-121,126-127
Диоклецијан 40, 93
Дионис121
Д и о н и с и ј е
Халикарнашанин 115
Дионисије Милећанин 129
Dioclia 93
Дјурант Вил 36, 141, 159
Длугошев летопис 80
Добровски Ј. 20, 48, 55,
189, 193,196
Додона, планине 162
Дон 31, 152, 157, 167, 171
Доња Мезија 123
Дор 147-148
Дорани - Дорци 146-148
Драговићка епархија 26
Драч 98, 101, 130
Дриваст 99

Дрина 131, 153
Дриопи 146
Дриопиде 148
Друга Панонија 94
Дружак 101
Душан IV Урош 102, 183
Дучић Нићифор 134
Дубровачка надбискупија
96, 98-101
Дубровачка Република 98
Дубровник 84, 98-99, 100-
103,122
Дубровчани 103,191
Дукља 96, 98-99
Дукљанин, поп 24, 41
Дунав 32, 46, 50, 52, 76-77,
93, 108, 115, 130-131, 153,
165, 175-177,185
Дњепар 152
Дњестар, 152

Ђ

Ђердап 50
Ђерић Василије 48,193
Ђовинци у Апулији 102
Ђурић Н. Милош 127

Еак 147
Евилска земља 176
Европљани 118
Егина, Еакова мајка 147
Египат 51-53, 79, 81, 112,
135,147,158, 160,163-164
Египатско пиктографско

писмо 109
Египћани 58, 70-71, 147,
158,176
Егејско море (Aegean Sea)
197,191,192
Еје - Ејет 161
Екватор 61
Еламско клинописно
писмо 109
Еланик Лезбејски 129
Елба - Лаба, река 31, 47,
138
Енглеска 175
Ендеида, Пелејева мајка
147
Енеида 90-91
Енеј 161
Енети 83,142,156,183,185-
186
Енкид161
Енхелејци 147, 159
Еоас - земља Скитија 171
Еол 147
Еолци 147
Епидаур 146
Епир 165
Ератостен 141
Ерехтеј 146,167
Еријанаса 147
Ерули 182
Escualdinae 185
Esenide 106
Етик, философ 42
Етрурија 114
Етрурска азбука 115
Етрурска цивилизација
116

Етрурско писмо 37, 111-113,116-117
Етрушћани - Етрурци 25, 42-43, 47-48, 107, 113-117, 132, 135, 140, 143-145, 149, 183,187,189,196
Е-трусци 113
Е-трус-ци 113
ЕТ-ру-рија 113
ЕТ-русци 113-114
Еубеја 146
Еуген IV, папа 39, 41
Еурипид 121
Еуропа 147
Еуфрат 46, 75-76, 114
Ефрат 176
Ехнатон - Аменофис
Аменхотеп IV 32-33, 79

Ж

Желински Т. 48
Живанчевић Илија М. 34, 48, 74-75, 80-81, 141-144, 193
Жича, манастир 101,119
Жунковић Даворин 57
Жупанић Нино 48,139, 141

Задонски 30, 34
Загорје 84
Загреб 107, 113
Закавказје 165-166,187
Законик цара Душана 73
Заратустра 62

Захумље 96
Зевс 88, 121,147
Zeiss 196
Зејер Ж. 48
земља Вана 40
Зерби 190
Zerbi - Zervi, месопотамска река 172
Zerbs 197
Zeriuani 190, 196
Zeruani 187
Златарић Динко 125
Зонара Јован 170,190,197
Зрб или Срб 106
Зрински, кнез 125

И

Ибар 174
Ибери, народ 151
Иберијско полуострво 112,166
Ибрахим Ибн Јакуб 118
Иван IY, папа 40
Иван VIII 97, 133-134
Иван Хорват 138
Изенбек 26, 30, 34
Икоана 50
Илион 127
Илири 86-87, 122-124, 132, 137-138, 155, 160, 165, 183-185, 187
Илирије, Кадмов син 122-123
Илирија 167
Илирик 41,130
Илок 103

Имбри 144
Имброс, пелашки облик имена бога Хермеса 151
Инд, река 70, 129, 155, 163, 177
Инди, народ 143, 155, 177, 184
Индија 36, 44,63-65, 69, 70-71, 73, 111, 128-129, 160, 190
Индијци - Индуси 36, 42, 44, 46, 61, 64-66, 69-73, 114, 128-129,163,178
Индоевропљани 22, 58, 70-71, 81,115,124,150,156
Индокина 73
Индра, бог 62-64
Индска цивилизација 70
Индски градови 44, 51
Иноћентије IV, папа 100-101
Иноћентије III, папа 92
Ираклије 56, 92, 96,180
Иранци 61,181
Исаковићи 138
Исидор, епископ
Гордосервона 19, 26
Истанбул 53
Истер - Дунав 153,165,185
Истра 84
Истрија 42
Итака 159
Itala 41, 119
Италија 43, 95, 108, 113, 115,132
Италијани 41,103,122
Iustiniana Secunda 134-135

Iustinopolis 134
Изида и Озирис 89
Израелци 79,177

Јабланица 52
Јадранско море (Adriatic Sea) 96, 98, 100-102, 103, 122, 159, 182, 185-186, 192, 197
Јаков 101,177
Јанићијевић Јован 134
Јанковић Ђорђе 71-73, 174
Јарослав Свети 29
Јасон 126,147,159, 161
Јафет 122
Јевреји 143,177
Јевросима, мајка Марка Краљевића 161
Једин Хуберт 41
Јелена 161
Јелица 131
Јеремић Н. 49
Јерменско пиктографско писмо 110
Јероним блажени 37, 39-42,119
Јерусалим 91
Једин Хуберт 41
Језерска епархија 26
Јиречек Константин 20, 27, 55-56, 98, 102, 168, 188, 195
Јоаким Осоговски 27
Јонија 136, 145
Јорданес 131,171,183, 188,

- 195
 Јован Владимир
 Дукљански 27
 Јован Златоусти 42
 Петар М. Јовановић 48,193
 Јовић Момир 27, 33, 49, 65,
 67, 69, 87, 89, 91, 94-95, 99,
 102, 133-134, 138, 165, 174,
 180
 Јоњани 145-146
 Јосиф Енрико 177
 Јустин I 40
 Јустинијан I 40, 92-95, 121,
 142
 Јустинијан II 19, 25-27
 Јустинијана Prima 93-95
 Јустинијана Secunda 134
 Јустиниполис 135
- К
- Кадлубек 190,196
 Кадмо 122-123, 146, 159,
 184
 Кадмејци 146
 Калан 163
 Кали, богиња 73
 Калибагдан 70
 Калинк 106
 Камчатка 168
 Кар 40
 Карацић Вук Стефановић
 34
 Karion Johanes 173
 Карионска Хроника 173
 Карло Велики 173
 Карло IV 124
- Карловачки Летопис 115
 Карловачки Родослов 75,
 78,171
 Карпати 32, 35, 59, 80, 138-
 139,168,173
 Карпатски Срби 58, 87,
 132
 Карпиније Иван де Плано
 101
 Картагина 91, 150
 Касиодор 171
 Каспијско језеро 31, 153,
 157-158,163
 Катилијан 94
 Кавкаски Срби 86
 Кавказ 59, 87, 136-138, 153,
 157, 165,172
 Качић Миошић фра
 Андрија 124-125,142
 Качићи 101
 Кедрин Ђорђе 131,155, 180
 Кекавмен 170
 Кекроп 146
 Келти 143, 184
 Кендл Алфред 57
 Kenyon Frederic G. 38
 Керам К. В. 68
 Кераунијске планине -
 горе 157, 165
 Киш 68
 Кпјев 28-31
 Кијевљани 30
 Кијевски Руси 35
 Киј 29
 Кимберци 25, 105, 151
 Кимбери 144, 151
 Кимберија 32
- Kimberikon 151
 Кимерци 25, 31, 105, 135-
 138,151-153, 157, 166,183
 Кимери 35, 144
 Кимерија 153
 Кимеријци 135, 153
 Кимеријски Босфор 153,
 166
 Кимеријска земља 153
 Кимри 31
 Кина 51,66,74
 Кинери 151
 Кинеско пиктографско
 писмо 110
 Кинези 58, 190, 197
 Кипарско слоговно писмо
 111
 Кипарско-минојско писмо
 110
 Киренака - Либија 147,166
 Кладовска скела 50
 Клаудије Птоломеј 20-21,
 40, 54-56, 131, 157-158, 165-
 166, 168, 184,186-187, 191
 Клечевски 142
 Климент III 99
 Козма Прашки 174
 Колар Ј. 193
 Коломан, краљ 102
 Колхида 132, 159, 161, 165
 Колхиђани 86-87, 123, 147,
 159-161, 165,184
 Конопљара 131
 Констанс I 87
 Констанс II 26
 Константин I Велики 40,
 87
- Константин II 18, 87
 Константин IV 19
 Константин Философ
 види Тшрило
 Константинополь 19,25-26,
 53, 87, 91-92, 94, 97
 Константинопольска
 Патријаршија 133
 Копайдско језеро 147
 Коптско писмо 112
 Корбовско острво 50
 Кордоба 91
 Кормадин 52
 Корчула 103
 Кос 143
 Кострижевски Ј. 48, 118
 Кот Дицју 70
 Котор 99
 Крајина у Хрватској 21
 Краљево 131
 Крамер С. Н. 112
 Кратово 27
 Крез 136, 144-145
 Крестон 145
 Крестонци 178
 Кречмер П. 48, 114-115.,
 136
 Крешимир IV 102
 Крићани 58, 105, 114
 Кримско полуострво 153
 Крим 32, 167
 Крит 59, 107, 136, 138, 147,
 161
 Критско линеарно А
 писмо 109
 Критско пиктографско
 писмо 109

Криво Поље 131
Крка 42
Крушевац 131
Крум 169
Ксант 59
Ксантос стела 21,34,37-38,
105-106,157,175
Ксантос, река 106
Ксантос - Срб 130
Куш 79
Кубањ, река 138
Кула 51
Кулунџић Звонимир 36,
112
Кума 43,127
Квади 182

Л

Лаб 86, 137-138, 164, 171,
173
Лабарн, хетитски владар
138
Лав III 95
Лаерт, краљ Итаке 126,
159
Лазаревић Стефан 175
Лазих Сима Лукин 48, 75,
124-125, 144, 166, 188-190,
193-194,197
Лакедемон, епонимни
херој Лакедемонаца 147
Лакедемоњана 144-145
Ламански 142
Ланена књига види Повеји
загребачке мумије
Лаоле, село 51

Лариса 26
Латини 43, 78, 81, 88, 127,
100,132,139,179,196
Латинско царство 99
Лелевељ 142
Ленард Л. 48, 57
Лепенски Вир 25, 34, 44,
46, 50-51, 67, 76, 108, 112,
120,130
Leptis Magna 93,166
Летонци 143
Летопис попа Дукљанина
39,169
Lewicki T. 72
Либија, Агенорова мајка
147
Либијци 105
Либија 147
Ливије 40, 43
Лигнидо (Охрид) 166
Лидија 144,136
Лидији 157
Лидијски Срби 58
Лиђани 136, 147
Лихјанско писмо 111
Лика 107
Лика, област у Хрватској
21
Лиқија 21, 36, 77, 106-107,
156-157,175
Лиқијци 25, 105, 117, 136,
138,140
Лиқијски Срби 34, 58, 132
Лиқиније (Лиқиније) 40
Лин 121,127
Линеарно А - писмо 107
Линеарно Б - писмо 45,

107,109,120, 129
Линов 148
Липљан 97, 134-135
Литавци 184
Лоара 186
Ловци на северне јеленове
25, 61
Ловро 101
Локрани 141
48
Лувр 77
Лужички Срби 40, 55, 60,
128,189, 192, 196
Луј Леже - Louis Leger 47-48
Луковић-Пјановић Олга
49,57,74, 118,120-122,129,
154-156,166-168, 170,179
Лутер 119

Љ

Људевит Посавски 18

М

Маврикије 118-119
Мађари 107, 113, 118, 195-
196
Maotici 157
Маје 68-69, 85
Мајсен 174
Мајсени, народ 174
Македонија 19, 121, 185,
189-190,196-197
Македонија античка 26,
169
Македонија Друга 94

Македонци 19, 26, 83, 121,
123,124,148
Максимиња Даја 40, 51
Макушева 193
Мала Азија 19, 21, 26, 34,
59, 77, 147,153,168,172
Манасијево племе 177
Манетон 160
Манојловић Гавро 163-164
Манси 19, 94-95,168
Маретић Тома 28, 60, 169,
179-182, 186, 188-189, 195-
196
Марица 179,189,196
Марија Терезија 138
Маркелин Амијан, види
Амијан Маркелин
Марковић Иван 41
Маркомани 182
Масагети 153, 182
Масперо Гастон 163-164
Масуди 72
Mater Verborum 187, 190, 197
Мауританија Цезарејска
166
Махабхарата 70
Мацјејовски 142
Мачванска долина 155
Мачва 153
Мачек Владимир 103
Медеја, кћерка Ејетова
161
Медија 136-137,185
Медитеран 88, 192
Међани 135
Међуречје 105
Мези 123

Мезија Горња 94
Melanchlaeni 165
Мелентије IV, патријарах
85
Мемфис 163
Менес, краљ 58
Mentelle 155
Меотици 137
Меру, планина 64
Месопотамија 46, 75-77,
105,172, 187
Месопотамски Срби 58,
87,171
Методије св. 25, 27, 97,117,
119, 133-134
Мизи 155
Мпкена 59, 112, 147
Микенска држава 148
Микењани 141
Милано 91, 108
Миле 122
Миленхоф 143
Милер Адриан фон 57
Милин Милена 139
Милојевић Милош С. 48,
74, 77, 96, 129,142,166, 170,
172, 175, 182-183, 190, 193,
197
Милутин 134
Минијци 146
Миној 147
Мир, река на Синају 78, 80,
175
Мирна, река на Синају 21
Мирсала 187
Митраизам 89
Михаило Асен 101

Михајловић 193
Мицкијевич 142
Мојсије Хоренски 131.177.
179
Мојсије 80
Монемвасијска хроника 25
Монголи 143,190, 197
monies Serrorum 21, 139, 174
Моравска Србија 81
Моравска 28
Морићи 77
Мориш 113
Мохенцо Даро 70
Мурат I 155-156
Муслимани 84
Мусолини Бенито 103
Мутимир, кнез 97, 133-134

Н

Народа с мора 105,135.140
Наури - Неури 144
Немачка 189
Немци 40, 56, 59, 84, 185
Неоптолем 126
Неправи Скити 152
Неретљани 97
Неретљанска кнежевина
96, 101-102
Нерон 89
Нестор Кијевски 130, 188,
195
Несторова Хроника 75, 80,
115,170,188,195
Неури 152, 183
Николајевић Константин
193

Нијемци 186
Никеја 99-100
Никита 27
Никола, кнез 170
Николајевић 48
Нил 135,163-164
Нићифор 25
Ниш 52, 60, 88,166,186
Новаковић Реља 49, 75, 82,
132,170-176
Новгород 30
Нови Пазар 133-134
Нодило Натко 33
Ноје 162, 176
Нормани 30-31, 40
Нубија 79, 160

О

Оанес 67, 76, 112
Оарус - Волга 157
Обилић Милош 155,156
Одисеј 126, 159
Озирис 37
Oium 171
Октавијан Аугуст 40
Олег 30
Олимпијада, мајка
Александра Великог 125,
163
Омиш 101
Он - Хелнополис 158
Опсикија, тема 26-27
Ор 29
Орбини Мавро 39-41, 103,
122-124, 142, 182-183, 191
Орфеј 120-121, 126-127,

148,159
Орфелин Захарије 125
Орхомен 112, 146
Орид 132
Оринеји 157, 165
Орсеида 147
Османлије 185
Османска империја 83
Осоговске планине 27
Острогорски Георгије 19,
26-27, 92-93, 168
Остроготи 182
Охридска архиепископија
- патријаршија 97, 133
Оштривојевићи 96,183

П

Павелић 103
Павловци 52
Падина 50
Пајсијев Родослов 171
Палацки 189,196
Палестина 79
Палмирско писмо 112
Панинијева наука 69
Паноније 115
Панонија 133, 166, 186
Панчево 52
Папазоглу 153-154, 160
Парети Л. 105, 135
Pared L. P. Brezzi, L. Petech
105
Паризу 155
Парис Александар 126,
161
Патар 175

- Пауталија 93
Пафлагонци 141
Пахлавијско писмо 112
Пацифик 75,163
Пејачевић 172
Пејатовићев Родослов 132, 171
Пејсонел 122
Pelagones 114
Пелагонија 114
Пелазги 114-115, 144-145, 149
Пеластии 25, 105, 114-115, 119, 121, 136, 140-141, 144-146-147, 149-151, 167, 183, 187
Пелеј 90,147
Пелоп 147
Пелопонежани 147
Пелопонез 25,148
Пелусиј 21, 78, 166
Пелашка култура 151
Пелашко писмо 37, 120-121,126
Пелашки језик 120-122, 126
Пеонци 141
Персефона 121
Персијанци 61,135, 143
Персија 102
Персијско слоговно писмо 111
Перуђа 38
Петар Велики 125
Петковић Живко Д. 48, 193
Петровац на Млави 51
Петровић Александар М. 40, 49, 55-56, 106, 141, 144, 151,152, 187
Петровић Никола, краљ 84
Пећ 101
Пећка Патријаршија 85
Пеукини 186
Печуј 165
Пешић Радивоје 28-34, 42, 49,57,108,112-116.177,187
Пије XII, папа 103
Пикет Адолф 129
Пилот 99
Пинди 148
Пири Рејс 63
Писистрат 45
Платон 61-62
Плејада Тајгета 147
Плиније Старији 21, 60, 123, 129, 131, 136-139, 156-157, 165, 167-168. 172. 183-184,186,189,196
Плутарх 38, 187
Повој загребачке мумије 34,37-38,105,107,113, 117, 175
Подриње 132
Подунавље 36, 45, 50, 75-77, 81, 105, 129-130, 132. 151-152, 154, 165, 172, 188, 195,
Подунавци 176
Појтингерова карта 166
Полибије 88,184,187
Полифем 122
Полони 182
Пољаци 142, 155
Поморавље 154
Помпонија Мела 21, 165-166,171
Pons Servili 166
Понт 32, 77, 159, 166, 173, 184
поп Дукљанин 80
П о р ф и р о г е н е т
Константин VII 18, 25, 27, 54-56, 59-60,169,177,180
Посавина 165
Посејдон 147
Потпорањ 52
Поповић Павле 176
Праг 124
Превалитана 94
Прерадовић Петар 103
Прерадовић Рајко 138
Призрен 97, 132
Пријам 126,148,159
Приск 55
Приштина 134
Проб 40
Прохор Пчињски 27
Прокопија 55, 130-131, 134-135, 141, 183, 188-189, 195-196
Пронапид 121,127,148
П р о т о е л а м с к о
клинописно писмо 109
П р о т о и н д и ј с к о
пиктографско писмо 109
П р о т о п а л е с т и н с к о
слоговно писмо 110
Протосемитско слоговно писмоНО
Протосинајско слоговно писмоПО
Протословени24,151
П р о т о с у м е р с к о
пиктографско писмо 109
П р о т о ф е н и ч а н с к о
слоговно гшско 110
Пруси 182
Псеудо-Маврикије 71
Псеудо-Цезарије 55, 77, 130-131,176
Птоломеј 42, 60, 139, 157-158, 165-166, 168. 174, 189, 196
Птоломеја 91
Птоломеј Еуергет 53
Птоломеј Филадельф 53
Пунско писмо 111
Putzgers 157
Ра - Ра-а, бог 164,158
Ра - Волга 31, 158,164-165, 168,173
Рабан 87
Рабиндер Борис 29-30, 34-35,48
Равњани 114
Радовишка епархија 26
Раздивал 29
Разврата 50
Рајић Јован 48, 124, 142, 144,172,193
Рајна 59,171
Раковски 142
Ракса или Раса у Немачкој

- 189,196
 Рамзес II 159-160
 Рамзес III 135
 Рас 97-98, 113-114, 133-134, 196
 Рас, град у Тракији 178
 Раса 164, 189
 Раса, народ 107,132
 Раса, река у Немачкој 189
 Расејанп 189, 196
 Расени 43-44, 83, 113-114, 132, 140, 144, 149, 151, 164, 187
 Расенско писмо 37, 112
 Раси 43, 48, 113, 164, 189, 195-196
 Расина 114
 Rassiani 123
 Rastia 189, 196
 Растислав Моравски 28
 Rasciani 189
 Ratia 189, 196
 Racz 189, 196
 Raci 107, 113, 186
 Racia 196
 Raciia 196
 Radija 189
 Рачки Фрањо 102
 Рашани 107, 113, 144, 195-196
 Рашка 83, 113-114, 132, 151,164,189, 196
 Рашка Доња 189
 Рашка, река у Србији 189
 Рашка епископија 133
 Рашица 114
 Рашчани 25, 43-44, 107, 132, 164, 179, 183, 189
 Рашчанско писмо 37
 Рг-веда 62, 64
 Ререк 30
 Реслер 143
 Ресница 114
 Рециус 143
 Рибакон Б. А. 57
 Римљани 32, 43, 73, 87. 89-91, 101, 113, 116-117, 132, 143,161, 179
 Рпм 28, 31-32, 43, 88-92, 100,161,166
 Римска Империја 89, 93
 Риони - река Фасис 160
 Рицл Марија 187
 Робер С. 48
 Родос 158
 Рођани - Родошани 141
 Ромул и Рем 161
 Росолани 183
 Ротарио 93, 96
 Routsis 185
 Руварац Иларион 125, 193
 Рудник 131
 Румунија 139
 Рурик 29-30
 Руси 30,32,128, 142, 164
 Русија 30, 32, 35, 80-81,132, 138,142, 170
 Русин 101
 Руф Квинтије Курцијус 124
 Руза III36
 Rha, Волга 157-158
 Sabellico 40
 Сабрата 166-167
 Сава, река 52, 174
 Сава, св. - Сава Немањић 99-100
 Сава Текелија 138
 САД 84
 Саксонија 138
 Сала, река 137,173
 С а л о н и т а н с к а надбискупија 98
 Самудско писмо 111
 Самуило 170
 санскрт 36, 44, 69, 73, 75
 Санџак 83
 Санџаклије 83
 Сарабис, на Иберском полуострву 168
 Sarbanissa 166
 Sarbacon 167
 Сарби 190
 Sarbs 197
 Сарди 105
 Сармати 83, 142, 155, 173-174, 183,186-187
 Sarmatia 32,182,186,190,197
 Сарматске планине 173
 Сарум, те Сорбиодун
 Сарваш 52
 Сафаитско писмо 111
 Себер 151
 св. Браћа 28, 37, 97,117
 Свач 99
 Сведи 182
 Свелеуви 132
 Светимировићи 96,183
 Светосавље 98, 73
 Свевладовићи 96,183
 Свевско море 173
 Селеукиди 91
 Семити 176
 Сенара 80
 Сенусерет 1160
 Сенусерет III160
 Сенусерет III160
 Септимије Север 93
 Septuaginta 53-54, 119
 Џер, планине 139
 Seras - Seres 171
 Serbia 197
 Сербаније 190
 Serbanissa 167
 Серберион 157, 167
 Сербетос 166-167
 Сербетос - Сербетис 166
 Серби 137-139, 156-157. 166,185
 Serbiensis, провинција 190, 196
 Сербинос 165-166,186
 Serblia - Servlia у Тесалији 168
 Сербји - Сирбоји 165
 Сербонијско језеро 21, 78-79, 156, 166, 175
 Сербица 168-169
 Сербица (солунско залеђе) 168
 Servi 190
 Servia 123
 Serviani 123
 Сервије 170

ServJia 168-169
 Servloi 59-60
 Сервогордон 19, 26-27
 Servs 197
 Сервохорион у Беотији 168
 Servoca 175
 Serdica 87
 Сердика 93
 Серез - Сер 169
 Seri 139, 171
 Sereni 171
 Serre 165
 Serrei 137-139, 156
 Serri 165
 Seruios 173
 Сесострис 158-160
 Set52
 Siberia 197
 Сибини 152
 Sibinnoi 152
 Сибир 168,190
 Sibiria 197
 Сибирија 190
 Сидрон 42
 Сигиберта Хемблаза 190, 197
 Сигини 144,185
 Сикули 105
 Сим, Хам и Јафет 176
 Симбер 151
 Симбри 144,151
 Симоката Теофилакт 171
 Синај 21, 78-79,166,175
 Singidunum 97
 Синопа 153
 Sirbes 106
 Sirbi 182
 Sirbia 174, 190, 197
 Сирбиди, племе 167
 Сирбија 190
 Sibiria 197
 Сирбирија 190
 Sirbis - Србица 77,175
 Сирбис, река Ксантос 156-157
 Сирија 26, 79,160
 Сирмијум 97
 Сирмијумска митрополија 95
 Сисак 18
 Сисирба Амазонка 167
 Сисирба код Ефеса 167
 Sisyrbites Amazone 168
 Сицилија 95,135
 Скамандар, тројанска река Србица 21, 77
 Скандинавија 182
 Скилица Јован 170
 Скири 182-183
 Скит 42
 Скити 31, 35, 42, 124, 135-137,152-153,166,171,183
 Скитија 171
 SWaboi'ISO
 Sklavi 173
 Sklavine 131
 Склавиније 54, 56,131
 Скок Петар 192
 Сколастикус Фредегар 171
 Скопље 97
 Скордиск 122
 Скрадин 42
 Славец 101-102
 Слави 173
 Slavisianoi 27
 Слависијани 27
 Славонија 52, 84
 Слезе 182
 Словеници 83
 Смолен, племе 26
 Софија 87, 95
 Солзбери 175
 Соломон, бискуп из Констанце 187,190, 197
 Солон 62, 129
 Солун 25-26, 28, 93, 96,169
 Солунски викаријат 95
 Солуњани 28
 Сопоњани 151
 Сораб - Сораби 83, 156, 173-174
 Sorabi, Surben 196
 Sorbi 175
 Sorbek 174
 Sorben 173
 Sorbiacum 175
 Sosibios 141
 Спајићева Анђелија
 Станчић 80
 Спартанци 145
 Сплит 98,100
 Споменик изгинулим лиђанским (ликијским) коњаницима 34, 38, 145, 175
 Спори 55, 83, 183, 188, 195-196
 Срб - Ксант 21,175
 Срб на Уни 21,106-107
 Србаница 166
 Срби са Висле 80
 Срби са Волге 80
 Србица 22
 Србица - Срб 157
 Србица, данас Ксантос 21, 106,131, 166, 172
 Србија, на Синају 21, 78
 Србишче 171
 Средоземно море 106
 Срејовић Драгослав 50, 67, 108
 Сремска Митровица 113
 Срећковић Пантелија С. 48, 193
 Станојевић Станоје 99,143
 Стагира 121
 Старчево 52
 Старојеврејско писмо 110
 Стефан Немања 99, 132, 135
 Стефан Првовенчани 100
 Стефан Византинац 167-168
 Стела Ксантос види Ксантос стела
 Стојан Јанковић 161
 Стојановић Љубомир 42, 105
 Страбон 21, 106, 156-157, 163,175, 179
 Стридон 42
 Стријковски 29
 Стримон 19, 26, 169
 Струма 26
 Струмица 26, 52,169
 Судак 32

- Suevi 171
 Сумер 51, 58-59, 71, 76,112
 Сумерани 76
 Сумерска цивилизација 31
 Сумерско писмо 109
 Сурчин 52
 Surben 190
 Сурож 32
 Суровјецки 48, 142
 Scizi 137
 Sclaviniae 20
 Swadech Moris 57
 Syberus 167
 Syracas 165
 Syrbidae 167
- Табарн 138
 Талета 129
 Тамир 121, 127
 Тамиш 113
 Танаис - Дон 157
 Тантал 147
 Таре 28
 Татишчев 142
 Таулантје 122
 Тацит 184,186,189,196
 Тврдош I, II 132
 Теба 146-147,158-159
 Телефаса 146
 Тенах 53
 Теодор I Ласкарис 99
 Теофан 25, 27,131,180
 Теофилакт Симоката 71, 76,180,
 Терамејски залив 169
- Тесалија 147,168
 Тесла Никола 103
 Теукри 105
 Теута 123
 Тезеј 161
 Тибар 161
 Тигар 75-77
 Тиглатпаласар III 78, 80
 Тилак 63-64, 71
 Тимочка Крајина 81
 Тимок 131
 Тинај 141
 Тининско доба 158
 Тир 122
 Тирени 115
 Тиринт 112
 Тирси 114
 Тирсени 43-44, 105, 113-114,140,144-145,149
 Тирсенско море 43
 Тиренско писмо 43
 Тирси 113
 Титмар 47
 Тито - Јосип Броз 103
 Тот 112
 Травник 103
 Травунија 96, 99
 Традоник Пјетро 101
 Trakia 196
 Тракија 130-131, 177-180, 189
 Трауза 178
 Трасија 189
 Трачани 25, 42, 44, 83, 120-123, 141-142, 155, 177-180, 183,185, 188
 Трачанско писмо 37
- Трговиште 133
 Трибал, Таулантјев син 122
 Трибали 25, 123, 153-156, 170
 Трибалија 155
 Трибалске равнице 131, 153-154
 Трипољска култура 132
 Троја 59, 90, 112, 127, 141, 159,161
 Тројански рат 126, 127, 141,148,161
 Тројанци 58, 90, 140-141
 Троношки Летопис 193
 Туђман Фрањо 103
 Турци 53, 84, 125, 133, 143, 185,192,197
 Thraci 122
 Thracia 196
 Thracians 195
 Thrakoi 179
- Н
- Ђирилица 117,128,145
 Ђирило, свети
 Константин Философ 25, 27-28, 34,119, 134
 Ђоровић Владимир 143
 Ђосић Добрица 103
- Угарска 98,101
 Украјина 31, 34
 Ulpianensis 135
- Улпијана 134
 Улцињ 99,184
 Уна, река у Хрватској 18, 22, 23, 98, 107
 Ур68
 Урал 168
 Урарту 136
 Урош 1101, 103
 Урошевац 134
 Урук 68,162
 Утнапиштим 45,161-162
- Фабрицијус 174
 Фасис - Фасид, река 159-160
 Феникија 81
 Феничани 147
 Феничанско слоговно писмо 45,110
 Ферекид 129
 Фестоски диск 109
 Филип II 26, 40, 121, 123, 125
 Филистејци 105
 Фини 182,185-186
 Фиренца 116-117
 Фисон, река 77,175-177
 Фисонци 176 '
 Флашар Мирон 41
 Фојница 103
 Фокејани 141
 Фотије, патријарх 28, 97, 133
 Франзен Аугуст 41

Французи 84, 122
Фрејзер Џемс Ц. 33
Фрижани, Фригијци,
Фриги, 136-137
Фтија 147
Фу Хси 58

Хазари 117
Хајдуково 51
Хајдучка Воденица 50
Халкидика 121
Халкидичани 127
Халкокондил Лаоник 154-
155
Харапа 70
Харитопуло Манојло
Сарантен 99-100
Хармонија 156,159
Хатуша 135
Hvindi 185
Хекатеј 129, 154
Хектор 126
Хелада 89, 146, 148, 163,
168
Хеланик 187
Хелен 120,147
Хелени 21, 58, 121, 126,
144-149, 178, 192, 197-198
Хелеспонт 140, 145
Хелиополис 158
Хелмод 190,196
Хенети 173
Херакле 81,126,147,159
Хераклеја 91
Хераклија види Ираклије

Хермес 151
Херодот 21-22, 31, 78-79,
87, 106, 113-115, 127, 131,
136-137, 141-142, 144-149,
152-156, 158-159-160, 164,
167, 175, 177-180, 183-185,
187
Херсонес - Херсон 27-28,
37,117
Хесиод 127, 129
Хетити 79,138
Хетитско царство 135
Хетско клинописно и
пиктографско писмо 110
Хидекел 176
Хиландар 156
Hilli 160
Hiluri 160
Hillygioi 160
Хималаји 70-71, 73, 105
Хиндуизам 73
Хири 182-183
Хирканско море
Каспијско језеро 163
Хисарлик 140
Хитлер Адолф 103
Хоенштауфовац Фридрих
III 100
Хомер 45, 77, 90, 112, 121,
126-128, 129, 140-142, 148,
156,159,186
Хомољски Срби 82
Хонорија III, папа 99
Хоремхаб 79
Хорус 52
Hrabanus Mavrus 42
Хрвати 22, 33, 84, 102-103,

125, 138,179-182, 193
Хрватска 21, 84, 103, 107
Хрозни Б. 48
Хуни 190, 197
Хуритско клинописно
писмо 109
Хуска, земља 176

Ц

Цајс 189
Цариград 95, 99-100
Цезар Гај Јулије 40, 43,142
Gerbst - Zerbst - Servestum 171
Cervetii 171
Церин 48
Cimmeri, област 157
Cimmerio 137-139, 156-157
Cimmerium 157
Cippo di Perugia 34, 38, 145
Цојс 143
Coritta 40
Црна Гора 84
Црно море 122,141,153
Црногорци 83-84, 142
Црњански Милош 138,175

Чајкановић Веселин 33,
81-82
Чаршија 52
Часлав, кнез 96,183
Чедвик 107
Чеси 128,142,187
Черноризац Храбар 46-48
Чешке планине 173

Чикаго 182
Читлук 131
Чока 52

Ш

Шабач 132
Шаркамен 51
Шафарик П. Ј. 20, 39, 48,
55-56, 124, 128-129, 142,
144, 180-181, 187-189, 193,
195-196
Шведи - Швеђани 185
Швер Ив. 124-125
Шевић Јован 138
Шедел Хартман 187
Шид 103
Шиптари 132
Шишић Фердо 24
Шлизер 196
Шлиман Хајнрих 112
Шлицер 189
Шпанија 61
Шупилулијум II 135

W

Wacerad 187
Walter Wüst 167
Wende 186
Wind 186
Winde 186
Windi 185
Wined 186

Од истог аутора:

»"О Дачанима и њиховом пореклу" III Конгрес AIESSEE, Букурешт, 1974. (на руском језику)

»"Дубровачка властела у Новом Брду 1439-1455. године" »Studia Humanistica« бр. II; Часопис Филозофског факултета у Приштини;

»"Дубровчани пучани у Новом Брду средином XV века" Годишњак »Архива Косова« бр. X-XI, 1974-1975; Приштина, 1979.

»"Roman Provinces at the Right Side of Medium Danube During the Emperor Traianus" XV Светски Конгрес Историчара, Букурешт, 1980.

*"Покушај успостављања контаката папа Бенедикта XI и Климента V са српским краљем Милутином (1303-1308)" Универзитет у Софији, II Међународни Симпозијум Бугарске, Смољан, 1984. (на руском језику)

»"Писма папе Климента V краљу Душану почетком 1346. године" V Конгрес AIESSEE, Београд 1984. (на руском језику)

»"Pre-Hellenistic Balkan Tribes" XVI Светски Конгрес Историчара, Лос Анђелес, 1984.

»"Ragusans in Novo Brdo in Second Half of XV Century" V Турколошки Конгрес, Истанбул, 1985.

»"Латински језик за историчаре" Универзитетски уџбеник, Завод за издавање уџбеника, Приштина, 1985.

»"Писма папе Климента V краљу Душану почетком 1346. године" »Синтеза« Часопис за културу, уметност и дурштвена питања, Крушевац, 1986.

»"The Activity of Ragusans Colony in Novo Brdo" X Конгрес Историчара, Анкара, 1986.

»"Један прилог око расветљавања убикације Јустинијане Prima" II Међународни Конгрес Бугаристике, Софија, 1986. (на руском језику)

»"Неки аспекти схватања грчких мистерија" IV Симпозијум Античара Југославије, Пула, 1986.

»"Сабор у Сердици 343. године" II Међународни

Симпозијум Универзитета у Софији, Смољан, 1987. (на руском језику)

»"Yugoslav Historiography on Kemal Ataturk" Appropriate Congress of Historians, Ankara. 1987.

»"Communication relations of Adriatic Cities with the Turkish Hinterland on Balkan up to XVI century" Symposium of СЕРО in Minneapolis, Minneapolis. 1988.

»"Tzar Lion's III Decret from the Year 735. and the Church Jurisdiction in Balkan" XVII Светски Конгрес Историчара, Штутгарт 1988.

»"Bishopric System of Early Church on Balkan" VI Конгрес AIESSEE, Софија, 1989.

»"Сећање на један пораз" Часопис »Нови Свет« XX, бр. 2, Приштина, 1989.

»"Исихазам и косовски Видовдан" Научни скуп »Шест векова од Косовске битке« Приштина, 1989.

»"Јустинијана Prima" Поводом 75. годишњице археолошког истраживања, Лесковачки Зборник XXIX, Лесковац, 1989.

»"Српске земље у владари" - монографија, Параћин, 1989.

»"Процес ишчежавања античких институција на Балкану" V Научни скуп Античара Југославије, Скопље, 1989.

»"Аријанство и Сердички сабор 343. године" »Зборник Филозофског факултета« XVIII-XIX, Приштина, 1989.

»"Српске земље и владари" - монографија, II допуњено издање, Друштво за неговање историјских и уметничких вредности, Крушевац, Љубљана, 1990.

»"Fall of Smederevo and the End of the Serbian Despoty" XI Конгрес Историчара, Анкара, 1990.

*"Рим и Цариград на размеђи векова" »Обележје« часопис за друштвена питања, науку и културу, XXI

»"Варварска племена и позно Римско Царство" »Зборник Филозофског факултета« XXI- XXII (1991-1992), Приштина, 1991.

»"Србија и римокатоличка црква у Средњем веку" - монограсија (према магистарском раду "Католичка црква у средњовековној српској држави XIII-XV века") Крушевац, 1994.

*"Рано хришћанство на Балкану" - монографпја (према докторској дисертацији "Догматски сукоби унутар хришћанске цркве и њихов одраз на друштвене прилике у Илирику III-VI века") Ниш, 1994.

»"Мистеријски култови источног Медитерана" »Зборшгк радова Философског факултета« XXIII-XXIV (1993-1994); Приштина, 1995.

»"Историја Старог века I" - универзитетски уџбеник. Приштина, 1995.

»"Трагови прошлости" Зборник »Магазн« бр. 4, Приштина, 1996.

»"Историја Срба" - универзитетски уџбеник, Приштина, 1997.

»"Латински језик за историчаре" II допуњено издање - универзитетски уџбеник, Завод за издавање уџбеника, Београд, 1997.

»"Распад српског Царства" Научни скуп »Српско тројство 650 година« Приштина. 1996 Универзитет у Приштини, 1997.

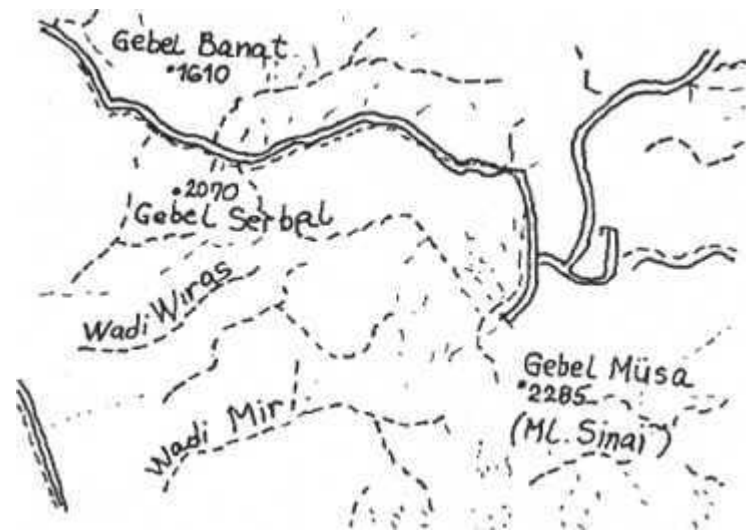
*"Свети Сава" - монографија, Приштина, 1998.

•»"Историја Срба" - II издање, универзитетски уџбеник, Смедерево, 2000.

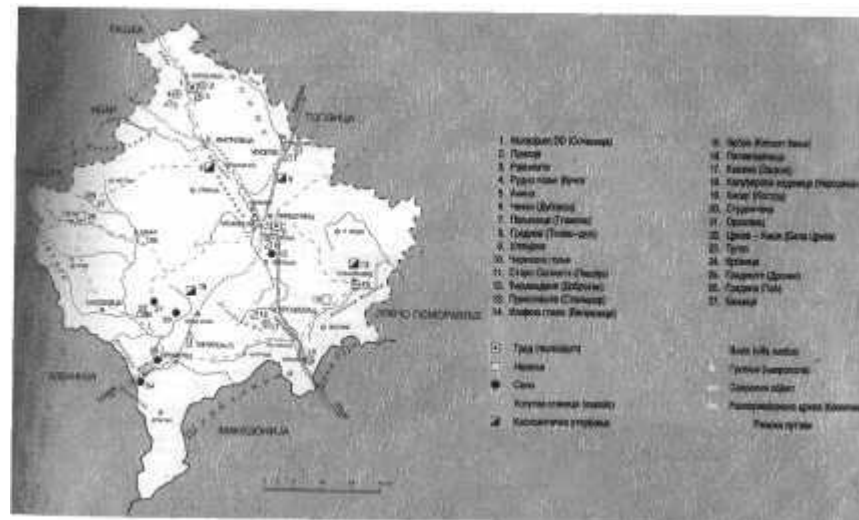
»"Трчки историчари у преводу Милоша Н. Ђурића" Научни скуп »Антика у Југославији« Београд, 2000.

»"Ахт о Толеранцији вера и Хришћанство" Међународни Научни скуп »О Константину Великом« Ниш, 2001.

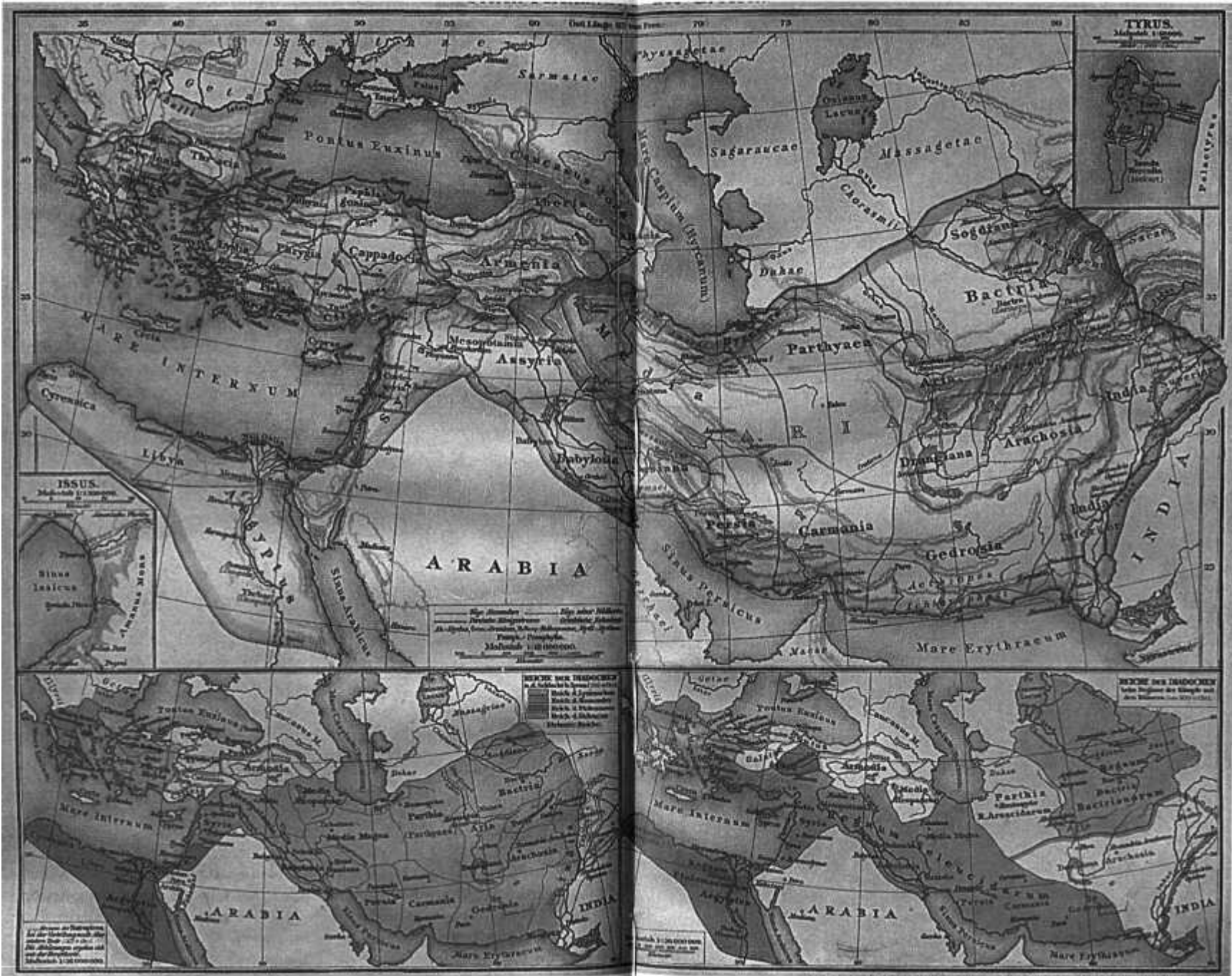
»"Свети Сава" - монографија, II издање, Краљево, 2002.

А. С. Спајићева, Најстарији језик Библије; Синај

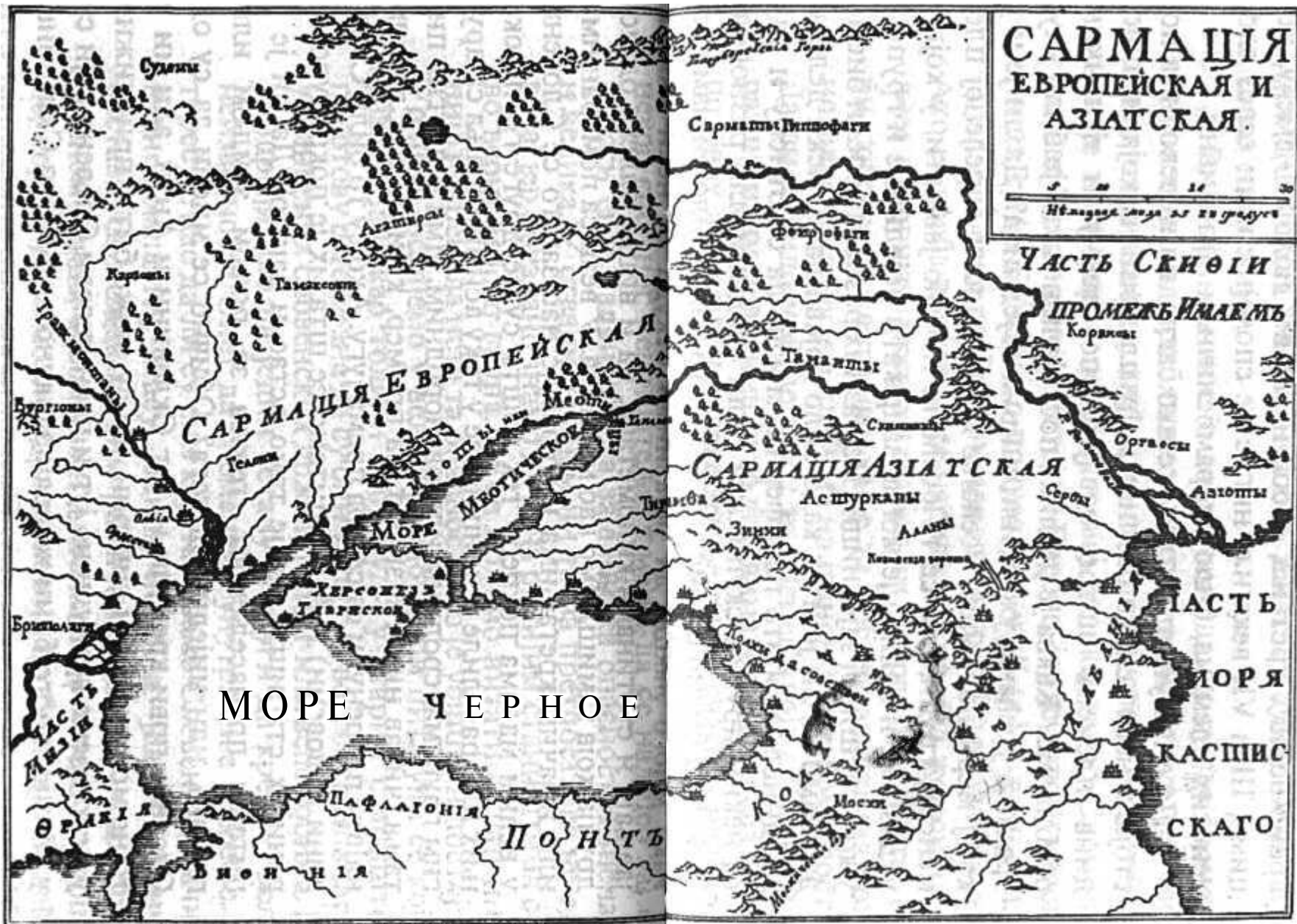
Археолошко балго Косова и Метохије; Античка налазишта и комуникације

F. W. Putzger; Historischer Schul-Atlas, CTp. 5: Reich Alexanders des Grossen

F. W. Putzgers, Historischer Schul-Atlas, crp. 3

САРМАЦІЯ ЕВРОПЕЙСКАЯ И АЗИАТСКАЯ.

30
Итальянск. миль 48 24 градуса

Часть Скиѳии

Промежь Имаѳъ

Корѳикъ

Орѳоски

Азіоты

Сербъ

САРМАЦІЯ АЗИАТСКАЯ

Асшурканы

Аааны

Кавказск. горы

Часть

Моря

Каспискаго

Скаго

САРМАЦІЯ ЕВРОПЕЙСКАЯ

Меоты

Меотическое

Море

Херсонъ

Таврической

МОРЕ ЧЕРНОЕ

Понть

Памфалонія

Бионнія

Сарматы Гиппофаги

Таврическая Гора

Федорова

Таманцы

Скиѳы

Таврица

Зински

Кавказск. горы

Кавказск. горы

Кавказск. горы

Кавказск. горы

Кавказск. горы

Кавказск. горы

Кавказск. горы

Кавказск. горы

Бургионы

Карматы

Таврическая

Бургионы

Бургионы

Бургионы

Бургионы

Бургионы

Бургионы

Бургионы

Бургионы

Бургионы

Бургионы

Бургионы

Бургионы

Бургионы

Бургионы

Бургионы

Бургионы

Бургионы

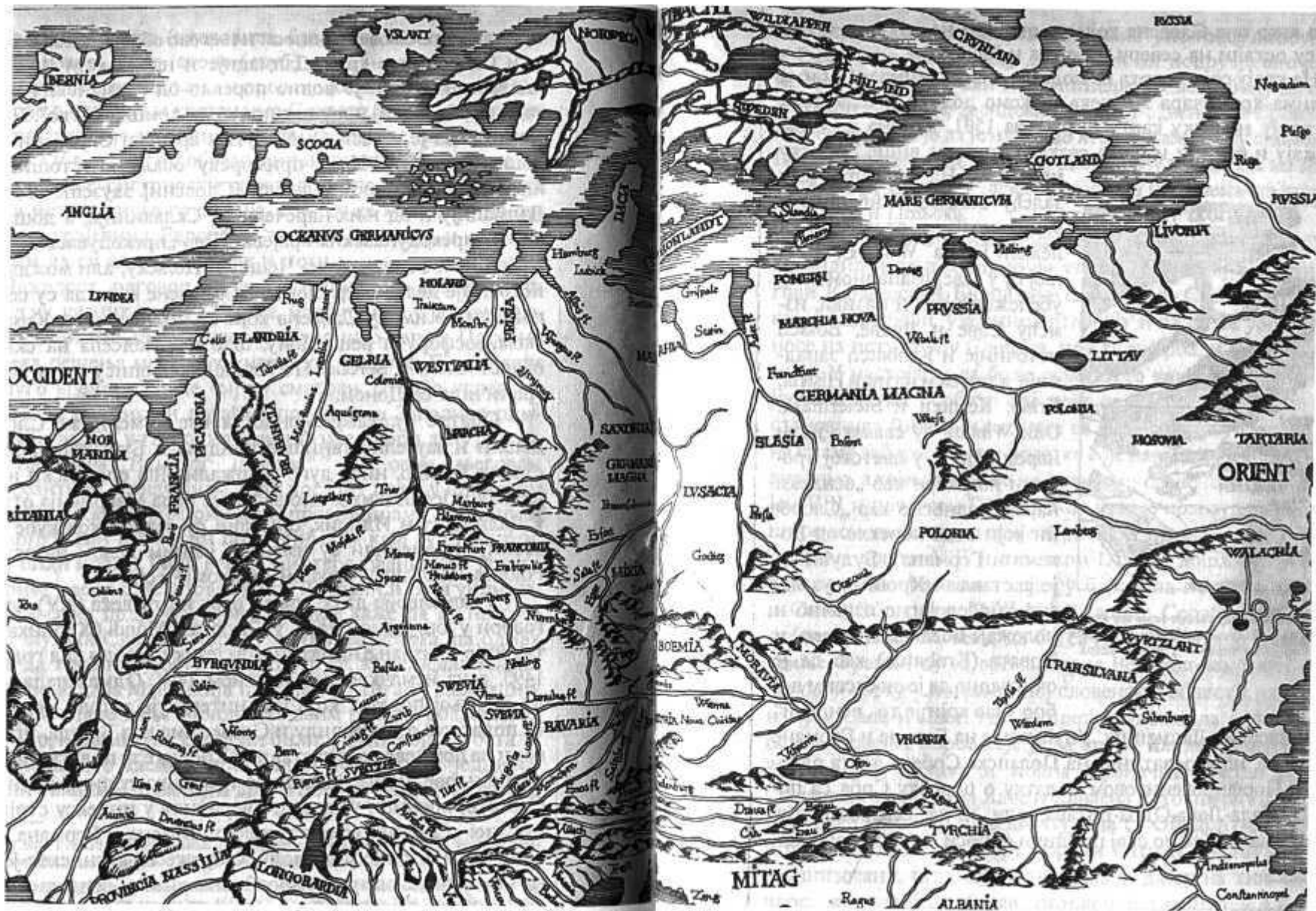
Бургионы

Бургионы

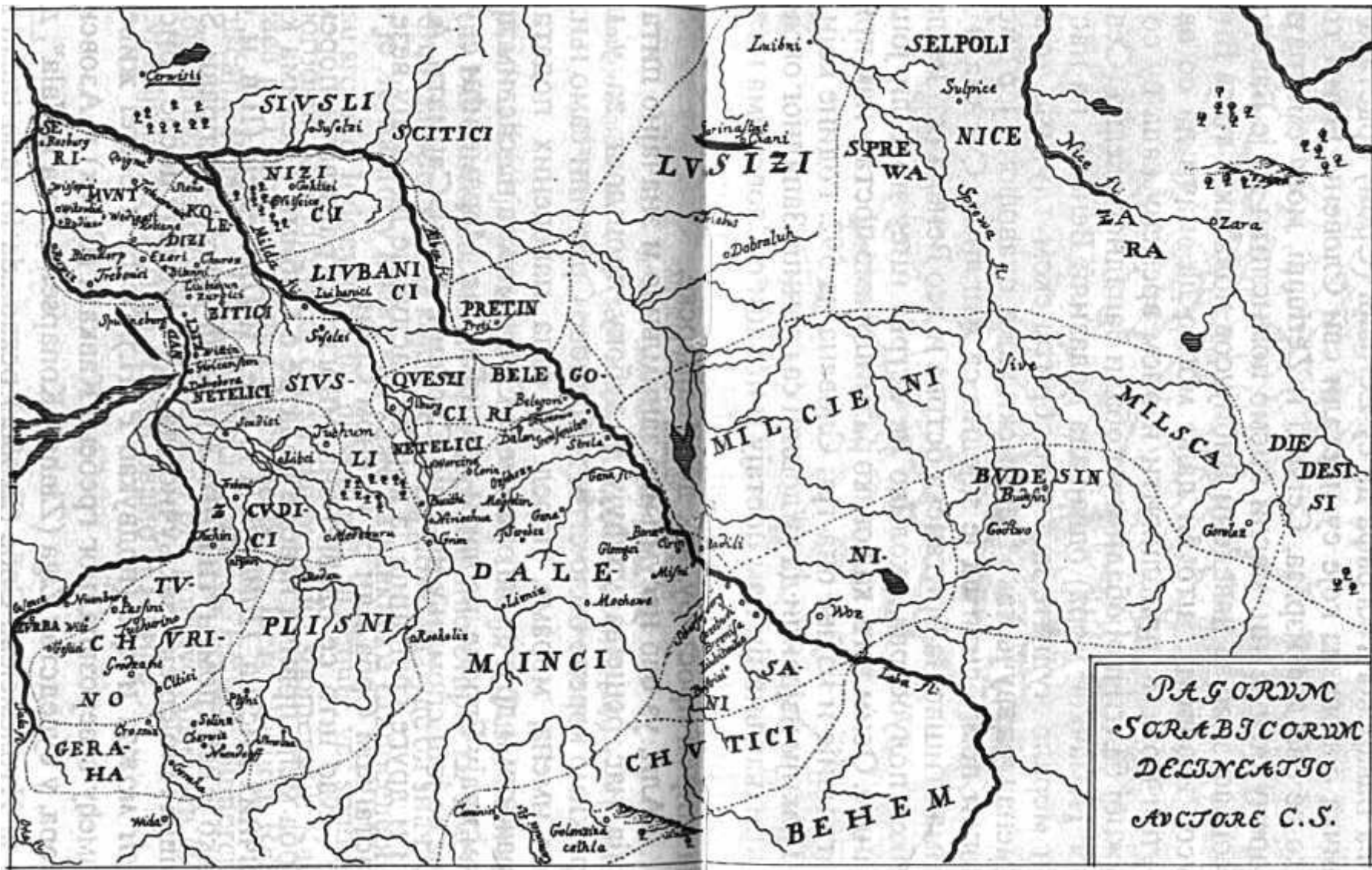
Бургионы

Бургионы

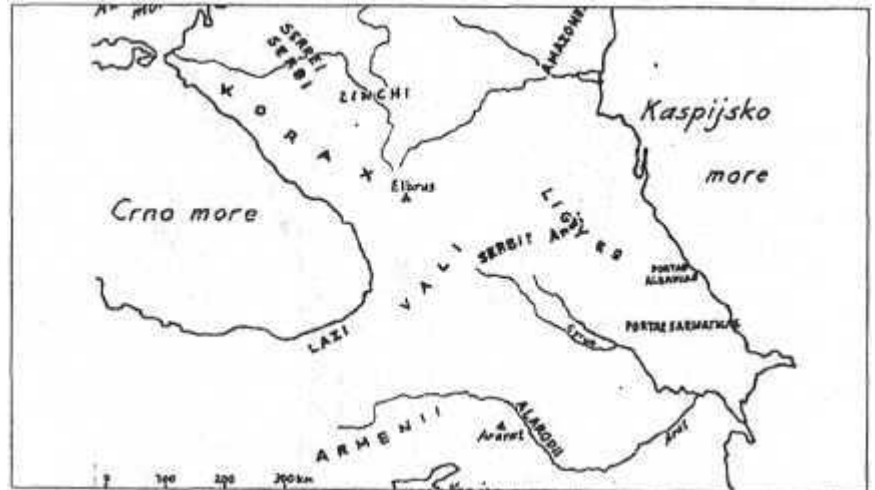
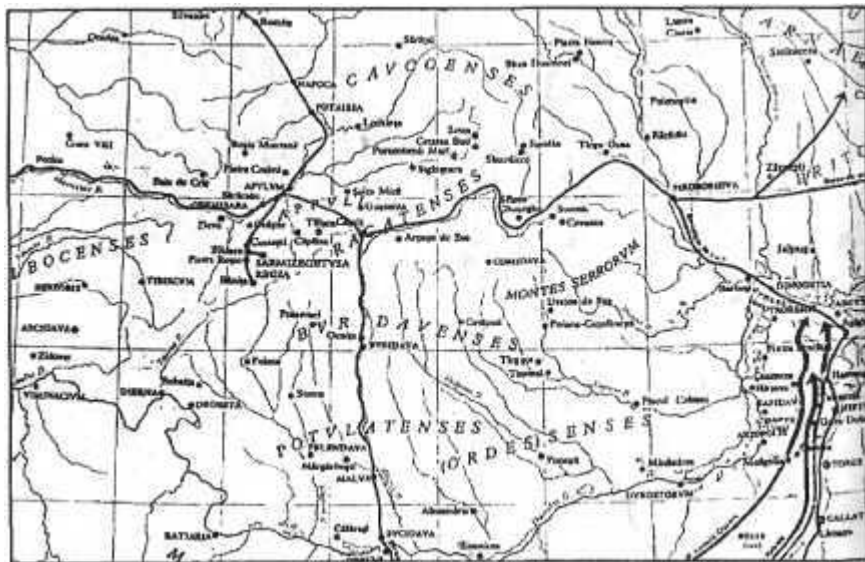
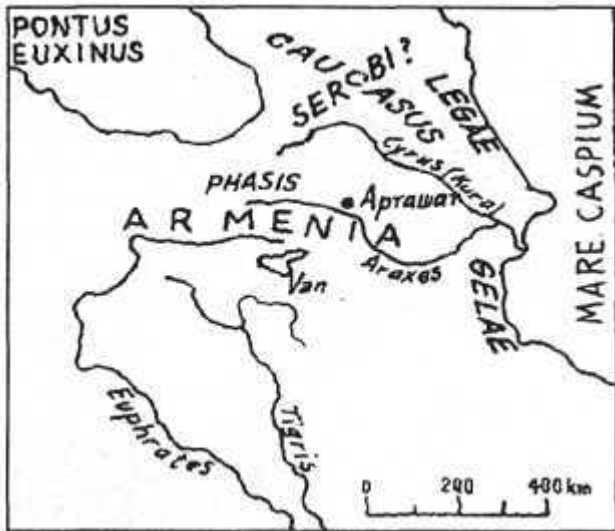
Р. Новаковић, Срби; Карта из Рајићеве Историје разних европских народа

Р. Новаковић, Срби; Карта у Светској Хроници

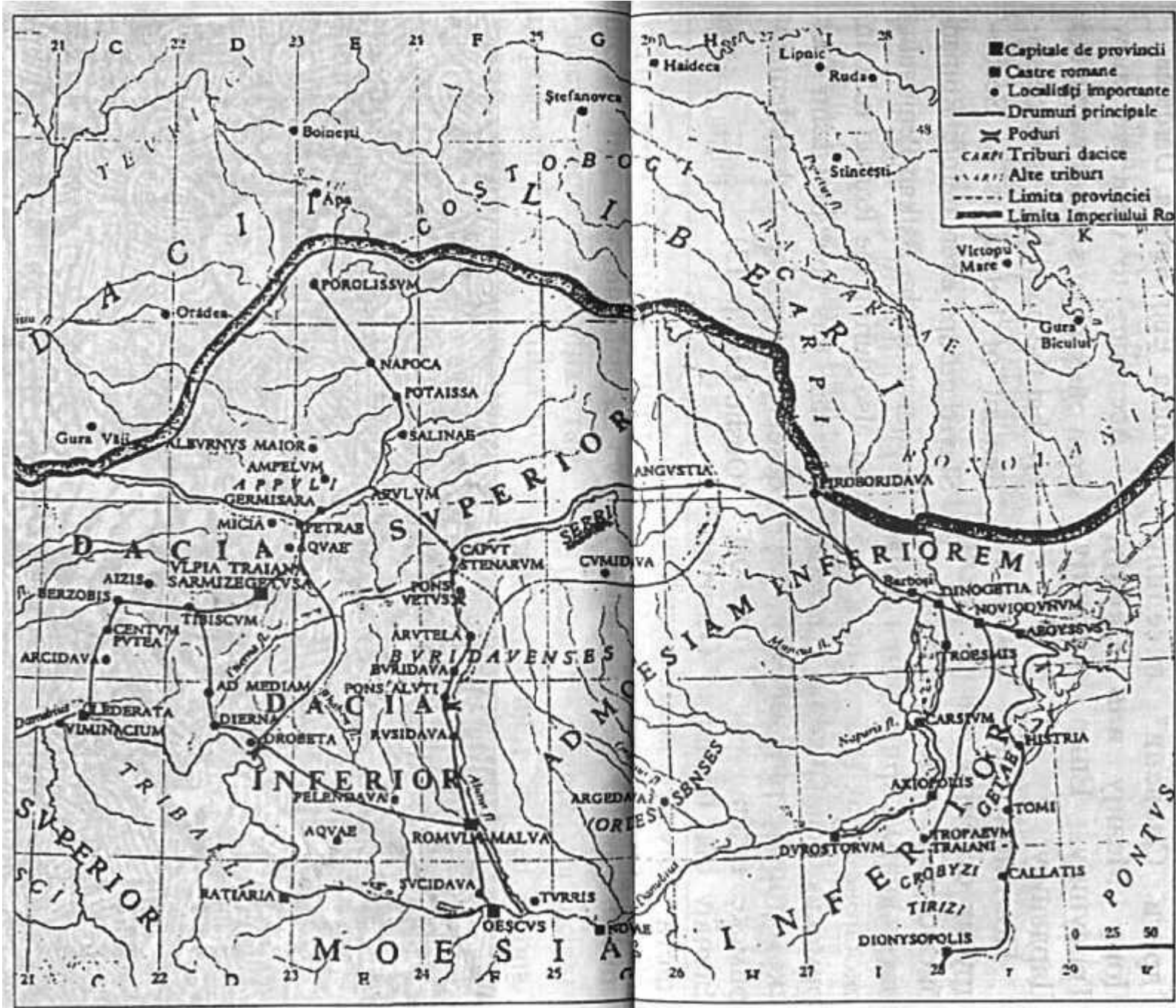

Р. Новаковић, Срби; Жупе Попапске Србије према Шегену и Грајзигу

Р. Новаковић, Карпатски и Ликийски Срби;
 Положај Плинијеви и Птоломејевих Срба

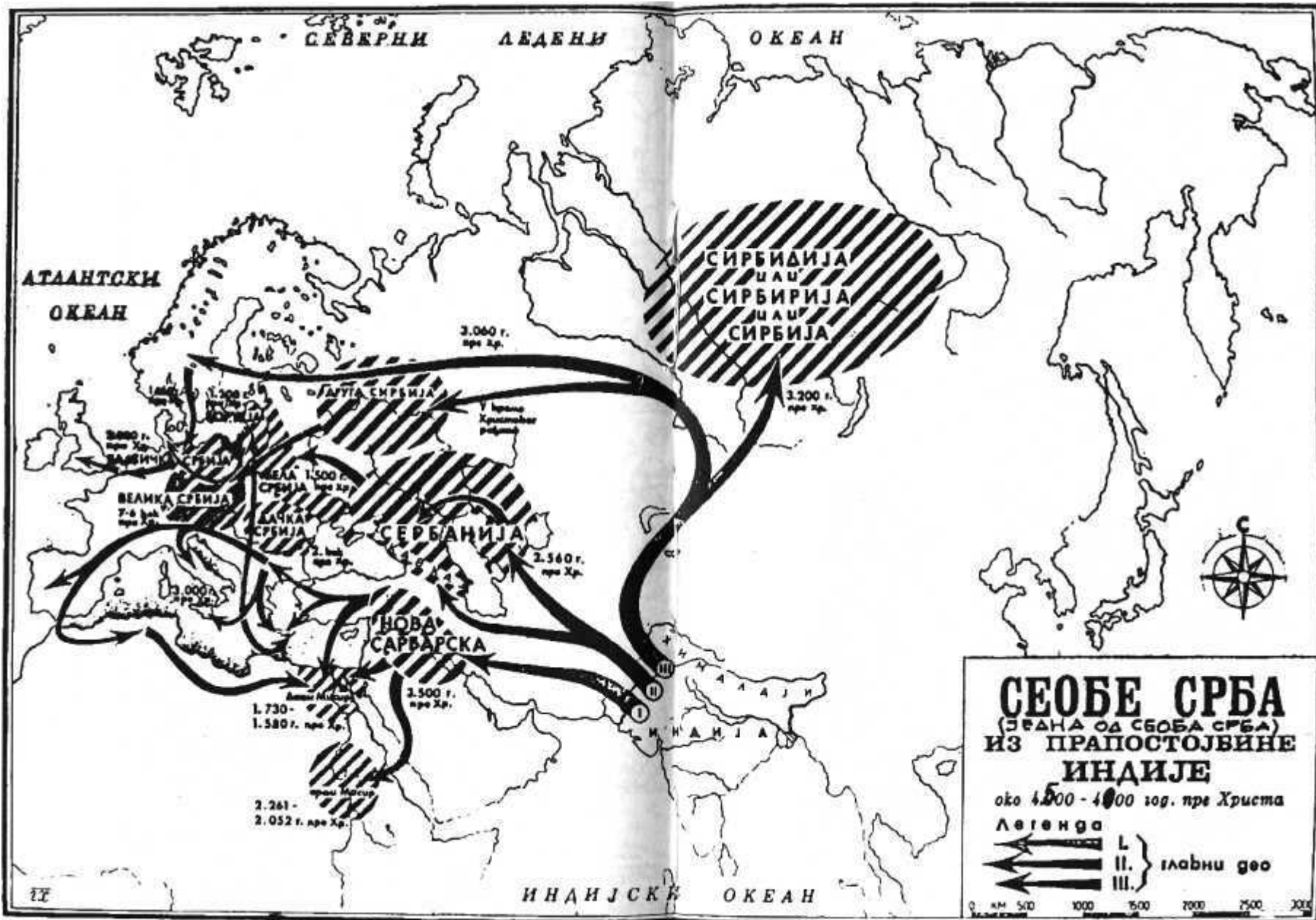
Р. Новаковић, Карпатски и Ликийски Срби; Monies Serroram

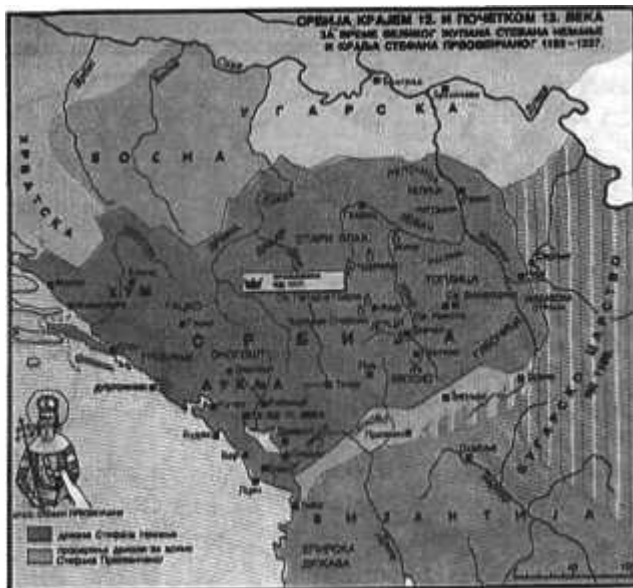
Р. Новаковић, Карпатски и Ликијски Срби; Положај Срба (Sem) у Гроњој Дацији на почетку II века после Христа

Р. Новаковић, Карпатски и Ликијски Срби; Тетрае Хаемо Адијантес

О. Л. Пјановић, Срби... народ најстарији; Сеоба Срба из прапостојбине Индије

М. Јовић, Српске земље и владари;
Србија крајем XII и почетком XIII века

М. Јовић, Српске земље и владари, стр. 53: Србија за време цара Душана

М. Јовић, Српске земље и владари;
Србија од почетка XIII до почетка XIV века

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

94 (= 163 . 41)

ЈОВИЋ, Момир

Срби пре Срба / Момир Јовић. -
Краљево : Доротеус, 2002. (Краљево :
Дуга). - 226 стр. ; 19 см. - (Библиотека
"Искон" ; књ. бр. 1)

Тираж 500. - Summary: Serbs before Serbs.
- Од истог аутора: стр. 224-226. - Напомене
и библиографске референце уз текст.

ISBN 86-7616-003-1

а) Срби - Порекло
COBISS-ID 101705996